

EBA/GL/2022/03

18 marca 2022 r.

Wytyczne

w sprawie wspólnych procedur i metod w zakresie procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz nadzorczych testów warunków skrajnych

Zgodność i obowiązki sprawozdawcze

Status niniejszych wytycznych

1. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na podstawie art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010¹. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy i instytucje finansowe muszą dołożyć wszelkich starań, aby zastosować się do niniejszych wytycznych.
2. W wytycznych określono stanowisko EUNB w sprawie odpowiednich praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego oraz w sprawie sposobu, w jaki należy stosować prawo Unii w danym obszarze. Właściwe organy, określone w art. 4 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, do których mają zastosowanie niniejsze wytyczne, powinny się do nich zastosować poprzez odpowiednie włączenie ich do swoich praktyk (np. dostosowując swoje ramy prawne lub procesy nadzorcze), również wówczas, gdy wytyczne są skierowane przede wszystkim do instytucji

Wymogi sprawozdawcze

3. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy muszą do dnia 27.12.2022 poinformować EUNB, czy stosują się lub zamierzają zastosować się do niniejszych wytycznych lub podać powody niestosowania się do nich. W przypadku braku informacji w tym terminie EUNB uzna, że właściwe organy nie stosują się do niniejszych wytycznych. Informacje należy przekazać poprzez wysłanie formularza dostępnego na stronie internetowej EUNB z dopiskiem „EBA/GL/2022/03”. Powiadomienia powinny przekazywać osoby odpowiednio upoważnione do informowania o stosowaniu się do wytycznych w imieniu właściwego organu. Do EUNB należy także zgłaszać wszelkie zmiany dotyczące stosowania się do wytycznych.
4. Powiadomienia zostaną opublikowane na stronie internetowej EUNB zgodnie z art. 16 ust. 3.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

Tytuł 1. Przedmiot, definicje, poziom stosowania i wdrożenie

1.1 Przedmiot

5. Niniejsze wytyczne określają wspólne procedury i metody w zakresie funkcjonowania procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP), o których mowa w art. 97 i 107 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE², w tym procedury i metody w zakresie oceny organizacji oraz traktowania ryzyk, w tym prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, o których mowa w art. 76–87 dyrektywy, a także procesów i działań podejmowanych w związku z art. 98, 100, 101, 102, 104, 104a, 104b, 104c, 105, 107 ust. 1 lit. b i art. 117 dyrektywy. Ponadto niniejsze wytyczne mają na celu wskazanie wspólnych metod, które będą stosowane przez właściwe organy podczas przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych w kontekście ich SREP, o czym mowa w art. 100 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE.
6. Niniejsze wytyczne nie określają metod testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez EUNB we współpracy z innymi właściwymi organami zgodnie z art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010; opisują one jednak zakres testów warunków skrajnych, aby pomóc w wyznaczeniu odpowiedniego kontekstu dla rozważenia przyszłych testów warunków skrajnych przez EUNB jako jednej z części nadzorczych testów warunków skrajnych.
7. Niniejsze wytyczne są skierowane do właściwych organów, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt i) i viii) rozporządzenia w sprawie ustanowienia EUNB.

1.2 Definicje

8. O ile nie określono inaczej, terminy stosowane i zdefiniowane w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013³, dyrektywie 2013/36/UE, dyrektywie 2014/59/UE⁴ lub w [Wytycznych EUNB dotyczące testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje](#)⁵ mają takie

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 190).

⁵ [Wytyczne EUNB dotyczące testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje](#) (EBA/GL/2018/04).

samo znaczenie w niniejszych wytycznych. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

„Organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu” oznacza właściwy organ odpowiedzialny za nadzór nad przestrzeganiem przez instytucje przepisów dyrektywy (UE) 2015/849.

„Wymogi w zakresie bufora kapitałowego” oznaczają wymogi w zakresie funduszy własnych określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/16/UE.

„Instytucja konsolidująca” oznacza instytucję, która ma obowiązek przestrzegania wymogów ostrożnościowych na zasadzie skonsolidowanej, zgodnie z częścią 1, tytuł 2, rozdział 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

„Ryzyko postępowania” oznacza aktualne lub potencjalne ryzyko strat dla instytucji wynikające z przypadków umyślnego przewinienia lub zaniedbania, w tym niewłaściwego świadczenia usług finansowych.

„Zdolność do kompensacji niedoborów” oznacza zdolność instytucji do utrzymywania nadwyżki płynności lub posiadania dostępu do źródeł płynności w krótkim, średnim i długim horyzoncie czasowym na wypadek realizacji scenariuszy warunków skrajnych.

„Ryzyko spreadu kredytowego” oznacza ryzyko wynikające ze zmian wartości rynkowej dłużnych instrumentów finansowych w wyniku wahań ich spreadu kredytowego.

„Ryzyko finansowania” oznacza ryzyko wystąpienia zagrożenia niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

„Kredyty udzielane w walutach obcych” oznaczają kredyty udzielane kredytobiorcom, niezależnie od formy prawnej instrumentu kredytowego (np. obejmującego odroczone spłaty lub podobne świadczenia finansowe), w innych walutach niż środek płatniczy kraju siedziby kredytobiorcy.

„Ryzyko kredytowania w walutach obcych” oznacza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów banku związane z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym.

„Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ang. *internal capital adequacy assessment process*, ICAAP)” oznacza proces identyfikacji, pomiaru, zarządzania i monitorowania kapitału wewnętrznego stosowany przez instytucję zgodnie w art. 73 dyrektywy 2013/36/UE.

„Proces oceny adekwatności zasobów płynności (*internal liquidity adequacy assessment process – ILAAP*)” oznacza proces identyfikacji, pomiaru, zarządzania i monitorowania płynności stosowany przez instytucję zgodnie w art. 86 dyrektywy 2013/36/UE.

„Kategoria instytucji” oznacza wskaźnik znaczenia systemowego przypisywany instytucji na podstawie jej wielkości oraz złożoności i zakresu działalności.

„Ryzyko stopy procentowej” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko, na jakie narażone są zyski i fundusze własne instytucji w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych.

„Płynność śróddzienna” zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.

„Ryzyko płynności śróddziennej” oznacza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.

„Ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (ICT)” oznacza ryzyko strat wynikające z naruszenia poufności, nieprzestrzegania integralności systemów i danych, nieodpowiedniości lub niedostępności systemów i danych, lub też niezdolności do zmiany technologii informacyjnej w rozsądnym czasie i przy uwzględnieniu kosztów, w przypadku zmiany wymogów w zakresie otoczenia lub prowadzenia działalności gospodarczej (tj. sprawność).

„Wymóg makroostrożnościowy” lub „środek makroostrożnościowy” oznacza wymóg lub środek wprowadzony przez właściwy lub wyznaczony organ w celu przeciwdziałania ryzyku makroostrożnościowemu lub systemowemu.

„Istotna waluta” oznacza walutę, w której instytucja posiada znaczące pozycje bilansowe lub pozabilansowe.

„Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu” oznacza ryzyko zdefiniowane w opracowanych przez EUNB Wytycznych w sprawie nadzoru opartego na analizie ⁶.

„Całkowity wymóg kapitałowy” (*overall capital requirement, OCR*) oznacza sumę całkowitego wymogu kapitałowego SREP (*total SREP capital requirement, TSCR*), wymogów w zakresie bufora kapitałowego i wymogów makroostrożnościowych, wyrażonych w postaci wymogów w zakresie funduszy własnych.

„Całkowity wymóg dotyczący wskaźnika dźwigni (OLRR)” oznacza sumę łącznego wymogu dotyczącego wskaźnika dźwigni SREP (TSLRR) i wymogu bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 92 ust. 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

⁶ Wytyczne EUNB w sprawie charakterystyki podejścia opartego na analizie ryzyka do nadzoru AML/CFT oraz działań, jakie należy podjąć przy prowadzeniu nadzoru z uwzględnieniem ryzyka zgodnie z art. 48 ust. 10 dyrektywy (UE) 2015/849 (zmieniające wspólne wytyczne ESAs/2016/72) („Wytyczne w sprawie nadzoru opartego na analizie ryzyka”) (EBA/GL/2021/16).

„Ogólna ocena SREP” oznacza aktualną ocenę ogólnej zdolności danej instytucji do efektywnego działania dokonaną na podstawie oceny elementów SREP.

„Punktacja ogólna oceny SREP” oznacza całkowite ryzyko wyrażone numerycznym wskaźnikiem, na jakie narażona jest instytucja w kontekście jej zdolności do efektywnego działania, określony w wyniku ogólnej oceny SREP.

„Zalecenie kapitałowe w ramach filaru 2 (P2G)” oznacza poziom i jakość funduszy własnych, które instytucja ma utrzymywać ponad poziom swojego całkowitego wymogu kapitałowego, określone według kryteriów zawartych w niniejszych wytycznych.

„Zalecenie kapitałowe w ramach filaru 2 dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (P2G-LR)” oznacza poziom i jakość funduszy własnych, które instytucja ma utrzymywać ponad poziom swojego całkowitego wymogu wskaźnika dźwigni, określone według kryteriów zawartych w niniejszych wytycznych.

„Wymóg w ramach filaru 2 (P2R)” lub „Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych” oznaczają dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych nałożone zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE w celu przeciwdziałania ryzykom innym niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

„Wymóg w ramach filaru 2 dotyczący ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (P2R-LR)” lub „dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej” oznaczają dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych nałożone zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE w celu przeciwdziałania ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej.

„Ryzyko utraty reputacji” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko, na jakie narażone są zyski, fundusze własne lub płynność instytucji w wyniku utraty reputacji przez instytucję.

„Apetyt na ryzyko” oznacza łączny poziom i rodzaje ryzyka, jakie dana instytucja jest skłonna podejmować w ramach swojej zdolności do podejmowania ryzyka, zgodnie ze swoim modelem działalności, w celu realizacji swoich celów strategicznych.

„Punktacja ryzyka” oznacza wyrażenie liczbowe podsumowujące ocenę nadzorczą pojedynczego ryzyka w odniesieniu do kapitału, płynności i finansowania, przedstawiające prawdopodobieństwo wywarcia przez dane ryzyko istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję (np. potencjalna strata) po uwzględnieniu zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka oraz przed uwzględnieniem zdolności instytucji do ograniczania ryzyka za pomocą dostępnych zasobów kapitałowych lub zasobów płynności.

„Ryzyka obciążające kapitał” oznaczają określone ryzyka, które w przypadku zmaterializowania się będą miały istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na fundusze własne instytucji w najbliższych 12 miesiącach. Obejmują one, między innymi, ryzyka określone w art. 79-87 dyrektywy 2013/36/UE.

„Ryzyka płynności i finansowania” oznaczają określone ryzyka, które w przypadku zmaterializowania się będą miały istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na płynność instytucji w różnych horyzontach czasowych.

„Element SREP” oznacza jeden z następujących elementów: analiza modelu biznesowego, ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli ryzyka stosowanych w całej instytucji, ocena ryzyk obciążających kapitał, ocena kapitału SREP, ocena ryzyka płynności i finansowania lub ocena płynności SREP.

„Strukturalne ryzyka walutowe” oznaczają ryzyko związane z posiadaniem kapitałem zaangażowanym w zagranicznych oddziałach i jednostkach zależnych w innej walucie niż waluta sprawozdawcza jednostki dominującej.

„Nadzorcze wskaźniki referencyjne” (benchmarki) oznaczają związane z ryzykiem narzędzia ilościowe opracowane przez właściwy organ w celu szacowania funduszy własnych wymaganych na pokrycie ryzyk lub elementów ryzyk nieuwzględnionych w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013.

„Okres przetrwania” oznacza okres, przez jaki instytucja będzie w stanie kontynuować działalność w przypadku zaistnienia warunków skrajnych i nadal wywiązywać się ze swoich zobowiązań płatniczych.

„Łączna kwota ekspozycji na ryzyko” (*total risk exposure amount*, TREA) oznacza całkowitą kwotę ekspozycji na ryzyko, o której mowa w art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

„Całkowity wymóg kapitałowy SREP” oznacza sumę wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. a)-c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszych wytycznych w celu przeciwdziałania ryzykom innym niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

„Całkowity wymóg wskaźnika dźwigni finansowej SREP (TSLRR)” oznacza sumę wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszych wytycznych w celu przeciwdziałania ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej.

„Kredytobiorcy niezabezpieczeni” oznaczają kredytobiorców detalicznych i będących MŚP nieposiadających zabezpieczenia naturalnego lub finansowego, którzy są narażeni na niedopasowanie walutowe między walutą kredytu a walutą zabezpieczenia; zabezpieczenie naturalne występuje w szczególności wówczas, gdy kredytobiorcy otrzymują dochód w walucie obcej (np. przekazy pieniężne z zagranicy/przychody z eksportu), podczas gdy zabezpieczenie finansowe wymaga z reguły zawarcia umowy z instytucją finansową.

„Punktacja rentowności” oznacza wyrażenie liczbowe podsumowujące ocenę nadzorczą elementu SREP oraz przedstawiające zagrożenie dla rentowności instytucji wynikające z ocenianego elementu SREP.

1.3 Poziom stosowania

9. Właściwe organy powinny stosować niniejsze wytyczne na poziomie stosowania określonym w art. 110 dyrektywy 2013/36/UE z zastrzeżeniem wymogów i zwolnień określonych w art. 108 i art. 109 dyrektywy 2013/36/UE.
10. W przypadku przedsiębiorstw i jednostek zależnych objętych konsolidacją właściwe organy powinny dostosować intensywność i poziom szczegółowości swojej oceny, tak by odpowiadały one poziomowi stosowania określonemu zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 575/2013 określonymi w części pierwszej, tytuł II tego rozporządzenia, zwłaszcza z uwzględnieniem zwolnień stosowanych na podstawie art. 7, 10 i 15 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i art. 21 dyrektywy 2013/36/UE.
11. W przypadku gdy dana instytucja posiada jednostkę zależną w tym samym państwie członkowskim, lecz nie podlega odstępstwom określonym w części pierwszej rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w celu oceny adekwatności kapitału i płynności można stosować metodę proporcjonalną, skupiając się przy tym na ocenie alokacji kapitału i płynności pomiędzy wszystkie podmioty i na potencjalnych przeszkodach utrudniających przenoszenie kapitału lub płynności w ramach grupy.
12. W przypadku grup transgranicznych wymogi proceduralne powinny być stosowane w sposób skoordynowany w ramach kolegiów organów nadzoru powołanych na mocy art. 116 lub 51 dyrektywy 2013/36/UE. W tytule 11 zawarto szczegółowe informacje dotyczące stosowania niniejszych wytycznych w odniesieniu do grup transgranicznych i ich jednostek.
13. W przypadku gdy dana instytucja ustanowiła podgrupę płynnościową zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy powinny dokonywać oceny ich ryzyk płynności i finansowania oraz zastosować środki nadzorcze w odniesieniu do jednostek należących do takiej podgrupy na poziomie podgrupy płynnościowej.

1.4 Data rozpoczęcia stosowania

14. Niniejsze zaktualizowane wytyczne mają zastosowanie od dnia 1 stycznia 2023 r.

1.5 Uchylenie

15. Wytyczne EUNB dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej oraz nadzorczych testów warunków skrajnych z dnia 19 grudnia 2014 r. (EBA/GL/2014/13) oraz zmieniające wytyczne z dnia 19 lipca 2018 r. (EBA/GL/2018/03) tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2023 r. Odniesienia do uchylonych wytycznych traktuje się jako odniesienia do niniejszych wytycznych.

Tytuł 2. Wspólny SREP

2.1 Przegląd ram wspólnego SREP

16. Właściwe organy powinny zapewnić, aby SREP instytucji obejmował następujące elementy:

- a. kategoryzacja instytucji i jej okresowy przegląd;
- b. monitorowanie kluczowych wskaźników;
- c. analiza modelu biznesowego;
- d. ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji;
- e. ocena ryzyk obciążających kapitał;
- f. ocena ryzyka płynności;
- g. ocena adekwatności funduszy własnych instytucji;
- h. ocena adekwatności zasobów płynności instytucji;
- i. ogólna ocena SREP; oraz
- j. środki nadzorcze (oraz środki wczesnej interwencji, jeżeli są niezbędne).

2.1.1 Kategoryzacja instytucji

17. Właściwe organy powinny podzielić wszystkie instytucje podlegające ich kompetencjom nadzorczym na następujące kategorie:

- ▶ **Kategoria 1** – wszystkie instytucje zdefiniowane jako „duże instytucje” zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 146 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz, w stosownych przypadkach, inne instytucje określone przez właściwe organy na podstawie oceny wielkości i organizacji wewnętrznej instytucji oraz charakteru, zakresu i złożoności jej działalności. Właściwe organy mogą podjąć decyzję o sklasyfikowaniu „dużych instytucji” zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 146 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, które nie są globalnymi instytucjami o znaczeniu systemowym ani innymi instytucjami o znaczeniu systemowym, jako instytucje kategorii 2, w stosownych przypadkach na podstawie oceny profilu ryzyka instytucji.

- ▶ Kategoria 2 – średnie i duże instytucje nieujęte w kategorii 1, które nie są „małymi i niezłożonymi instytucjami” w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i prowadzą działalność krajową lub znaczną działalność transgraniczną, w kilku liniach biznesowych, w tym działalność pozabankową, oraz oferują produkty kredytowe i finansowe klientom detalicznym i korporacyjnym; wyspecjalizowane instytucje o znaczeniu niesystemowym, posiadające znaczący udział w rynku w swoich liniach biznesowych, systemach płatności lub giełdach finansowych; instytucje uważane za ważne ze względu na swoją wielkość, działalność lub model biznesowy (np. instytucje centralne IPS, CCP, CSD, centralne banki spółdzielcze lub centralne banki oszczędnościowe), dla gospodarki (np. pod względem stosunku sumy aktywów do produktu krajowego brutto – TA/PKB) lub dla sektora bankowego w danym państwie członkowskim.
- ▶ Kategoria 3 – małe i średnie instytucje inne niż te ujęte w kategoriach 1 i 2, które nie są „małą i niezłożoną instytucją” zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i prowadzą działalność na rynku krajowym lub w ramach nieistotnych operacji transgranicznych oraz prowadzą działalność w ograniczonej liczbie linii biznesowych, oferując głównie produkty kredytowe klientom detalicznym i korporacyjnym z ograniczoną ofertą produktów finansowych; wyspecjalizowane instytucje posiadające mniej znaczący udział w rynku w swoich liniach biznesowych, systemach płatności lub giełdach finansowych;
- ▶ Kategoria 4 – wszystkie instytucje zdefiniowane jako „małe i niezłożone instytucje” zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz wszystkie inne małe instytucje o niezłożonej strukturze, które nie należą do kategorii 1-3 (np. posiadające ograniczony zakres działalności i nieistotne udziały w rynku w swoich liniach biznesowych).

18. Kategoryzacja powinna odzwierciedlać ocenę ryzyka systemowego stwarzanego przez instytucje dla systemu finansowego. Przy tym powinna być używana przez właściwe organy jako podstawa stosowania zasady proporcjonalności, o której mowa w sekcji 2.4, a nie jako metoda oceny jakości instytucji.

19. Przypisując instytucje do poszczególnych kategorii, właściwe organy powinny opierać się na danych uzyskanych w ramach sprawozdawczości nadzorczej i informacjach pochodzących ze wstępnej analizy modelu biznesowego (zob. sekcja 4.2). Kategoryzacja powinna być poddawana okresowemu przeglądowi lub w przypadku zaistnienia istotnego zdarzenia, takiego jak zbycie dużej części przedsiębiorstwa, fuzja lub przejęcie, istotne działanie strategiczne itp.

2.1.2 Ciągła ocena ryzyka

20. Właściwe organy powinny na bieżąco oceniać ryzyka, na jakie narażone jest lub może być instytucja, za pomocą takich działań jak:

- a. monitorowanie kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3;
 - b. analiza modelu biznesowego, zgodnie z tytułem 4;
 - c. ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, zgodnie z tytułem 5;
 - d. ocena ryzyk obciążających kapitał, zgodnie z tytułem 6; oraz
 - e. ocena ryzyk płynności i finansowania, zgodnie z tytułem 8.
21. Oceny powinny być przeprowadzane z zachowaniem kryteriów proporcjonalności określonych w sekcji 2.4. Oceny powinny być poddawane przeglądowi w przypadku pojawienia się nowych informacji.
22. Właściwe organy powinny dopilnować, by wyżej określone oceny:
- a. były jasno udokumentowane za pomocą podsumowania ustaleń;
 - b. były wyrażone w postaci punktacji przypisywanej zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi zawartymi w odpowiednim tytule niniejszych wytycznych poświęconym danemu elementowi;
 - c. były pomocne w ocenie innych elementów lub skłaniały do szczegółowego zbadania niespójności między ocenami tych elementów;
 - d. stanowiły część ogólnej oceny i punktacji SREP; oraz
 - e. skutkowały, w stosownych przypadkach, wprowadzeniem środków nadzorczych i służyły jako podstawa podejmowania decyzji co do zakresu tych środków.

2.1.3 Okresowa ocena adekwatności kapitałowej i płynności

23. Właściwe organy powinny przeprowadzać okresowy przegląd adekwatności funduszy własnych i płynności danej instytucji w celu zapewnienia prawidłowego pokrycia ryzyk, na jakie narażona jest lub może być instytucja, z wykorzystaniem następujących ocen:
- a. oceny kapitału w ramach SREP, zgodnie z tytułem 7; oraz
 - b. oceny płynności w ramach SREP, zgodnie z tytułem 9.
24. Okresowe oceny powinny być przeprowadzane z zachowaniem kryteriów proporcjonalności określonych w sekcji 2.4. Właściwe organy mogą przeprowadzać oceny częściowej. Właściwe organy powinny dokonywać przeglądu oceny w świetle istotnych nowych ustaleń poczynionych w ramach oceny ryzyka SREP, o ile stwierdzą, że ustalenia te mogą mieć istotny wpływ na fundusze własne lub zasoby płynności instytucji.

25. Właściwe organy powinny dopilnować, by ustalenia ocen:

- a. były jasno udokumentowane za pomocą podsumowania;
- b. znalazły odzwierciedlenie w punktacji przypisywanej adekwatności kapitałowej i adekwatności płynności, zgodnie z wytycznymi zawartymi w odpowiednim tytule poświęconym odpowiedniemu elementowi;
- c. stanowiły część ogólnej oceny i punktacji SREP; oraz
- d. uwzględniały wymóg nadzorczego dotyczącego posiadania przez instytucję odpowiednio funduszy własnych lub zasobów płynności na poziomie powyżej minimalnych wymogów określonych w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 lub wymóg stosowania innych środków nadzorczych i informowały o nim.

2.1.4 Ogólna ocena sprawozdania z przeglądu i oceny nadzorczej

26. Właściwe organy powinny na bieżąco oceniać profil ryzyka instytucji oraz jej rentowność za pomocą ogólnej oceny SREP, zgodnie z tytułem 10. Za pomocą ogólnej oceny SREP właściwe organy powinny ustalać prawdopodobieństwo, z jakim ryzyka mogą doprowadzić do upadłości instytucji, zważywszy na adekwatność jej funduszy własnych i zasobów płynności, zarządzanie, mechanizmy kontroli lub model biznesowy bądź strategię biznesową, a następnie powinny zdecydować o potrzebie zastosowania środków wczesnej interwencji i stwierdzić, czy instytucja może zostać uznana za znajdującą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością.

27. Ocena powinna być poddawana ciągłemu przeglądowi w świetle ustaleń ocen ryzyka lub wyniku oceny kapitału w ramach SREP i oceny płynności w ramach SREP.

28. Właściwe organy powinny dopilnować, by ustalenia oceny:

- a. zostały uwzględnione w ogólnej ocenie SREP, zgodnie z wytycznymi zawartymi w tytule 10;
- b. zostały jasno udokumentowane w podsumowaniu ogólnej oceny SREP, które obejmuje nadane oceny SREP (ogólną i poszczególnych elementów) i wszelkie ustalenia dokonane w ramach nadzoru w ciągu ostatnich 12 miesięcy; oraz
- c. stanowiły podstawę ustalenia nadzorczego, czy można uznać instytucję za „znajdującą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

2.1.5 Komunikowanie się z instytucjami, stosowanie środków nadzorczych i informowanie o ustaleniach

29. Z zastrzeżeniem zasad minimalnego zaangażowania, o których mowa w sekcji 2.4, w celu dokonania oceny poszczególnych elementów SREP w zakresie określonym w odpowiednich tytułach niniejszych wytycznych właściwe organy powinny komunikować się z instytucjami.
30. Na podstawie ogólnej oceny SREP i ocen indywidualnych elementów badanych w ramach SREP właściwe organy powinny wprowadzić środki nadzorcze przewidziane w tytule 10. Środki nadzorcze określone w niniejszych wytycznych są pogrupowane w następujący sposób:
- a. środki w zakresie kapitału;
 - b. środki w zakresie płynności; oraz
 - c. inne środki nadzorcze (w tym środki wczesnej interwencji).
31. Jeżeli ustalenia dokonane w ramach monitorowania kluczowych wskaźników, oceny elementów SREP lub innych działań w zakresie nadzoru wymagają zastosowania środków nadzorczych w celu natychmiastowego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, właściwe organy nie powinny zwlekać do czasu zakończenia oceny wszystkich elementów SREP i aktualizacji ogólnej oceny SREP, lecz zdecydować o zastosowaniu środków niezbędnych do zaradzenia zaistniałej sytuacji, a następnie zaktualizować ogólną ocenę SREP.
32. Właściwe organy powinny również komunikować się z daną instytucją w związku z wynikami ogólnej oceny SREP, a także powiązanymi środkami nadzorczymi, informując instytucję na koniec procesu o środkach nadzorczych, do których instytucja ma obowiązek się zastosować zgodnie z sekcją 2.4.

2.2 Punktacja w ramach SREP

33. Właściwe organy powinny przypisać punktację ryzyka i rentowności, aby podsumować wyniki oceny różnych kategorii ryzyka i elementów w ramach SREP.
34. Oceniając poszczególne kategorie ryzyka i elementy SREP, właściwe organy powinny stosować punktację w następującej skali: 1 (ryzyko niskie), 2 (ryzyko średnie lub niskie), 3 (ryzyko średnie lub wysokie) i 4 (ryzyko wysokie), która odzwierciedla opinię nadzorczą przyjętą na podstawie odpowiednich tabel punktacyjnych zawartych w stosownych tytułach poświęconych poszczególnym elementom badanym w ramach SREP. Właściwe organy powinny kierować się odpowiednimi „względami” wymienionym we wspomnianych tabelach jako wskazówkami pomocnymi w osądzie nadzorczym (przy czym nie jest konieczne występowanie wszystkich „względów” przypisywanych punktacji „1”, by

dana instytucja uzyskała wynik „1”), bądź też dopracować je lub stosować dodatkowe względy. Właściwe organy powinny przyznawać punktację „4” jako najniższą możliwą ocenę (tj. nawet jeżeli sytuacja instytucji jest gorsza, niż wynikałoby z analizy „względów” wyszczególnionych w ramach punktacji „4”).

35. Stosując wytyczne, właściwe organy mogą wprowadzić bardziej szczegółową punktację do celów wewnętrznych, np. planowania zasobów, pod warunkiem przestrzegania ogólnych ram oceny określonych w niniejszych wytycznych.
36. Właściwe organy powinny zapewnić regularny przegląd wszystkich punktacji, co najmniej z częstotliwością określoną w sekcji 2.4, i bez nieuzasadnionej zwłoki – w przypadku istotnych nowych ustaleń lub zdarzeń.

2.2.1 Punktacje ryzyka

37. Właściwe organy powinny przyznawać punktację ryzyka poszczególnym rodzajom ryzyka obciążającym kapitał zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 6 oraz punktację w odniesieniu do ryzyka płynności i ryzyka finansowania zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 8. Tego rodzaju punktacja wskazuje na prawdopodobieństwo, że dane ryzyko wywrze istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na instytucję (np. potencjalne straty), po rozważeniu jakości kontroli ryzyka w celu złagodzenia skutków (tj. ryzyka rezydualnego), ale przed uwzględnieniem zdolności instytucji do ograniczenia ryzyka za pomocą dostępnych zasobów kapitałowych lub zasobów płynności.
38. Właściwe organy powinny zasadniczo przyznawać punktację ryzyka na podstawie ryzyka nieodłącznego, przy czym powinny również brać pod uwagę względy istotne z perspektywy zarządzania ryzykiem oraz mechanizmów kontroli ryzyka. W szczególności fakt, że adekwatność zarządzania i mechanizmów kontroli może zwiększać – lub w niektórych przypadkach zmniejszać – ryzyko istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej (tj. względy związane z ryzykiem nieodłącznym mogą prowadzić do niedoszacowania lub przeszacowania poziomu ryzyka w zależności od adekwatności zarządzania i mechanizmów kontroli). W ocenie ryzyka nieodłącznego oraz adekwatności zarządzania i mechanizmów kontroli należy kierować się względami wyszczególnionymi w tabelach 4–7 oraz 9 i 10.
39. Wdrażając niniejsze wytyczne, właściwe organy mogą stosować różne metody decydowania o punktacji poszczególnych ryzyk. Poziomy ryzyka nieodłącznego oraz jakość zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka mogą być przedmiotem osobnej punktacji (w związku z którą uzyskiwane będą punktacja częściowa i końcowa) lub mogą być oceniane łącznie. Właściwe organy mogą również wprowadzić metody agregacji w celu agregowania poszczególnych rodzajów ryzyka dla kapitału oraz wyników w zakresie płynności i finansowania.

2.2.2 Wyniki w zakresie rentowności, w tym ogólny wynik oceny SREP

40. Właściwe organy powinny oddzielnie przyznawać punktację w celu podsumowania poziomu ryzyka dla rentowności instytucji na podstawie wyników oceny czterech elementów SREP:
- a. modelu biznesowego i strategii działania, zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 4;
 - b. zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 5;
 - c. adekwatności kapitałowej, zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 7; oraz
 - d. adekwatności płynności, zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 9.
41. W przypadku adekwatności kapitałowej i adekwatności płynności punktacja przedstawia opinię organu nadzoru na temat zdolności zasobów kapitałowych i zasobów płynności instytucji do łagodzenia (pokrywania) poszczególnych rodzajów ryzyka obciążających kapitał oraz ryzyka utraty płynności i ryzyka finansowania, jak określono w tytułach 6 i 8, lub innych elementów, w odniesieniu do których określono dodatkowe fundusze własne zgodnie z tytułem 7.
42. Właściwe organy powinny również przypisać ogólną punktację SREP zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 10. Wynik ten powinien być przyznawany na podstawie oceny organu nadzoru i powinien odzwierciedlać opinię organu nadzoru na temat ogólnej rentowności instytucji do efektywnego działania.
43. Właściwe organy powinny dopilnować, aby ocena punktowa modelu biznesowego, zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, adekwatności kapitałowej, adekwatności płynności i punktacji ogólnej oceny SREP umożliwiała:
- a. określenie prawdopodobieństwa konieczności wprowadzenia środków nadzorczych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 10;
 - b. funkcjonowanie jako kryterium warunkujące podjęcie decyzji o zastosowaniu środków wczesnej interwencji zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie kryteriów warunkujących zastosowanie środków wczesnej interwencji⁷; oraz
 - c. pomoc w ustalaniu priorytetów i planowaniu zasobów nadzorczych oraz ustalaniu priorytetów w programie oceny nadzorczej.

⁷ Wytyczne EUNB w sprawie kryteriów warunkujących zastosowanie środków wczesnej interwencji ([EBA/GL/2015/03](#)).

44. Właściwe organy powinny zapewnić, aby punktacja ogólna oceny SREP przyznana na podstawie zbiorczego obrazu zagrożeń wynikających z czterech elementów SREP wskazywała ogólną rentowność instytucji, w tym to, czy instytucja „znajduje się na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE, uwzględniając również wytyczne EUNB dotyczące „progów upadłości lub zagrożenia upadłością”⁸. Jeżeli wynik ogólnej oceny SREP wskazuje, że instytucja może zostać uznana za znajdującą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością, właściwe organy powinny zastosować punktację „F” i postępować zgodnie z procedurą współpracy z organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji określoną w art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

2.3 Uzgodnienia organizacyjne

45. Właściwe organy powinny dopilnować, by na potrzeby przeprowadzenia SREP, ich rozwiązania organizacyjne obejmowały co najmniej:

- a. opis ról i obowiązków pracowników ds. nadzoru w zakresie przeprowadzenia SREP, a także odpowiedniej podległości służbowej, zarówno w sytuacjach zwykłych, jak i nadzwyczajnych;
- b. procedury dokumentowania i rejestrowania ustaleń oraz opinii nadzorczych;
- c. rozwiązania w zakresie zatwierdzania ustaleń i punktacji, a także procedury przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji w przypadku rozbieżności zdań wewnątrz właściwego organu, zarówno w sytuacjach zwykłych, jak i nadzwyczajnych;
- d. rozwiązania w zakresie organizowania komunikacji z instytucją, według zasad minimalnego zaangażowania określonych w sekcji 2.4, dla potrzeb badania poszczególnych elementów SREP; oraz
- e. ustalenia dotyczące konsultacji z instytucją i informowania instytucji o wynikach SREP, odzwierciedlające również interakcję w ramach kolegów organów nadzoru w odniesieniu do grup transgranicznych i ich podmiotów, również zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 710/2014⁹.

46. Definiując rozwiązania w zakresie komunikacji z instytucjami, właściwe organy powinny również rozważyć konsekwencje przekazania informacji dotyczących nadanych ocen punktowych instytucjom w kontekście ich obowiązków w zakresie ujawniania informacji

⁸ Wytyczne EUNB dotyczące interpretacji różnych okoliczności, w których instytucja jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością na mocy art. 32 ust. 6 dyrektywy 2014/59/UE (EBA/GL/2015/07).

⁹ Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 710/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE (Dz.U. L 188 z 27.6.2014, s. 19).

zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 596/2014¹⁰ i dyrektyw 2014/57/UE¹¹ i 2004/109/WE¹².

2.4 Proporcjonalność i zaangażowanie nadzorcze

47. Właściwe organy powinny stosować zasadę proporcjonalności w odniesieniu do zakresu, częstotliwości i intensywności kontaktów (zaangażowania) i komunikacji z instytucją w ramach nadzoru, a także oczekiwać nadzorczych dotyczących standardów, jakie w tym względzie powinna spełniać instytucja – stosownie do kategorii instytucji. We wszystkich przypadkach ocena ryzyka kapitału oraz ryzyka płynności i finansowania powinna obejmować ocenę przynajmniej najbardziej istotnych indywidualnych ryzyk.
48. Niezależnie od kategorii instytucji, informując o wynikach ogólnej oceny SREP, właściwe organy powinny w szczególności przedstawić:
- a. oświadczenie o ilości i strukturze funduszy własnych, które instytucja jest zobowiązana utrzymywać ponad wymogi określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 oraz w rozdziale 2 rozporządzenia (UE) 2017/2402¹³, odnoszące się do elementów ryzyka i ryzyk nieobjętych tymi rozporządzeniami;
 - b. oświadczenie o ilości i strukturze funduszy własnych, które instytucja powinna utrzymywać powyżej wymogów określonych w tytule VII rozdział 4 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE;
 - c. informację o posiadanej płynności i wszelkich szczególnych wymogach dotyczących płynności określonych przez właściwy organ; oraz
 - d. informację o innych środkach nadzorczych, w tym środkach wczesnej interwencji, które zamierza podjąć właściwy organ.
49. Jeżeli chodzi o proporcjonalność częstotliwości i intensywności kontaktów nadzorczych, planując działania w zakresie SREP, właściwe organy powinny stosować niżej określone zasady dotyczące minimalnego poziomu zaangażowania (zob. również tabela 1).

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 1).

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku) (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 179).

¹² Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38).

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniająca dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 347 z 28.12.2017, s. 35).

2.4.1 Instytucje kategorii 1

50. Aby zapewnić odpowiednią częstotliwość działań nadzorczych związanych z SREP dla instytucji kategorii 1, właściwe organy powinny:

- a. monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał;
- b. przedstawić dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku;
- c. aktualizować oceny wszystkich poszczególnych elementów SREP co najmniej raz w roku;
- d. informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku;
- e. na bieżąco angażować się w działania organu zarządzającego i kierownictwa wyższego szczebla instytucji oraz prowadzić z nimi dialog, zgodnie z definicją zawartą w paragrafie 3(9) dyrektywy 2013/36/UE, w celu oceny każdego elementu SREP.

2.4.2 Instytucje kategorii 2

51. Aby zapewnić odpowiednią częstotliwość działań nadzorczych związanych z SREP dla instytucji kategorii 2, właściwe organy powinny:

- a. monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał;
- b. sporządzić dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku;
- c. aktualizować oceny wszystkich poszczególnych elementów SREP co najmniej co dwa lata;
- d. informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz na 2 lata;
- e. utrzymywać stały kontakt i komunikację z organem zarządzającym i kadrami kierowniczą wyższego szczebla instytucji dla potrzeb dokonania oceny każdego elementu SREP.

2.4.3 Instytucje kategorii 3

52. Aby zapewnić odpowiednią częstotliwość działań nadzorczych związanych z SREP dla instytucji kategorii 3, właściwe organy powinny:

- a. monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał;

- b. sporządzić dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku;
- c. aktualizować oceny wszystkich indywidualnych elementów SREP co najmniej raz na 3 lata, bądź też wcześniej, o ile pojawią się istotne nowe informacje o występującym ryzyku;
- d. informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz na 3 lata;
- e. utrzymywać kontakty i komunikować się z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji w zależności od zaistniałego stopnia ryzyka (tj. gdy jest to niezbędne) dla potrzeb dokonania oceny istotnego elementu/istotnych elementów ryzyka.

2.4.4 Instytucje kategorii 4

53. Aby zapewnić odpowiednią częstotliwość działań nadzorczych związanych z SREP dla instytucji kategorii 4, właściwe organy powinny:

- a. monitorować kluczowe wskaźniki raz na kwartał;
- b. przedstawić dokument zawierający podsumowanie ogólnej oceny SREP co najmniej raz w roku;
- c. aktualizować oceny wszystkich poszczególnych elementów SREP co najmniej raz na 3 lata lub wcześniej, jeśli pojawią się nowe istotne informacje na temat ryzyka, dostosowując zakres i szczegółowość przeglądu takiej aktualizacji do konkretnego profilu ryzyka danej instytucji;
- d. informować instytucję o wyniku ogólnej oceny SREP co najmniej raz na 3 lata;
- e. nawiązywać kontakt i komunikować się z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji co najmniej raz na 3 lata.

2.4.5 Minimalne wymogi dotyczące zaangażowania organów nadzorczych

Tabela 1. Stosowanie SREP w odniesieniu do różnych kategorii instytucji

Kategoria	Monitorowanie kluczowych wskaźników	Ocena wszystkich elementów SREP (w minimalnym zakresie)	Podsumowanie ogólnej oceny SREP	Minimalny poziom zaangażowania/kontaktów
1	Raz na kwartał	Raz w roku	Raz w roku	Bieżący kontakt z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji; kontakt z instytucją

Kategoria	Monitorowanie kluczowych wskaźników	Ocena wszystkich elementów SREP (w minimalnym zakresie)	Podsumowanie ogólnej oceny SREP	Minimalny poziom zaangażowania/kontaktów
				w ramach oceny każdego elementu.
2	Raz na kwartał	Co 2 lata	Raz w roku	Bieżący kontakt z organem zarządzającym i kadrami kierowniczą wyższego szczebla instytucji; kontakt z instytucją w ramach oceny każdego elementu.
3	Raz na kwartał	Co 3 lata	Raz w roku	Kontakt z organem zarządzającym i kadrami kierowniczą wyższego szczebla instytucji w zależności od ryzyka; kontakt z instytucją w celu dokonania oceny najbardziej istotnego elementu/najbardziej istotnych elementów ryzyka.
4	Raz na kwartał	Co 3 lata z uwzględnieniem zakresu i stopnia szczegółowości przeglądu dostosowanego do szczególnego profilu ryzyka instytucji	Raz w roku	Kontakt z organem zarządzającym i kadrami kierowniczą wyższego szczebla instytucji co najmniej raz na 3 lata.

54. Jeżeli właściwe organy uznają, że instytucje mają podobne profile ryzyka, organy te mogą stosować do tych instytucji, w podobny lub identyczny sposób badanie wybranych elementów SREP (np. można przeprowadzić pojedynczą analizę modelu biznesowego obejmującą wszystkie małe instytucje udzielające kredytów hipotecznych, o ile istnieje prawdopodobieństwo stwierdzenia tych samych problemów ze zdolnością instytucji do efektywnego działania u wszystkich tych instytucji). Właściwe organy mogą również stosować dostosowane metody stosowania SREP w odniesieniu do instytucji o podobnych profilach ryzyka, takich jak podobne modele biznesowe lub położenie geograficzne ekspozycji zgodnie z art. 97 ust. 4a dyrektywy 2013/36/UE.
55. Właściwe organy powinny ustalić dodatkowy poziom kontaktów na podstawie ustaleń poczynionych w wyniku poprzedniej oceny jednego lub większej liczby elementów SREP, w związku z czym w przypadku instytucji o słabej ogólnej ocenie SREP powinno się wymagać (przynajmniej tymczasowo) zwiększenia zasobów na potrzeby nadzorcze i intensywności i częstotliwości zaangażowania, dopasowanych do sytuacji konkretnej

instytucji pod względem ryzyk i podatności na zagrożenia, niezależnie od kategorii instytucji.

56. W przypadku instytucji objętych programem oceny nadzorczej wymagany na podstawie art. 99 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny zapewnić określenie poziomu kontaktów i zakresu stosowania SREP w tym programie.
57. Planując działania SREP, właściwe organy powinny w szczególności zadbać o koordynację z innymi stronami zaangażowanymi bezpośrednio lub pośrednio w proces oceny, zwłaszcza gdy niezbędna jest pomoc instytucji lub innych właściwych organów zaangażowanych w nadzór nad grupami transgranicznymi (zob. tytuł 11 niniejszych wytycznych).

2.4.6 Ukierunkowanie i stopień szczegółowości oceny

58. W celu zapewnienia proporcjonalności, przeprowadzając SREP zgodnie z niniejszymi wytycznymi, właściwe organy powinny przyjmować, że różne elementy, aspekty metodyczne i komponenty oceny określone w tytułach 4, 5, 6 i 8 nie są tak samo istotne w przypadku wszystkich instytucji; właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, stosować różny poziom szczegółowości oceny w zależności od kategorii, do której przypisano instytucję, a także jej wielkości i modelu biznesowego instytucji, a także charakteru, skali i złożoności jej działalności.
59. Uwzględniając ust. 57 i 58, właściwe organy mogą również określić szczególne ukierunkowanie SREP, w przypadku którego bardziej szczegółowa ocena przeprowadzana jest w wybranych obszarach, podczas gdy mniejsza kontrola, ale wystarczająca do dokonania miarodajnej oceny, jest poświęcona wszystkim innym elementom SREP. Takie ukierunkowanie SREP może opierać się na wieloletnim planowaniu, sytuacji gospodarczej lub szczególnej sytuacji instytucji. Przy określaniu ukierunkowania i szczegółowości oceny właściwe organy powinny wziąć pod uwagę profil ryzyka instytucji, istotność różnych rodzajów ryzyka oraz wszelkie zmiany w tym ryzyku, w tym te zaobserwowane w ramach monitorowania kluczowych wskaźników, jak określono w tytule 3, testy warunków skrajnych określone w tytule 12 lub wyniki poprzednich ocen SREP.

Tytuł 3. Monitorowanie kluczowych wskaźników

60. Właściwe organy powinny prowadzić regularne monitorowanie kluczowych wskaźników finansowych i niefinansowych w celu śledzenia zmian kondycji finansowej i profilu ryzyka instytucji. Właściwe organy powinny ponadto wykorzystywać monitorowanie do identyfikowania potrzeby aktualizacji oceny elementów SREP w przypadku pojawienia się nowych istotnych informacji uzyskanych poza planowanymi działaniami nadzorczymi. W przypadku ujawnienia w ramach monitorowania istotnej zmiany profilu ryzyka instytucji lub anomalii wskaźników właściwe organy powinny zbadać ich przyczyny, a w stosownych przypadkach dokonać przeglądu oceny danego elementu SREP w świetle nowych informacji.
61. Zachowując zasady minimalnego zaangażowania, o których mowa w tytule 2, właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki finansowe i niefinansowe co najmniej raz na kwartał dla wszystkich instytucji. W zależności jednak od specyfiki instytucji lub sytuacji właściwe organy mogą prowadzić częstsze monitorowanie, w zależności od dostępności niezbędnych informacji (np. danych rynkowych).
62. Właściwe organy powinny ustanowić systemy i schematy monitorowania umożliwiające identyfikację istotnych zmian i anomalii kształtowania się wskaźników, i powinny, w stosownych przypadkach, wyznaczyć odpowiednie progi. Właściwe organy powinny również określić procedury przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji w zakresie wszystkich istotnych wskaźników (lub kombinacji wskaźników) objętych monitorowaniem, tak aby zapewnić badanie ich anomalii i istotnych zmian.
63. Właściwe organy powinny dostosować zestaw wskaźników i ich progów do specyfiki indywidualnych instytucji lub grup instytucji o podobnych cechach (grupy instytucji porównywanych). Zestaw wskaźników, schematów monitorowania i progów powinny odzwierciedlać wielkość, złożoność, model biznesowy i profil ryzyka instytucji i powinny uwzględniać obszary geograficzne, sektory i rynki działalności instytucji.
64. Właściwe organy powinny określić wskaźniki, które będą śledzone w ramach regularnego monitorowania, na podstawie regularnej sprawozdawczości nadzorczej i z użyciem definicji zawartych we wspólnych standardach sprawozdawczości. W stosownych przypadkach źródłem informacji, w odniesieniu do których monitorowane będą indywidualne instytucje, mogą być zestawy wskaźników EUNB (ang. *risk dashboards*) lub wskaźniki monitorowane przez EUNB.
65. Źródłem informacji pomocnych w ocenie ryzyk obciążających kapitał i ryzyk płynności oraz finansowania w ramach poszczególnych elementów SREP powinien być również ustanowiony zestaw wskaźników oraz wyniki monitorowania kluczowych wskaźników.

66. Wskaźniki używane do monitorowania powinny obejmować co najmniej następujące wskaźniki specyficzne dla instytucji:
- a. wskaźniki finansowe i ryzyka obejmujące wszystkie kategorie ryzyka uwzględnione w niniejszych wytycznych (zob. tytuły 6 i 8);
 - b. wszystkie współczynniki stosowane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i prawa krajowego wdrażającego dyrektywę 2013/36/UE, do obliczania minimalnych wymogów ostrożnościowych (np. współczynnik kapitału podstawowego Tier 1, wskaźnik pokrycia wypływów netto (ang. LCR), wskaźnik stabilnego finansowania netto itp.);
 - c. wymogi minimalne w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o których mowa w dyrektywie 2014/59/UE.
 - d. istotne wskaźniki rynkowe (np. cena akcji, spread swapu ryzyka kredytowego, rentowność obligacji itp.);
 - e. w stosownych przypadkach wskaźniki użyte w planach naprawy przygotowanych przez instytucję; oraz
 - f. o ile są dostępne, wskaźniki oparte na informacjach ilościowych lub jakościowych pochodzących ze sprawozdawczości przekazanej właściwym organom, które mogą wskazywać na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
67. Oprócz wskaźników dostosowanych do instytucji właściwe organy powinny w stosownych przypadkach uwzględniać wskaźniki makroekonomiczne istotne w obszarach geograficznych, sektorach i na rynkach, na których instytucja prowadzi działalność.
68. Stwierdzenie istotnych zmian lub anomalii wskaźników, zwłaszcza gdy zmiany te są nietypowe w świetle wyników grupy rówieśniczej, powinno skłonić właściwe organy do dalszego badania. Właściwe organy powinny w szczególności:
- a. określić przyczynę i ocenić istotność potencjalnego wpływu zmian lub anomalii na instytucję pod względem ostrożnościowym;
 - b. udokumentować przyczynę i wynik oceny; oraz
 - c. dokonać przeglądu wyniku oceny ryzyka i nadanych ocen punktowych SREP w świetle nowych ustaleń, o ile zaistnieje taka potrzeba.
69. Właściwe organy powinny również rozważyć uzupełnienie regularnego monitorowania kluczowych wskaźników finansowych i niefinansowych przeglądem niezależnych badań i analiz rynkowych, jeżeli są one dostępne, gdyż te mogą stanowić przydatne alternatywne źródło wiedzy.

Tytuł 4. Analiza modelu biznesu

4.1 Uwagi ogólne

70. W niniejszym tytule określono kryteria oceny modelu biznesowego i strategii biznesowej instytucji. Właściwe organy powinny stosować niniejszą ocenę w odniesieniu do instytucji na tym samym poziomie, co ogólną ocenę SREP, przy czym mogą z niej również korzystać na poziomie linii biznesowych lub linii produktowych, bądź też w ujęciu tematycznym.
71. Nie zwalniając organu zarządzającego instytucji z obowiązku prowadzenia i organizacji działalności, ani nie wskazując konkretnego preferowanego modelu biznesowego, właściwe organy mogą prowadzić regularną analizę modelu biznesowego w celu oceny ryzyk biznesowych i strategicznych oraz określenia:
- ▶ rentowności modelu biznesowego instytucji rozumianej jako jego zdolność do generowania akceptowalnych stóp zwrotu w najbliższych 12 miesiącach; oraz
 - ▶ realności strategii instytucji rozumianej jako jej zdolność do zapewnienia instytucji akceptowalnych wyników stóp zwrotu w perspektywie co najmniej 3 lat, na podstawie jej planów strategicznych i prognoz finansowych.
72. Właściwe organy powinny używać wyniku analizy modelu biznesowego jako pomocy w ocenie wszystkich pozostałych elementów. Właściwe organy mogą oceniać szczegółowe aspekty analizy modelu biznesowego, zwłaszcza za pomocą ilościowej oceny modelu biznesowego, w ramach oceny pozostałych elementów SREP (np. analiza struktury finansowania może być częścią oceny ryzyka płynności).
73. Właściwe organy powinny również wykorzystywać analizę modelu biznesowego jako pomoc w identyfikacji głównych zagrożeń, które mogą mieć istotny wpływ na instytucję/doprowadzić do jej upadłości w przyszłości.
74. Właściwe organy powinny również wykorzystywać analizę modelu biznesowego do oceny skutków ostrożnościowych znanych im ryzyk prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związanych z modelem biznesowym instytucji. W tym względzie właściwe organy powinny wykorzystywać informacje otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w szczególności ich oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz wszelkie ustalenia dotyczące istotnych niedociągnięć w przeprowadzanych przez instytucję kontrolach w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, aby uzupełnić swoje ustalenia wynikające z bieżącego nadzoru oraz ocenić, czy budzą one obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Jeżeli ocena wskazuje, że model biznesowy instytucji budzi obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, właściwe organy powinny

podzielić się wynikami oceny ostrożnościowej modelu biznesowego z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu¹⁴.

75. Analiza modelu biznesowego prowadzona przez właściwe organy powinna przebiegać według następujących etapów:

- a. wstępna ocena;
- b. określenie obszarów szczególnego zainteresowania;
- c. ocena otoczenia biznesowego;
- d. analiza ilościowa bieżącego modelu biznesowego;
- e. analiza jakościowa bieżącego modelu biznesowego;
- f. analiza perspektywicznej strategii i planów finansowych (w tym planowanych zmian modelu biznesowego);
- g. ocena rentowności modelu biznesowego;
- h. ocena realności strategii;
- i. identyfikacja najpoważniejszych zagrożeń, na jakie zagrażają lub mogą zagrozić modelowi biznesowemu instytucji i realizacji strategii; oraz
- j. podsumowanie ustaleń i nadanie oceny punktowej.

76. Przeprowadzając analizę modelu biznesowego, właściwe organy powinny co najmniej korzystać z następujących źródeł informacji o charakterze ilościowym i jakościowym:

- a. plan strategiczny/plany strategiczne instytucji obejmujący(-e) prognozy na rok bieżący i długoterminowe, a także założenia ekonomiczne tych prognoz;
- b. sprawozdawczość finansowa (np. rachunek zysków i strat, bilans);
- c. sprawozdawczość obowiązkowa (wspólna sprawozdawczość (COREP), sprawozdawczość finansowa (FINREP) i rejestr kredytowy, o ile są dostępne);
- d. sprawozdawczość wewnętrzna (informacje zarządcze, planowanie kapitałowe, sprawozdawczość w zakresie płynności, wewnętrzne sprawozdania dotyczące ryzyka);

¹⁴ Zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

- e. plany naprawy i plany restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w tym wyniki oceny możliwości przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji przedstawione przez organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zgodnie z art. 14 dyrektywy 2014/59/UE;
- f. sprawozdania stron trzecich (np. sprawozdania z audytu, raporty analityków rynków kapitałowych/kredytów); oraz
- g. inne istotne badania/ankiety (np. Międzynarodowego Funduszu Walutowego, MFW), organów i instytucji ds. ryzyka makroostrożnościowego, instytucji europejskich).

4.2 Ocena wstępna

77. Właściwe organy powinny przeanalizować podstawowy zakres i obszar geograficzny działalności instytucji oraz jej pozycję rynkową, by uzyskać informacje – na najwyższym poziomie konsolidacji w danej jurysdykcji – dotyczące:

- a. najważniejszych krajów, w których instytucja prowadzi działalność;
- b. najważniejszych jednostek zależnych/oddziałów instytucji;
- c. najważniejszych linii biznesowych; oraz
- d. najważniejszych kategorii produktów.

78. W tym celu właściwe organy powinny uwzględnić szereg istotnych mierników na dzień oceny i ich zmiany w czasie. Wśród analizowanych czynników powinny się znaleźć:

- a. udział w przychodach/kosztach ogółem;
- b. udział w aktywach;
- c. udział w całkowitej kwocie ekspozycji na ryzyko; oraz
- d. pozycja rynkowa.

79. Właściwe organy powinny wykorzystać wstępną ocenę:

- a. do określenia, które obszary/rodzaje działalności instytucji są istotne: właściwe organy powinny ustalić, które kraje, jednostki zależne/ oddziały, linie biznesowe i kategorie produktów są najistotniejsze na podstawie udziału w generowanym zysku (np. na podstawie rachunku zysków i strat), ryzyka (np. na podstawie całkowitej ekspozycji na ryzyko lub inne mierniki ryzyka) lub priorytetów organizacyjnych/ustawowych (np. szczególnych obowiązków banków sektora publicznego w zakresie oferowania określonych produktów). Właściwe organy

powinny wykorzystywać te informacje jako podstawę określenia zakresu analizy modelu biznesowego (omówione szczegółowo w sekcji 4.3);

- b. do określenia grupy rówieśniczej: właściwe organy powinny określić dla instytucji właściwą grupę instytucji porównywalnych (grupę rówieśniczą); na potrzeby analizy modelu biznesowego, właściwe organy powinny zidentyfikować grupę rówieśniczą na podstawie kategorii produktów/linii biznesowych ukierunkowanych na to samo źródło dochodów/klientów (np. działalność w zakresie kart kredytowych różnych instytucji oferujących swoje produkty i usługi użytkownikom kart kredytowych w kraju X);
- c. jako pomoc w stosowaniu zasady proporcjonalności: właściwe organy mogą wykorzystać wyniki wstępnej oceny jako narzędzie pomocne podczas klasyfikacji instytucji w procesie kategoryzacji na podstawie stwierdzonej złożoności instytucji (zob. sekcja 2.1.1).

4.3 Określenie obszarów szczególnego zainteresowania analizy modelu biznesowego

80. Właściwe organy powinny określić główny przedmiot zainteresowania analizy modelu biznesowego. Powinny skupić swoją uwagę na tych liniach biznesowych, które są najważniejsze pod względem rentowności lub przyszłej efektywności bieżącego modelu biznesowego i które mogą w największym stopniu narazić instytucję na istniejące lub nowe zagrożenia. Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. istotność linii biznesowych – czy określone linie biznesowe są bardziej istotne pod względem generowania zysków (lub strat);
- b. wcześniejsze ustalenia nadzorcze – czy ustalenia dotyczące innych elementów SREP mogą dostarczyć wskazówek dotyczących linii biznesowych wymagających dalszego zbadania;
- c. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych – czy komórka ds. audytu stwierdziła określone problemy związane ze stabilnością lub rentownością danych linii biznesowych;
- d. znaczenie planów strategicznych – czy są linie biznesowe, w zakresie których instytucja ma zamiar znacznie rozwinąć, lub ograniczyć działalność;
- e. wyniki tematycznych przeglądów nadzorczych – czy analiza całego sektora ujawniła powszechne problemy, które uzasadniają dodatkową analizę uwzględniającą specyfikę instytucji;
- f. zaobserwowane zmiany modelu biznesowego – czy istnieją dostrzegalne rzeczywiste zmiany modelu biznesowego występujące mimo niezadeklarowania

przez instytucję planowanych zmian i nieogłoszenia przez nią nowych planów strategicznych;

- g. porównanie do grupy rówieśniczej – czy w ramach danej linii biznesowej odnotowano nietypowe wyniki (linia stanowiła „obserwację nietypową”) w stosunku do instytucji z grupy rówieśniczej;
- h. ustalenia i uwagi wynikające ze wstępnej oceny modelu biznesowego, w tym te, które wskazują na potencjalną ekspozycję modelu biznesowego na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

4.4 Ocena otoczenia biznesowego

- 81. Aby wyrobić sobie pogląd na temat wiarygodności założeń strategicznych instytucji, właściwe organy powinny przeprowadzić analizę otoczenia biznesowego. Analiza obejmuje bieżące i przyszłe warunki prowadzenia działalności, w których funkcjonuje lub może funkcjonować instytucja, w zależności od jej głównych lub istotnych ekspozycji geograficznych lub biznesowych. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uzyskać zrozumienie kierunków trendów makroekonomicznych i rynkowych oraz strategicznych zamiarów instytucji z grupy rówieśniczej.
- 82. Dzięki temu poglądowi właściwe organy powinny uzyskać zrozumienie, jak przedstawiają się:
 - a. najważniejsze zmienne makroekonomiczne, w warunkach których funkcjonuje lub będzie funkcjonował dany oceniany podmiot, produkt lub segment, uwzględniając główne obszary geograficzne jego działalności. Do przykładów kluczowych zmiennych można zaliczyć produkt krajowy brutto (PKB), stopę bezrobocia, stopy procentowe i wskaźniki cen nieruchomości.
 - b. otoczenie konkurencyjne i jego możliwe kształtowanie się w przyszłości w świetle działalności instytucji z grupy rówieśniczej. Obszary podlegające analizie obejmują przewidywany wzrost docelowego rynku (np. rynku kredytów hipotecznych) oraz działalność i plany kluczowych konkurentów na docelowym rynku.
 - c. ogólne trendy na rynku, które mogą mieć wpływ na wyniki i rentowność instytucji. Wśród analizowanych trendów powinny znaleźć się co najmniej: tendencje w otoczeniu regulacyjnym (np. zmiany ustawodawstwa dotyczącego dystrybucji produktów bankowości detalicznej), rozwój technologii (np. przeniesienie niektórych transakcji na platformy elektroniczne) oraz trendy społeczne/demograficzne (np. zwiększony popyt na instrumenty bankowości islamskiej).

4.5 Analiza bieżącego modelu biznesowego

83. Aby wyrobić sobie pogląd na temat środków i metod używanych przez instytucję do prowadzenia działalności i generowania zysków, właściwe organy powinny przeprowadzać analizy ilościowe i jakościowe.

4.5.1 Analiza ilościowa

84. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę ilościowych cech bieżącego modelu biznesowego instytucji w celu uzyskania wiedzy na temat jej wyników finansowych i tego, jak dalece wynikają one z podwyższonego lub obniżonego apetytu na ryzyko w stosunku do instytucji z grupy rówieśniczej.

85. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. zyski i straty, w tym trendy w ich zakresie: właściwe organy powinny ocenić realną rentowność instytucji (np. z wyłączeniem pozycji nadzwyczajnych lub jednorazowych), strukturę strumieni przychodów, strukturę kosztów, rezerwy na straty z tytułu obniżenia wartości aktywów oraz najważniejsze współczynniki (np. marżę odsetkową netto, stosunek kosztów do przychodów, odsetek kredytów zagrożonych). Właściwe organy powinny uwzględnić kształtowanie się powyższych pozycji w ostatnich latach i zidentyfikować trendy w ich zakresie;
- b. bilans, w tym jego kształtowanie się: właściwe organy powinny ocenić strukturę aktywów i pasywów, strukturę finansowania, zmianę całkowitej ekspozycji na ryzyko i funduszy własnych oraz najważniejsze współczynniki (np. zwrot z kapitału własnego, współczynnik kapitału podstawowego Tier 1, niedobór płynności). Właściwe organy powinny uwzględnić kształtowanie się powyższych pozycji w ostatnich latach i zidentyfikować trendy w ich zakresie;
- c. koncentracje, w tym trendy w ich zakresie: właściwe organy powinny ocenić koncentracje w rachunkach zysków i strat oraz w bilansach pod względem klientów, sektorów i obszarów geograficznych. Właściwe organy powinny uwzględnić kształtowanie się powyższych pozycji w ostatnich latach i zidentyfikować panujące trendy; oraz
- d. apetyt na ryzyko: właściwe organy powinny oceniać sformalizowane limity stosowane przez instytucję według rodzajów ryzyka (ryzyko kredytowe, ryzyko finansowania itp.) oraz przestrzeganie tych limitów, tak aby uzyskać ogólną wiedzę na temat ryzyka, jakie instytucja jest skłonna podejmować, by zwiększać swoje wyniki finansowe.

4.5.2 Analiza jakościowa

86. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę jakościowych cech bieżącego modelu biznesowego instytucji w celu uzyskania wiedzy na temat czynników decydujących o jego skuteczności i kluczowych zależnościach.

87. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. kluczowe czynniki zewnętrzne: właściwe organy powinny określić główne czynniki egzogeniczne, które wpływają na skuteczność modelu biznesowego, np. usługodawcy zewnętrzni, pośrednicy i szczególne czynniki regulacyjne;
- b. kluczowe czynniki wewnętrzne: właściwe organy powinny określić główne czynniki endogeniczne, które wpływają na skuteczność modelu biznesowego, np. jakość platform informatycznych i potencjał operacyjny i zasobów;
- c. franczyza: właściwe organy powinny określić siłę relacji z klientami, dostawcami i partnerami; analiza ta może obejmować stopień, w jakim instytucja polega na swojej reputacji, efektywność jej oddziałów, lojalność klientów i skuteczność współpracy; oraz
- d. obszary przewagi konkurencyjnej: właściwe organy powinny określić obszary, w których instytucja ma przewagę konkurencyjną nad instytucjami z grupy rówieśniczej; może to dotyczyć dowolnego z powyższych czynników, między innymi, jakości platform informatycznych instytucji lub innych atutów, takich jak globalna sieć, skala działalności lub oferowany asortyment produktów instytucji.
- e. W analizie właściwe organy powinny wziąć pod uwagę wszelkie przesłanki wskazujące na to, że model biznesowy i działalność powodują zwiększone ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, w tym przyjmowanie depozytów lub zakładanie lub wykorzystywanie podmiotów prawnych w państwach trzecich wysokiego ryzyka, zgodnie z art. 9 dyrektywy (UE) 2015/849. W stosownych przypadkach wskazania te powinny być uzupełnione analizą ilościową, skupiającą się w szczególności na istotności przychodów i dochodów z operacji prowadzonych w takich państwach trzecich wysokiego ryzyka, koncentracji ekspozycji wobec klientów, w odniesieniu do których instytucja stosuje wzmocnione środki należytej staranności wobec klienta, jak określono w rozdziale II sekcja 3 dyrektywy 2015/849. Właściwe organy powinny wymieniać z organem sprawującym nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu informacje na temat tych wskazań, jak określono w ust. 74.

4.6 Analiza strategii i planów finansowych

88. Właściwe organy powinny przeprowadzać ilościową i jakościową perspektywiczną analizę prognoz finansowych i planu strategicznego instytucji w celu uzyskania wiedzy na temat założeń, wiarygodności oraz stopnia ryzyka realizacji tej strategii biznesowej.
89. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:
- a. ogólna strategia: właściwe organy powinny uwzględniać główne ilościowe i jakościowe cele zarządzania;
 - b. prognozowane wyniki finansowe: właściwe organy powinny uwzględniać prognozowane wyniki finansowe, korzystając z tych samych mierników, co w przypadku analizy ilościowej bieżącego modelu biznesowego;
 - c. czynniki decydujące o skuteczności strategii i planu finansowego: właściwe organy powinny ustalić najważniejsze proponowane przez instytucję zmiany bieżącego modelu biznesowego mające na celu realizację przyjętych celów;
 - d. założenia: właściwe organy powinny określić wiarygodność i spójność założeń leżących u podstaw strategii i prognoz; zakres analizy może obejmować założenia dotyczące mierników makroekonomicznych, dynamiki rynkowej, wzrostu wolumenu i marży kluczowych produktów, segmentów i obszarów geograficznych itp.; oraz
 - e. zdolność zarządcza: właściwe organy powinny określić zdolność zarządczą instytucji na podstawie dotychczasowych wyników kierownictwa w zakresie realizacji wcześniejszych strategii i prognoz, a także złożoności i poziomu ambicji obowiązującej strategii w porównaniu z bieżącym modelem biznesowym. Przy ocenie zdolności zarządczej właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę możliwości realizacji strategii z punktu widzenia zarządzania ryzykiem.
90. Właściwe organy mogą przeprowadzać analizy równoległe z analizą ilościową i jakościową bieżącego modelu biznesowego; dotyczy to zwłaszcza analizy prognozowanych wyników finansowych i czynników decydujących o powodzeniu w realizacji strategii.

4.7 Ocena rentowności modelu biznesowego

91. Po przeprowadzeniu analiz, o których mowa w sekcjach 4.4 i 4.5, właściwe organy powinny uzyskać ogólną wiedzę na temat rentowności, jaką zapewnia bieżący model biznesowy instytucji, zważywszy na jego zdolność do wygenerowania akceptowalnych wyników w ciągu najbliższych 12 miesięcy, kluczowych czynników i zależności decydujących o jego skuteczności i otoczeniu biznesowym.

92. Do kryteriów oceny akceptowalnego poziomu wyników przez właściwe organy należy zaliczyć:
- a. zwrot z kapitału własnego w stosunku do kosztu kapitału własnego lub równoważny miernik: właściwe organy powinny zbadać, czy model biznesowy generuje dochód przewyższający koszty (z wyłączeniem pozycji jednorazowych) na podstawie stosunku ROE do COE; ocenę tę można uzupełnić innymi miernikami, takimi jak dochód z aktywów lub zwrot z kapitału korygowany ryzykiem, z uwzględnieniem ich cyklicznych zmian;
 - b. struktura finansowania: właściwe organy powinny ustalić, czy struktura finansowania jest dobrana odpowiednio do modelu biznesowego i strategii; niestabilność i niedopasowanie struktury finansowania może oznaczać, że model biznesowy i strategia – mimo że generują dochód powyżej kosztów – mogą nie być rentowne ani realne w świetle aktualnych i przyszłych warunków prowadzenia działalności; oraz
 - c. apetyt na ryzyko: właściwe organy powinny ustalić, czy w celu zapewnienia zysków model biznesowy lub strategia opierają się na apetycie na ryzyko – indywidualnym (np. kredytowym, rynkowym) lub bardziej ogólnym – uznawanym za wysoki lub nietypowy wśród instytucji z grupy rówieśniczej.

4.8 Ocena realności strategii instytucji

93. Po przeprowadzeniu analiz, o których mowa w sekcjach 4.4 do 4.6, właściwe organy powinny uzyskać lub zweryfikować swój pogląd na temat realności strategii instytucji oceniając jej zdolność do generowania akceptowalnych wyników, jak określono powyżej, w perspektywie co najmniej 3 lat, na podstawie jej planów strategicznych i prognoz finansowych i z uwzględnieniem przyjętego poglądu nadzorczego na temat otoczenia biznesowego.
94. Właściwe organy powinny oceniać realność strategii instytucji uwzględniając w szczególności:
- a. wiarygodność założeń instytucji i prognozowanych wyników finansowych w świetle opinii nadzorczej na temat aktualnego i przyszłego otoczenia biznesowego;
 - b. wpływ na prognozowane wyniki finansowe poglądu nadzorczego dotyczącego otoczenia biznesowego (gdy różni się on od założeń instytucji); oraz
 - c. poziom ryzyka strategii (tj. złożoność i poziom ambicji strategii w porównaniu do bieżącego modelu biznesowego) i wynikające z niego prawdopodobieństwo powodzenia strategii w świetle prognozowanych zdolności realizacyjnych instytucji (mierzonych skutecznością instytucji w realizacji poprzednich strategii o podobnej

skali lub dotychczasowymi wynikami realizacji planu strategicznego i biorąc pod uwagę możliwości zrealizowania strategii z punktu widzenia zarządzania ryzykiem).

4.9 Identyfikacja głównych zagrożeń

95. Po przeprowadzeniu analizy modelu biznesowego, właściwe organy powinny ocenić główne zagrożenia, na jakie jest narażony lub może być narażony model biznesowy i strategia instytucji, w tym dowolne z poniższych:

- a. słabe prognozowane wyniki finansowe;
- b. opieranie się na nierealistycznej strategii;
- c. nadmierna koncentracja lub rentowność (np. przychodów, dochodów, klientów podlegających wzmocnionej należytej staranności wobec klienta, o której mowa w rozdziale II, sekcji 3 dyrektywy 2015/849, państw trzecich wysokiego ryzyka zgodnie z art. 9 tej dyrektywy, depozytów i aktywów pod opieką/zarządzaniem związanych z takimi państwami trzecimi wysokiego ryzyka);
- d. podejmowanie zbyt dużego ryzyka;
- e. kwestie dotyczące struktury finansowania;
- f. istotne uwarunkowania zewnętrzne (np. zagrożenia regulacyjne, takie jak zezwolenie na wyodrębnienie jednostek gospodarczych (ang. *ring-fencing*)); oraz
- g. Ryzyka związane z generatorem scenariuszy ekonomicznych i ich wpływ na rentowność i stabilność modelu biznesowego oraz długoterminową odporność instytucji.

96. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat rentowności modelu biznesowego instytucji oraz realności jej strategii i wszelkich środków niezbędnych do zaradzenia problemom i obawom.

4.10 Podsumowanie ustaleń i punktacja

97. Na podstawie oceny rentowności i trwałości modelu biznesowego właściwe organy powinny uzyskać ogólny pogląd na temat rentowności modelu biznesowego i realności strategii, a także wszelkich potencjalnych ryzyk zagrażających rentowności instytucji stwierdzonych w trakcie oceny. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji rentowności przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 2.

Tabela 2. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej modelu biznesowego i strategii

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Model biznesowy i strategia stwarzają niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja uzyskuje wysokie i stabilne zyski, które są akceptowalne zważywszy na jej apetyt na ryzyko i strukturę finansowania. • Brak istotnej koncentracji aktywów lub zagrażającej stabilności koncentracji źródeł dochodów. • Instytucja ma silną pozycję konkurencyjną na wybranych rynkach i strategię, która najprawdopodobniej doprowadzi do wzmocnienia tej pozycji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie wiarygodnych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne są odpowiednie zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa.
2	Model biznesowy i strategia stwarzają średnio-niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja uzyskuje przeciętne zyski w stosunku do porównywalnych instytucji lub wyników historycznych, które są zasadniczo akceptowalne zważywszy na jej apetyt na ryzyko i strukturę finansowania. • Istnieje pewien stopień koncentracji aktywów lub źródeł dochodów. • Instytucja stoi w obliczu presji konkurencyjnej w zakresie jej produktów/usług na jednym lub kilku kluczowych rynkach. Istnieją pewne wątpliwości, czy strategia jest dostosowana do sytuacji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie optymistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne są rozsądne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa, lecz nie pozbawione ryzyka.
3	Model biznesowy i strategia stwarzają średnio-wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja uzyskuje zyski, które są często słabe lub niestabilne bądź polega – w celu uzyskania odpowiednich zysków – na apetycie na ryzyko lub strukturze

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<p>finansowania budzących obawy pod względem nadzorczym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istnieje znaczny stopień koncentracji aktywów lub źródeł dochodów. • Instytucja ma słabą pozycję konkurencyjną w zakresie swoich produktów/usług na wybranych rynkach, i może posiadać niewiele dobrze rokujących linii biznesowych. Udział rynkowy instytucji może się znacząco zmniejszać. Zachodzą wątpliwości, czy strategia jest dostosowana do sytuacji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie zbyt optymistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne mogą nie być wiarygodne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa.
4	Model biznesowy i strategia stwarzają wysokie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja generuje bardzo słabe i wysoce niestabilne zyski, lub polega – w celu uzyskania odpowiednich zysków – na nieakceptowalnym apetycie na ryzyko lub strukturze finansowania. • Instytucję charakteryzuje skrajna koncentracja aktywów lub zagrażająca stabilności koncentracja źródeł dochodów. • Instytucja ma bardzo słabą pozycję konkurencyjną w zakresie swoich produktów/usług na wybranych rynkach, i prowadzi działalność w zakresie bardzo słabo rokujących linii biznesowych. Istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo, że plany strategiczne pozwolą zaradzić tej sytuacji. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie bardzo nierealistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Plany strategiczne nie są wiarygodne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kierownictwa.

Tytuł 5. Ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

5.1 Uwagi ogólne

98. Właściwe organy powinny ocenić, czy mechanizmy zarządzania wewnętrznego danej instytucji są odpowiednie i współmierne do profilu ryzyka instytucji, jej modelu biznesowego, charakteru, wielkości i złożoności. Powinny określić, w jakim stopniu instytucja spełnia obowiązujące wymogi UE i krajowe w odniesieniu do prawidłowych wewnętrznych mechanizmów zarządzania i określić wszelkie braki. Właściwe organy powinny w szczególności ocenić, czy mechanizmy zarządzania wewnętrznego zapewniają należyte zarządzanie ryzykiem i obejmują odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej i nadzór. Właściwe organy powinny ustalić, czy występują istotne rodzaje ryzyka stwarzane przez słabej jakości mechanizmy zarządzania oraz jaki jest potencjalny wpływ tych rodzajów ryzyka na profil ryzyka i trwałość instytucji.
99. Na potrzeby SREP ocena zarządzania wewnętrznego instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji powinna obejmować:
- a. ogólne ramy zarządzania wewnętrznego, które powinny obejmować jasną strukturę organizacyjną;
 - b. skład, organizację i zasady funkcjonowania organu zarządzającego oraz jego komitetów, jeżeli zostały ustanowione;
 - c. kulturę korporacyjną i kulturę ryzyka;
 - d. politykę i praktyki w zakresie wynagrodzeń;
 - e. ramy kontroli wewnętrznej, które powinny obejmować dobrze funkcjonujące niezależne funkcje ds. zarządzania ryzykiem, monitorowania zgodności i wewnętrzne funkcje audytu;
 - f. ramowy system zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów, w tym istotne zmiany w produktach, systemach i procesach oraz wyjątkowe transakcje;
 - g. integralność procedur administracyjnych i księgowych;
 - h. politykę i strategię outsourcingu;
 - i. technologie informacyjne i komunikacyjne oraz ciągłość działania; oraz

j. plan naprawy.

100. Ocena zarządzania wewnętrznego powinna być wykorzystywana w konkretnej ocenie zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli, o której mowa w tytułach 6 i 8, a także ocenie ICAAP i ILAAP w ramach oceny kapitału SREP (tytuł 7) oraz oceny płynności SREP (tytuł 9). Podobnie w ocenie ogólnych ram ICAAP dokonywanej na podstawie niniejszego tytułu powinno się uwzględniać przeprowadzaną według ryzyka analizę obliczeń ICAAP lub szacunków kapitału przeanalizowanych zgodnie z tytułem 7 i ewentualnych braków stwierdzonych w ramach tej analizy.

101. Zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego¹⁵ ocena ram zarządzania wewnętrznego powinna obejmować weryfikację istnienia zasad i mechanizmów zarządzania w celu zapewnienia, aby instytucja spełniała mające zastosowanie wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz uwzględniała wszelkie dodatkowe informacje otrzymane od organu sprawującego nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na temat oceny tych zasad i mechanizmów.

5.2 Ogólne ramy zarządzania wewnętrznego

102. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, wspólnymi Wytycznymi ESMA i EUNB w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje¹⁶, Wytycznymi EUNB w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji¹⁷, Wytycznymi EUNB w sprawie outsourcingu¹⁸ oraz Wytycznymi EUNB dotyczącymi prawidłowej polityki wynagrodzeń¹⁹ ocena ram zarządzania wewnętrznego przez właściwe organy powinna służyć ustaleniu, czy instytucja jest w stanie przynajmniej:

- a. wykazać, że zadania organu zarządzającego zostały jasno określone i że rozróżnia się obowiązki funkcji kierowniczej (wykonawczej) i funkcji nadzorczej (niewykonawczej), a także, że wdrożono odpowiednie mechanizmy zarządzania;
- b. wykazać się solidną i przejrzystą strukturą organizacyjną i operacyjną z jasno określonym, przejrzystym i spójnym zakresem odpowiedzialności, w tym w odniesieniu do organu zarządzającego i jego komitetów;

¹⁵ Wytyczne EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego na podstawie dyrektywy 2013/36/UE (EBA/GL/2021/05).

¹⁶ Wspólne wytyczne ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedzialności członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje na podstawie dyrektywy 2013/36/UE i dyrektywy 2014/65/UE, EBA/GL/2021/06.

¹⁷ [Wytyczne EUNB w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji na mocy części ósmej rozporządzenia \(UE\) nr 575/2013](#) (EBA/GL/2016/11).

¹⁸ [Wytyczne EUNB w sprawie umów outsourcingu](#) (EBA/GL/2019/02).

¹⁹ [Wytyczne EUNB dotyczące prawidłowej polityki wynagrodzeń](#), o których mowa w art. 74 ust. 3 i 75 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE, i ujawniania informacji zgodnie z art. 450 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (EBA/GL/2021/04).

- c. wykazać, że organ zarządzający ustanowił i zapewnił wdrożenie ogólnych strategii biznesowych i ryzyka wraz z określeniem apetytu na ryzyko instytucji w ujęciu indywidualnym i skonsolidowanym przy odpowiednim zaangażowaniu organu zarządzającego;
- d. wykazać, że kultura ryzyka, poprzez zasady polityki i ich wdrożenie, w tym komunikację i szkolenie, jest odpowiednia;
- e. wykazać, że wdrożono proces doboru i oceny przydatności członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje;
- f. wykazać, że dysponuje odpowiednimi i skutecznymi ramami zarządzania wewnętrznego oraz kontroli wewnętrznej wraz z funkcjami zarządzania ryzykiem, nadzoru zgodności z prawem i audytu wewnętrznego, które dysponują wystarczającymi uprawnieniami, statusem i zasobami, aby móc wykonywać swoje funkcje;
- g. wykazać, że wdrożono politykę i praktyki w zakresie wynagrodzeń zgodne z zasadami wynagradzania określonymi w art. 92–95 dyrektywy 2013/36/UE oraz Wytycznymi EUNB dotyczącymi prawidłowej polityki wynagrodzeń;
- h. wykazać, że wdrożono rozwiązania mające na celu zapewnienie integralności systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, w tym mechanizmy kontroli finansowej i operacyjnej oraz zgodności z prawem i odpowiednimi normami;
- i. wykazać politykę i strategię dotyczące outsourcingu uwzględniające jego wpływ na działalność instytucji i ryzyko, na jakie jest narażona;
- j. wykazać, że ramy zarządzania wewnętrznego zostały ustalone oraz są nadzorowane i regularnie oceniane przez organ zarządzający; oraz
- k. wykazać, że ramy zarządzania wewnętrznego są przejrzyste dla zainteresowanych stron, w tym dla akcjonariuszy.

5.3 Struktura i funkcjonowanie organu zarządzającego

103. Zgodnie z art. 74 oraz art. 91 ust. 12 dyrektywy 2013/36/UE, a także Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego i wspólnymi Wytycznymi ESMA i EUNB w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje właściwe organy powinny ocenić, czy:
- a. wdrożono rozwiązania gwarantujące spełnianie stosownych wymogów przez organ zarządzający (w ujęciu indywidualnym i kolektywnym) oraz przez poszczególne osoby pełniące najważniejsze funkcje, a także czy rozwiązania te są skutecznie stosowane w chwili powoływania, w przypadku zaistnienia istotnych zmian (np. mających wpływ na

warunki oceniane na etapie wstępnej oceny kompetencji i reputacji) oraz na bieżąco, z uwzględnieniem powiadomień kierowanych do odpowiednich właściwych organów;

- b. skład i planowanie sukcesji organu zarządzającego są odpowiednie;
- c. organ zarządzający realizuje politykę promującą różnorodność w organie zarządzającym, bez uszczerbku dla zasad antydyskryminacyjnych, oraz czy taka polityka różnorodności znajduje odzwierciedlenie w polityce rekrutacyjnej organu zarządzającego, zapewniając wystarczająco zróżnicowaną pulę kandydatów; oraz – w przypadku znaczących instytucji – czy wyznaczyły one cel ilościowy w zakresie reprezentacji niedostatecznie reprezentowanej płci;
- d. istnieje skuteczna interakcja między organem zarządzającym pełniącym funkcje zarządcze i nadzorcze;
- e. funkcja zarządzająca w ramach organu zarządzającego w odpowiedni sposób kieruje działalnością, a funkcja nadzorująca nadzoruje i monitoruje proces podejmowania decyzji przez kierownictwo i jego działania;
- f. wszyscy członkowie organu zarządzającego działają niezależnie;
- g. członkowie organu zarządzającego poświęcają wystarczający czas na pełnienie swoich funkcji;
- h. przestrzegane są ograniczenia dotyczące liczby funkcji dyrektorskich w odniesieniu do instytucji istotnych, określone w art. 91 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE;
- i. istnieją odpowiednie wewnętrzne praktyki i procedury w zakresie zarządzania dla organu zarządzającego i jego komitetów, jeżeli zostały ustanowione;
- j. organ zarządzający, w ramach swojej funkcji zarządczej i funkcji nadzorczej, oraz komitet ds. ryzyka, o ile został ustanowiony, mają odpowiedni dostęp do informacji na temat sytuacji instytucji pod względem ryzyka.

5.4 Wartości korporacyjne i kultura ryzyka

104. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada właściwą i przejrzystą strukturę korporacyjną, która jest odpowiednia i solidna, spójne wartości korporacyjne i kulturę ryzyka, która jest kompleksowa i proporcjonalna do charakteru, skali i złożoności ryzyka nieodłącznie związanego z modelem biznesowym i działalnością instytucji oraz zgodna z jej apetytem na ryzyko.

105. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego właściwe organy powinny ocenić, czy:

- a. organ zarządzający w pełni zna i rozumie strukturę prawną, organizacyjną i operacyjną instytucji (tj. stosuje zasadę „Poznaj swoją strukturę”, ang. *Know Your Structure*) oraz zapewnia zgodność tej struktury z zatwierdzoną strategią biznesową i strategią w zakresie ryzyka, jak też apetytem na ryzyko;
- b. instytucje nie ustanowiły nieprzejrzystych lub niepotrzebnie złożonych struktur, które nie mają jasnego uzasadnienia ekonomicznego ani celu prawnego, lub czy takie struktury budzą obawy, że struktury takie mogłyby być wykorzystywane w celach związanych z przestępczością finansową. Przy ustanawianiu złożonych struktur organ zarządzający rozumie ich funkcjonowanie, cel oraz szczególne rodzaje ryzyka z nimi związane, a także zapewnia odpowiednie zaangażowanie komórek kontroli wewnętrznej.
- c. instytucje wypracowały zintegrowaną, obejmującą całość ich działalności kulturę ryzyka opartą na pełnym zrozumieniu i całościowym oglądzie ryzyka, na jakie są narażone, oraz sposobu zarządzania nim, uwzględniając swój apetyt na ryzyko;
- d. etyczna kultura korporacyjna i kultura ryzyka instytucji promują środowisko konstruktywnego wyzwania, w którym procesy decyzyjne zachęcają do wyrażania szerokiego spektrum poglądów;
- e. instytucje wdrożyły niezależne wewnętrzne procedury i procesy zgłaszania nieprawidłowości, które umożliwiają przekazywanie informacji w sposób zanonimizowany do organu zarządzającego i innych odpowiedzialnych funkcji;
- f. instytucje odpowiednio zarządzają konfliktami interesów na poziomie instytucjonalnym i ustanowiły politykę dla pracowników dotyczącą zarządzania konfliktami między prywatnymi interesami pracowników a interesami instytucji;
- g. instytucje odpowiednio identyfikują, dokumentują potencjalne konflikty interesów wynikające z pożyczek lub innych transakcji z członkami organu zarządzającego i osobami z nimi powiązanymi oraz zarządzają tymi konfliktami;
- h. instytucje dbają o to, by nie dochodziło do dyskryminacji pracowników i by istniały równe szanse dla wszystkich płci;
- i. istnieje jasna, rzetelna i skuteczna komunikacja dotycząca strategii, wartości korporacyjnych, kodeksu postępowania i/lub podobnego narzędzia, ryzyka i innych obszarów polityki skierowana do wszystkich stosownych pracowników oraz czy kultura ryzyka jest stosowana na wszystkich szczeblach instytucji; oraz
- j. w ramach kodeksu postępowania instytucje określają zasady oraz przedstawiają przykłady dopuszczalnych i niedopuszczalnych zachowań związanych w szczególności z nieprawidłowościami w sprawozdawczości finansowej i innymi wykroczeniami w tej dziedzinie, przestępczością gospodarczą oraz finansową, w tym, między innymi, nadużyciami, praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, praktykami

monopolistycznymi, omijaniem sankcji finansowych, przekupstwem i korupcją, manipulacjami rynkowymi, nieprawidłowościami związanymi ze sprzedażą, innymi naruszeniami przepisów dotyczących ochrony konsumentów, przestępstwami podatkowymi, niezależnie od tego, czy zostały popełnione w sposób bezpośredni, czy pośredni, w tym w sposób niezgodny z prawem lub przy wykorzystaniu zakazanych systemów arbitrażu dywidendowego;

5.5 Polityka i praktyki w zakresie wynagrodzeń

106. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada politykę i praktyki w zakresie wynagrodzeń określone w art. 92–95 dyrektywy 2013/36/UE, przewidziane dla pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, oraz odpowiednią politykę wynagrodzeń dla wszystkich pracowników, która jest neutralna pod względem płci. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego oraz Wytycznymi EUNB dotyczącymi prawidłowej polityki wynagrodzeń właściwe organy powinny ocenić, czy:

- a. polityka wynagrodzeń jest spójna z celami strategii biznesowej i strategii w zakresie ryzyka instytucji, jej kulturą i wartościami korporacyjnymi, długofalowymi interesami i środkami stosowanymi w celu zapobiegania konfliktom interesów, nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka, jest zatwierdzana i nadzorowana przez organ zarządzający;
- b. polityka wynagrodzeń jest neutralna w stosunku do płci, a instytucje podjęły odpowiednie kroki, by monitorować rozwój zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć na przestrzeni czasu;
- c. odpowiednio określono pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (zidentyfikowani pracownicy), oraz odpowiednio zastosowano kryteria określone w art. 92 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE i w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/923, w szczególności w odniesieniu do:
 - i. stosowania jakościowych i ilościowych kryteriów ustalania pracowników; oraz
 - ii. przepisów dotyczących wykluczenia pracowników, których ustalono jedynie na podstawie kryteriów ilościowych określonych w art. 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/923;
- d. dokonania przez instytucje właściwego podziału stałych i zmiennych elementów wynagrodzenia, ze zwróceniem szczególnej uwagi na traktowanie dodatków lub płatności zależnych od roli, gwarantowanego wynagrodzenia zmiennego, odpraw itp.;
- e. proporcje wynagrodzenia zmiennego i stałego są odpowiednie, przestrzegane są przepisy dotyczące ograniczenia zmiennego składnika wynagrodzenia — do 100% stałego składnika wynagrodzenia (200% za zgodą akcjonariuszy) — a wynagrodzenie zmienne nie

jest wypłacane za pomocą narzędzi lub metod ułatwiających omijanie przepisów dyrektywy 2013/36/UE lub rozporządzenia (UE) nr 575/2013;

- f. ustalenia, czy wynagrodzenie zmienne dla ustalonych pracowników opiera się na wynikach pracy, czy przestrzegane są wymogi dotyczące odroczenia, zatrzymania, wypłaty w instrumentach oraz zmniejszenia wysokości i cofnięcia wypłaty, a także czy instytucja nie wykorzystuje kanałów bądź praktyk umożliwiających obchodzenie wymogów w zakresie wynagrodzenia.
- g. instytucje prawidłowo stosują wymogi dotyczące wynagrodzeń na zasadzie skonsolidowanej lub subskonsolidowanej zgodnie z art. 109 dyrektywy 2013/36/UE;
- h. instytucje należycie uwzględniają ograniczenia dotyczące wynagrodzenia zmiennego wynikające z otrzymania wsparcia ze strony państwa lub z zaleceń lub decyzji właściwych organów.

5.6 Ramy kontroli wewnętrznej

107. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy kontroli wewnętrznej. W tym zakresie powinny one co najmniej ocenić, czy:
- a. instytucja posiada odpowiednie pisemne zasady kontroli wewnętrznej i czy wdrożyła ramy kontroli wewnętrznej w obrębie jednostek biznesowych lub innych właściwych jednostek oraz niezależnych wewnętrznych funkcji kontrolnych;
 - b. istnieje jasny, przejrzysty i udokumentowany proces podejmowania decyzji, z wyraźnym przypisaniem obowiązków w zakresie wdrażania ram kontroli wewnętrznej i jej elementów składowych;
 - c. istnieje odpowiedni podział obowiązków i barier informacyjnych tam, gdzie to konieczne;
 - d. wszystkie niezależne wewnętrzne funkcje kontrolne są skuteczne i mają odpowiednie i wystarczające zasoby i uprawnienia oraz wystarczającą pozycję do wypełniania swoich zadań, a tam, gdzie to konieczne, bezpośredni dostęp do organu zarządzającego do funkcji nadzorczej;
 - e. ramy kontroli wewnętrznej obejmują wszystkie obszary instytucji, przy czym istnieje jasny przydział jednostek biznesowych i jednostek wsparcia, które są w pierwszej kolejności odpowiedzialne za ustanowienie i stosowanie odpowiednich procedur dotyczących mechanizmów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem;
 - f. istnieje wymiana niezbędnych informacji, w tym polityk, mechanizmów i procedur oraz ich aktualizacji, w sposób terminowy i gwarantujący, że organ zarządzający, linie biznesowe i jednostki wewnętrzne, w tym każda niezależna funkcja kontroli wewnętrznej, są w stanie wykonywać swoje obowiązki;

- g. instytucja posiada zatwierdzone przez organ zarządzający politykę i proces zatwierdzania nowych produktów (ang. *new product approval policy and process* — NPAP), w tym proces wprowadzania istotnych zmian lub wyjątkowych transakcji, które przewidują ściśle określoną rolę dla niezależnych funkcji ds. zarządzania ryzykiem i monitorowania zgodności;
- h. instytucja ma możliwość sporządzania pisemnych sprawozdań dotyczących ryzyka i korzysta z nich do celów zarządzania, i czy sprawozdania te są:
 - i. terminowe, dokładne, zwięzłe, kompleksowe, jasne i użyteczne;
 - ii. sporządzane i przekazywane zainteresowanym stronom z właściwą częstotliwością; oraz
- i. zalecenia z audytu wewnętrznego są przedmiotem formalnej procedury monitorowania przez odpowiednie szczeble zarządzania celem zapewnienia ich skutecznego i terminowego wdrożenia oraz przekazania informacji o ich skutecznym i terminowym wdrożeniu.

Funkcja zarządzania ryzykiem

108. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ustanowiła niezależną funkcję zarządzania ryzykiem oraz co najmniej, czy taka funkcja:
- a. jest centralnym elementem organizacyjnym obejmującym całą instytucję i zorganizowanym w taki sposób, że może ona wdrażać polityki dotyczące ryzyka i kontrolować ramy zarządzania ryzykiem oraz aktywnie uczestniczyć we wszystkich istotnych decyzjach dotyczących zarządzania ryzykiem;
 - b. zapewnia, że wszystkie rodzaje ryzyka dotyczące całej grupy są identyfikowane, mierzone, oceniane, monitorowane i odpowiednio raportowane przez odpowiednie linie biznesowe lub jednostki wewnętrzne oraz że strategia w zakresie ryzyka jest przestrzegana;
 - c. w sposób niezależny ocenia przypadki naruszenia apetytu na ryzyko lub limitów ryzyka i informuje o tym jednostki biznesowe i organ zarządzający, zalecając ewentualne środki zaradcze.
109. Uwzględniając wytyczne EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, właściwe organy powinny ocenić, czy kierownik komórki ds. zarządzania ryzykiem posiada wystarczającą wiedzę fachową, uprawnienia, status i niezależność.

Komórka ds. zgodności

110. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ustanowiła stałą, niezależną i skuteczną komórkę ds. zgodności, a przynajmniej czy taka komórka:
- a. podlega dobrze udokumentowanej polityce zgodności, która jest zakomunikowana wszystkim pracownikom i nadzorowana przez organ zarządzający;
 - b. zapewnia, aby monitorowanie zgodności z prawem było prowadzone w ramach ustrukturyzowanego i należyście określonego programu monitorowania zgodności oraz aby była przestrzegana polityka zgodności z przepisami.
111. Uwzględniając wytyczne EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucje wyznaczyły osobę odpowiedzialną za komórkę ds. zgodności w całej instytucji. W przypadku gdy taka osoba jest jednocześnie kierownikiem komórki ds. zarządzania ryzykiem lub pełni inną funkcję wyższego szczebla, właściwe organy powinny ocenić, czy może wystąpić konflikt interesów.

Funkcja ds. audytu wewnętrznego

112. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ustanowiła odpowiednią niezależną funkcję ds. audytu wewnętrznego:
- a. która przestrzega krajowych i międzynarodowych standardów zawodowych;
 - b. której cel, uprawnienia i zakres obowiązków określono w upoważnieniu uznającym standardy zawodowe i zatwierdzonym przez organ zarządzający;
 - c. której niezależność organizacyjna i obiektywność audytorów wewnętrznych jest chroniona, w tym dzięki właściwemu podziałowi obowiązków i bezpośredniemu podleganiu organowi zarządzającemu;
 - d. która dokonuje oceny odpowiedniości ram zarządzania instytucji, w tym stwierdza, czy istniejące polityki i procedury są adekwatne i zgodne z wymogami prawnymi i regulacyjnymi, z decyzjami organu zarządzającego, a także z apetytem na ryzyko i strategią instytucji;
 - e. która ocenia, czy procedury są prawidłowo i skutecznie wdrażane (np. pod kątem zgodności z wymogami w zakresie przeprowadzania transakcji, oceny, czy podejmowane ryzyko mieści się w apetycie na ryzyko i ustalonych limitach itd.);
 - f. która dokonuje oceny adekwatności, jakości i skuteczności przeprowadzonych kontroli oraz sprawozdawczości prowadzonej przez jednostki biznesowe oraz wewnętrzne funkcje zarządzania ryzykiem i zgodności;

- g. która odpowiednio uwzględni w swoim planie audytu opartym na analizie ryzyka wszystkie obszary, w tym ICAAP, ILAAP i proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP); oraz
- h. która ustala, czy dana instytucja przestrzega zasad polityki wewnętrznej i właściwych przepisów unijnych i krajowych, oraz odpowiednio reaguje na przypadki ich nieprzestrzegania.

5.7 Ramy zarządzania ryzykiem

113. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ustanowiła odpowiednie ramy i procesy zarządzania ryzykiem. Właściwe organy powinny przynajmniej:
- a. zbadać, czy strategia w zakresie ryzyka, apetyt na ryzyko i ramy zarządzania ryzykiem są odpowiednie i czy zostały wdrożone na poziomie indywidualnym i skonsolidowanym;
 - b. dokonać przeglądu ram ICAAP i ILAAP;
 - c. dokonać przeglądu możliwości przeprowadzania testów warunków skrajnych i wyników tych testów;
 - d. zbadać, czy instytucja ustanowiła niezależną funkcję ds. zarządzania ryzykiem obejmującą całą instytucję, która to funkcja aktywnie uczestniczy w procesie opracowywania strategii instytucji w zakresie ryzyka oraz we wszystkich istotnych decyzjach dotyczących zarządzania ryzykiem, i która zapewnia organowi zarządzającemu i jednostkom organizacyjnym wszelkie istotne informacje związane z ryzykiem;
 - e. zbadać, czy instytucja wyznaczyła kierownika nadzorującego realizację funkcji ds. zarządzania ryzykiem, który posiada wystarczającą wiedzę fachową, niezależność i staż pracy i który – w razie potrzeby – ma bezpośredni dostęp do organu zarządzającego pełniącego funkcję nadzorczą;
 - f. zbadać, czy niezależna funkcja ds. zarządzania ryzykiem gwarantuje właściwe procesy pomiaru, oceny i monitorowania ryzyka danej instytucji;
 - g. zbadać, czy instytucja wprowadziła polityki i procedury w celu określania, pomiaru, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka oraz poziomu koncentracji ryzyka, a także, czy są one zgodne z limitami ryzyka instytucji i jej apetytem na ryzyko, i czy są zatwierdzane przez organ zarządzający; oraz
 - h. czy instytucja wprowadziła wzmocnione procesy zatwierdzania decyzji, co do których kierownik komórki ds. zarządzania ryzykiem lub kierownik jednostki ds. zgodności wyrazili negatywną opinię.

5.7.1 Ramy apetytu na ryzyko i strategia

114. Oceniając ramy zarządzania ryzykiem, właściwe organy powinny uwzględnić zakres, w jakim stanowią one część ogólnej strategii instytucji i sposób, w jaki na nią wpływają. Właściwe organy powinny w szczególności ocenić, czy istnieją odpowiednie i spójne powiązania między strategią działalności, strategią ryzyka, apetytem na ryzyko i ramami zarządzania ryzykiem oraz ramami zarządzania kapitałem i płynnością.
115. Dokonując przeglądu strategii ryzyka, apetytu na ryzyko i ram zarządzania ryzykiem instytucji, właściwe organy powinny ocenić, czy:
- a. organ zarządzający ponosi w praktyce odpowiedzialność w zakresie strategii w zakresie ryzyka, apetytu na ryzyko i ram zarządzania ryzykiem poprzez zapewnianie odpowiedniego ukierunkowania i nadzoru;
 - b. strategia w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko uwzględniają wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na jakie narażona jest instytucja, i czy przewidują limity, zakresy tolerancji i proggi ryzyka;
 - c. strategia w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko są spójne i wdrażane;
 - d. ramy apetytu na ryzyko są perspektywiczne i odpowiadają horyzontowi planowania strategicznego ustalonemu w strategii działalności, i czy są przedmiotem regularnego przeglądu;
 - e. w strategii w zakresie ryzyka i apetycie na ryzyko odpowiednio uwzględniono tolerancję na ryzyko i zasoby finansowe instytucji (czyli apetyt na ryzyko powinien być zgodny ze stosowanymi w ramach nadzoru wymogami w zakresie funduszy własnych i płynności oraz innymi środkami i wymogami nadzorczymi); oraz
 - f. strategia w zakresie ryzyka i oświadczenie o apetycie na ryzyko są spisane w formie dokumentu i istnieją dowody potwierdzające, że zostały one zakomunikowane pracownikom instytucji.

5.7.2 Ramy ICAAP i ILAAP

116. Właściwe organy powinny przeprowadzać okresowy przegląd ICAAP oraz ILAAP instytucji na podstawie informacji uzyskanych od instytucji zgodnie z Wytocznymi EUNB dotyczącymi informacji na temat ICAAP oraz ILAAP do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP)²⁰ i określać ich prawidłowość, efektywność oraz kompleksowość według kryteriów określonych w niniejszej sekcji. Właściwe organy powinny także ocenić, w jaki sposób ICAAP i ILAAP są zintegrowane z całością praktyk zarządzania ryzykiem i zarządzania strategicznego, w tym planowania kapitałowego i planowania płynności.

²⁰ Wytocznymi EUNB dotyczącymi informacji na temat ICAAP oraz ILAAP gromadzonych do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) ([EBA/GL/2016/10](#)).

117. Wyniki tych ocen powinny być uwzględniane przy obliczaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych i ocenie adekwatności kapitału zgodnie z tytułem 7, a także ocenie adekwatności płynności zgodnie z tytułem 9.

Prawidłowość ICAAP i ILAAP

118. Oceniając prawidłowość ICAAP i ILAAP, właściwe organy powinny rozważyć, czy zasady polityki, procesy, dane i modele składające się na ICAAP i ILAAP są proporcjonalne do charakteru, skali i stopnia złożoności działalności instytucji. W tym celu właściwe organy powinny ocenić przydatność ICAAP i ILAAP do oceny i utrzymywania wystarczającego poziomu kapitału wewnętrznego i płynności, tak by pokrywały one rodzaje ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja i umożliwiały podejmowanie decyzji biznesowych (np. dotyczących alokowania kapitału w planie biznesowym), w tym w warunkach skrajnych zgodnie z Wytycznymi EUNB dotyczącymi testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.

119. Oceniając prawidłowość ICAAP i ILAAP, właściwe organy powinny w stosownych przypadkach rozważyć:

- a. czy metody i założenia stosowane przez instytucje są odpowiednie i spójne w przypadku wszystkich rodzajów ryzyka, są poparte solidnymi empirycznymi danymi źródłowymi, bazują na solidnie skalibrowanych parametrach i są stosowane w równym stopniu do mierzenia ryzyka i zarządzania kapitałem oraz płynnością;
- b. czy poziom zaufania odpowiada apetytowi na ryzyko i czy założenia dywersyfikacji wewnętrznej odzwierciedlają model biznesowy i strategię w zakresie ryzyka;
- c. czy definicja i struktura dostępnych zasobów kapitału wewnętrznego lub płynności uwzględnianych przez instytucję do celów ICAAP i ILAAP odpowiadają ryzykom mierzonym przez instytucję i kwalifikują się do obliczania funduszy własnych i bufora płynności; oraz
- d. czy rozkład lub alokacja dostępnych zasobów kapitału wewnętrznego i płynności pomiędzy linie biznesowe lub podmioty prawne odpowiada ryzyku, na jakie są lub mogą być narażone poszczególne linie biznesowe lub podmioty prawne, i czy właściwie uwzględnia wszelkie prawne i operacyjne ograniczenia możliwości przenoszenia tych zasobów.

Efektywność ICAAP i ILAAP

120. Oceniając efektywność ICAAP i ILAAP, właściwe organy powinny zbadać ich stosowanie w ramach procesu decyzyjnego i zarządzania na wszystkich poziomach w instytucji (np. wyznaczanie limitów, pomiar wyników itp.). Właściwe organy powinny ocenić, w jaki sposób instytucja korzysta z ICAAP i ILAAP w ramach swojego zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością (tj. przeprowadzać stosowny test). W ocenie należy

zbadać wzajemne powiązania i relacje między funkcjonowaniem ICAAP i ILAAP a ramami apetytu na ryzyko, zarządzaniem ryzykiem, płynnością i kapitałem, z uwzględnieniem perspektywicznych strategii finansowania, i sprawdzić, czy są one odpowiednie z punktu widzenia modelu biznesowego i złożoności instytucji.

121. W tym celu właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada zasady polityki, procedury i narzędzia ułatwiające:

- a. jednoznaczne wskazanie komórek/funkcji lub właściwych komitetów odpowiedzialnych za poszczególne elementy ICAAP i ILAAP (np. modelowanie i kwantyfikacja, audyt wewnętrzny i walidacja, monitorowanie i sprawozdawczość, przekazywanie spraw na wyższy poziom kompetencji itp.);
- b. planowanie kapitału i płynności: obliczanie poziomu zasobów kapitału i płynności w ujęciu perspektywicznym (w tym w zakładanych scenariuszach warunków skrajnych) w związku z ogólną strategią lub znacznymi transakcjami;
- c. alokację zasobów kapitału i płynności pomiędzy linie biznesowe i rodzaje ryzyka oraz ich monitorowanie (np. limity ryzyka określone dla linii biznesowych, podmiotów lub poszczególnych rodzajów ryzyka są zgodne z celem, jakim jest zapewnienie ogólnej adekwatności zasobów kapitału wewnętrznego i płynności instytucji);
- d. regularną i terminową sprawozdawczość w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności dla kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego (w szczególności częstotliwość sprawozdawczości powinna być adekwatna do występujących rodzajów ryzyka oraz wzrostu wolumenu działalności, istniejących buforów wewnętrznych i wewnętrznego procesu decyzyjnego, tak by umożliwiać kierownictwu instytucji wprowadzenie działań naprawczych, zanim zagrożona zostanie adekwatność kapitałowa lub adekwatność płynności); oraz
- e. uzyskiwanie przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla lub organ zarządzający stosownej wiedzy i podejmowanie działań w przypadku, gdy strategia działalności lub znaczące pojedyncze transakcje mogą być niezgodne z ICAAP i nieodpowiednie z punktu widzenia dostępnego kapitału wewnętrznego (np. zatwierdzenie przez kierownictwo wyższego szczebla znaczącej pojedynczej transakcji w przypadku, gdy może mieć ona istotny wpływ na dostępny kapitał wewnętrzny) lub niezgodne z ILAAP i nieodpowiednie z punktu widzenia dostępnych zasobów płynności ILAAP.

122. Właściwe organy powinny ocenić, czy organ zarządzający wykazuje odpowiednie zaangażowanie w ICAAP i ILAAP i ich wyniki oraz czy posiada wiedzę w ich zakresie. Powinny zwłaszcza ocenić, czy organ zarządzający zatwierdza ramy oraz wyniki ICAAP i ILAAP, a w stosownych przypadkach – wyniki walidacji wewnętrznej ICAAP i ILAAP.

123. Właściwe organy powinny ocenić stopień perspektywiczności ICAAP i ILAAP. Powinny to uczynić poprzez ocenę spójności ICAAP i ILAAP z planami dotyczącymi kapitału i płynności oraz planami strategicznymi.

Kompleksowość ICAAP i ILAAP

124. Właściwe organy powinny ocenić zakres, w jakim ICAAP i ILAAP obejmują linie biznesowe, podmioty prawne oraz rodzaje ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja, a także zgodność ICAAP i ILAAP z wymogami prawnymi. Powinny zwłaszcza ocenić:
- a. czy ICAAP i ILAAP są realizowane w sposób jednolity i proporcjonalny wobec wszystkich istotnych linii biznesowych i podmiotów prawnych instytucji w zakresie identyfikacji i oceny ryzyka;
 - b. czy ICAAP i ILAAP obejmują wszystkie istotne ryzyka, nawet wówczas, gdy źródłem ryzyka jest podmiot wyłączony z konsolidacji (spółki celowe, podmioty specjalnego przeznaczenia); oraz
 - c. w przypadku gdy dany podmiot stosuje odmienne mechanizmy lub procesy zarządzania wewnętrznego od pozostałych podmiotów grupy — czy jest to uzasadnione (np. stosowanie zaawansowanych modeli tylko przez część grupy może być uzasadnione brakiem dostatecznych danych umożliwiających oszacowanie parametrów w zakresie niektórych linii biznesowych lub podmiotów prawnych, pod warunkiem, że te linie biznesowe lub podmioty prawne nie stanowią źródła koncentracji ryzyka w ramach pozostałej części portfela).

5.7.3 Ocena testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje

125. Właściwe organy powinny dokonywać przeglądu i oceny programów testów warunków skrajnych w instytucjach oraz ich zgodności z Wytycznymi EUNB dotyczącymi testów warunków skrajnych w instytucjach, biorąc pod uwagę wielkość i wewnętrzną organizację instytucji oraz charakter, skalę i złożoność ich działalności, w szczególności w odniesieniu do ustaleń dotyczących zarządzania, infrastruktury danych, wykorzystania testów warunków skrajnych w ICAAP i ILAAP oraz działań zarządczych, o których mowa w tytule 4 niniejszych wytycznych.
126. Właściwe organy powinny dokonać oceny jakościowej programów testów warunków skrajnych, a także dokonać oceny ilościowej wyników testów warunków skrajnych. Właściwe organy powinny uwzględnić wyniki ocen jakościowych i ilościowych w powiązaniu z wynikami nadzorczych testów warunków skrajnych (zob. tytuł 12) do celów oceny adekwatności pod względem kapitałowym i płynności oraz określenia odpowiedniej reakcji nadzorczej na stwierdzone niedociągnięcia.

127. Ponadto oceny nadzorcze programów testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje oraz wyniki różnych testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez instytucję w ramach jej własnego programu testów warunków skrajnych mogłyby być uwzględniane w ocenie różnych elementów SREP, a w szczególności:
- a. Przy określaniu możliwych zagrożeń lub słabych punktów w zarządzaniu ryzykiem i w mechanizmach kontroli odnoszących się do poszczególnych obszarów ryzyka. Należy je wykorzystać jako dodatkowe źródło informacji, które właściwe organy powinny uwzględnić podczas oceny poszczególnych rodzajów ryzyka obciążających kapitał, o których mowa w tytule 6 niniejszych wytycznych, lub ryzyka płynności i ryzyka finansowania, o których mowa w tytule 8 niniejszych wytycznych. Analizy scenariuszy i wrażliwości przeprowadzone przez instytucję mogą być wykorzystywane do oceny ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka i powiązanych wskaźników wrażliwości na podstawowe czynniki ryzyka.
 - b. Przy wskazywaniu ewentualnych braków w ogólnych mechanizmach zarządzania lub mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji. Właściwe organy powinny je uznać za dodatkowe źródło informacji na potrzeby oceny SREP w zakresie zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji. Ponadto wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje można wykorzystać przy ocenie planowania kapitałowego instytucji, w szczególności w odniesieniu do wymiaru czasu.
 - c. Przy kwantyfikacji konkretnych wymogów ilościowych w zakresie płynności w kontekście oceny adekwatności płynności, zwłaszcza w przypadku gdy właściwy organ nie opracował szczegółowych nadzorczych wskaźników referencyjnych dotyczących wymogów w zakresie płynności lub nie stosuje nadzorczych testów warunków skrajnych w odniesieniu do płynności.

Ocena jakościowa programów testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje

128. Podczas oceny programów testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie istotne źródła informacji na temat programów i metod dotyczących testów warunków skrajnych, w tym własne oceny wewnętrzne instytucji oraz wyniki walidacji lub przeglądów przeprowadzanych przez niezależne wewnętrzne funkcje ds. kontroli, a także dostępne informacje i szacunki przedstawione przez osoby trzecie.
129. Właściwe organy powinny ocenić, w jaki sposób instytucje opracowują swoje programy testów warunków skrajnych, zarządzają nimi i je nadzorują, oraz powinny ocenić adekwatność tych programów, uwzględniając w szczególności:

- a. potencjał i dostępną infrastrukturę (m.in. w odniesieniu do dostępności danych i agregacji danych) umożliwiające instytucji wdrażanie programu testów warunków skrajnych w ramach poszczególnych linii biznesowych i podmiotów, a w stosownych przypadkach – w całej grupie.
 - b. adekwatność możliwych powiązań między testami warunków skrajnych dla wypłacalności i dla płynności;
 - c. adekwatność dokonanej przez instytucje oceny programów testów warunków skrajnych w celu określenia ich skuteczności i solidności; oraz
 - d. adekwatność częstotliwości przeprowadzania testów warunków skrajnych, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju testu warunków skrajnych, charakteru, skali, wielkości i złożoności działalności instytucji, charakterystyki portfela i otoczenia makroekonomicznego.
130. Właściwe organy powinny również ocenić wykorzystanie wyników testów warunków skrajnych w zarządzaniu ryzykiem i strategicznym zarządzaniu instytucji, a w szczególności:
- a. zakres, w jakim testy warunków skrajnych są włączone w ramy zarządzania ryzykiem w danej instytucji oraz w proces ustalania apetytu na ryzyko i jego limitów;
 - b. zaangażowanie kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego w program testów warunków skrajnych oraz związane z tym sprawozdania wewnętrzne instytucji;
 - c. stopień zintegrowania testów warunków skrajnych i ich wyników z procesem podejmowaniem decyzji w całej instytucji;
131. W ramach oceny programów testów warunków skrajnych, wyników tych testów i proponowanych działań w obszarze zarządzania właściwe organy powinny uwzględniać zarówno perspektywę jednego podmiotu, jak i perspektywę całego systemu. W szczególności działania w obszarze zarządzania powinny być oceniane przede wszystkim z perspektywy wewnętrznej pod względem ich wiarygodności, przy uwzględnieniu specyfiki danej instytucji. Właściwe organy powinny również rozważyć działania w obszarze zarządzania z perspektywy całego systemu, ponieważ inne instytucje mogą zastanawiać się nad wprowadzeniem podobnych działań, co w kontekście całego systemu może nie być wiarygodne.
132. Oceniając działania w zakresie zarządzania mające wpływ na kapitał instytucji lub jej ogólną sytuację finansową, właściwe organy powinny rozważyć ich wykonalność w sytuacjach warunków skrajnych i harmonogram realizacji działania. W szczególności działania w obszarze zarządzania powinny zostać ukończone i wdrożone w horyzoncie czasowym przewidzianym dla testu warunków skrajnych. W stosownych przypadkach

właściwe organy mogą również rozważyć działania w zakresie zarządzania, które zostaną zakończone po okresie testu warunków skrajnych.

133. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę skuteczność programów testów warunków skrajnych poszczególnych instytucji przy stwierdzaniu istotnych zagrożeń biznesowych i uwzględniać ją przy ocenie rentowności modelu biznesowego instytucji i ocenie realności ich strategii (zob. tytuł 4).

134. Oceniając programy testów warunków skrajnych i ich wyniki w przypadku grup transgranicznych, właściwe organy powinny rozważyć możliwość przenoszenia kapitału i płynności pomiędzy podmiotami prawnymi lub jednostkami biznesowymi w warunkach skrajnych, a także funkcjonowanie wszelkich ustanowionych mechanizmów wsparcia finansowego wewnątrz grupy, z uwzględnieniem trudności w finansowaniu, jakich można się spodziewać w warunkach skrajnych.

Ocena ilościowa instytucji w zakresie testów warunków skrajnych przeprowadzane przez instytucje

135. Oprócz przeprowadzenia oceny jakościowej, o której mowa powyżej, właściwe organy powinny oceniać i kwestionować wybór i stosowanie scenariuszy, założeń i metod oraz oceniać w szczególności:

- a. dotkliwość scenariuszy, biorąc także pod uwagę scenariusze przedstawione w odwrotnym teście warunków skrajnych, prawdopodobieństwo ich wystąpienia oraz ich znaczenie dla modelu biznesowego instytucji;
- b. czy scenariusze są dotkliwe, ale prawdopodobne, wewnętrznie spójne i wybiegające w przyszłość;
- c. czy scenariusze uwzględniają wszystkie najważniejsze podatności specyficzne dla danej instytucji oraz czy obejmują wszystkie istotne produkty i linie biznesowe;
- d. wpływ założeń na wyniki testów warunków skrajnych.

136. Dokonując weryfikacji scenariuszy, założeń oraz wyników testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje, właściwe organy powinny w stosownych przypadkach korzystać z wyników, scenariuszy i założeń nadzorczych testów warunków skrajnych, w tym odpowiednich regionalnych testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez różne organy, takie jak EUNB, MFW i ESBC lub ERRS, w celu określenia zakresu, w jakim można opierać się na programie testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje i jego wynikach.

137. Jeżeli właściwe organy stwierdzą braki w projektowaniu scenariuszy lub założeń stosowanych przez instytucje, wówczas mogą wymagać od instytucji ponownego przeprowadzenia testów warunków skrajnych lub określonych części programu testów

warunków skrajnych, z wykorzystaniem zmodyfikowanych założeń przekazanych przez właściwe organy, lub konkretnych zaleconych scenariuszy (np. scenariuszy odniesienia) określonych w Wytycznych EUNB dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje).

138. Właściwe organy powinny ocenić wyniki testów warunków skrajnych, w szczególności w odniesieniu do testów warunków skrajnych przeprowadzonych w kontekście zarządzania kapitałem i ryzykiem płynności, w tym testów do celów ICAAP i ILAAP (zob. również sekcja 5.7.2), oraz powinny zapewnić, aby w scenariuszu warunków skrajnych stosowanym do celów adekwatności kapitałowej negatywny wpływ na współczynnik kapitałowy miały na przykład migracja ratingu kredytowego, zmniejszenie marży odsetkowej netto lub straty handlowe.
139. W swoich przeglądach testów warunków skrajnych przeprowadzanych w kontekście zarządzania ryzykiem kapitałowym i płynności, w tym dla celów ICAAP i ILAAP właściwe organy powinny przeprowadzić połączoną ocenę wpływu wyników testów warunków skrajnych na potrzeby kapitałowe i potrzeby w zakresie płynności, a także na inne stosowne wymogi regulacyjne. W tym celu właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja jest w stanie utrzymać obowiązujący całkowity wymóg kapitałowy SREP (ang. *Total SREP Capital Requirement — TSCR*) przez cały czas w przypadku scenariusza pesymistycznego i czy określiła zestaw działań w obszarze zarządzania w przypadku potencjalnego naruszenia wymogu TSCR.
140. Właściwe organy powinny również uwzględnić wpływ testów warunków skrajnych na wskaźnik dźwigni instytucji, a także swoje zobowiązania kwalifikowalne posiadane na potrzeby minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (ang. *Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities — MREL*), o których mowa w dyrektywie 2014/59/UE.
141. W ocenie wyników testów warunków skrajnych właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę wszystkie znane przyszłe zmiany regulacyjne mające wpływ na instytucje w zakresie i horyzoncie czasowym objętym testem warunków skrajnych. Na podobnej zasadzie, oceniając wyniki testów warunków skrajnych i rentowność modelu biznesowego, właściwe organy powinny również uwzględnić wszystkie znane zmiany w przyszłych wymogach kapitałowych (np. oceny uwzględniające wdrożenie wszystkich regulacji dotyczących wymogów kapitałowych).

5.7.4 Nowe produkty i znaczące zmiany

142. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wprowadziła dobrze udokumentowany proces zatwierdzania nowych produktów, który został zatwierdzony przez organ zarządzający i który odnosi się do rozwoju nowych rynków, produktów i usług, w tym do procesów i systemów leżących u ich podstaw, oraz do znaczących zmian w zakresie istniejących rynków, produktów i usług, jak również do transakcji nadzwyczajnych.

143. Właściwe organy powinny ocenić, czy komórka ds. zarządzania ryzykiem i komórka ds. zgodności są odpowiednio zaangażowane w zatwierdzanie nowych produktów lub istotnych zmian w istniejących produktach, procesach i systemach oraz czy zatwierdzanie nowych produktów jest powiązane z adekwatnością odpowiednich kontroli.

5.8 Technologie informacyjne i komunikacyjne oraz zarządzanie ciągłością działania

144. Zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego oraz Wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi i bezpieczeństwem²¹, właściwe organy powinny ocenić, czy technologie informacyjno-komunikacyjne instytucji są skuteczne i niezawodne oraz czy systemy te w pełni wspierają możliwości agregacji danych dotyczących ryzyka w normalnych warunkach, jak również w sytuacjach warunków skrajnych. Właściwe organy powinny zwłaszcza ocenić, czy instytucja posiada co najmniej zdolność do:

- a. generowania prawdziwych, spójnych, pełnych i wiarygodnych zagregowanych danych o ryzyku dla jednostek biznesowych i całej instytucji;
- b. gromadzenia i agregowania danych o wszystkich istotnych rodzajach ryzyka występujących w całej instytucji;
- c. terminowego generowania zbiorczych i aktualnych danych na temat ryzyka oraz sprawozdań na temat ryzyka z wystarczającą częstotliwością; oraz
- d. generowania zagregowanych danych na temat ryzyka oraz sprawozdawczości na temat ryzyka, które można dostosować do szerokiego zakresu żądań organu zarządzającego lub właściwych organów, w tym żądań *ad hoc* wynikających ze zmieniających się potrzeb wewnętrznych lub zewnętrznych.

145. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ustanowiła efektywne zarządzanie ciągłością działania, obejmujące sprawdzone plany awaryjne i plany ciągłości działania oraz plany naprawy w odniesieniu do wszystkich swoich krytycznych funkcji, w tym krytycznych funkcji podlegających outsourcingowi, i zasobów oraz czy plany te są w stanie w wiarygodny sposób odtworzyć te funkcje i zasoby.

5.9 Ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu i obawy ostrożnościowe

146. Analizując ramy zarządzania wewnętrznego i kontroli w całej instytucji, właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę oceny otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i ocenić,

²¹ Wytyczne EUNB w sprawie zarządzania ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi i bezpieczeństwem (EBA/GL/2019/04).

czy budzą one obawy ostrożnościowe. Może się tak zdarzyć zwłaszcza wtedy, gdy ustalenia wskazują na istotne słabości w systemach i kontrolach dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w danej instytucji. Natomiast w przypadku, gdy ocena właściwego organu wskazuje, że braki w systemie kontroli wewnętrznej i systemie zarządzania instytucji oraz w ogólnoinstytucjonalnych mechanizmach kontrolnych budzą obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy/finansowania terroryzmu, właściwe organy powinny podzielić się wynikami tej oceny z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu²².

147. Właściwe organy powinny ocenić, czy ogólne ramy zarządzania instytucji obejmują również zarządzanie ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

148. Zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego²³ oraz wytycznymi ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje²⁴ właściwe organy powinny ocenić z ostrożnościowego punktu widzenia, czy obowiązki organu zarządzającego w odniesieniu do ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu są wypełniane. Właściwe organy powinny uwzględniać wszelkie dodatkowe informacje otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu po dokonaniu przez nie oceny zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie polityki i procedur w odniesieniu do zarządzania zgodnością oraz roli i obowiązków pracownika odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności z przepisami AML/CFT²⁵.

5.10 Planowanie naprawy

149. Aby ocenić zarządzanie wewnętrzne oraz mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, właściwe organy powinny rozważyć wszelkie ustalenia i braki stwierdzone w wyniku oceny planów naprawy i rozwiązań w zakresie planowania naprawy przeprowadzonej zgodnie z art. 6 i 8 dyrektywy 2014/59/UE.

150. Podobnie, oceniając plany naprawy, właściwe organy powinny uwzględniać wyniki oceny elementów SREP, m.in. mechanizmów zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji.

²² Zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15)

²³ Wytyczne EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego na podstawie dyrektywy 2013/36/UE (EBA/GL/2021/05).

²⁴ Wspólne wytyczne ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje na podstawie dyrektywy 2013/36/UE i dyrektywy 2014/65/UE (EBA/GL/2021/06).

²⁵ Wytyczne EUNB w sprawie polityki i procedur w odniesieniu do zarządzania zgodnością oraz roli i obowiązków pracownika odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności z przepisami AML/CFT na podstawie z art. 8 i rozdziału VI dyrektywy (UE) 2015/849 (EBA/GL/2022/05).

5.11 Stosowanie Wytycznych na poziomie skonsolidowanym i konsekwencje dla podmiotów grupy

151. Na poziomie skonsolidowanym, oprócz elementów omówionych w powyższych sekcjach, właściwe organy powinny ocenić, czy:

- a. organ zarządzający instytucji konsolidującej posiada wiedzę zarówno na temat organizacji grupy, jak i ról jej poszczególnych podmiotów, a także powiązań i relacji między nimi;
- b. struktura prawno-organizacyjna grupy – w stosownych przypadkach – jest jasna i przejrzysta oraz dostosowana do wielkości i złożoności jej działalności biznesowej i operacyjnej;
- c. instytucja ustanowiła efektywny, obejmujący całą grupę system informacji i sprawozdawczości zarządczej stosowany w odniesieniu do wszystkich jednostek biznesowych i podmiotów prawnych, a informacje te są terminowo przekazywane organowi zarządzającemu jednostki dominującej instytucji;
- d. organ zarządzający instytucji konsolidującej ustanowił spójne, obowiązujące w całej grupie strategie obejmujące ogólnogrupowe ramy strategii zarządzania ryzykiem i apetytu na ryzyko;
- e. zarządzanie ryzykiem grupy obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka, nawet wówczas gdy ich źródłem są podmioty wyłączone z konsolidacji (w tym spółki celowe, podmioty specjalnego przeznaczenia oraz spółki związane z branżą nieruchomości, porozumienia prawne, podmioty zarządzane w imieniu klientów jako powiernicy lub pełnomocnicy), i zapewnia kompleksowy obraz wszystkich rodzajów ryzyka;
- f. instytucja przeprowadza regularne testy warunków skrajnych obejmujące wszystkie istotne rodzaje ryzyka i podmioty, zgodnie z Wytycznymi EUNB dotyczącymi testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje; oraz
- g. przewidziana w grupie funkcja ds. audytu wewnętrznego jest niezależna, posiada obejmujący całą grupę plan audytu oparty na analizie ryzyka, zatrudnia odpowiednich pracowników oraz ma wystarczające zasoby i odpowiednią pozycję i podlega bezpośrednio organowi zarządzającemu instytucji konsolidującej.

152. Przeprowadzając ocenę zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji na poziomie jednostki zależnej, oprócz elementów wyszczególnionych w niniejszym tytule, właściwe organy powinny ocenić, czy zasady polityki i procedury obowiązujące w odniesieniu do całej grupy są wdrażane na poziomie jednostki zależnej oraz czy podmioty grupy podjęły działania gwarantujące zgodność ich działalności ze wszelkimi obowiązującymi przepisami prawa.

5.12 Podsumowanie ustaleń i punktacja

153. W wyniku powyższych ocen właściwe organy powinny sformułować pogląd na temat odpowiedności mechanizmów zarządzania wewnętrznego i kontroli stosowanych w całej instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji rentowności przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 3.

Tabela 3. Czynniki nadzorcze istotne przy przyznawaniu punktacji w zakresie zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja posiada solidną i przejrzystą strukturę organizacyjną z wyraźnym podziałem obowiązków i wyraźnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Istnieje prawidłowa kultura korporacyjna, zarządzanie konfliktami interesów i procesem informowania o nieprawidłowościach. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są odpowiednie. • Członkowie organu zarządzającego poświęcają odpowiedni czas na wykonywanie swych zadań i – w stosownych przypadkach – przestrzegają ograniczenia dotyczącego liczby funkcji dyrektorskich. • Instytucja przyjęła politykę na rzecz różnorodności, która wspiera zróżnicowany skład rady i jest zgodna z wyznaczonymi celami. • Polityka wynagrodzeń jest zgodna ze strategią w zakresie ryzyka i interesami długofalowymi instytucji. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe i planowanie płynności, są odpowiednie. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są odpowiednie.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<ul style="list-style-type: none"> • Funkcje ds. zarządzania ryzykiem, zgodności i audytu wewnętrznego są niezależne i dysponują wystarczającymi zasobami, a funkcja ds. audytu wewnętrznego jest realizowana skutecznie i zgodnie z przyjętymi standardami i wymogami międzynarodowymi. • Technologie informacyjno-komunikacyjne i mechanizmy zapewnienia utrzymania ciągłości działania są odpowiednie. • Plan naprawy jest wiarygodny, a mechanizmy planowania naprawy są odpowiednie.
2	<p>Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają średnie lub niskie ryzyko dla rentowności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja posiada w miarę solidną i przejrzystą strukturę organizacyjną z wyraźnym podziałem obowiązków i oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Istnieje w miarę prawidłowa kultura korporacyjna, zarządzanie konfliktami interesów i procesem informowania o nieprawidłowościach. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są w przeważającej mierze odpowiednie. • Członkowie organu zarządzającego poświęcają w dużej mierze odpowiedni czas na wykonywanie swych zadań i – w stosownych przypadkach – przestrzegają ograniczenia dotyczącego liczby funkcji dyrektorskich. • Instytucja przyjęła politykę na rzecz różnorodności, która wspiera zróżnicowany skład rady i jest w dużej mierze zgodna z wyznaczonymi celami, lub też instytucja wdrożyła odpowiednie działania, aby osiągnąć cele określone we wspomnianej polityce. • Polityka wynagrodzeń jest w dużej mierze zgodna ze strategią w zakresie

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<p>ryzyka i interesami długofalowymi instytucji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe i planowanie płynności, są w dużej mierze odpowiednie. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są w przeważającej mierze odpowiednie. • Funkcje ds. zarządzania ryzykiem, zgodności i audytu wewnętrznego są niezależne, a ich działania — w dużej mierze skuteczne. • Technologie informacyjno-komunikacyjne i mechanizmy zapewnienia utrzymania ciągłości działania są w dużej mierze odpowiednie. • Plan naprawy jest w dużej mierze wiarygodny. Mechanizmy planowania naprawy są w dużej mierze odpowiednie.
3	<p>Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są w pełni przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko, nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości kultury korporacyjnej, zarządzania konfliktami interesów lub procesów zgłaszania nieprawidłowości. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości składu i funkcjonowania organu zarządzającego. • Wątpliwości budzi zaangażowanie czasowe członków organu zarządzającego oraz, w stosownych przypadkach, nie przestrzegają oni ograniczenia liczby stanowisk dyrektorskich. • Instytucja nie przyjęła polityki na rzecz różnorodności ani nie wprowadziła

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<p>środków mających na celu osiągnięcie odpowiedniego poziomu różnorodności.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachodzą obawy, że polityka wynagrodzeń może być sprzeczna ze strategią w zakresie ryzyka i interesami długofalowymi instytucji. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości ram zarządzania ryzykiem i procesów zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, NPAP, ram testu warunków skrajnych, planowania kapitałowego lub planowania płynności. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości ram i mechanizmów kontroli wewnętrznej. • Istnieją wątpliwości co do niezależności i skutecznego funkcjonowania funkcji ds. zarządzania ryzykiem, zgodności i audytu wewnętrznego. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości technologii informacyjno-komunikacyjnych i mechanizmów utrzymania ciągłości działania. • Oceniono, że w planie naprawy mogą potencjalnie występować istotne braki lub że mogą występować istotne przeszkody w jego realizacji, i nie odniesiono się w pełni do zastrzeżeń organu nadzoru. Zachodzą wątpliwości co do odpowiedniości mechanizmów planowania naprawy.
4	Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Kultura korporacyjna, zarządzanie konfliktami interesów lub procesy zgłaszania nieprawidłowości są nieodpowiednie. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są nieodpowiednie.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<ul style="list-style-type: none"> • Członkowie organu zarządzającego nie poświęcają wystarczającego czasu na wykonywanie swoich zadań i w stosownych przypadkach nie przestrzegają ograniczenia dotyczącego liczby funkcji dyrektorskich. • Instytucja nie przyjęła żadnej polityki na rzecz różnorodności, organ zarządzający nie jest zróżnicowany i instytucja nie wprowadziła środków mających na celu osiągnięcie odpowiedniego poziomu różnorodności. • Polityka wynagrodzeń jest niezgodna ze strategią w zakresie ryzyka i interesami długofalowymi instytucji. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe lub planowanie płynności, są nieodpowiednie. • Funkcja ds. zarządzania ryzykiem, zgodności lub audytu wewnętrznego nie jest niezależna, lub funkcje ds. audytu wewnętrznego nie są realizowane zgodnie z ustanowionymi standardami i wymogami międzynarodowymi; operacje nie są skuteczne. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są nieodpowiednie. • Systemy informacyjne i mechanizmy utrzymania ciągłości działania są nieodpowiednie. • Oceniono, że w planie naprawy występują istotne braki lub że występują istotne przeszkody w jego realizacji i nie odniesiono się w pełni do zastrzeżeń organu nadzoru. Mechanizmy planowania naprawy są nieodpowiednie.

Tytuł 6. Ocena ryzyk obciążających kapitał

6.1 Uwagi ogólne

154. Właściwe organy powinny szacować i oceniać za pomocą punktacji ryzyka dla kapitału, które uznano za istotne dla instytucji.
155. W niniejszym tytule określono wspólne metody, których użycie należy rozważyć w celu oceny indywidualnych ryzyk oraz zarządzania ryzykiem i jego kontroli. Niniejszy tytuł nie ma wyczerpującego charakteru i pozostawia właściwym organom swobodę uwzględnienia dodatkowych kryteriów, które uznają za istotne w świetle swoich doświadczeń i specyfiki instytucji.
156. W niniejszym tytule przedstawiono wytyczne dotyczące oceny i punktacji następujących rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest kapitał:
- a. ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta;
 - b. ryzyko rynkowe
 - c. ryzyko operacyjne;
 - d. ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego.
157. W tytule określono również zbiór podkategorii w ramach każdej powyższej kategorii ryzyka, które należy uwzględnić w ocenie ryzyk dla kapitału. W zależności od istotności dowolnej z tych podkategorii dla danej instytucji, mogą być one przedmiotem indywidualnej oceny i punktacji.
158. Decyzja dotycząca istotności zależy od osądu nadzorczego. Jeżeli jednak chodzi o ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych, zgodnie z zaleceniem ERRS dotyczącym kredytów walutowych²⁶, istotność powinna być oceniana z uwzględnieniem następującego progu:

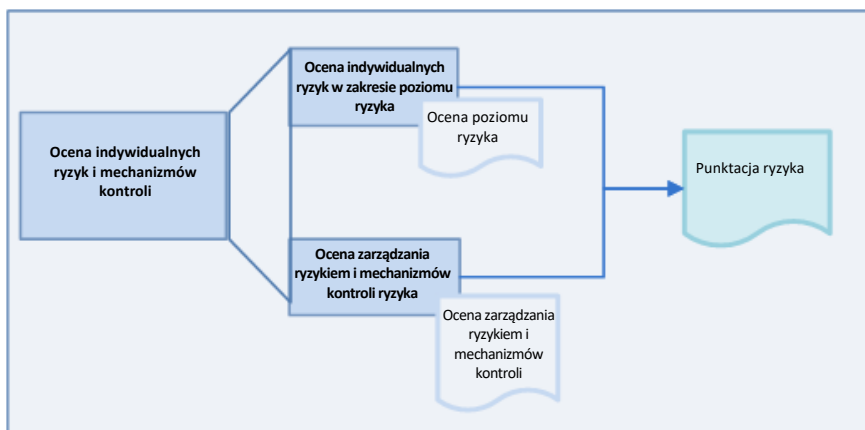
Kredyty denominowane w walucie obcej udzielane kredytobiorcom niezabezpieczonym stanowią co najmniej 10% całkowitego portfela kredytów instytucji (łącznie kredyty dla przedsiębiorstw niefinansowych i gospodarstw domowych), podczas gdy całkowity portfel kredytów stanowi co najmniej 25% sumy aktywów instytucji.

²⁶ Zalecenie ERRS dotyczące kredytów walutowych ([ESRB/2011/1](#)), Dz.U. C 342 z 22.11.2011, s. 1.

159. Właściwe organy powinny również ocenić inne ryzyka uznane za istotne dla danej instytucji, a niewyszczególnione powyżej (np. ryzyko związane z emeryturami, ryzyko utraty reputacji, ryzyko strategiczne i biznesowe, ryzyko przejęcia, koncentracja wewnętrzna lub zewnętrzna kategorii ryzyka). W procesie identyfikacji podkategorii ryzyka pomocne mogą być:
- a. czynniki zwiększające całkowitą ekspozycję na ryzyko;
 - b. ryzyka określone w ICAAP instytucji;
 - c. ryzyka wynikające z modelu biznesowego instytucji (w tym zidentyfikowane przez inne instytucje stosujące podobny model biznesowy);
 - d. informacje pochodzące z monitorowania kluczowych wskaźników;
 - e. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych; oraz
 - f. zalecenia i wytyczne publikowane przez EUNB oraz ostrzeżenia i zalecenia wydawane przez organy makroostrożnościowe lub ERRS.
160. Właściwe organy powinny również uwzględnić powyższe elementy przy planowaniu intensywności swoich działań nadzorczych w związku z oceną danego ryzyka.
161. W przypadku ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego właściwe organy powinny weryfikować przestrzeganie przez instytucję minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych. W niniejszych wytycznych przewidziano jednak rozszerzony zakres oceny w porównaniu do tych wymogów minimalnych, tak by umożliwić właściwym organom uzyskanie kompleksowej wiedzy na temat ryzyk dla kapitału.
162. Oceniając ryzyka dla kapitału, właściwe organy powinny ponadto uwzględniać potencjalne skutki ryzyka związanego z kosztami finansowania, używając metod określonych w tytule 8, i mogą ponadto zdecydować o konieczności wprowadzenia środków mających na celu przeciwdziałanie temu ryzyku.
163. Stosując metody określone w niniejszym tytule, właściwe organy powinny określić właściwe wskaźniki ilościowe i inne mierniki, których powinno się używać do monitorowania kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3.
164. W odniesieniu do każdego istotnego ryzyka, w punktacji ryzyka, właściwe organy powinny ocenić i uwzględnić:
- a. nieodłączne ryzyko (ekspozycje na ryzyko); oraz
 - b. jakość i skuteczność zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka.

165. Przebieg tej oceny przedstawiono na rysunku 4 poniżej.

Rysunek 1. Przebieg oceny ryzyk dla kapitału;

166. Przeprowadzając swoje oceny, właściwe organy powinny korzystać ze wszelkich dostępnych źródeł informacji, w tym sprawozdań dla organów regulacyjnych, sprawozdań ad-hoc uzgodnionych z instytucją, mierników i sprawozdań wewnętrznych instytucji (np. sprawozdań z audytu wewnętrznego, sprawozdań z zarządzania ryzykiem, informacji z ICAAP), sprawozdań z kontroli na miejscu i sprawozdań zewnętrznych (np. komunikatów instytucji dla inwestorów, agencji ratingowych). Chociaż ocena ma w zamierzeniu ograniczać się do danej instytucji, w celu określenia potencjalnej ekspozycji na ryzyka dla kapitału właściwe organy powinny rozważyć porównanie z instytucjami porównywalnymi. W tym celu instytucje porównywalne powinny być definiowane dla każdego ryzyka z osobna i mogą się różnić od instytucji z grupy rówieśniczej określonych na potrzeby analizy modelu biznesowego i innych analiz.

167. W ocenie ryzyk dla kapitału właściwe organy powinny również oceniać trafność i ostrożnościowy charakter wyliczeń minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych w celu stwierdzenia sytuacji, w których wyliczenia minimalnych funduszy własnych prowadzą do niedoszacowania rzeczywistego poziomu ryzyka. Ocena ta byłaby pomocna przy określaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, zgodnie z sekcją 7.2.3.

168. Wynik oceny każdego istotnego ryzyka należy odzwierciedlić w podsumowaniu ustaleń zawierającym wyjaśnienie głównych czynników ryzyka, a także w punktacji ryzyka, o której mowa w kolejnych sekcjach.

6.2 Ocena ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta

6.2.1 Uwagi ogólne

169. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe wynikające z wszystkich ekspozycji portfela banku (w tym pozycji pozabilansowych). Powinny one również oceniać

ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia, które może wchodzić zarówno w zakres portfela bankowego, jak i portfela handlowego.

170. Oceniając ryzyko kredytowe, właściwe organy powinny uwzględniać wszystkie elementy wpływające na potencjalne straty kredytowe, a w szczególności: prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia kredytowego (tj. niewykonania zobowiązania) lub powiązanych zdarzeń wpływających na kredytobiorców i ich zdolność do spłaty zobowiązań; wielkość ekspozycji narażonych na ryzyko kredytowe; a także czas trwania windykacji wierzytelności z tytułu ekspozycji kredytowych w przypadku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorcę. Właściwe organy powinny uwzględnić ewentualność, że w zakresie wszystkich tych elementów z czasem sytuacja może ulec pogorszeniu i będą one przedstawiały się gorzej niż oczekiwane wyniki.

171. Ponadto właściwe organy powinny również zwracać uwagę na to, czy ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu jest brane pod uwagę w kontekście procesu udzielania kredytów, w tym czy instytucja posiada systemy i mechanizmy kontroli w celu zapewnienia, aby środki wykorzystywane do spłaty kredytów pochodziły z legalnych źródeł zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi udzielania i monitorowania kredytów²⁷.

6.2.2 Ocena nieodłącznego ryzyka kredytowego

172. Za pomocą oceny nieodłącznego ryzyka kredytowego właściwe organy powinny określić główne czynniki zwiększające ekspozycję instytucji na ryzyko kredytowe i ocenić istotność skutków z ostrożnościowego punktu widzenia tego ryzyka na instytucję. Dlatego ocena nieodłącznego ryzyka kredytowego powinna obejmować następujące główne etapy:

- a. wstępna ocena;
- b. ocena charakteru i struktury portfela kredytowego;
- c. ocena jakości portfela kredytowego;
- d. ocena poziomu i jakości środków ograniczania ryzyka kredytowego; oraz
- e. ocena poziomu rezerw i korekt wyceny kredytowej (CVA).

173. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe zarówno w ujęciu bieżącym, jak i perspektywicznym. Właściwe organy powinny połączyć analizę ryzyka kredytowego bieżącego portfela z oceną strategii instytucji w zakresie ryzyka kredytowego, apetytu na ryzyko kredytowe i limitów ryzyka kredytowego (potencjalnie jako część szerszej oceny strategii przeprowadzanej w ramach analizy modelu biznesowego). Właściwe organy powinny również rozważyć, w jaki sposób oczekiwany, a także w warunkach skrajnych,

²⁷ Wytyczne EUNB dotyczące udzielania i monitorowania kredytów (EBA/GL/2020/06)

przebieg procesów makroekonomicznych może wpłynąć na te elementy, a ostatecznie na dochody i fundusze własne instytucji.

174. Właściwe organy powinny zasadniczo dokonywać oceny zarówno na poziomie portfela, jak i klasy aktywów. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny również przeprowadzić bardziej szczegółową ocenę, możliwie na poziomie pojedynczych kredytobiorców lub transakcji. Oceniając ryzyko portfela, właściwe organy mogą również przeprowadzić badanie wyrywkowe kredytów.

175. Właściwe organy mogą przeprowadzać ocenę pionowo (uwzględniając wszystkie wymiary istotnych subportfeli) lub poziomo (uwzględniając jeden wymiar, np. jakość kredytu, w odniesieniu do całego portfela).

Ocena wstępna

176. Aby ustalić zakres oceny ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności zidentyfikować źródła ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest lub może być instytucja. Aby to uczynić, powinny skorzystać z wiedzy uzyskanej w wyniku oceny innych elementów SREP, porównania pozycji instytucji z instytucjami podobnymi, a także wszelkich innych prac nadzorczych.

177. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. strategię w zakresie ryzyka kredytowego i apetyt na ryzyko kredytowe oraz właściwe limity;
- b. relację wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych, a w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony na ryzyko kredytowe w relacji do kapitału wewnętrznego ogółem, w tym historyczne i prognozowane zmiany jego wysokości, o ile dane w tym zakresie są dostępne;
- c. charakter, wielkość, strukturę i jakość pozycji bilansowych i pozabilansowych instytucji generujących ryzyko kredytowe;
- d. poziom i zmiany w czasie odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i kredyty spisane w straty oraz wskaźników niewykonania zobowiązań w ramach portfela kredytowego; oraz
- e. rentowność portfela kredytowego skorygowana o koszt ryzyko.

178. Właściwe organy powinny przeprowadzić wstępną analizę z uwzględnieniem zmian powyższych elementów w czasie w celu zdobycia gruntownej wiedzy o najważniejszych czynnikach wpływających na ryzyko kredytowe instytucji.

179. Właściwe organy powinny skupiać się w swoich ocenach na czynnikach i portfelach uznawanych za najistotniejsze.

Charakter i struktura portfela kredytowego

180. Właściwe organy powinny oceniać charakter ekspozycji kredytowej (tj. rodzaje kredytobiorców i ekspozycji) w celu rozpoznania powiązanych czynników ryzyka i powinny analizować strukturę portfela kredytowego instytucji. Właściwe organy powinny przeprowadzić tę analizę zarówno w kategoriach bieżących, jak i perspektywicznych, w świetle ogólnej sytuacji makroekonomicznej.
181. W ramach tej oceny właściwe organy powinny również zbadać, w jaki sposób charakter ekspozycji na ryzyko kredytowe może wpłynąć na wielkość ekspozycji (np. wykorzystanie przez kredytobiorców udzielonych linii kredytowych/gwarancji dotyczących finansowania, kredyty w walucie obcej itp.), uwzględniając zdolność prawną instytucji do jednostronnego odwołania niewykorzystanych kwot udzielonych instrumentów kredytowych.
182. Aby ocenić charakter ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny uwzględnić co najmniej następujące podkategorie ryzyka kredytowego, przeprowadzając bardziej szczegółową ocenę tych podkategorii, które uznaje się za najbardziej istotne dla instytucji:
- a. ryzyko koncentracji kredytowej;
 - b. ryzyko kontrahenta i ryzyko rozliczenia;
 - c. ryzyko państwa;
 - d. ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji,
 - e. ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych;
 - f. ryzyko z tytułu kredytowania specjalistycznego;
 - g. ryzyko cen akcji w portfelu bankowym;
 - h. ryzyko cen nieruchomości; oraz
 - i. ryzyko modelu dla modeli zatwierdzonych przez organy regulacyjne.

Ryzyko koncentracji kredytowej

183. Właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat stopnia ryzyka koncentracji kredytowej jakie może zagrażać instytucji, o którym mowa w art. 81 dyrektywy 2013/36/UE. Właściwe organy powinny w szczególności oceniać ryzyko poniesienia przez instytucję znacznych strat kredytowych w wyniku koncentracji ekspozycji wobec wąskiej grupy kredytobiorców, grupy kredytobiorców charakteryzujących się podobnym

zachowaniem pod względem niewykonania zobowiązań lub ekspozycji z tytułu wysoce skorelowanych aktywów finansowych.

184. Właściwe organy powinny przeprowadzać tę ocenę uwzględniając różne kategorie ryzyka koncentracji kredytowej, w tym:
- a. koncentracje podmiotowe (obejmujące klienta lub grupę powiązanych klientów definiowanych jako duża ekspozycja);
 - b. koncentracje sektorowe;
 - c. koncentracje geograficzne;
 - d. koncentracje produktów; oraz
 - e. koncentracje zabezpieczeń i gwarancji.
185. W celu zidentyfikowania koncentracji kredytowej właściwe organy powinny uwzględnić czynniki ryzyka kredytowego wspólne dla wszystkich ekspozycji i skupiać się na tych ekspozycjach, które przejawiają podobne zachowania (tj. wysoka korelacja).
186. Właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na ukryte źródła ryzyka koncentracji kredytowej, które może się zmaterializować w warunkach skrajnych, gdy stopień korelacji ryzyka kredytowego może wzrosnąć w stosunku do zwykłych warunków i mogą powstać dodatkowe ekspozycje kredytowe z tytułu pozycji pozabilansowych.
187. W odniesieniu do grup powiązanych klientów, właściwe organy powinny uwzględnić ryzyko koncentracji kredytowej wynikające z konsolidacji, które może nie być widoczne na poziomie indywidualnym.
188. Oceniając koncentrację kredytową, właściwe organy powinny uwzględniać możliwość współwystępowania koncentracji (np. wysoki poziom koncentracji wobec konkretnego rządu będzie najprawdopodobniej prowadził do koncentracji krajowej i koncentracji podmiotowej), w związku z czym powinny unikać stosowania prostej agregacji poszczególnych rodzajów koncentracji kredytowej, a zamiast tego uwzględniać czynniki leżące u podstaw koncentracji.
189. Aby ocenić poziom koncentracji, właściwe organy mogą używać różnych metod i wskaźników, w tym najpowszechniejszych z nich – współczynników Herfindahla-Hirschmana (HHI) i Giniego, które mogą zostać następnie włączone do mniej lub bardziej złożonej metodyki szacowania dodatkowych czynników ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia

190. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko kredytowe kontrahenta wynikające z ekspozycji na instrumenty pochodne i transakcje finansowania papierów wartościowych oraz ryzyko rozliczenia, na które narażone są instytucje.

191. Dokonując tej oceny, właściwe organy powinny uwzględnić następujące aspekty, w zależności od przypadku:

- a. jakość kontrahentów i odpowiednich CVA, zob. również sekcja 6.3;
- b. złożoność transakcji;
- c. ryzyko niekorzystnej korelacji powstające w przypadku, gdy ekspozycja wobec kontrahenta jest niekorzystnie skorelowana z jakością kredytową tego kontrahenta;
- d. ekspozycję na ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia zarówno pod względem bieżącej wartości rynkowej, jak i kwoty nominalnej, w relacji do łącznej ekspozycji kredytowej i funduszy własnych;
- e. odsetek transakcji obsługiwanych za pośrednictwem infrastruktur rynków finansowych świadczących usługi rozrachunku wg zasady dostawa za płatność;
- f. odsetek transakcji z kontrahentami centralnymi (CCP) i skuteczność dla nich mechanizmów ochrony przed stratami, odsetek transakcji z kontrahentami centralnymi mającymi siedzibę w państwach trzecich, skuteczność mechanizmów ochrony przed stratami dla nich oraz sposób ograniczenia wszelkiej nadmiernej ekspozycji wobec CCP spoza UE, w szczególności w kontekście decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2020/1308 z dnia 21 września 2020 r.²⁸, aby umożliwić uczestnikom rynku finansowego do dnia 30 czerwca 2022 r. ograniczenie ich ekspozycji wobec CCP ze Zjednoczonego Królestwa;
- g. odsetek transakcji poza rynkiem regulowanym rozliczanych niecentralnie oraz skuteczność mechanizmów ochrony przed stratami dla tych transakcji;
- h. istnienie, znaczenie, efektywność i egzekwowalność umów o kompensowaniu zobowiązań.

Ryzyko kraju

192. Właściwe organy powinny oceniać:

²⁸ [Decyzja wykonawcza Komisji \(UE\) 2020/1308](#) stwierdzająca, na ograniczony okres, że ramy regulacyjne mające zastosowanie do kontrahentów centralnych w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej są równoważne zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012

- a. stopień koncentracji w ramach wszystkich rodzajów ekspozycji na ryzyko kraju, w tym ekspozycji z tytułu długu publicznego, w relacji do całego portfela kredytowego instytucji (według ilości klientów i kwotowo);
- b. siłę i stabilność gospodarczą kraju kredytobiorcy oraz jego dotychczasową terminowość w zakresie dokonywania płatności oraz występowanie w przeszłości istotnych zdarzeń niewykonania zobowiązania;
- c. ryzyko innych form interwencji państwa, które mogą w sposób istotny zaszkodzić zdolności kredytowej kredytobiorców (np. zamrożenie depozytów, wyłączenie lub kary fiskalne);
- d. ryzyko wynikające z potencjalnego zdarzenia (np. naturalnego lub społecznego/politycznego) o charakterze ogólnokrajowym skutkującego niewypełnieniem zobowiązań przez dużą grupę dłużników (ryzyko zbiorowego dłużnika); oraz
- e. ryzyko transferowe związane z transgranicznym udzielaniem kredytów w walutach obcych w przypadku istotnych transgranicznych ekspozycji w walucie.

Chociaż ryzyko kraju powinno być uwzględnione w ryzyku kredytowym, jego ocena może również posłużyć do analizy innych rodzajów ryzyka.

Ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji,

193. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji, jeżeli instytucje działają w charakterze jednostek inicjujących, inwestujących, sponsorujących lub udzielających wsparcia jakości kredytowej.
194. Aby ocenić charakter istotnych ekspozycji i ich możliwe kształtowanie się, właściwe organy powinny:
 - a. uzyskać wiedzę na temat strategii, apetytu na ryzyko i motywacji biznesowej instytucji w zakresie sekurytyzacji; oraz
 - b. przeanalizować ekspozycje sekurytyzacyjne, biorąc pod uwagę zarówno rolę i stopień uprzywilejowania transz posiadanych przez instytucję, jak i rodzaj sekurytyzacji (np. tradycyjna albo syntetyczna, sekurytyzacja albo resekurytyzacja).
195. Szacując ryzyko kredytowe wynikające z ekspozycji sekurytyzacyjnych, w przypadkach, w których uznaje się je za istotne, właściwe organy powinny ocenić co najmniej:
 - a. odpowiedniość alokowania ekspozycji sekurytyzacyjnych pomiędzy portfel bankowy i portfel bankowy oraz zgodność ze strategią instytucji dotyczącą sekurytyzacji;

- b. czy instytucja stosuje odpowiednie podejście do sekurytyzacji z regulacyjnego punktu widzenia;
- c. rating i zachowanie transz sekurytyzacyjnych posiadanych przez instytucję, a także charakter, strukturę i jakość aktywów bazowych;
- d. współmierność zmniejszenia wymogu do rzeczywistego przeniesienia ryzyka z tytułu zainicjowanej sekurytyzacji. Właściwe organy powinny również weryfikować, czy instytucja zapewnia jakąkolwiek formę niejawnego (pozaumownego) wsparcia transakcji oraz jego potencjalny wpływ na fundusze własne przeznaczone na ryzyko kredytowe;
- e. czy kwoty instrumentów wsparcia płynności przyznane jednostce ds. sekurytyzacji są wyraźnie ujmowane według kwot wykorzystanych (ciągnionych) i niewykorzystanych (nieciągnionych); oraz
- f. istnienie planów awaryjnych dla jednostek emitujących papiery dłużne zabezpieczone aktywami, którymi zarządza instytucja, na wypadek gdyby dana emisja papierów dłużnych była niemożliwa do zrealizowania w związku z warunkami dotyczącymi płynności i potencjalnym wpływem tej emisji na całkowitą ekspozycję na ryzyko kredytowe instytucji.

Ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych

196. Właściwe organy powinny oceniać istnienie i istotność dodatkowego ryzyka kredytowego wynikającego z ekspozycji z tytułu kredytów walutowych udzielanych kredytobiorcom detalicznym i należących do MŚP. W szczególności właściwe organy powinny ocenić wszelkie nieliniowe zależności między ryzykiem rynkowym a ryzykiem kredytowym w przypadku, gdy kursy wymiany (ryzyko rynkowe) mogą mieć nieproporcjonalny wpływ na ryzyko kredytowe portfela kredytów walutowych instytucji. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny rozszerzyć zakres tej oceny na inne rodzaje klientów, którzy nie są zabezpieczeni. Właściwe organy powinny zwłaszcza ocenić występowanie podwyższonego ryzyka z tytułu:
- a. istotnego wzrostu zarówno wartości zadłużenia pozostałego do spłaty, jak i przepływu płatności służących obsłudze takiego zadłużenia; oraz
 - b. wzrostu wartości zadłużenia pozostałego do spłaty w stosunku do wartości aktywów stanowiących zabezpieczenie denominowanych w walucie krajowej.
197. Przy ocenie ryzyka kredytowania w walutach obcych, jeżeli uznaje się je za istotne, właściwe organy powinny ocenić:
- a. rodzaj mechanizmu ustalania kursu i w jaki sposób jego stosowanie może wpłynąć na zmiany kursów wymiany waluty krajowej wobec walut obcych;

- b. ramy, polityki i procedury zarządzania ryzykiem, jego pomiaru i kontroli stosowane przez instytucję w odniesieniu do kredytów walutowych, w tym zakres, w jakim uwzględniają one nieliniowe zależności między ryzykiem rynkowym a kredytowym. Właściwe organy powinny w szczególności oceniać:
- i. czy instytucja wyraźnie określa apetyt na ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych i czy jej działalność mieści się w przyjętych progach;
 - ii. przy ocenie kredytobiorców i udzielaniu kredytów walutowych uwzględnia się ryzyko kredytowania w walutach obcych, biorąc również pod uwagę wytyczne dotyczące oceny zdolności kredytowej kredytobiorców ubiegających się o kredyty w walutach obcych, jak określono w wytycznych EUNB dotyczących udzielania i monitorowania kredytów²⁹;
 - iii. czy ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych, w tym koncentracja ryzyka w jednej lub kilku walutach, są odpowiednio uwzględnione w ICAAP;
 - iv. czy instytucja dokonuje okresowego przeglądu statusu zabezpieczenia kredytobiorców;
 - v. czy wpływ zmian kursów wymiany jest brany pod uwagę w szacunkach prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania;
- c. wrażliwość ratingu kredytowego/zdolności kredytowej kredytobiorców i ich zdolności do obsługi zadłużenia na zmianę stóp procentowych; oraz
- d. ewentualne koncentracje działalności w zakresie udzielania kredytów walutowych w jednej walucie lub w ograniczonej liczbie wysoce skorelowanych walut obcych.

Ryzyko z tytułu kredytowania specjalistycznego

198. Właściwe organy powinny oceniać kredytowanie specjalistyczne oddzielnie od pozostałej działalności w zakresie udzielania kredytów, ponieważ ryzyko takich ekspozycji jest związane z rentownością finansowanego aktywa lub projektu (np. obiektu handlowego, elektrowni, transportu, towarów itp.), a nie z kredytobiorcą (który jest z reguły spółką celową).

199. Najczęściej ekspozycje te charakteryzuje znaczna wielkość w ramach portfela, co stanowi źródło koncentracji kredytowej, a także długie terminy spłaty utrudniające wiarygodne prognozowanie rentowności.

²⁹ Wytyczne EUNB dotyczące udzielania i monitorowania kredytów (EBA/GL/2020/06).

200. Oceniając ekspozycje związane z kredytowaniem specjalistycznym, jeżeli uznaje się je za istotne, właściwe organy powinny rozważyć:
- a. rentowność projektu i konserwatywność założeń planów biznesowych (w tym dotyczących ryzyka kredytowego najważniejszych klientów);
 - b. wpływ zmian przepisów, zwłaszcza w przypadku sektorów dotowanych, na przyszłe przepływy środków pieniężnych;
 - c. w stosownych przypadkach wpływ zmian popytu rynkowego oraz istnienie rynku umożliwiającego potencjalną sprzedaż finansowanego obiektu w przyszłości;
 - d. istnienie konsorcjum lub innych kredytodawców współdzielących ryzyko kredytowe; oraz
 - e. wszelkie formy gwarancji udzielonej przez instytucje sponsorujące.

Ryzyko cen instrumentów kapitałowych w portfelu bankowym

201. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko spadku wartości inwestycji kapitałowych instytucji i upewnić się, że ryzyko to jest odpowiednio uwzględnione w ramach ryzyka instytucji. Taka ocena powinna w szczególności skupiać się, tam gdzie to właściwe, na ryzyku udziału w strategicznych holdingach (zarówno ubezpieczeniowych, jak i nieubezpieczeniowych).

Ryzyko cen nieruchomości

202. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko spadku wartości inwestycji instytucji w nieruchomości i upewnić się, że ryzyko to jest odpowiednio uwzględnione w ramach ryzyka instytucji. Taka ocena powinna również, w stosownych przypadkach, koncentrować się na wartości instrumentów finansowych powiązanych z nieruchomościami (np. fundusze inwestycyjne na nieruchomości, REIT).

Ryzyko modelu dla modeli zatwierdzonych przez organy regulacyjne

203. W przypadkach, gdy instytucje stosują zatwierdzone przez organ regulacyjny modele wewnętrzne do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny monitorować, czy instytucja nadal spełnia wymogi minimalne i upewnić się, że związane z tym wymogi w zakresie funduszy własnych nie są niedoszacowane. Ocena ryzyka modelu może opierać się na spostrzeżeniach uzyskanych podczas innych działań nadzorczych, w tym działań prowadzonych zgodnie z art. 101 dyrektywy 2013/36/UE.

Ocena jakości portfela kredytowego

204. Oceniając nieodłączne ryzyko kredytowe, właściwe organy powinny uwzględnić jakość portfela kredytowego, przeprowadzając analizę w celu rozróżnienia między kategoriami ekspozycji obsługiwanych, nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, z uwzględnieniem wymogów określonych w wytycznych EUNB dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanyymi i restrukturyzowanymi³⁰.
205. Właściwe organy powinny ocenić ogólną jakość kredytową na poziomie portfela oraz poszczególne klasy jakości w ramach każdej powyższej kategorii w celu określenia ogólnego ryzyka kredytowego. W ramach tej oceny właściwe organy powinny analizować ryzyko niewykonania zobowiązania i ryzyko migracji w podziale na kategorie ekspozycji, z uwzględnieniem tendencji w zakresie jakości kredytowej w czasie, oraz powinny rozważyć, czy rzeczywista jakość kredytowa jest zgodna z deklarowanym apetytem na ryzyko, a także ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń.
206. Oceniając jakość portfela kredytowego, właściwe organy powinny poświęcić szczególną uwagę prawidłowości klasyfikacji ekspozycji kredytowych i ocenić wpływ potencjalnie błędnej klasyfikacji, w tym wynikłych z tego opóźnień w tworzeniu rezerw i księgowaniu strat przez instytucję. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy mogą korzystać z analizy instytucji na tle grupy rówieśniczej i portfeli odniesienia, o ile są dostępne. Oceniając jakość portfela kredytowego, właściwe organy mogą również skorzystać z badania wyrwykowego kredytów.

Ekspozycje obsługiwane

207. Oceniając jakość kredytową ekspozycji obsługiwanych, właściwe organy powinny uwzględniać zmiany portfela pod względem struktury, wielkości i oceny zdolności kredytowej, jego rentowności i ryzyka jej pogorszenia w przyszłości, analizując następujące elementy, o ile są dostępne:
- a. rozkład klas oceny zdolności kredytowej kredytobiorców (np. według ratingów wewnętrznych lub zewnętrznych bądź na podstawie innych odpowiednich informacji umożliwiających mierzenie zdolności kredytowej, takich jak wskaźnik dźwigni, współczynnik dochodów przeznaczanych na spłatę rat itp.);
 - b. współczynniki dynamiki według rodzajów kredytobiorców, sektorów i produktów oraz ich zgodność ze strategiami w zakresie ryzyka kredytowego;
 - c. wrażliwość klas oceny zdolności kredytowej kredytobiorców na koniunkturę gospodarczą lub, ogólniej rzecz biorąc, zdolność kredytobiorców do spłaty kredytu;

³⁰ EBA/GL/2018/06.

- d. historyczne wskaźniki migracji pomiędzy klasami zdolności kredytowej oraz opóźnień i zaległości w spłacie w różnych horyzontach czasowych; oraz
 - e. rentowność (np. spread kredytowy a straty kredytowe).
208. Przeprowadzając te analizy, właściwe organy powinny uwzględniać zarówno liczbę zobowiązanych, jak i istotne kwoty/wielkości, a także brać pod uwagę stopień koncentracji portfela.

Ekspozycje restrukturyzowane

209. Właściwe organy powinny oceniać zakres ekspozycji restrukturyzowanych oraz potencjalne straty z ich tytułu. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:
- a. współczynniki kredytów stanowiących ekspozycje restrukturyzowane na portfel i zmiany tych współczynników w czasie, w tym w porównaniu z instytucjami z grupy rówieśniczej;
 - b. współczynniki kredytów stanowiących ekspozycje restrukturyzowane dla różnych rodzajów działań restrukturyzacyjnych, w tym horyzonty czasowe środków;
 - c. poziom i jakość zabezpieczenia ekspozycji restrukturyzowanych; oraz
 - d. współczynniki migracji ekspozycji restrukturyzowanych do ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych, w tym w porównaniu z instytucjami z grupy rówieśniczej;

Ekspozycje nieobsługiwane

210. Właściwe organy powinny oceniać istotność ekspozycji nieobsługiwanych, w tym według portfela oraz potencjalne straty z ich tytułu. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:
- a. wskaźniki nieobsługiwane i zakres w podziale na portfele, sektory, obszary geograficzne i zmiany w czasie, również z uwzględnieniem zmian w portfelach (np. rosnących portfeli i wygasających portfeli) oraz strategii w odniesieniu do ekspozycji nieobsługiwanych (np. niedawna sprzedaż ekspozycji nieobsługiwanych);
 - b. rozkład ekspozycji zagrożonych pomiędzy klasami ekspozycji nieobsługiwanych (tj. przeterminowanych, wątpliwych itp.);
 - c. w stosownych przypadkach, rodzaje i wartości zabezpieczenia;

- d. współczynniki migracji z klas ekspozycji nieobsługiwanych do ekspozycji obsługiwanych, restrukturyzowanych i pomiędzy klasami ekspozycji nieobsługiwanych;
 - e. aktywa przejęte przez banki w drodze postępowania egzekucyjnego i zmiany ich poziomu w czasie;
 - f. historyczne stopy odzysku według portfela, sektora, obszaru geograficznego lub rodzaju zabezpieczenia i czasu trwania procesu odzysku; oraz
 - g. czas, jaki upłynął od sklasyfikowania ekspozycji jako nieobsługiwanych, analizowany według ostatecznego przyrostu czasu (rok powstania).
211. Przeprowadzając powyższą analizę, właściwe organy powinny stosować analizę instytucji na tle grupy rówieśniczej i używać portfeli odniesienia (tj. portfeli kredytobiorców powszechnie występujących wśród grup instytucji), o ile jest to stosowne i możliwe.

Ocena poziomu i jakości ograniczania ryzyka kredytowego

212. W celu przeprowadzenia oceny potencjalnego wpływu ryzyka kredytowego na instytucję, właściwe organy powinny również przeanalizować poziom i jakość gwarancji (uwzględniając kredytowe instrumenty pochodne) oraz dostępnych zabezpieczeń, które łagodziłyby straty kredytowe w przypadku wystąpienia zdarzenia kredytowego, w tym gwarancji i zabezpieczeń nieuznanych za techniki ograniczania ryzyka kredytowego na potrzeby obliczeń funduszy własnych.
213. Właściwe organy powinny w szczególności przeanalizować:
- a. zakres ochrony, jaką zapewniają zabezpieczenia i gwarancje, według portfela, kredytobiorcy, rodzaju, ratingu, sektora i innych istotnych aspektów;
 - b. wartości zabezpieczeń dla ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych, w tym w jakim stopniu spełniają one wymogi wytycznych EUNB dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi (w przypadku zabezpieczenia ekspozycji nieobsługiwanych) oraz wytycznych EUNB dotyczących udzielania i monitorowania kredytów (w odniesieniu do wszystkich zabezpieczeń);
 - c. historyczne stopy odzysku według rodzaju i kwoty zabezpieczenia i gwarancji; oraz
 - d. istotność ryzyka rozmycia (zob. art. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013) w odniesieniu do nabytych wierzytelności.
214. Właściwe organy powinny również oceniać istotność ryzyka rezydualnego (zob. art. 80 dyrektywy 2013/36/UE), w szczególności:

- a. adekwatność i egzekwowalność umów zabezpieczenia i gwarancji;
- b. terminy i możliwość realizacji zabezpieczenia i uruchomienia gwarancji w świetle przepisów krajowych;
- c. płynność i zmienność wartości aktywów stanowiących zabezpieczenie;
- d. wartość zabezpieczenia możliwa do odzyskania w drodze czynności windykacyjnych (np. postępowania egzekucyjnego); oraz
- e. w stosownych przypadkach, zdolność kredytową gwarantów zgodnie z wymogami wytycznych EUNB w sprawie udzielania i monitorowania kredytów.

215. Właściwe organy powinny również oceniać koncentrację gwarantów i zabezpieczenia, a także korelację ze zdolnością kredytową kredytobiorców (tj. ryzyko niekorzystnej korelacji) oraz potencjalny wpływ na skuteczność ochrony.

Ocenia poziomu odpisów z tytułu utraty wartości i korekt wyceny kredytowej

216. Właściwe organy powinny oceniać, czy poziom odpisów z tytułu utraty wartości i korekt wyceny kredytowej są odpowiednie w stosunku do jakości ekspozycji, a w stosownych przypadkach, poziomu zabezpieczenia. Właściwe organy powinny oceniać:
- a. czy poziom odpisów z tytułu utraty wartości odpowiada poziomowi ryzyka różnych portfeli, zmianie jego poziomu na przestrzeni czasu i w porównaniu do instytucji z grupy rówieśniczej;
 - b. czy korekty wyceny kredytowej dokonywane w odniesieniu do wartości rynkowej instrumentów pochodnych odzwierciedlają zdolność kredytową kontrahentów;
 - c. czy odpisy z tytułu utraty wartości są księgowane zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami rachunkowości i czy można je uznać za wystarczające do pokrycia oczekiwanych strat;
 - d. czy ekspozycje nieobsługiwane, restrukturyzowane i aktywa przejęte przez banki w drodze postępowania egzekucyjnego zostały w wystarczającym stopniu objęte odpisami z tytułu utraty wartości, uwzględniając istniejące zabezpieczenia i rok powstania tych ekspozycji i mające zastosowanie wymogi prawne dotyczące minimalnego pokrycia strat ekspozycji nieobsługiwanych; oraz
 - e. czy odpisy z tytułu utraty wartości odpowiadają stratom historycznym i istotnym uwarunkowaniom makroekonomicznym i czy odzwierciedlają zmiany właściwych przepisów (np. dotyczących postępowania egzekucyjnego, przejmowania aktywów przez bank, ochrony wierzycieli itp.).

217. W razie konieczności właściwe organy powinny przeprowadzić kontrole na miejscu lub inne odpowiednie działania nadzorcze, aby stwierdzić, czy poziom odpisów z tytułu utraty wartości i pokrycie ryzyka są wystarczające, na przykład poprzez ocenę wrywkową kredytów,
218. Właściwe organy powinny również brać pod uwagę wszelkie ustalenia dokonane przez audytorów wewnętrznych lub zewnętrznych, o ile są dostępne.

Testy warunków skrajnych

219. Oceniając nieodłączne ryzyko kredytowe danej instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję w celu określenia wszelkich niezidentyfikowanych uprzednio rodzajów ryzyka kredytowego, np. wynikającego ze zmian jakości kredytów, koncentracji kredytowej, wartości zabezpieczenia i ekspozycji kredytowej w okresie występowania warunków skrajnych.

6.2.3 Ocena zarządzania ryzykiem kredytowym i mechanizmów jego kontroli

220. Aby uzyskać kompleksowe zrozumienie profilu ryzyka kredytowego instytucji, właściwe organy powinny również dokonywać przeglądu ram zarządzania i zarządzania ryzykiem funkcjonujących w ramach działalności kredytowej instytucji w trakcie cyklu życia kredytu. W tym celu właściwe organy powinny ocenić następujące elementy, uwzględniając również wytyczne EUNB dotyczące udzielania i monitorowania kredytów oraz wytyczne EUNB dotyczące zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi:
- a. strategię w zakresie ryzyka kredytowego i apetyt na ryzyko kredytowe;
 - b. ramy organizacyjne;
 - c. Zasady polityki i procedury
 - d. identyfikację, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka; oraz
 - e. ramy kontroli wewnętrznej.
221. W przypadku instytucji podlegających stosowaniu strategii (redukcji) zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi oraz związanych z nimi wytycznych w zakresie zarządzania i wytycznych operacyjnych zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucje spełniają szczegółowe wymogi określone w niniejszych wytycznych w odniesieniu do takich strategii i ich wdrożenia, w tym w odniesieniu do wypełniania obowiązków w zakresie ochrony konsumentów.

Strategia w zakresie ryzyka kredytowego oraz apetyt na ryzyko

222. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłowe, jasno sformułowane i udokumentowane apetyt na ryzyko kredytowe, strategię i limity zatwierdzone przez organ zarządzający. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, między innymi, czy:
- a. organ zarządzający jasno wyraża swoją strategię zarządzania ryzykiem kredytowym oraz apetyt na ryzyko, a także proces ich przeglądu;
 - b. kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża i monitoruje strategię w zakresie ryzyka kredytowego zatwierdzoną przez organ zarządzający, zapewniając przy tym zgodność działalności instytucji z przyjętą strategią oraz czy sporządza i odpowiednio wdraża pisemne procedury oraz zapewnia przejrzysty i odpowiedni podział obowiązków;
 - c. strategia instytucji w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta odpowiada przyjętemu przez instytucję apetytowi na ryzyko i czy odzwierciedla ogólny apetyt na ryzyko;
 - d. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji jest odpowiednia dla instytucji, zważywszy na jej:
 - model biznesowy;
 - apetyt na ryzyko;
 - otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym; oraz
 - sytuację ekonomiczno-finansową, zdolność finansowania i adekwatność funduszy własnych;
 - e. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji obejmuje jej działalność w obszarze udzielania kredytów i zarządzania zabezpieczeniami, a także zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi, i czy jest ona pomocna w podejmowaniu decyzji na podstawie oceny ryzyka, odzwierciedlając przykładowo takie aspekty jak rodzaj ekspozycji (kredyt dla przedsiębiorstw, kredyt dla osób fizycznych, kredyt na nieruchomości, kredyt dla sektora rządowego), sektor gospodarki, lokalizacja geograficzna, waluta i terminy spłaty, w tym limity koncentracji;
 - f. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji obejmuje, w szerokim zakresie, całość działalności instytucji generującym istotne ryzyko kredytowe;
 - g. strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji uwzględnia cykl gospodarczy, w tym warunki stresowe, a także wynikające z niej zmiany struktury portfela ryzyka kredytowego; oraz

- h. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści w zakresie ryzyka kredytowego wszystkim właściwym pracownikom.

Ramy organizacyjne

223. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne i mechanizmy zarządzania umożliwiające skuteczne podejmowanie ryzyka kredytowego, zarządzanie nim, jego pomiar i kontrolę, wraz z odpowiednimi (zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym) zasobami ludzkimi i technicznymi niezbędnymi dla realizacji koniecznych zadań. Wśród innych czynników, powinny wziąć pod uwagę, czy:
- a. istnieje wyraźny podział obowiązków w zakresie podejmowania, pomiaru, monitorowania ryzyka kredytowego, zarządzania nim oraz raportowania o ryzyku;
 - b. systemy kontroli i monitorowania ryzyka kredytowego są poddawane niezależnemu przeglądowi i czy istnieje wyraźny rozdział między podejmującymi ryzyko a zarządzającymi ryzykiem;
 - c. zakres działania komórek ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru ryzyka i kontroli ryzyka obejmuje ryzyko kredytowe całej instytucji; oraz
 - d. personel zaangażowany w udzielanie kredytów, zarządzanie ryzykiem kredytowym i zarządzanie ekspozycjami nieobsługiwanymi, w szczególności jednostki zajmujące się obsługą ekspozycji nieobsługiwanymi (zarówno w obszarach działalności gospodarczej, jak i w obszarach zarządzania i kontroli), posiada odpowiednie umiejętności i doświadczenie do wykonywania swoich zadań.

Zasady polityki i procedury

224. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednią politykę w zakresie udzielania kredytu, identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego, zarządzania nim i jego kontroli, w tym wycenę zabezpieczenia, procesy naprawy lub sprzedaży, oraz czy takie strategie są zgodne z wytycznymi EUNB dotyczącymi udzielania i monitorowania kredytów oraz wytycznymi EUNB dotyczącymi zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, między innymi, czy:
- a. zarząd instytucji zatwierdza politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli, i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom, zgodnie ze strategiami w zakresie ryzyka;
 - b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowywanie i wdrażanie polityk oraz procedur zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli, zgodnie z wytycznymi zarządu instytucji;

- c. polityki i procedury są właściwe i spójne ze strategią w zakresie ryzyka kredytowego i obejmują wszystkie główne obszary działalności i procesy istotne z perspektywy zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli; do obszarów tych należą w szczególności:
- proces udzielania i ustalania ceny kredytu: na przykład rodzaj kredytobiorców, gwarantów oraz zabezpieczeń; limity kredytowe; wybór infrastruktury rynku finansowego, kontrahenci centralni i banki korespondencji; rodzaje udzielanych kredytów; warunki (w tym dotyczące zabezpieczenia oraz umowy o kompensowaniu zobowiązań), które będą obowiązywać;
 - pomiar i monitorowanie ryzyka kredytowego: na przykład kryteria identyfikacji grup powiązanych kontrahentów; kryteria oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ocena zabezpieczenia oraz częstotliwość ich przeglądu; kryteria obliczania wysokości odpisów na utratę wartości kredytów, korekty wyceny kredytowej i rezerwy; oraz
 - zarządzanie kredytami: na przykład kryteria dokonywania przeglądu produktów, warunków udzielania kredytów; kryteria stosowania praktyk w zakresie ułatwień w spłacie kredytu lub jego restrukturyzacji; kryteria klasyfikacji kredytów i zarządzania kredytami zagrożonymi;
- d. zasady i procedury określają również sposób identyfikacji, oceny i zarządzania ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na które narażona jest instytucja w wyniku działalności w zakresie udzielania kredytów, zarówno na poziomie działalności (pod względem rodzaju obsługiwanych klientów, oferowanych produktów kredytowych, geografii, na które są one narażone, stosowanych kanałów dystrybucji), jak i na poziomie poszczególnych relacji (uwzględniając cel kredytu, zakres, w jakim kontrahent powoduje ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, oraz zasadność źródła środków wykorzystanych do spłaty kredytu);
- e. polityki te są zgodne z odpowiednimi regulacjami i adekwatne do charakteru i złożoności działalności instytucji oraz umożliwiają jasne zrozumienie ryzyka kredytowego wynikającego z poszczególnych produktów i działalności instytucji;
- f. polityki te są wyraźnie sformalizowane, upowszechniane i stosowane jednolicie w całej instytucji; oraz
- g. są one stosowane spójnie we wszystkich grupach jednostkach instytucji i umożliwiają właściwe zarządzanie wspólnymi kredytobiorcami i kontrahentami.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie ryzyka oraz sprawozdawczość w tym zakresie

225. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, zrozumienie, pomiar oraz monitorowanie ryzyka

kredytowego i raportowanie w zakresie ryzyka, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, a także czy ramy te są zgodne z wymogami właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych.

226. W tym względzie właściwe organy powinny rozważyć, czy instytucje posiadają odpowiednią infrastrukturę danych, która spełnia wymogi wytycznych EUNB dotyczących udzielania i monitorowania kredytów oraz wytycznymi EUNB dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanyymi i restrukturyzowanym, a także czy odpowiednie są techniki analityczne umożliwiające instytucji odpowiednie zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz spełnienie wymogów w zakresie sprawozdawczości nadzorczej, a także wykrywanie, pomiar i regularne monitorowanie ryzyka kredytowego nieodłącznie związanego ze wszystkimi działaniami bilansowymi i pozabilansowymi (w stosownych przypadkach na poziomie grupy), w szczególności w odniesieniu do:

- a. ryzyko kredytowe i rodzaj kredytobiorcy/ kontrahenta/ transakcji;
- b. ekspozycje kredytowe (niezależnie od ich rodzaju) kredytobiorców, a w stosownych przypadkach, grup powiązanych kredytobiorców;
- c. pokrycie gwarancjami i zabezpieczeniami (w tym umowy o kompensowaniu zobowiązań) i kwalifikowalność tych zabezpieczeń;
- d. bieżącą zgodność z warunkami umownymi i umowami (klauzulami);
- e. niedopuszczalne salda debetowe i warunki zmiany klasyfikacji ekspozycji kredytowych; oraz
- f. istotne źródła ryzyka koncentracji kredytowej.

227. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada jasne zrozumienie ryzyka kredytowego związanego z poszczególnymi rodzajami kredytobiorców, transakcji i udzielonych kredytów.

228. Powinny również oceniać, czy instytucja dysponuje odpowiednimi umiejętnościami, systemami i metodami mierzenia tego ryzyka na poziomie kredytobiorców/transakcji i portfela, stosownie do wielkości, charakteru, struktury i złożoności działalności instytucji generującej ryzyko kredytowym. Właściwe organy powinny szczególnie dopilnować, by wspomniane systemy i metody:

- a. umożliwiły instytucji rozróżnianie poziomów ryzyka kredytobiorcy i transakcji;
- b. zapewniały rzetelne i ostrożne oszacowanie poziomu ryzyka kredytowego i wartości zabezpieczenia, ze szczególnym uwzględnieniem ekspozycji zabezpieczonych nieruchomości mieszkalnymi i komercyjnymi;

- c. pozwalały na identyfikację i mierzenie ryzyka koncentracji kredytowej (podmiotowej, sektorowej, geograficznej itp.);
 - d. umożliwiały instytucji szacowanie ryzyka kredytowego do celów planowania i testów warunków skrajnych;
 - e. umożliwiały instytucji określanie poziomu rezerw i korekt wyceny kredytowej wymaganych do pokrycia oczekiwanych i poniesionych strat;
 - f. gdy jest to istotne, ujmowały elementy nieobjęte lub nie w pełni objęte wymogami rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
229. Właściwe organy powinny oceniać, czy zarząd instytucji i kadra kierownicza wyższego szczebla rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka kredytowego i czy mają świadomość poziomu ryzyka, jakie wiąże się ze stosowaniem danego modelu.
230. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje testy warunków skrajnych, by uzyskiwać wiedzę o wpływie niekorzystnych zdarzeń na jej ekspozycję z tytułu ryzyka kredytowego i adekwatność jej rezerw na ryzyko kredytowe. Właściwe organy powinny uwzględniać, czy:
- a. częstotliwość testów warunków skrajnych;
 - b. zidentyfikowane istotne czynniki ryzyka;
 - c. założenia scenariusza warunków skrajnych; oraz
 - d. wykorzystanie z wyników testów warunków skrajnych wewnątrz instytucji na potrzeby planowania kapitałowego i strategii w zakresie ryzyk dla kapitału.
231. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja zdefiniowała i stosuje bieżące i skuteczne monitorowanie ekspozycji na ryzyko kredytowe (w tym koncentracji kredytowej) w całej instytucji, między innymi, za pomocą określonych wskaźników i skutecznych mechanizmów wczesnego ostrzegania.
232. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja wprowadziła regularną sprawozdawczość w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe, w tym zakresie wyników testów warunków skrajnych, dla organu zarządzającego, kadry kierowniczej wyższego szczebla i właściwych zarządzających kredytem.

Ramy kontroli wewnętrznej

233. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli oraz solidne zabezpieczenia w celu ograniczenia swojego ryzyka kredytowego zgodnie ze strategią i apetytem w zakresie ryzyka kredytowego oraz czy takie ramy kontroli są zgodne z wymogami określonymi w wytycznych EUNB dotyczących

udzielania i monitorowania kredytów oraz w wytycznych dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi. W tym celu właściwe organy powinny zwłaszcza zbadać, między innymi, czy:

- a. zakres odpowiedzialności komórki ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty objęte konsolidacją, wszystkie lokalizacje geograficzne i całość działalności kredytowej;
- b. instytucja posiada narzędzia kontroli wewnętrznej, limity operacyjne i inne praktyki mające na celu utrzymanie ekspozycji na ryzyko kredytowe na poziomie akceptowalnym przez instytucję, zgodnie z parametrami określonymi przez zarząd instytucji i kadrę kierowniczą wyższego szczebla i apetytem instytucji na ryzyko;
- c. instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki w zakresie kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań; oraz
- d. wprowadzono kontrole mające na celu identyfikację, ocenę ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na które instytucja jest narażona w wyniku działalności związanej z udzielaniem kredytów, oraz zarządzanie tym ryzykiem.

234. Właściwe organy powinny ocenić system limitów, w tym czy:

- a. system limitów jest adekwatny do skali złożoności organizacji i działalności kredytowej instytucji, a także jej zdolność do pomiaru ryzyka kredytowego i zarządzania nim;
- b. ustanowione limity mają charakter bezwzględnych, czy też dopuszczalne jest ich przekraczanie. Jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityki instytucji powinny określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce;
- c. instytucja posiada procedury bieżącego informowania członków kierownictwa ds. kredytów o limitach, jakie ich obowiązują; oraz
- d. instytucja posiada odpowiednie procedury regularnej aktualizacji limitów (np. w wyniku zmian strategii).

235. Właściwe organy powinny również oceniać funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego instytucji. W tym celu powinny ocenić, czy:

- a. instytucja przeprowadza okresowe audyty wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym;

- b. funkcja ds. audytu wewnętrznego obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. funkcja ds. audytu wewnętrznego wykazuje się skutecznością w ustalaniu, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

236. W przypadku instytucji stosujących metody wewnętrzne do ustalania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznej instytucji umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń modelu i identyfikowanie potencjalnych wad modelowania ryzyka kredytowego, kwantyfikacji ryzyka kredytowego i procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz wad dotyczących innych minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych EU i krajowych.

6.2.4 Podsumowanie ustaleń i punktacja

237. Po przeprowadzeniu powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka kredytowego i kontrahenta instytucji: Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji ryzyka przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 4. Jeżeli w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 4. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka kredytowego i kontrahenta

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest nieistotne lub bardzo niskie. • Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest nieistotna lub bardzo niska. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest nieistotny lub bardzo niski. • Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest nieistotny lub bardzo niski. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie ryzykiem i kontrole są odpowiednie w odniesieniu do wymogów określonych w wytycznych EUNB dotyczących udzielania i monitorowania kredytów oraz wytycznych dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanych i restrukturyzowanymi. • Polityka i strategia w zakresie ryzyka

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych jest nieistotne lub bardzo niskie. • Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest bardzo wysoki. • Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są bardzo wysokie. 	<p>kredytowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka kredytowego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem i kontroli ryzyka.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest niskie lub średnie. • Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest niska lub średnia. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest niski lub średni. • Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest niski lub średni. • Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji obsługiwanych jest niskie lub średnie. • - Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest wysoki. • - Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są wysokie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz raportowania w jego zakresie są odpowiednie. • Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka kredytowego są prawidłowe. • Limity umożliwiające łagodzenie lub ograniczanie ryzyka kredytowego są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i jej apetytem na ryzyko.
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest średnie lub wysokie. • Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest średnia lub wysoka. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest średni lub wysoki. • Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i 	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie ryzykiem i kontrole nie są zgodne z wymogami określonymi w wytycznych EUNB dotyczących udzielania i monitorowania kredytów oraz wytycznych dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanych i restrukturyzowanymi. • Polityka i strategia w zakresie ryzyka

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<p>nieobsługiwanych jest średni lub wysoki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji obsługiwanych jest średnie lub wysokie i może wzrosnąć w warunkach skrajnych. • Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest średni. • Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są średnie. 	<p>kredytowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko nie są ze sobą spójne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka kredytowego nie są wystarczająco solidne, nie ma wyraźnego rozdziału zadań między podejmujących ryzyko a komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem lub kontroli ryzyka. • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz raportowania w jego zakresie nie są odpowiednie. • Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka kredytowego nie są dostatecznie prawidłowe. • Limity umożliwiające łagodzenie lub ograniczanie ryzyka kredytowego nie są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i jej apetytem na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest wysokie. • Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest wysoka. • Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest wysoki. • Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest wysoki. • Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji obsługiwanych jest wysokie. 	

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<ul style="list-style-type: none"> • Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest niski. • Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są niskie. 	

6.3 Ocena ryzyka rynkowego

6.3.1 Uwagi ogólne

238. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko rynkowe dotyczące tych pozycji bilansowych i pozabilansowych, które są narażone na straty wynikające ze zmian cen rynkowych. Oceniając ryzyko rynkowe instytucji, które nie spełniają warunków małego portfela handlowego określonych w art. 94 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy powinny rozważyć znaczenie i istotność co najmniej następujących podkategorii, przeprowadzając bardziej szczegółową ocenę tych podkategorii, które są uważane za najbardziej istotne dla danej instytucji:

- a. ryzyko stopy procentowej w portfelu handlowym;
- b. spread kredytowy i ryzyko niewykonania zobowiązań w portfelu handlowym;
- c. ryzyko cen akcji w portfelu handlowym;
- d. ryzyko walutowe;
- e. ryzyka cen towarów;
- f. ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej;
- g. ryzyko inne niż ryzyko delta;
- h. Ryzyko bazowe
- i. ryzyko płynności rynku;
- j. ryzyko modelu dla modeli zatwierdzonych przez organy regulacyjne.

6.3.2 Ocena nieodłącznego ryzyka rynkowego

239. Za pomocą oceny nieodłącznego ryzyka rynkowego właściwe organy powinny określać główne czynniki wpływające ekspozycję instytucji na ryzyko rynkowe i oceniać

ryzyko wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji. Ocena nieodłącznego ryzyka rynkowego powinna obejmować następujące główne etapy:

- a. wstępna ocena;
- b. ocena charakteru i struktury pozycji instytucji narażonych na ryzyko rynkowe;
- c. ocena rentowności;
- d. oceny ryzyka koncentracji rynkowej; oraz
- e. wyniki testów warunków skrajnych.

240. Właściwe organy mogą przeprowadzać mniej szczegółową analizę w odniesieniu do instytucji, które spełniają warunki małego portfela handlowego określone w art. 94 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Ocena wstępna

241. Aby ustalić zakres oceny ryzyka rynkowego, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła ryzyka rynkowego, na jakie narażona jest lub może być instytucja. Aby to uczynić, powinny skorzystać z wiedzy uzyskanej w wyniku oceny innych elementów SREP, porównania pozycji instytucji z instytucjami podobnymi, a także wszelkich innych prac nadzorczych.

242. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. działalność rynkową, linie biznesowe i produkty instytucji;
- b. podstawową strategię w zakresie portfela ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko w ramach działalności rynkowej;
- c. relatywną wagę pozycji ryzyka rynkowego w stosunku do aktywów ogółem, zmian w czasie i strategii instytucji dotyczącej tych pozycji;
- d. relatywną wagę zysków netto z pozycji rynkowych w całkowitym zysku operacyjnym; oraz
- e. wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego w stosunku do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych, a w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony na ryzyko rynkowe w relacji do kapitału wewnętrznego ogółem, w tym historyczne i prognozowane zmiany jego wysokości.

243. W swoich wstępnych ocenach właściwe organy powinny również poddać pod rozwagę znaczące zmiany w działalności rynkowej instytucji, ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnych zmian całkowitej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Ocena ta powinna co najmniej obejmować:

- a. znaczące zmiany strategii, polityki i wielkości limitów odnoszących się do ryzyka rynkowego;
- b. potencjalny wpływ tych zmian na profil ryzyka instytucji; oraz
- c. główne tendencje na rynkach finansowych i strategia instytucji w tym kierunku (w tym potencjalne zagrożenia w przypadku niespodziewanego odwrócenia tendencji).

Charakter i struktura działalności instytucji narażonej na ryzyko rynkowe

244. Właściwe organy powinny analizować charakter ekspozycji na ryzyko rynkowe instytucji, rozważając podkategorie zdefiniowane w ust. 238 w celu zidentyfikowania szczególnych ekspozycji na ryzyko i powiązanych czynników ryzyka (np. kursy wymiany walut, stopy procentowe lub spready kredytowe), które będą następnie przedmiotem dalszej pogłębionej analizy.
245. Właściwe organy powinny analizować ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na klasy aktywów lub instrumenty finansowe, według ich wielkości, złożoności i poziomu ryzyka. W przypadku najbardziej istotnych ekspozycji właściwe organy powinny ocenić powiązane z nimi czynniki ryzyka.
246. Analizując działalność wiążącą się z ryzykiem rynkowym, właściwe organy powinny również uwzględniać złożoność produktów finansowych (np. instrumentów będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym lub produktów, w odniesieniu do których stosowane są techniki wyceny na podstawie modelu) i szczególnych operacji rynkowych (np. transakcji dokonywanych z wysoką częstotliwością). Przedmiotem analizy powinny być następujące kwestie:
- a. jeżeli instytucja posiada pozycje w instrumentach pochodnych, właściwe organy powinny ocenić zarówno ich wartość rynkową, jak i kwotę referencyjną; oraz
 - b. gdy instytucja prowadzi działalność w zakresie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, właściwe organy powinny oceniać wagę tych transakcji w ogólnym portfelu instrumentów pochodnych oraz strukturę portfela instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym według rodzaju kontraktu (kontrakty swap, kontrakty terminowe typu forward itp.), bazowych instrumentów finansowych itp. (ryzyko kredytowe kontrahenta związane z tymi produktami jest objęte metodyką ryzyka kredytowego).
247. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny ocenić przeprowadzoną przez instytucję ocenę pozycji aktywów o znacznie obniżonej wartości w stosunku do nominalnej, np. w wyniku problemów finansowych emitenta (tzw. *distressed assets*) lub aktywów nie płynnych (np. „portfele typu legacy”, tj. portfele aktywów nie płynnych

powstałe w wyniku zaprzestania praktyk bankowych/działalności bankowej przeznaczonej do upłynnienia) i wpływ takich pozycji na rentowność instytucji.

248. W odniesieniu do instytucji stosujących metodę modeli wewnętrznych (IMA) do obliczania swoich regulacyjnych wymogów w zakresie funduszy własnych, w celu zidentyfikowania określonych obszarów ryzyka i powiązanych czynników ryzyka właściwe organy powinny również rozważyć następujące wskaźniki:

- a. rozbieżność wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego pomiędzy wartością zagrożoną (*value at risk*, VaR), wartością zagrożoną w warunkach skrajnych (*stressed VaR*, SVaR), narzut kapitałowy z tytułu ryzyka specyficznego w przypadku ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka migracji (*incremental risk charge*, IRC) oraz narzut z tytułu ryzyka szczególnego dla korelacyjnego portfela handlowego;
- b. VaR według czynników ryzyka;
- c. zmiany VaR i SVaR (można wykorzystać takie wskaźniki jak: zmiana w stosunku do poprzedniego dnia/poprzedniego tygodnia, średnia kwartalna i wyniki weryfikacji wstecznej); oraz
- d. mnożniki stosowane w odniesieniu do VaR i SVaR
- e. wyniki obliczeń przeprowadzonych do celów szczegółowych wymogów sprawozdawczych dotyczących ryzyka rynkowego, na podstawie alternatywnej metody standardowej określonej w części trzeciej tytułu IV rozdział 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013; oraz
- f. w stosownych przypadkach, wyniki obliczeń przeprowadzonych do celów szczegółowych wymogów sprawozdawczych dotyczących ryzyka rynkowego, na podstawie alternatywnej metody modeli wewnętrznych (IMA) określonej w części trzeciej tytułu IV rozdział 1b rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

249. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny również uwzględnić wewnętrzne mierniki ryzyka stosowane przez instytucję. Mogą one obejmować wewnętrzny model VaR lub oczekiwany niedobór nieużywane do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych lub wrażliwość ryzyka rynkowego na różne czynniki ryzyka i potencjalne straty.

250. Oceniając nieodłączne ryzyko rynkowe, właściwe organy powinny brać pod uwagę dane liczbowe na dany dzień lub trendy, zarówno w ujęciu zagregowanym, jak i według portfeli. Tam gdzie to możliwe, analiza ta powinna zostać uzupełniona porównaniem danych liczbowych instytucji z danymi grupy rówieśniczej oraz właściwymi wskaźnikami makroekonomicznymi.

Analiza rentowności

251. Właściwe organy powinny przeanalizować historyczną rentowność działalności rynkowej, w tym jej zmienność, tak aby uzyskać lepszy ogląd profilu ryzyka rynkowego instytucji. Analiza ta może zostać przeprowadzona na poziomie portfela, a także według linii biznesowych, klas aktywów lub jednostek tradingowych (możliwie w ramach szerszej oceny przeprowadzonej w ramach analizy modelu biznesowego).
252. Oceniając rentowność, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na główne obszary ryzyka zidentyfikowane podczas badania działalności narażonej na ryzyko rynkowe. Właściwe organy powinny dokonać rozróżnienia, z jednej strony, między przychodami handlowymi a przychodami niehandlowymi (takimi jak prowizje, opłaty klientów itp.), a z drugiej, między zyskami/stratami zrealizowanymi a zyskami/stratami niezrealizowanymi.
253. W przypadku klas aktywów lub ekspozycji generujących ponad normalne zyski lub straty właściwe organy powinny oceniać rentowność w porównaniu do poziomu ryzyka zakładanego przez instytucję (np. VaR/zyski netto z tytułu aktywów i zobowiązań finansowanych przeznaczonych do obrotu) w celu zidentyfikowania i przeanalizowania ewentualnych niespójności. Tam gdzie to możliwe, właściwe organy powinny porównywać dane liczbowe instytucji z jej wynikami historycznymi i danymi grupy rówieśniczej.

Ryzyko koncentracji rynkowej

254. Właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat stopnia ryzyka koncentracji rynkowej, na jakie narażona jest instytucja, bądź z tytułu ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka, bądź ekspozycji na wiele skorelowanych czynników ryzyka.
255. Oceniając możliwą koncentrację, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na koncentrację produktów złożonych (np. produktów strukturyzowanych), produktów nie płynnych [np. instrumenty typu CDO (*collateralised debt obligations*)] lub produktów, w przypadku których stosowane są techniki wyceny na podstawie modelu (*mark-to-model*).

Testy warunków skrajnych

256. Oceniając nieodłączne ryzyko rynkowe danej instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję w celu określenia wszelkich niezidentyfikowanych uprzednio źródeł ryzyka rynkowego. Jest to szczególnie ważne w przypadku zdarzeń skrajnych (*tail-risk events*), które mogą być niedostatecznie reprezentowane w danych historycznych lub w ogóle się w nich nie pojawiać z racji niskiej częstotliwości występowania. Kolejnym źródłem potencjalnych ukrytych zagrożeń, jakie powinny być uwzględniane przez właściwe organy, jest potencjalna możliwość wystąpienia gwałtownych zmian parametrów wyceny, np. skoków niektórych cen lub bańki cenowej na rynku towarów.

6.3.3 Ocena zarządzania ryzykiem rynkowym i mechanizmów jego kontroli

257. Aby uzyskać kompleksowe zrozumienie profilu ryzyka rynkowego instytucji, właściwe organy powinny również dokonać przeglądu ram zarządzania i zarządzania ryzykiem stosowanych na potrzeby jej działalności rynkowej. W tym celu właściwe organy powinny ocenić następujące elementy:

- a. strategię w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko;
- b. ramy organizacyjne;
- c. polityki i procedury;
- d. identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz sprawozdawczość w zakresie ryzyka; oraz
- e. ramy kontroli wewnętrznej.

Strategia w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko

258. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucje posiadają prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie ryzyka rynkowego, zatwierdzoną przez organ zarządzający. W ocenie tej właściwe organy powinny przede wszystkim uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający w sposób jasny wyraża strategię w zakresie ryzyka rynkowego i gotowość do jego podejmowania oraz proces ich przeglądu (np. w przypadku przeglądu ogólnej strategii w zakresie ryzyka lub obaw dotyczących rentowności lub adekwatności kapitałowej);
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża strategię w zakresie ryzyka rynkowego zatwierdzoną przez organ zarządzający, zapewniając przy tym zgodność działalności instytucji z przyjętą strategią, sporządzanie i stosowanie pisemnych procedur oraz jasny i odpowiedni podział obowiązków;
- c. strategia instytucji w zakresie ryzyka rynkowego właściwie odzwierciedla gotowość instytucji do podejmowania ryzyka rynkowego i jej ogólny apetyt na ryzyko;
- d. strategia w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na ryzyko są odpowiednie dla instytucji zważywszy na jej:
 - model biznesowy;
 - ogólną strategię w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko;
 - otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym; oraz

- kondycję finansową, zdolność finansowania i adekwatność kapitałową;
- e. strategia instytucji w zakresie ryzyka rynkowego określa wytyczne dotyczące zarządzania poszczególnymi instrumentami lub portfelami narażonymi na ryzyko rynkowe i wspomaga podejmowanie decyzji biznesowych wiążących się z ryzykiem;
- f. strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji obejmuje w sposób kompleksowy całość działalności instytucji wiążącej się ze znacznym ryzykiem rynkowym;
- g. strategia instytucji w zakresie ryzyka rynkowego uwzględnia cykliczność w gospodarce, a także wynikające z niej zmiany struktury pozycji narażonych na ryzyko rynkowe; oraz
- h. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści w zakresie ryzyka rynkowego właściwym pracownikom.

Ramy organizacyjne

259. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne obejmujące komórki ds. zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru, monitorowania i kontroli, wraz z dostatecznymi zasobami ludzkimi i technicznymi (zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym). Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. istnieje wyraźnie określony zakres odpowiedzialności w odniesieniu do podejmowania, monitorowania i kontroli ryzyka rynkowego oraz sprawozdawczości w jego zakresie;
- b. struktury front office (odpowiedzialne za otwieranie pozycji) są wyraźnie oddzielone od jednostek back office (odpowiedzialnych za klasyfikowanie, księgowanie i rozliczanie transakcji);
- c. system kontroli i monitorowania ryzyka rynkowego jest wyraźnie określony w ramach organizacji i funkcjonalnie oraz hierarchicznie niezależny od działalności biznesowej, i jest poddawany niezależnemu przeglądowi;
- d. zakres działania komórek ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru ryzyka, monitorowania ryzyka i kontroli ryzyka obejmuje całą instytucję (w tym jednostki zależne i oddziały), w szczególności wszystkie obszary działalności, w ramach których ryzyko rynkowe może być podejmowane, ograniczane lub monitorowane; oraz
- e. pracownicy zaangażowani w działalność rynkową (zarówno w ramach obszarów działalności biznesowej, jak i zarządzania i kontroli) dysponują odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem.

Polityki i procedury

260. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada jasno określone polityki i procedury identyfikacji ryzyka rynkowego, zarządzania nim, jego pomiaru i kontroli. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający zatwierdza polityki zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru i kontroli, i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom, zgodnie ze strategiami w zakresie ryzyka;
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za ich opracowanie, zapewniając prawidłowe wdrażanie decyzji organu zarządzającego;
- c. polityki w zakresie ryzyka rynkowego są zgodne z właściwymi regulacjami i odpowiednie w świetle charakteru i złożoności działalności instytucji oraz czy umożliwiają jasne zrozumienie ryzyka rynkowego nieodłącznie związanego z poszczególnymi produktami i działalnością instytucji, a także czy polityki te są wyraźnie sformalizowane, komunikowane i stosowane jednolicie w całej instytucji; oraz
- d. w przypadku grup, polityki te są stosowane spójnie w całej grupie i umożliwiają właściwe zarządzanie ryzykiem.

261. Właściwe organy powinny oceniać, czy polityki i procedury rynkowe instytucji są prawidłowe i spójne ze strategią w zakresie ryzyka rynkowego i obejmują wszystkie główne obszary działalności i procesy istotne z perspektywy zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru i kontroli. Ocena powinna obejmować w szczególności:

- a. charakter operacji, instrumentów i rynków finansowych, w zakresie których może działać instytucja;
- b. pozycje podlegające włączeniu do/wyłączeniu z portfela handlowego w celach regulacyjnych;
- c. politykę dotyczącą wewnętrznych instrumentów zabezpieczających;
- d. w stosownych przypadkach, opis, strukturę i zakres odpowiedzialności personelu prowadzącego handel instrumentami;
- e. wymogi odnoszące się do procesów handlowych i rozliczeń;
- f. procedury w zakresie ograniczania i kontroli ryzyka rynkowego;
- g. ramy zapewniające, aby wszystkie pozycje wyceniane według wartości godziwej podlegały dodatkowym korektom wyceny zgodnie z rozporządzeniem

delegowanym Komisji (UE) 2016/101 (regulacyjne standardy techniczne dotyczące ostrożnej wyceny);

- h. kryteria stosowane przez instytucję w celu zapobiegania związkom z osobami fizycznymi/grupami dopuszczającymi się oszustw finansowych (fraud) lub innych przestępstw; oraz
- i. procedury dotyczące nowych działań rynkowych lub produktów; właściwe organy powinny zapewnić, aby:
 - nowa działalność lub produkty rynkowe były poddawane odpowiednim procedurom i mechanizmom kontroli przed jej podjęciem/ich wprowadzeniem;
 - instytucja przeprowadzała analizę ich potencjalnego wpływu na jej ogólny profil ryzyka.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie ryzyka oraz sprawozdawczość w tym zakresie

262. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, zrozumienie i mierzenie ryzyka rynkowego, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, i czy ramy te spełniają odpowiednie wymogi minimalne wynikające z właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. używane dane, systemy informatyczne i techniki pomiaru umożliwiają kierownictwu mierzenie ryzyka rynkowego nieodłącznie związanego z wszystkimi istotnymi obszarami działalności bilansowej i pozabilansowej (o ile występuje na szczelbu grupy), w tym portfeli handlowych i bankowych, a także wypełnianie wymogów dotyczących sprawozdawczości wobec organów nadzoru;
- b. instytucja posiada odpowiedni personel i metody pomiaru ryzyka rynkowego swoich portfeli handlowych i bankowych, uwzględniając wielkość i złożoność instytucji oraz profil ryzyka jej działalności;
- c. system pomiaru ryzyka instytucji uwzględnia wszelkich istotne czynniki ryzyka związane z jej ekspozycjami na ryzyko rynkowe (w tym ryzyko bazowe, spready kredytowe obligacji korporacyjnych lub kredytowych instrumentów pochodnych, a także ryzyko vega i gamma z tytułu opcji). W przypadku gdy niektóre instrumenty lub czynniki są wyłączone z zakresu stosowania systemów pomiaru ryzyka, właściwe organy powinny ocenić istotność wyłączenia i stwierdzić, czy są one uzasadnione;

- d. systemy pomiaru ryzyka instytucji umożliwiają identyfikowanie ewentualnych koncentracji ryzyka rynkowego, bądź z tytułu ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka, bądź na wiele powiązanych ze sobą czynników.
 - e. zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemów pomiaru, zwłaszcza w przypadku bardziej wyrafinowanych technik zarządzania ryzykiem; oraz
 - f. zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji znają stopień ryzyka wynikającego ze stosowania poszczególnych modeli wyceny i technik pomiaru ryzyka instytucji, i czy okresowo sprawdzają aktualność oraz jakość poszczególnych modeli stosowanych w działalności związanej z ryzykiem rynkowym.
263. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja wdrożyła odpowiednie testy warunków skrajnych w uzupełnieniu jej systemu pomiaru ryzyka. W tym celu powinny uwzględnić następujące elementy:
- a. częstotliwość testów warunków skrajnych;
 - b. czy identyfikowane są istotne czynniki zwiększające ryzyko (np. brak płynności/luka cenowa, koncentracja pozycji, rynki jednokierunkowe itp.);
 - c. założenia scenariusza warunków skrajnych; oraz
 - d. korzystanie z wyników testów warunków skrajnych wewnątrz instytucji na potrzeby planowania kapitałowego i strategii w zakresie ryzyka rynkowego.
264. Do celów art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, gdy instytucja ma pozwolenie na stosowanie modeli wewnętrznych do obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego, właściwe organy powinny upewnić się, że instytucja nadal spełnia minimalne wymogi określone we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych, i że stosowanie tych modeli wewnętrznych nie powoduje niedoszacowania istotnego ryzyka.
265. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada dostateczne ramy monitorowania i sprawozdawczości w zakresie ryzyka rynkowego, które zapewniają podejmowanie niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego, gdy wystąpi taka konieczność. System monitorowania powinien obejmować określone wskaźniki i skuteczne mechanizmy wczesnego ostrzegania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. instytucja posiada efektywne systemy informacyjne służące precyzyjnej i terminowej identyfikacji, agregacji, monitorowaniu działalności narażonej na ryzyko rynkowe i sprawozdawczości w jej zakresie; oraz

- b. obszar zarządzania i kontroli przekazuje regularnie organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla, w minimalnym zakresie, informacje dotyczące bieżących ekspozycji rynkowych, wyników rachunku zysków i strat oraz miar ryzyka (np. VaR) w porównaniu do limitów określonych stosowną polityką.

Ramy kontroli wewnętrznej

266. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ryzyko rynkowe zgodnie z jej strategią zarządzania ryzykiem rynkowym i apetytem na ryzyko. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. zakres odpowiedzialności komórki ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty skonsolidowane, wszystkie lokalizacje geograficzne i całość działalności finansowej;
- b. stosowane są kontrole wewnętrzne, limity operacyjne i inne praktyki mające na celu dopilnowanie, by ekspozycje na ryzyko rynkowe nie przekraczały poziomu akceptowalnego przez instytucję, zgodnie z parametrami określonymi przez organ zarządzający i kadre kierowniczą wyższego szczebla i apetytem na ryzyko; oraz
- c. instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki w zakresie kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy mechanizmy i praktyki kontroli wewnętrznej instytucji:
 - umożliwiają identyfikację naruszeń indywidualnych limitów określonych na poziomie jednostek tradingowych (*trading desk*) lub jednostek biznesowych, a także naruszeń ogólnego limitu dla działalności rynkowej; oraz
 - umożliwiają bieżącą identyfikację i monitorowanie naruszeń limitów lub odstępstw od ich stosowania.

267. Właściwe organy powinny ocenić system limitów, w tym czy:

- a. ustanowione limity mają charakter bezwzględnych, czy też dopuszczalne jest ich przekraczanie. Jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityki instytucji powinny określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce;
- b. system limitów wyznacza ogólny limit dla działalności rynkowej i szczegółowe limity dla głównych podkategorii ryzyka; w stosownych przypadkach system powinien dopuszczać wyznaczanie limitów według portfela, jednostki tradingowej, jednostki

gospodarczej lub rodzaju instrumentu; poziom szczegółowości powinien odzwierciedlać charakterystykę działalności rynkowej instytucji,

- c. zestaw limitów (limity bazujące na miarach ryzyka, limity referencyjne, limity w ramach kontroli straty itp.) stosowany przez instytucję odpowiada wielkości i złożoności jej działalności rynkowej;
- d. instytucja posiada procedury bieżącego informowania traderów o ich limitach;
- e. instytucja posiada odpowiednie procedury regularnej aktualizacji stosowanych przez siebie limitów.

268. Właściwe organy powinny oceniać działanie funkcji ds. audytu wewnętrznego instytucji. Powinny oceniać, czy:

- a. instytucja przeprowadza regularne audyty wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym;
- b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem rynkowym, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. komórka ds. audytu wewnętrznego wykazuje się skutecznością w ustalaniu, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

269. W przypadku instytucji stosujących model wewnętrzny do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznej instytucji umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń modelu i identyfikowanie potencjalnych wad systemu modelowania ryzyka rynkowego, kwantyfikacji ryzyka rynkowego i zarządzania ryzykiem rynkowym oraz wad w zakresie innych minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych EU i krajowych.

6.3.4 Podsumowanie ustaleń i punktacja

270. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka rynkowego instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej na podstawie czynników wymienionych w tabeli 5. Tam, gdzie w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

271. Ponieważ takie czynniki jak złożoność, poziom koncentracji i zmienność rentowności z tytułu ekspozycji na ryzyko rynkowe mogą nie być idealnymi wskaźnikami poziomu ryzyka rynkowego, oceniając i punktuąc nieodłączne ryzyko rynkowe, właściwe

organy powinny uwzględniać wszystkie te czynniki jednocześnie, a nie w oderwaniu od siebie, a także rozumieć czynniki wpływające na zmienność.

Tabela 5. Czynniki istotne z perspektywy nadzorczej przy decydowaniu o punktacji ryzyka rynkowego

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niski poziom ryzyka wystąpienia istotnych skutków ostrożnościowych dla instytucji, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest nieistotne lub bardzo niskie. • Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe nie mają charakteru złożonych. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest nieistotny lub bardzo niski. • Ekspozycje na ryzyko rynkowe instytucji generują zyski niepodatne na wahania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji oraz ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka rynkowego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko i komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest niskie lub średnie. • Stopień złożoności ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest niski lub średni. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest niski lub średni. <ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe generują zyski, które charakteryzują się niskim lub średnim stopniem zmienności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka rynkowego oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka rynkowego są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest średnie lub wysokie. • Stopień złożoności ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest średni lub wysoki. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest średni lub wysoki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji i jej ogólna strategia i profil ryzyka nie są ze sobą w pełni spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka rynkowego nie zapewniają wyraźnego podziału

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
	oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe generują zyski, które charakteryzują się wysokim stopniem zmienności. 	<p>obowiązków i zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru ryzyka rynkowego, monitorowania i sprawozdawczości nie są przeprowadzane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka rynkowego nie są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji lub jej apetytem na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest wysokie. • Złożoność ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest wysoka. • Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest wysoki. • Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe generują zyski, które charakteryzują się wysokim stopniem zmienności. 	

6.4 Ocena ryzyka operacyjnego

6.4.1 Uwagi ogólne

272. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko operacyjne w odniesieniu do wszystkich linii biznesowych i operacji instytucji, uwzględniając ustalenia oceny mechanizmów wewnętrznych i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, o której mowa w tytule 5. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny ustalić, jak ryzyko operacyjne może się zmaterializować (strata ekonomiczna, sytuacje typu „near miss”, utrata przyszłych zysków) i powinny również rozważyć potencjalne skutki pod kątem innych powiązanych rodzajów ryzyka (np. „przypadki graniczne” między ryzykiem kredytowym/operacyjnym, rynkowym/operacyjnym).

273. Właściwe organy powinny oceniać istotność ryzyka operacyjnego wynikającego z usług lub działalności objętych outsourcingiem, i czy mogą one zagrozić zdolności instytucji do obsługi transakcji lub świadczenia usług, bądź też skutkować zobowiązaniami prawnymi z tytułu odszkodowania dla stron trzecich (np. klientów i innych zainteresowanych stron).

274. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny oceniać ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, ponieważ wydajność i bezpieczeństwo tych technologii są uważane za najważniejsze dla prowadzenia działalności przez instytucję. Dlatego też właściwe organy powinny ocenić potencjalny wpływ ryzyka związanego z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi na działalność krytyczną

instytucji oraz rozważyć potencjalne skutki finansowe, reputacyjne, regulacyjne i strategiczne dla instytucji, a także możliwość zakłócenia działalności.

275. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko utraty reputacji łącznie z ryzykiem operacyjnym z racji silnych powiązań między tymi dwoma rodzajami ryzyka (np. większość zdarzeń ryzyka operacyjnego ma istotny wpływ na reputację). Wynik oceny ryzyka utraty reputacji nie powinien być jednak uwzględniany w punktacji ryzyka operacyjnego, lecz, w stosownych przypadkach, stanowić część analizy modelu biznesowego lub oceny ryzyka płynności, ponieważ główne konsekwencje, do jakich może doprowadzić to ryzyko, to zmniejszenie się zysków inwestorów, deponentów lub uczestników obrotu międzybankowego i utrata przez nich zaufania do instytucji i rozczarowanie instytucją.
276. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny, w największym możliwym zakresie, stosować klasyfikację rodzajów zdarzeń dla zaawansowanych metod pomiaru, o której mowa w art. 324 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i która została szczegółowo określona w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2018/959³¹, tak aby uzyskać jaśniejszy ogląd ryzyk operacyjnych i uzyskać spójność analizy tych ryzyk we wszystkich instytucjach, niezależnie od metody stosowanej w celu określania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny również brać pod uwagę ryzyko postępowania, ryzyko modelu oraz ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

6.4.2 Ocena nieodłącznego ryzyka operacyjnego

277. Właściwe organy powinny przeprowadzić ocenę charakteru i zakresu ryzyka operacyjnego, na jakie narażona jest lub może być instytucja. W tym celu właściwe organy powinny uzyskać kompleksowe zrozumienie modelu biznesowego instytucji, jej operacji, jej kultury ryzyka i otoczenia, w którym działa, ponieważ wszystkie te czynniki decydują o ekspozycji instytucji na ryzyko operacyjne.
278. Ocena nieodłącznego ryzyka operacyjnego obejmuje następujące dwa etapy, które opisano szczegółowo w niniejszej sekcji:
- a. wstępna ocena; oraz
 - b. ocena charakteru i znaczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne i podkategorii ryzyka operacyjnego, na które narażona jest instytucja.

Ocena wstępna

279. Aby ustalić zakres oceny ryzyka operacyjnego, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła ryzyka operacyjnego, na jakie narażona jest instytucja.

³¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/959 z dnia 14 marca 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w zakresie regulacyjnych standardów technicznych określających metodę oceny, w ramach której właściwe organy zezwalają instytucjom na stosowanie metod zaawansowanego pomiaru na potrzeby obliczania ryzyka operacyjnego (Dz.U. L 169 z 6.7.2018, s. 1).

W tym celu właściwe organy powinny również wykorzystywać wiedzę zdobytą w wyniku oceny innych elementów SREP, z porównania pozycji instytucji z innymi podmiotami (w tym z odpowiednimi danymi zewnętrznymi, jeżeli są dostępne), z wszelkich innych działań nadzorczych, w tym z wkładu organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz z innych istotnych źródeł informacji.

280. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:
- a. podstawową strategię w zakresie ryzyka operacyjnego i apetytu na ryzyko operacyjne;
 - b. środowisko biznesowe i zewnętrzne (w tym lokalizacja geograficzna spółki dominującej i jej podmiotów, a także operacji teleinformatycznych i centrów danych), w którym działa instytucja, oraz wykorzystywane kanały dystrybucji;
 - c. wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego (określony z zastosowaniem metody wskaźnika bazowego (*basic indicator method*, BIA), metody standardowej (*standardised approach*, TSA) i znormalizowanych metod pomiaru (*advanced measurement methods*, AMA)) w porównaniu do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych, a w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony na ryzyko rynkowe w relacji do kapitału wewnętrznego ogółem, biorąc pod uwagę trendy historyczne i prognozy, o ile są dostępne;
 - d. poziom i zmiany przychodów brutto, aktywów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego w ciągu ostatnich kilku lat na poziomie zagregowanym, ale również w odniesieniu do istotnych podmiotów i linii biznesowych;
 - e. ostatnie wydarzenia korporacyjne (takie jak połączenia, przejęcia, zbycia i restrukturyzacja), które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego instytucji w perspektywie krótko- lub średnio- do długoterminowej (np. w związku z niepełnym dostosowaniem systemów, procesów i procedur do polityki zarządzania ryzykiem jednostki dominującej w perspektywie krótkoterminowej);
 - f. zmiany istotnych elementów systemów lub procesów IT mogące wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego (np. w związku z niedostatecznym przetestowaniem nowego lub zmienionego systemu IT lub możliwością wystąpienia błędów w wyniku niewystarczającego przeszkolenia pracowników z nowych systemów/procesów);
 - g. przypadki nieprzestrzegania prawodawstwa lub regulacji wewnętrznych stwierdzone przez inne organy nadzoru (w tym organy nadzoru w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu), audytorów zewnętrznych i komórkę ds. audytu wewnętrznego lub ujawnione publicznie (z uwzględnieniem zarówno stanu bieżącego, jak i zachowań w tym zakresie na przestrzeni czasu);

- h. ambitność planów biznesowych oraz agresywne systemy motywacyjne i wynagrodzeń (np. jeśli chodzi o cele sprzedażowe, w tym przyjmowanie klientów zidentyfikowanych przez instytucję jako obarczonych wysokim ryzykiem prania pieniędzy/finansowania terroryzmu lub ekspansja na jurysdykcje obarczone wysokim ryzykiem prania pieniędzy/finansowania terroryzmu lub dystrybucja nowych produktów/usług obarczonych wysokim poziomem nieodłącznego ryzyka prania pieniędzy/finansowania terroryzmu, redukcji liczby pracowników itp.), co może zwiększyć ryzyko nieprzestrzegania przepisów, błędu ludzkiego i nadużyć ze strony pracowników;
 - i. procesy, procedury, produkty (sprzedawane klientom lub znajdujące się w obrocie) oraz systemy informatyczne (w tym wykorzystanie nowych technologii), w zakresie, w jakim mogą prowadzić do incydentów, błędów, opóźnień, błędnej specyfikacji, naruszeń bezpieczeństwa, zwiększonego narażenia na nadużycia finansowe, pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu oraz inne rodzaje przestępstw finansowych itp.; oraz
 - j. potencjalny wpływ ustaleń dotyczących outsourcingu oraz ogólnie wszystkich ustaleń z osobami trzecimi na ryzyko operacyjne instytucji, a także nadzór instytucji na wyniki dostawców usług w zakresie świadczenia wszystkich usług zleconych na zasadzie outsourcingu, w tym poziom świadomości ryzyka operacyjnego związanego z działalnością zleconą na zasadzie outsourcingu oraz ogólnego narażenia dostawców usług na ryzyko zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie outsourcingu.
281. W stosownych przypadkach właściwy organ powinien przeanalizować powyższe aspekty według linii biznesowych/podmiotów prawnych i lokalizacji geograficznych, a także według kategorii rodzajów zdarzeń, o ile dostępne są istotne dane, oraz porównać pozycję instytucji do grupy rówieśniczej.

Charakter ekspozycji na ryzyko operacyjne

282. Właściwe organy powinny określić charakter ekspozycji na ryzyko operacyjne, analizując ekspozycje na główne czynniki ryzyka operacyjnego, aby wyrobić sobie perspektywiczny pogląd na potencjalne ryzyko i straty. Taka analiza może wymagać uwzględnienia linii biznesowych, produktów, procesów i lokalizacji geograficznych istotnych dla instytucji, a także oceny ekspozycji na ryzyko operacyjne wynikających z głównych czynników ryzyka (takich jak procesy, ludzie, systemy i czynniki zewnętrzne), z wykorzystaniem samooceny ryzyka dokonanej przez instytucję i analizy na tle grupy rówieśniczej.
283. Przeprowadzając tę analizę, właściwe organy powinny uwzględnić – w celu określenia ekspozycji instytucji na ryzyko operacyjne – interakcje między tego rodzaju czynnikami ryzyka (przykładowo ekspozycja na więcej czynników ryzyka może zwiększać

prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia operacyjnego i wynikającej z niego straty, w tym możliwość nałożenia sankcji).

Istotność ekspozycji na ryzyko operacyjne

284. Po zidentyfikowaniu głównych źródeł i czynników ryzyka operacyjnego, właściwe organy powinny skupić się na tych spośród nich, które mogą mieć najistotniejszy wpływ na instytucję. Właściwy organ powinien ocenić „potencjalne narażenie” instytucji na ryzyko operacyjne, wykorzystując zarówno ekspertyzę, jak i wskaźniki jakościowe i ilościowe dotyczące danej instytucji lub jej odpowiedników, a także uwzględniając informacje od innych organów nadzorczych (np. organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu).
285. Oceniając znaczenie ekspozycji na ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę zarówno częstotliwość, jak i powagę zdarzeń, na które instytucja jest narażona, oraz odróżnić zdarzenia powodujące poważne straty od tych, które występują z dużą częstotliwością. Na podstawie tego rozróżnienia właściwe organy powinny ocenić tendencje w zakresie strat ryzyka operacyjnego i ich koncentracji.
286. Podstawowym źródłem informacji, którym powinny się posłużyć właściwe organy, są straty operacyjne instytucji i baza danych zdarzeń, która – o ile jest dostępna i wiarygodna (tzn. dokładna i kompletna) – zapewnia historyczny profil ryzyka operacyjnego instytucji.
287. W przypadku instytucji stosujących metodę modeli wewnętrznych dla celów ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny również uwzględniać wyniki stosowania tej metody, pod warunkiem że umożliwia ona obliczanie ekspozycji na ryzyko operacyjne z wymaganą szczegółowością (np. według produktów, procesów itp.) i zakładając, że stosowany model jest dostatecznie perspektywiczny. Właściwe organy powinny jednak również wziąć pod uwagę ograniczenia i potencjalne słabości modeli wewnętrznych.
288. Dodatkowo właściwe organy powinny przeprowadzić analizę o bardziej jakościowym charakterze na podstawie oceny ryzyka dokonywanej przez instytucję, danych z analizy grupy rówieśniczej i baz danych ogólnie dostępnych lub konsorcjum, o ile są dostępne i istotne. Właściwe organy mogą również rozważyć inne mogące stanowić miarę ekspozycji na ryzyko czynniki, specyficzne dla danych jednostek gospodarczych itp., na które mogą mieć wpływ potencjalne niedociągnięcia.
289. Oceniając ekspozycję na ryzyko instytucji, właściwe organy powinny stosować metody perspektywiczne, korzystając w miarę dostępności z analiz scenariuszy instytucji i uwzględniając wszelkie wprowadzone już i skutecznie działania naprawcze i ograniczające ryzyko.

Ocena podkategorii ryzyka operacyjnego

290. Właściwe organy powinny zidentyfikować i oceniać ryzyko operacyjne w zakresie wszystkich podkategorii ryzyka operacyjnego (w tym tych zdefiniowanych według rodzajów zdarzeń i ich dalszego podziału) oraz powiązanych czynników ryzyka. Właściwe organy powinny skoncentrować się na ocenie tych podkategorii, które są uważane za najbardziej znaczące dla instytucji. Znaczenie danej podkategorii powinno być oceniane na podstawie informacji ilościowych zebranych podczas oceny wstępnej, w tym poziomu strat dla każdej podkategorii w odniesieniu do wymogu kapitałowego i dochodu brutto. Właściwe organy powinny również stosować swoją opinię ekspercką w celu zidentyfikowania istotnych podkategorii na podstawie wszystkich dostępnych wewnętrznych i zewnętrznych źródeł informacji.

291. Przeprowadzając ocenę, właściwe organy powinny poświęcać szczególną uwagę niektórym szczególnym aspektom ryzyka operacyjnego w związku z ich dominującym charakterem i istotnym znaczeniem dla większości instytucji, a także z racji ich potencjalnych skutków ostrożnościowych. Aspekty, które zawsze powinny być w centrum uwagi podczas oceny, obejmują:

- a. ryzyko związane z ICT;
- b. ryzyko postępowania; oraz
- c. ryzyko modeli.

292. Ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi Właściwe organy powinny oceniać ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie oceny ryzyka technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP)³² oraz z uwzględnieniem Wytycznych EUNB w sprawie zarządzania ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi i bezpieczeństwem, biorąc pod uwagę, że ryzyko związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi jest kluczowym czynnikiem ryzyka operacyjnego.

Ryzyko postępowania

293. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność i znaczenie ekspozycji instytucji na ryzyko postępowania, biorąc pod uwagę czynniki wymienione w punktach od a do g, które są istotne dla danej instytucji. W przypadku instytucji kategorii 1 i kategorii 2 właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie poniższe elementy:

³² Wytyczne EUNB w sprawie oceny ryzyka technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) (EBA/GL/ 2017/05)

- a. niewłaściwa sprzedaż produktów, zarówno na rynku detalicznym, jak i hurtowym, w tym nachalna sprzedaż wiązana produktów klientom detalicznym, takich jak pakiety kont bankowych lub dodatkowe produkty, których klienci nie potrzebują;
 - b. konflikty interesów w ramach prowadzenia działalności;
 - c. manipulacje referencyjnymi stopami procentowymi, kursami walut lub innymi instrumentami bądź wskaźnikami finansowymi w celu zwiększania zysków instytucji;
 - d. bariery uniemożliwiające zamianę produktów finansowych w czasie obowiązywania dotyczącej ich umowy lub zmianę dostawcy usługi finansowej;
 - e. niewłaściwie zaprojektowane kanały dystrybucji umożliwiające konflikty interesów w związku z fałszywymi środkami zachęty;
 - f. automatyczne przedłużanie umowy dotyczącej produktu lub stosowanie kar za rezygnację; lub
 - g. niesprawiedliwe rozpatrywanie skarg klientów.
294. Ponieważ ryzyko postępowania obejmuje szeroki zakres zagadnień i może występować w związku z wieloma procesami biznesowymi i produktami, właściwe organy powinny wykorzystać wyniki analizy modelu biznesowego i poddać wnikliwej analizie polityki zachęt, tak by uzyskać kompleksową wiedzę na temat źródeł ryzyka postępowania.
295. W stosownych przypadkach właściwy organ powinien uwzględnić poziom konkurencji na rynkach, na których prowadzi działalność instytucja, i ustalić, czy pozycja dominująca instytucji, indywidualna lub w ramach małej grupy, nie stwarza istotnego ryzyka nadużycia (np. w wyniku zachowań kartelowych).
296. Możliwe wskaźniki sygnalizujące występowanie ryzyka postępowania to:
- a. kary nakładane na instytucję przez odpowiednie organy za niewłaściwe praktyki;
 - b. kary nakładane za niewłaściwe praktyki na instytucje porównywalne; oraz
 - c. skargi na instytucję – należy uwzględnić liczbę skarg i zagrożone kwoty.
297. Przy tym właściwy organ powinien stosować podejście perspektywiczne, uwzględniając możliwe zmiany sytuacji pod względem regulacyjnym oraz działania odpowiednich organów w zakresie ochrony konsumentów i ogólnie świadczenia usług finansowych.

Ryzyko modelu

298. W ramach ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny oceniać dwie odrębne formy ryzyka modelu:
- a. ryzyko związane z niedoszacowaniem wymogów w zakresie funduszy własnych za pomocą regulacyjnych zaawansowanych metod pomiaru;
 - b. ryzyko strat związanych z opracowaniem, wdrożeniem lub niewłaściwym wykorzystaniem przez instytucję wszelkich innych modeli do podejmowania decyzji (np. wycena produktów, wycena instrumentów finansowych, monitorowanie limitów ryzyka itp.), gdzie właściwe organy powinny dokonać przeglądu takich modeli i ocenić ich znaczenie oraz ocenić ramy zarządzania ryzykiem modeli przyjęte przez instytucję.
299. Do celów ust. 298 lit. a) właściwe organy powinny ocenić ekspozycję instytucji na ryzyko modelu wynikające z zastosowania modeli wewnętrznych w głównych obszarach działalności i operacjach, zgodnie z definicją i wymogami określonymi w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2018/959 w zakresie, w jakim mają one zastosowanie. Ocena ryzyka modelu może opierać się na spostrzeżeniach uzyskanych podczas innych działań nadzorczych, w tym działań prowadzonych zgodnie z art. 101 dyrektywy 2013/36/UE.
300. Do celów ust. 298 lit. b) właściwe organy powinny rozważyć:
- a. w jakim zakresie i do jakich celów instytucja wykorzystuje modele do podejmowania decyzji oraz jakie jest biznesowe znaczenie takich decyzji. Właściwe organy powinny ustalić jednostki/obszary działalności, w przypadku których instytucja korzysta w sposób istotny z modeli. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy mogą uwzględnić następujące obszary, w których instytucje korzystają z modeli w sposób powszechny i istotny:
 - i. obrót instrumentami finansowymi (w tym strategię wyceny aktywów i obrotu);
 - ii. pomiar ryzyka i zarządzanie ryzykiem; oraz
 - iii. alokacja kapitału (w tym polityka kredytowa i wycena produktów).
 - b. poziom świadomości instytucji ryzyka modeli i to, w jaki sposób instytucja nim zarządza, poprzez ocenę, czy:
 - i. instytucja wdrożyła mechanizmy kontroli (np. kalibrację modelu do parametrów rynkowych, walidację wewnętrzną lub weryfikację historyczną, weryfikację z wykorzystaniem ocen eksperckich itp.) które są prawidłowe pod względem metod, częstotliwości, działań następczych itp. i które obejmują proces zatwierdzania modelu; oraz

- ii. instytucja stosuje modele w zachowawczy sposób (np. zwiększając lub zmniejszając określone parametry w zależności od tendencji w zakresie danych pozycji itp.), jeżeli jest świadoma wad modeli lub rozwoju sytuacji rynkowej i warunków prowadzenia działalności.

301. Przeprowadzając ocenę ryzyka modeli, właściwe organy powinny rozważyć oceny innych ryzyk dla kapitału oraz ryzyk płynności i finansowania, w szczególności w zakresie odpowiedniości metod używanych do pomiaru ryzyka, wyceny oraz oceny aktywów i pasywów. Wyniki takiej oceny powinny stanowić podstawę ustaleń dotyczących ryzyka operacyjnego.
302. W przypadku obszarów działalności, w których modele są wykorzystywane w istotnym stopniu, właściwy organ powinien następnie ocenić, jak istotne mogą być skutki ryzyka modeli, między innymi, za pomocą analizy wrażliwości lub testów warunków skrajnych.

6.4.3 Ocena ryzyka utraty reputacji

303. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko utraty reputacji, na jakie narażona jest instytucja, korzystając ze swojej znajomości zarządzania w instytucji, jej modelu biznesowego, jej produktów, jej bazy klientów oraz otoczenia, w którym działa. Taka ocena powinna również koncentrować się na ogólnych ramach ryzyka utraty reputacji, zapewniając zdolność instytucji do zarządzania wszelkimi wydarzeniami dotyczącymi reputacji i łagodzenia ich za pomocą odpowiednich strategii komunikacyjnych.
304. Ryzyko utraty reputacji jest bardziej istotne w przypadku dużych instytucji, zwłaszcza tych, których instrumenty kapitałowe lub dłużne są notowane na rynkach regulowanych lub które prowadzą działalność na rynkach międzybankowych. W związku z tym, oceniając ryzyko utraty reputacji, właściwe organy powinny poświęcić więcej uwagi tym instytucjom, które charakteryzują powyższe cechy.
305. Właściwe organy powinny rozważyć zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki lub wydarzenia, które mogą powodować obawy o reputację instytucji, biorąc pod uwagę te spośród czynników wymienionych w punktach od a do i, które są istotne dla danej instytucji. W przypadku instytucji kategorii 1 i kategorii 2, właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie poniższe wskaźniki w swojej ocenie narażenia instytucji na ryzyko utraty reputacji:
- a. liczba kar nakładanych przez organy urzędowe (nie tylko przez właściwe organy – dotyczy to również kar wynikających z rozliczenia podatku lub innych rozliczeń);
 - b. trwające znane dochodzenia prowadzone przez organy urzędowe w odniesieniu do instytucji lub jej przedstawicieli, a także nałożone sankcje lub trwające znane dochodzenia lub spory prawne związane z kwestiami podatkowymi lub innymi rozliczeniami, lub wynikające z materializacji ryzyka prania pieniędzy/finansowania

terroryzmu lub naruszenia przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;

- c. kampanie medialne i inicjatywy stowarzyszeń konsumentów przyczyniające się do pogorszenia odbioru i reputacji instytucji wśród opinii publicznej;
- d. liczba skarg klientów i zmiany w tym zakresie oraz nagła utrata klientów lub inwestorów;
- e. negatywne zdarzenia wpływające na instytucje porównywalne, jeżeli te są kojarzone przez opinię publiczną z całym sektorem finansowym lub grupą instytucji;
- f. reputacja osób zaangażowanych w zarządzanie instytucją oceniana zgodnie ze Wspólnymi Wytycznymi ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje oraz reputacja osób posiadających znaczne pakiety akcji instytucji oceniana zgodnie ze Wspólnymi Wytycznymi EUNB dotyczącymi oceny ostrożnościowej przejęć i zwiększeń znacznych pakietów akcji w sektorze finansowym³³;
- g. jej działalność w sektorach lub jurysdykcjach, które są w dużym stopniu narażone na pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu³⁴ lub osoby powiązane z wysokim ryzykiem z perspektywy prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- h. wpływ na reputację dotkniętych systemów i usług teleinformatycznych oraz incydentów związanych z bezpieczeństwem cybernetycznym; oraz
- i. inne wskaźniki „rynkowe”, jeżeli są dostępne (np. obniżenie ratingu lub zmiany cen akcji na przestrzeni roku).

306. Właściwe organy powinny oceniać istotność ekspozycji instytucji na ryzyko utraty reputacji i to, jak wiąże się ono z innymi rodzajami ryzyka (ryzykiem kredytowym, rynkowym, operacyjnym i płynności), korzystając z innych ocen ryzyka (w tym pochodzących od innych organów nadzoru), tak by zidentyfikować wszelkie wtórne skutki niezależnie od kierunku oddziaływania (oddziaływanie ryzyka utraty reputacji na inne rodzaje ryzyka i na odwrót).

307. W kontekście analizy ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny wziąć pod uwagę istotę i znaczenie ekspozycji instytucji na ryzyko prania pieniędzy/finansowania terroryzmu z perspektywy ostrożnościowej w ramach ryzyka operacyjnego. W związku z tym właściwe organy powinny wykorzystywać odpowiednie informacje otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i

³³ Wytyczne EUN dotyczące oceny ostrożnościowej przejęć i zwiększeń znacznych pakietów akcji w sektorze finansowym (JC/GL/2016/01).

³⁴ Zob. wytyczne EUNB dotyczące czynników ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (EBA/GL/2021/02).

finansowaniu terroryzmu, aby uzupełnić swoje ustalenia wynikające z bieżącego nadzoru i ocenić, czy budzą one obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

308. Właściwe organy powinny pamiętać, że każda instytucja może być narażona na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, niezależnie od jej wielkości lub kondycji finansowej. W związku z tym należy również zwrócić odpowiednią uwagę na instytucje, które są postrzegane jako stabilne finansowo i mogą cieszyć się dobrą reputacją, biorąc pod uwagę, że instytucje te mogą być specjalnie ukierunkowane do celów prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Należy również zwrócić uwagę na instytucje, które bardzo skutecznie przyciągają nowych klientów/zwiększają udział w rynku – zwłaszcza dzięki wykorzystaniu nietradycyjnych kanałów dystrybucji – ponieważ może to być związane ze słabymi kontrolami należytej staranności wobec klienta na etapie jego pozyskiwania.

309. Właściwe organy powinny dzielić się odpowiednimi informacjami na temat zidentyfikowanych kwestii ryzyka operacyjnego, które mogą powodować ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, oraz obawami takimi jak niedociągnięcia w systemie informatycznym instytucji lub w ramach kontroli wewnętrznej z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

6.4.4 Ocena zarządzania ryzykiem operacyjnym i jego pomiaru i kontroli

310. Właściwe organy powinny ocenić ramy i rozwiązania stosowane przez instytucję specjalnie na potrzeby zarządzania ryzykiem operacyjnym i jego kontroli jako indywidualną kategorię ryzyka. Ocena ta powinna uwzględniać wynik analizy ogólnych ram zarządzania ryzykiem i wewnętrznej kontroli ryzyka, o której mowa w tytule 5, ponieważ jest on istotny z perspektywy ekspozycji na ryzyko operacyjne instytucji. W odniesieniu do ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu właściwy organ powinien uwzględnić ocenę przedstawioną przez organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

311. W ramach tego przeglądu właściwe organy powinny mieć na uwadze kluczowe czynniki ryzyka operacyjnego (tj. ludzi, procesy, czynniki zewnętrzne, systemy), które mogą mieć również działanie ograniczające ryzyko. W związku z tym powinny uwzględnić:

- a. strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym i apetyt na ryzyko operacyjne;
- b. ramy organizacyjne;
- c. Zasady polityki i procedury
- d. identyfikację ryzyka operacyjnego, jego pomiar, monitorowanie i sprawozdawczość w jego zakresie;

- e. elastyczność działalności i plany ciągłości działania; oraz
- f. ramy kontroli wewnętrznej stosowane w odniesieniu do zarządzania ryzykiem operacyjnym;

Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym i apetyt na ryzyko operacyjne

312. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja zdefiniowała i sformalizowała prawidłową strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym i poziom apetytu na to ryzyko, i czy zostały one zatwierdzone przez organ zarządzający. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający wyraża strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym i poziom apetytu na to ryzyko oraz proces ich przeglądu w sposób jasny (np. w przypadku przeglądu ogólnej strategii w zakresie ryzyka, rosnących strat lub obaw dotyczących adekwatności kapitałowej);
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża i monitoruje strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym zatwierdzoną przez organ zarządzający, dopilnowując, by stosowane przez instytucję środki ograniczania ryzyka operacyjnego były spójne z ustanowioną strategią;
- c. strategię te są odpowiednie i skuteczne zważywszy na charakter i istotność profilu ryzyka operacyjnego, i czy instytucja monitoruje ich skuteczność na przestrzeni czasu oraz zgodność z wyznaczonym poziomem apetytu na ryzyko operacyjne;
- d. strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym instytucji obejmuje wszystkie jej obszary działalności, procesy i systemy – w tym w ujęciu perspektywicznym za pomocą planu strategicznego – tam gdzie ryzyko operacyjne jest lub może być znaczące; oraz
- e. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym właściwym pracownikom.

313. Aby stwierdzić wiarygodność tych strategii, właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucja przeznacza wystarczające zasoby na ich realizację i czy decyzje w tym zakresie są podejmowane niezależne od potencjalnych korzyści, jakie mogą wyniknąć z minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych (w szczególności w przypadku instytucji używających do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych metody wskaźnika bazowego i metody standardowej).

Ramy organizacyjne zarządzania ryzykiem operacyjnym i nadzór nad ryzykiem operacyjnym

314. Właściwe organy powinny ocenić prawidłowość i efektywność ram organizacyjnych zarządzania ryzykiem operacyjnym. W związku z tym powinny ustalić, czy:

- a. istnieje wyraźny podział odpowiedzialności w obszarze identyfikacji, analizy, oceny, ograniczania, monitorowania i sprawozdawczości w zakresie ryzyka operacyjnego;
- b. systemy kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są poddawane niezależnemu przeglądowi, i czy istnieje wyraźny rozdział między podejmującymi ryzyko a zarządzającymi ryzykiem oraz między nimi a komórkami ds. kontroli i nadzoru ryzyka;
- c. komórki ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru ryzyka i kontroli ryzyka obejmują zakresem swych czynności ryzyko operacyjne w całej instytucji (w tym oddziałach), w sposób zintegrowany, niezależnie od metody pomiaru używanej do ustalania minimalnych funduszy własnych, i czy obejmują ponadto funkcje biznesowe i inne działania zlecone na zewnątrz; oraz
- d. ramy zarządzania ryzykiem operacyjnym bazują na dostatecznych i odpowiednich jakościowo zasobach ludzkich i technicznych.

Polityki i procedury

315. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie polityki i procedury w zakresie identyfikacji, zarządzania, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. organ zarządzający zatwierdza polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i poddaje je regularnym przeglądom, zgodnie ze strategiami zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowywanie i wdrażanie polityk i procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym.
 - c. polityki i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym są wyraźnie sformalizowane oraz upowszechniane w całej instytucji i są stosowane spójnie w całej instytucji lub przynajmniej te procesy i obszary działalności, które są najbardziej narażone na ryzyko operacyjne;
 - d. polityki i procedury te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego pomiaru i kontroli, w tym – w istotnych przypadkach – gromadzenie danych o stratach, metody kwantyfikacji, techniki ograniczania ryzyka (polisy ubezpieczeniowe), techniki analizy związków przyczynowo-skutkowych w odniesieniu do zdarzeń ryzyka operacyjnego, limity oraz stosowanie odstępstw od tych limitów;
 - e. instytucja wdrożyła proces zatwierdzania nowych produktów, procesów i systemów, który wymaga oceny i ograniczania potencjalnego ryzyka operacyjnego związanego z wdrażaniem i rozwojem nowych produktów, procesów i systemów;

- f. polityki te są odpowiednie w świetle charakteru i złożoności działalności instytucji i umożliwiają jasne zrozumienie ryzyka operacyjnego nieodłącznie związanego z poszczególnymi produktami i działalnością instytucji;
- g. Instytucja propaguje kulturę zarządzania ryzykiem operacyjnym w całej organizacji poprzez szkolenia i wyznaczanie celów w zakresie redukcji strat operacyjnych.

Identyfikacja, pomiar, monitorowanie ryzyka oraz sprawozdawczość w tym zakresie

316. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, ocenę, pomiar i monitorowanie ryzyka operacyjnego, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, i czy ramy te spełniają, co najmniej, odpowiednie warunki dotyczące funduszy własnych wynikające z właściwych przepisów wykonawczych UE i krajowych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. instytucja wdrożyła skuteczne procesy i procedury w celu kompleksowej identyfikacji i oceny ekspozycji na ryzyko operacyjne (np. samoocenę ryzyka i kontroli – *Risk and Control Self-Assessment*, RCSA) oraz wykrywania i dokładnej kategoryzacji istotnych zdarzeń (gromadzenie danych o stratach, „zdarzenia potencjalnie wypadkowe” bez wpływu na stratę lub nawet zdarzenia generujące niespodziewane zyski), w tym przypadków z pogranicza innych rodzajów ryzyka (np. straty kredytowe spowodowane lub spotęgowane zdarzeniem ryzyka operacyjnego); w tym zakresie właściwe organy powinny również stwierdzić zdolność instytucji do identyfikowania najważniejszych czynników istotnych strat operacyjnych i korzystać z tych informacji do celów zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- b. do celów art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, jeżeli instytucja ma pozwolenie na stosowanie modelu wewnętrznego do obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, czy nadal spełnia ona minimalne wymogi określone we właściwych przepisach wykonawczych UE i krajowych i czy stosowanie tego modelu wewnętrznego nie prowadzi do istotnego niedoszacowania ryzyka.
- c. instytucja posiada odpowiednie systemy informacyjne i metody umożliwiające jej kwantyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego, które są co najmniej zgodne z wymogami dotyczącymi określania odpowiednich minimalnych funduszy własnych, zgodnie z właściwymi przepisami wykonawczymi UE i krajowymi (np. dla metody standardowej TSA – przyporządkowanie istotnych pozycji zysków i strat do ośmiu regulacyjnych linii biznesowych; dla zaawansowanej metody pomiaru AMA – czas trwania szeregów czasowych, traktowanie ubezpieczeń, korelacja itp.);
- d. instytucja wdrożyła odpowiednie testy warunków skrajnych i analizę scenariuszy, w niezbędnym zakresie, aby uzyskiwać wiedzę na temat wpływu niekorzystnych zdarzeń operacyjnych na jej rentowność i fundusze własne, należycie

uwzględniając przy tym potencjalną możliwość niezadziałania mechanizmów kontroli wewnętrznej i technik ograniczania ryzyka; w stosownych przypadkach właściwe organy powinny uwzględnić spójność tych analiz z RCSA i wynikami analizy grupy rówieśniczej;

- e. organ zarządzający i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka i mają świadomość stopnia ryzyka, jakie wiąże się ze stosowaniem danego modelu.
 - f. instytucja zdefiniowała i stosuje bieżące i skuteczne monitorowanie ekspozycji na ryzyko operacyjne w całej instytucji, między innymi, z tytułu działalności objętej outsourcingiem oraz nowych produktów i systemów, za pomocą określonych wskaźników przyszłościowych (kluczowych wskaźników ryzyka i kluczowych wskaźników kontroli) oraz skutecznych mechanizmów wczesnego ostrzeżenia;
 - g. instytucja określiła odpowiednie działania w celu zareagowania na ryzyko rezydualne w celu utrzymania go w granicach określonych w apetycie na ryzyko;
 - h. instytucja wprowadziła regularną sprawozdawczość w zakresie ekspozycji na ryzyko operacyjne, w tym wyników testów warunków skrajnych, dla organu zarządzającego, kadry kierowniczej wyższego szczebla, a w stosownych przypadkach – kierownictwa ds. zarządzania istotnymi obszarami działalności i procesami.
317. Właściwe organy powinny oceniać ramy zarządzania przez instytucję ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi zgodnie z Wytycznymi EUNB w sprawie oceny ryzyka technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz z uwzględnieniem Wytycznych EUNB w sprawie zarządzania ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi i bezpieczeństwem.

Elastyczność działalności i plany ciągłości działania

318. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja dysponuje kompleksowymi i sprawdzonymi planami awaryjnymi i planami ciągłości działania, obejmującymi co najmniej kluczowe i ważne funkcje, w tym te, które podlegają outsourcingowi, które zapewniają jej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i ograniczenia strat w przypadku poważnego zakłócenia działalności. W przypadku działań zleczanych na zasadzie outsourcingu właściwe organy powinny zapewnić, aby usługodawca posiadał odpowiedni plan ciągłości działania zgodny z wytycznymi EUNB w sprawie outsourcingu.
319. Właściwe organy powinny ustalić, czy instytucja ustanowiła plany ciągłości działania współmierne do jej charakteru, wielkości i złożoności jej operacji. Plany te powinny uwzględniać różne rodzaje prawdopodobnych lub realnych scenariuszy, które mogą zagrozić instytucji w przypadku ziszczenia się.

320. Właściwe organy powinny ocenić jakość i efektywność procesu planowania zarządzania ciągłością działania. W tym celu właściwe organy powinny ocenić jakość przestrzegania przez instytucję uznawanych procesów zarządzania ciągłością działania (*Business Continuity Management*). W związku z tym właściwe organy powinny ustalić, czy proces planowania ciągłości działania instytucji obejmuje:

- a. analizę wpływu na działalność (*Business Impact Analysis*);
- b. odpowiednie strategie naprawy określające wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania jej skuteczności i wyraźnie zdefiniowane priorytety naprawcze;
- c. sporządzanie kompleksowych i elastycznych planów postępowania na wypadek zmaterializowania się realnych scenariuszy;
- d. skuteczne testowanie projektu i skuteczności operacyjnej planów;
- e. programy podnoszenia świadomości i szkoleń w zakresie procesów zarządzania ciągłością działania; oraz
- f. komunikację i dokumentację oraz szkolenia w zakresie zarządzania kryzysowego.

Ramy kontroli wewnętrznej

321. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ryzyko operacyjne, stosownie do jej apetytu na ryzyko operacyjne i strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. zakres działania komórek ds. kontroli instytucji obejmuje wszystkie podmioty skonsolidowane i lokalizacje geograficzne;
- b. stosowane są kontrole wewnętrzne i inne praktyki (np. Reakcje na ryzyko, takie jak polityki w zakresie postępowania z klientem, techniki przenoszenia ryzyka itp.) mające na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko operacyjne i utrzymywanie go poniżej poziomu akceptowalnego przez instytucję, zgodnie z parametrami określonymi przez organ zarządzający i kadrę kierowniczą wyższego szczebla instytucji i z zastrzeżeniem jej apetytu na ryzyko; oraz
- c. instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań, a w stosownych przypadkach – także właściwym organom.

322. Właściwe organy powinny również oceniać funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego instytucji. W tym celu powinny ustalić, czy:

- a. instytucja przeprowadza regularne audyty wewnętrzne ram zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
 - c. audyty te pozwalają skutecznie ustalić, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.
323. W przypadku instytucji stosujących zaawansowaną metodę pomiaru AMA do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznych metod używanych przez instytucję umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń tych metod i identyfikowanie potencjalnych niedociągnięć modelowania, kwantyfikacji i systemów ryzyka operacyjnego oraz innych minimalnych wymogów określonych we właściwych przepisach wykonawczych EU i krajowych.
324. Niezależnie od modelu stosowanego przez instytucję do określania minimalnych wymogów regulacyjnych w zakresie funduszy własnych, w przypadku gdy do podejmowania decyzji stosowane są modele (np. w zakresie udzielania kredytów, wyceny, handlu instrumentami finansowymi itp.), właściwe organy powinny ocenić, czy w celu identyfikacji i ograniczania ryzyka modeli instytucja stosuje prawidłowy proces walidacji wewnętrznej lub proces przeglądu modeli.

Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji

325. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja wdrożyła odpowiednie rozwiązania, strategie, procesy i mechanizmy zarządzania ryzykiem utraty reputacji. W szczególności właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. instytucja stosuje sformalizowane polityki i procesy identyfikacji, zarządzania i monitorowania tego ryzyka, i czy te polityki i procesy są proporcjonalne w stosunku do jej wielkości i znaczenia w systemie;
 - b. instytucja traktuje to ryzyko w sposób ostrożnościowy, np. określając limity i wymagając zatwierdzenia przydzielenia kapitału określonym krajom, sektorom bądź osobom lub czy jej plany awaryjne uwzględniają konieczność proaktywnych działań w zakresie ryzyka utraty reputacji w przypadku wystąpienia kryzysu;
 - c. instytucja przeprowadza testy warunków skrajnych lub analizy scenariuszy, by oceniać wszelkie wtórne skutki ryzyka utraty reputacji (np. w zakresie płynności, kosztów finansowania, dostępu do usługi bankowości korespondenckiej itp.);

- d. instytucja zabiega o ochronę swojej marki, przeprowadzając kampanie informacyjne niezwłoczne po wystąpieniu szczególnych zdarzeń, które mogą zaszkodzić jej reputacji.
- e. instytucja uwzględnia potencjalny wpływ swojej strategii i planów biznesowych, oraz, ogólniej rzecz biorąc, swojego postępowania, na jej reputację.

6.4.5 Podsumowanie ustaleń i punktacja

326. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka operacyjnego instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji ryzyka przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 6. Jeżeli w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 6. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka operacyjnego

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje instytucji na ryzyko operacyjne ograniczają się do nielicznych kategorii skutków o dużej częstotliwości lub małej dotkliwości. • Narażenie instytucji na ryzyko operacyjne jest nieistotne lub bardzo niskie w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. • Poziom strat brutto (przed odzyskaniem należności i z uwzględnieniem strat na portfelu kredytowym spowodowanych ryzykiem operacyjnym) odnotowany przez instytucję w ostatnich latach nie był istotny/bardzo niski lub zmniejszył się z wyższego poziomu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka operacyjnego instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka operacyjnego są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka. • Ramy ryzyka operacyjnego obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka. • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. • Ramy kontroli ryzyka operacyjnego są prawidłowe.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje instytucji na ryzyko operacyjne należą głównie do kategorii skutków o dużej częstotliwości lub małej dotkliwości. 	

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
	ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Narażenie instytucji na ryzyko operacyjne jest niskie lub średnie w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. Poziom strat brutto odnotowanych przez instytucję w ostatnich latach był niski lub oczekuje się, że wzrośnie z niższego historycznego poziomu bądź zmaleje z wyższego historycznego poziomu. 	
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Ekspozycje instytucji na ryzyko operacyjne obejmują niektóre kategorie skutków o niskiej częstotliwości lub dużej dotkliwości. Narażenie instytucji na ryzyko operacyjne jest średnie lub wysokie w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. Poziom strat brutto odnotowanych przez instytucję w ostatnich latach był średni lub wysoki bądź też oczekuje się, że wzrośnie z niższego historycznego poziomu bądź zmaleje z wyższego historycznego poziomu. 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka operacyjnego instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko nie są ze sobą wystarczająco spójne, a nawet są nieodpowiednie względem siebie. Ramy organizacyjne dotyczące ryzyka operacyjnego nie są wystarczająco solidne. Ramy ryzyka operacyjnego nie obejmują wszystkich istotnych rodzajów ryzyka.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Ekspozycje instytucji na ryzyko operacyjne obejmują wszystkie główne kategorie. Narażenie instytucji na ryzyko operacyjne jest wysokie i cały czas wzrasta w świetle analizy scenariuszy i porównania ze stratami instytucji z grupy rówieśniczej. Poziom strat brutto odnotowanych przez instytucję w ostatnich kilku latach był wysoki lub ryzyko znacznie wzrosło. 	<ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego oraz sprawozdawczości w jego zakresie są nieodpowiednie. Ramy kontroli ryzyka operacyjnego są słabe.

6.5 Ocena ryzyka stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego

6.5.1 Uwagi ogólne

327. Właściwe organy powinny do celów rachunkowości oceniać ryzyko stopy procentowej wynikające z pozycji wrażliwych na stopy procentowe z działalności niehandlowej i pozabilansowej (powszechnie określanej jako ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym lub IRRBB), w tym zabezpieczenia tych pozycji, niezależnie od ich ujęcia i wyceny oraz niezależnie od ujęcia i wyceny strat i zysków.
328. Przy ocenie IRRBB właściwe organy powinny rozważyć znaczenie i istotność co najmniej następujących podkategorii:
- a. Ryzyko luki – ryzyko wynikające ze struktury terminowej instrumentów wrażliwych na stopę procentową, którego źródłem są różnice w czasie zmian oprocentowania, obejmujące zmiany w strukturze czasowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej dochodowości (ryzyko równoległe) lub w sposób zróżnicowany w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe);
 - b. Ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z wpływu zmian względnych w zakresie stóp procentowych na instrumenty wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności (wymagalności), ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych; wynika to z niedoskonałej korelacji podczas korekty stóp uzyskiwanych i wypłacanych z tytułu różnych instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, które w innym przypadku miałyby podobne cechy w zakresie zmian oprocentowania;
 - c. Ryzyko opcji klienta – ryzyko związane z wbudowaną i wyraźną możliwością wyboru, dzięki której instytucja lub jej klient może zmienić poziom i harmonogram swoich przepływów pieniężnych, a konkretnie ryzyko wynikające z instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z danej możliwości wyboru, jeśli jest to w jego interesie finansowym (wbudowane lub wyraźne możliwości wyboru automatyczne), oraz ryzyko wynikające z elastyczności stanowiącej element dorozumiany instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych lub element określony w warunkach tych instrumentów, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpłynąć na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko opcji klienta behawioralne).
329. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy wytyczne określone w wytycznych EUNB w sprawie IRRBB³⁵ są stosowane przez instytucję w sposób ostrożny. Dotyczy to w

³⁵ Wytyczne EUNB w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności zaliczonej do portfela niehandlowego (EBA/GL/2018/02).

szczegółności wewnętrznej identyfikacji ryzyka stopy procentowej instytucji, jej oceny, zarządzania i ograniczania ryzyka.

330. Ocenę IRRBB należy odróżnić od oceny ryzyka spreadu kredytowego wynikającego z pozycji w portfelu niehandlowym (powszechnie zwanej CSRBB), którą właściwe organy również powinny przeprowadzać. W szczególności właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy wewnętrzne systemy instytucji odpowiednio oceniają i monitorują ryzyko związane z CSRBB z perspektywy wartości ekonomicznej i wyniku odsetkowego netto³⁶.

6.5.2 Ocena nieodłącznego ryzyka IRRBB

331. Za pomocą oceny nieodłącznego poziomu ryzyka IRRBB właściwe organy powinny określić główne czynniki zwiększające ekspozycję instytucji na ryzyko IRRBB i ocenić potencjalne skutki ostrożnościowe tego ryzyka dla instytucji. Ocena nieodłącznego ryzyka IRRBB powinna obejmować następujące główne etapy:

- a. wstępna ocena;
- b. ocena charakteru i struktury profilu ryzyka stopy procentowej instytucji; oraz
- c. ocena wyniku nadzorczych testów wartości odstającej oraz nadzorczych testów warunków skrajnych, a także stosowanych przez instytucję scenariuszy szokowych dotyczących zmian stóp procentowych oraz scenariuszy warunków skrajnych dla stóp procentowych.

Ocena wstępna

332. Aby ustalić zakres oceny ryzyka IRRBB, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła ryzyka IRRBB, na jakie instytucja jest lub może być narażona. W tym celu właściwe organy powinny skorzystać z informacji nt. ICAAP i ILAAP zgromadzonych na potrzeby SREP, istniejącej sprawozdawczości w zakresie ryzyka IRRBB, oceny pozostałych elementów SREP, porównania pozycji instytucji z instytucjami z grupy rówieśniczej, a także wszelkich innych działań nadzorczych.

333. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:
- a. zarządzanie ryzykiem stopy procentowej instytucji, w tym ogólną strategię w zakresie ryzyka IRRBB oraz apetyt instytucji na ryzyko IRRBB;
 - b. wpływ nadzorczych testów wartości odstających określonych w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE i doprecyzowanych w drodze rozporządzenia delegowanego przyjętego zgodnie z art. 98 ust. 5a tej dyrektywy;

³⁶ Dalsze wytyczne dotyczące ram CSRBB zostaną zawarte w zmienionych wytycznych EUNB, które zostaną opracowane w ramach wykonywania mandatu przewidzianego w art. 84 dyrektywy 2013/36/UE.

- c. wpływ zmiany stóp procentowych netto na wynik odsetkowy netto i wartość ekonomiczną zgodnie z metodyką stosowaną przez instytucję na podstawie (uproszczonej) standardowej metody lub na podstawie systemów wewnętrznych doprecyzowanych w drodze rozporządzenia delegowanego i wytycznych EUNB przyjętych zgodnie z art. 84 ust. 5 i 6 dyrektywy 2013/36/UE;
 - d. w stosownych przypadkach, kapitał wewnętrzny przydzielony na IRRBB, zarówno ogółem, jak i w postaci odsetka całkowitego kapitału wewnętrznego Instytucji, w tym trendy historyczne i prognozy.
334. Przy dokonywaniu oceny wstępnej właściwe organy powinny również uwzględnić istotne zmiany ekspozycji instytucji na ryzyko IRRBB. Ocena ta powinna co najmniej obejmować następujące aspekty:
- a. istotne zmiany ogólnej strategii, apetytu na ryzyko, polityki lub wielkości limitów ryzyka IRRBB instytucji;
 - b. potencjalny wpływ tych zmian na profil ryzyka instytucji;
 - c. istotne zmiany w modelowaniu instytucji, zachowaniu klientów lub stosowaniu instrumentów pochodnych stopy procentowej; oraz
 - d. najważniejsze trendy rynkowe.

Charakter i struktura profilu ryzyka stopy procentowej instytucji

335. Właściwe organy powinny sformułować jasny pogląd na temat potencjalnego negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy netto instytucji (oraz, w stosownych przypadkach, jej wynik) i wartość ekonomiczną (bieżącą wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych), by uzyskać obraz potencjalnego zagrożenia dla adekwatności kapitałowej, zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej.
336. W tym celu właściwe organy powinny przeanalizować i sformułować jasny pogląd na temat struktury aktywów, pasywów i, tam gdzie są dostępne, ekspozycji pozabilansowych instytucji. W szczególności:
- a. poszczególne pozycje portfela bankowego, terminy ich zapadalności lub przeszacowania i założenia dotyczące zachowania (np. założenia dotyczące produktów o nieokreślonej zapadalności) w odniesieniu do tych pozycji;
 - b. przepływy pieniężne z tytułu odsetek;
 - c. odsetek produktów o niepewnej zapadalności oraz produktów z opcjami, w tym wbudowanymi, ze szczególnym uwzględnieniem produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta; oraz

- d. strategia hedgingowa instytucji oraz kwota i użycie instrumentów pochodnych dla celów zabezpieczenia.
337. Aby móc lepiej określić złożoność i profil ryzyka stopy procentowej instytucji, właściwe organy powinny również poznać najważniejsze cechy aktywów, pasywów i ekspozycji pozabilansowych takich jak:
- a. portfel kredytów (np. kwota kredytów bez terminu zapadalności, kwota kredytów z możliwością wcześniejszej spłaty lub kwota kredytów o zmiennym oprocentowaniu z górnym i dolnym pułapem, udział umów kredytowych przewidujących oprocentowanie zmienne w celu uniknięcia przeszacowania według ujemnych stóp itp.);
 - b. portfel obligacji (np. kwota inwestycji z opcjami, ewentualne koncentracje);
 - c. ekspozycje nieobsługiwane;
 - d. rachunki depozytowe (np. wrażliwość bazy depozytowej instytucji na zmiany stóp procentowych, w tym depozytów bazowych, ewentualne koncentracje);
 - e. instrumenty pochodne (np. złożoność instrumentów pochodnych, względy związane ze sprzedanymi lub zakupionymi opcjami na stopę procentową, wpływ instrumentów pochodnych na czas trwania pozycji portfela bankowego); oraz
 - f. charakter ryzyka IRRBB wbudowanego w instrumenty wyceniane według wartości godziwej, w tym mniej płynnych instrumentów takich jak aktywa poziomu 3 i zobowiązania.
338. Oceniając wpływ na wynik instytucji, właściwe organy powinny rozważyć różne źródła dochodów i kosztów instytucji, a także ich relatywną wagę w kontekście sumy przychodów. Właściwe organy powinny dowiedzieć się, w jakim stopniu zyski instytucji zależą od pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych i ustalić, w jaki sposób różne zmiany stóp procentowych wpływają na wynik odsetkowy netto instytucji, a także jaki wpływ mają zmiany wartości rynkowej instrumentów – w zależności od podejścia księgowego – wykazywane w rachunku zysków i strat lub bezpośrednio w kapitale własnym (np. poprzez inne całkowite dochody).
339. Analizując wpływ na wartość ekonomiczną i wynik instytucji, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności uwzględniać wyniki nadzorczych testów wartości odstającej ustanowionych w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE i dalej określonych w rozporządzeniu delegowanym przyjętym zgodnie z art. 98 ust. 5a tej dyrektywy oraz każdego innego nadzorczego testu wartości odstającej, tak aby uzyskać wstępny poziom referencyjny, w odniesieniu do którego oceniany będzie wpływ zmian stóp procentowych na instytucję. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na wrażliwość przepływów pieniężnych na przeszacowanie, zarówno pod kątem ich

terminów, jak i kwoty, na zmiany kluczowych, leżących u jego podstaw założeń (dotyczy to zwłaszcza rachunków klientów bez określonych terminów preceny, rachunków klienta z wbudowaną możliwością wyboru po stronie klienta lub udziałami kapitałowymi).

340. Właściwe organy powinny zmierzać do ustalenia wpływu tych założeń, a następnie wyodrębnić rodzaje ryzyka, na jakie narażone są wartość ekonomiczna i wynik w wyniku zmian postępowania instytucji.
341. Właściwe organy powinny zwrócić uwagę na wrażliwość przepływów pieniężnych na zmiany wyceny instrumentów według wartości godziwej w portfelu niehandlowym, w tym instrumentów pochodnych stóp procentowych wykorzystywanych w celu zabezpieczenia instrumentów z portfela niehandlowego (np. wpływ na rachunek zysków i strat zmian rynkowej wyceny instrumentów wycenianych według wartości godziwej, efektywności zabezpieczenia).
342. Oprócz stosowania nadzorczego testu wartości odstających określonych w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE i doprecyzowanych w rozporządzeniu delegowanym przyjętym zgodnie z art. 98 ust. 5a tej dyrektywy właściwe organy mogą wymagać od instytucji uwzględnienia innych scenariuszy szokowych dotyczących stopy procentowej.
343. W swojej ocenie ilościowej właściwe organy powinny również uwzględnić wyniki pomiaru ryzyka IRRBB za pomocą metod wewnętrznych lub ustandaryzowanych instytucji, o ile są stosowane. W wyniku analizy tych metod właściwe organy powinny uzyskać bardziej dogłębne zrozumienie głównych czynników ryzyka decydujących o profilu ryzyka IRRBB instytucji.
344. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucje posiadające ekspozycje w różnych walutach przeprowadzają analizę ryzyka stopy procentowej w każdej walucie, w której posiadają znaczącą pozycję. Właściwe organy powinny również ocenić podejście, jakie instytucje te stosują do celów agregacji wyników pomiaru wartości ekonomicznej i wyniku w poszczególnych walutach.
345. Analizując wyniki zarówno wpływu nadzorczych testów wartości odstającej, jak i metod wewnętrznych instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać dane liczbowe na dany dzień, a także trendy historyczne. Wskaźniki te powinny być porównywane ze wskaźnikami instytucji z grupy rówieśniczej i rozpatrywane w kontekście sytuacji na rynku globalnym.

Scenariusze szokowe i testy warunków skrajnych

346. Właściwe organy powinny ocenić i uwzględnić wyniki scenariuszy szokowych i testów warunków skrajnych (oprócz wyników nadzorczych testów wartości odstającej) stosowanych przez instytucję w ramach jej bieżącego wewnętrznego procesu zarządzania. W tym kontekście właściwe organy powinny dysponować wiedzą na temat głównych źródeł IRRBB, na jakie narażona jest instytucja.

347. Jeżeli przegląd wyniku scenariuszy szokowych i testów warunków skrajnych przeprowadzane przez instytucje wykaże istnienie lub nasunie podejrzenie akumulacji przeceny lub zapadalności w różnych punktach krzywej, właściwe organy mogą przeprowadzić dodatkowe analizy.

6.5.3 Ocena zarządzania i kontroli ryzyka IRRBB (zarówno funkcje kontrolne w obszarze zarządzania ryzykiem i monitorowania zgodności, jak i funkcje audytu wewnętrznego)

348. Aby uzyskać kompleksowy obraz profilu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym instytucji, właściwe organy powinny dokonać przeglądu zarządzania i ram stosowanych w związku z jej ekspozycją na ryzyko stopy procentowej.
349. Właściwe organy powinny ocenić następujące elementy:
- a. strategię w zakresie ryzyka IRRBB i apetyt na to ryzyko (jako oddzielne elementy lub w ramach szerszej strategii w zakresie ryzyka rynkowego i gotowości do jego podejmowania);
 - b. ramy organizacyjne i zakres odpowiedzialności
 - c. polityki i procedury;
 - d. identyfikację, pomiar (z uwzględnieniem modeli wewnętrznych), monitorowanie i raportowanie ryzyka; oraz
 - e. ramy kontroli wewnętrznej.

Strategia w zakresie ryzyka IRRBB i apetyt na to ryzyko

350. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie ryzyka IRRBB, zatwierdzoną przez organ zarządzający. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. organ zarządzający w sposób jasny wyraża strategię w zakresie IRRBB i gotowość do jego podejmowania oraz proces ich przeglądu (np. przy okazji przeglądu ogólnej strategii w zakresie ryzyka lub w przypadku obaw dotyczących rentowności lub adekwatności kapitałowej) i czy kadra kierownicza wyższego szczebla właściwie wdraża i monitoruje strategię w zakresie IRRBB zatwierdzoną przez organ zarządzający, zapewniając przy tym zgodność działalności instytucji z przyjętą strategią, sporządzanie i stosowanie pisemnych procedur oraz przejrzysty i odpowiedni podział obowiązków;
 - b. strategia instytucji w zakresie ryzyka IRRBB należyście odzwierciedla apetyt instytucji na ryzyko IRRBB i czy odpowiada ogólnemu apetytowi na ryzyko;

- c. strategia w zakresie IRRBB i gotowość do podejmowania tego ryzyka są odpowiednie dla instytucji zważywszy na jej:
- model biznesowy;
 - ogólną strategię w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko;
 - otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym; oraz
 - adekwatność kapitałową;
- d. strategia w zakresie IRRBB instytucji obejmuje w sposób kompleksowy całość działalności instytucji wiążącej się ze znacznym IRRBB;
- e. strategia instytucji w zakresie IRRBB uwzględnia cykliczność koniunktury, a także wynikające z niej przesunięcia w strukturze działalności narażonej na IRRBB; oraz
- f. instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie treści w zakresie IRRBB właściwym pracownikom.

Ramy organizacyjne i zakres odpowiedzialności

351. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne i jasno określone zakresy odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem IRRBB, jego pomiaru, monitorowania i kontroli, przy dostatecznych zasobach ludzkich i technicznych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- istnieje wyraźnie określony zakres odpowiedzialności w odniesieniu do ogólnego zarządzania ryzykiem IRRBB, a także w odniesieniu do podejmowania, monitorowania, kontroli i raportowania IRRBB;
 - obszar zarządzania i kontroli IRRBB jest poddawany niezależnemu przeglądowi i jest wyraźnie zidentyfikowany w ramach struktury organizacyjnej oraz funkcjonalnie i hierarchicznie niezależny od obszaru działalności biznesowej; oraz
 - pracownicy odpowiedzialni za ryzyko stopy procentowej (zarówno w ramach obszarów biznesowych, jak i zarządzania i kontroli) dysponują odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem.

Polityki i procedury

352. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada jasno określone zasady polityki i procedury zarządzania ryzykiem IRRBB, które uwzględniają strategię w zakresie ryzyka IRRBB i gotowość do jego podejmowania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. organ zarządzający zatwierdza polityki w zakresie zarządzania IRRBB, jego pomiaru i kontroli, i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom, zgodnie ze strategiami w zakresie ryzyka;
- b. kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowanie tych zasad polityk i procedur oraz za zapewnienie prawidłowego wdrażania decyzji organu zarządzającego;
- c. polityki IRRBB są zgodne z właściwymi regulacjami i odpowiednie w świetle charakteru i złożoności działalności instytucji, umożliwiając jasne zrozumienie nieodłącznego IRRBB;
- d. wspomniane zasady polityki są wyraźnie sformalizowane, komunikowane i stosowane jednolicie w całej instytucji;
- e. są one stosowane spójnie w całej grupie bankowej i umożliwiają właściwe zarządzanie ryzykiem IRRBB;
- f. polityka w zakresie ryzyka IRRBB określa procedury dotyczące tworzenia nowych produktów, najważniejszych inicjatyw w zakresie zabezpieczenia lub zarządzania ryzykiem i czy polityka ta została zatwierdzona przez organ zarządzający lub jego właściwy upoważniony komitet. Właściwe organy powinny w szczególności dopilnować, by:
 - nowe produkty i nowe najważniejsze inicjatywy w zakresie zabezpieczenia i zarządzania ryzykiem były poddawane odpowiednim procedurom i mechanizmom kontroli przed wprowadzeniem; oraz
 - instytucja dokonywała analizy ich potencjalnego wpływu na swój ogólny profil ryzyka.

Identyfikacja, pomiar (z uwzględnieniem modeli wewnętrznych), monitorowanie i raportowanie ryzyka

353. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, ocenę, monitorowanie ryzyka IRRBB i zarządzanie nim, stosownie do poziomu, złożoności i ryzykowności pozycji zaliczanych do portfela bankowego oraz wielkości i złożoności instytucji. Ocena ta powinna obejmować modele wewnętrzne takie jak te odnoszące się do zachowania klienta (np. modele dotyczące stabilności depozytów i wcześniejszej spłaty kredytów). Właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. czy wykorzystywane systemy informatyczne i techniki pomiaru umożliwiają mierzenie nieodłącznego ryzyka IRRBB z tytułu wszystkich istotnych ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (w stosownych przypadkach — na poziomie grupy),

w tym z tytułu wewnętrznych instrumentów zabezpieczających, zaliczanych do portfela bankowego;

- b. czy instytucja posiada odpowiedni personel i metody pomiaru ryzyka IRRBB (zgodnie z wymogami Wytycznych EUNB w sprawie ryzyka IRRBB), zważywszy na wielkość, formę oraz złożoność jej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej;
- c. Czy systemy wewnętrzne wdrożone przez instytucję do celów oceny IRRBB w kontekście art. 84 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE są zadowalające, również w świetle wytycznych EUNB dotyczących IRRBB.
- d. czy założenia leżące u podstaw modeli i metod wewnętrznych uwzględniają wytyczne EUNB w sprawie ryzyka IRRBB; właściwe organy powinny zwłaszcza ocenić, czy założenia instytucji dotyczące pozycji bez określonej zapadalności i z wbudowanymi możliwościami wyboru po stronie klienta są ostrożne; właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucje uwzględniają kapitał własny przy obliczaniu wartości ekonomicznej, a jeżeli tak — przeanalizować wpływ nieuwzględnienia tego kapitału w obliczeniach;
- e. czy systemy pomiaru ryzyka instytucji uwzględniają wszystkie istotne kategorie ryzyka stopy procentowej, na jakie narażona jest instytucja (np. ryzyko luki, ryzyko bazowe i ryzyko opcji klienta); jeżeli niektóre instrumenty lub czynniki są wyłączone z zakresu stosowania systemów pomiaru ryzyka, instytucje powinny być w stanie wyjaśnić organowi nadzoru, dlaczego tak jest i określić ilościowo istotność tego wyłączenia;
- f. czy modele wewnętrzne instytucji wykorzystywane do pomiaru ryzyka IRRBB zostały odpowiednio opracowane, poddane niezależnej walidacji (wraz z kompleksową weryfikacją ewentualnych opinii ekspertów i ocen zastosowanych w modelach wewnętrznych), poddane testom historycznym (w największym możliwym zakresie) i czy są poddawane regularnym przeglądom;
- g. jakość, szczegółowość i zakresy czasowe informacji pochodzących z systemów informacyjnych i to, czy systemy umożliwiają agregację danych liczbowych dotyczących ryzyka dla wszystkich portfeli, obszarów działalności i podmiotów objętych zakresem konsolidacji; systemy informacyjne powinny być zgodne w postanowieniami Wytycznych EUNB w sprawie ryzyka IRRBB;
- h. czy spójność i zakres czasowy danych wykorzystywanych w procesie zarządzania ryzykiem są również zgodne z postanowieniami Wytycznych EUNB w sprawie ryzyka IRRBB;
- i. czy systemy pomiaru ryzyka instytucji umożliwiają identyfikację możliwych koncentracji ryzyka IRRBB (np. w określonych przedziałach czasowych);

- j. czy zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemów pomiaru, zwłaszcza w zakresie pozycji o nieokreślonym umownie terminie zapadalności i pozycji z wyraźnymi lub wbudowanymi możliwościami wyboru, a także założenia dotyczące udziałów kapitałowych instytucji;
- k. czy zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji są świadomi stopnia ryzyka modeli związanego z technikami pomiaru ryzyka instytucji;
- l. czy stosowanie instrumentów pochodnych stóp procentowych jest zgodne ze strategią w zakresie ryzyka IRRBB i czy działania te są realizowane w ramach gotowości do ponoszenia ryzyka oraz przy zastosowaniu odpowiednich mechanizmów zarządzania wewnętrznego.

354. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje odpowiednie scenariusze testów warunków skrajnych stanowiące uzupełnienie jej systemu pomiaru ryzyka. Właściwe organy powinny w związku z tym ocenić zgodność z właściwymi postanowieniami wytycznych EUNB, o których mowa w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE.

355. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie wewnętrzne ramy monitorowania i raportowania ryzyka IRRBB, które zapewniają podejmowanie w razie konieczności niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego. System monitorowania powinien obejmować określone wskaźniki i skuteczne mechanizmy wczesnego ostrzegania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy jednostki ds. zarządzania i kontroli przekazują regularnie (częstotliwość będzie zależeć od skali, złożoności i poziomu ekspozycji na ryzyko IRRBB) organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla co najmniej następujące informacje:

- a. ogólny opis bieżących ekspozycji na ryzyko IRRBB, wyników rachunku zysków i strat i kalkulacji ryzyka oraz czynników wpływających na poziom i kierunek ryzyka IRRBB;
- b. informacje o istotnych naruszeniach limitów ryzyka IRRBB;
- c. informacje o zmianach podstawowych założeń i parametrów, na których opierają się procedury oceny ryzyka IRRBB;
- d. zmiany pozycji w instrumentach pochodnych na stopę procentową oraz informacje, czy są one związane ze zmianami w podstawowej strategii hedgingowej; oraz
- e. informacje na temat działania zastosowanych modeli.

Ramy kontroli wewnętrznej

356. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ekspozycję na ryzyko IRRBB zgodnie z jej strategią w zakresie ryzyka i apetytem na ryzyko. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. zakres działania funkcji ds. kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie podmioty zależne, wszystkie lokalizacje geograficzne i całość działalności finansowej;
- b. czy stosowane są kontrole wewnętrzne, wewnętrzne limity operacyjne i inne praktyki mające na celu utrzymanie ekspozycji na IRRBB na poziomie możliwym do zaakceptowania przez instytucję lub poniżej tego poziomu, zgodnie z parametrami określonymi przez organ zarządzający i kadrę kierowniczą wyższego szczebla i z zastrzeżeniem gotowości instytucji do podejmowania ryzyka; oraz
- c. czy instytucja stosuje odpowiednie mechanizmy i praktyki w zakresie kontroli wewnętrznej zapewniające terminowe zgłaszanie naruszeń i odstępstw od polityk, procedur i limitów kierownictwu właściwego szczebla w celu podjęcia przez nie stosownych działań.

357. Właściwe organy powinny ocenić system limitów, w tym czy:

- a. system odpowiada strategii zarządzania ryzykiem i apetytowi na ryzyko instytucji;
- b. jest odpowiedni uwzględniając złożoność organizacji i ekspozycji na IRRBB instytucji oraz jest zdolność do pomiaru i zarządzania tym ryzykiem;
- c. uwzględnia problem potencjalnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik i wartość ekonomiczną instytucji (jeżeli chodzi o wynik, limity powinny wyznaczać akceptowalny poziom zmienności wyniku w określonych scenariuszach rozwoju sytuacji pod względem stóp procentowych; charakter limitów mających na celu kontrolę wpływu stóp procentowych na wartość ekonomiczną instytucji powinien odpowiadać wielkości i złożoności działalności instytucji i odpowiednich pozycji);
- d. ustanowione limity mają charakter bezwzględny, czy też dopuszczalne jest ich przekraczanie (jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityka instytucji powinna wyraźnie określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce; właściwe organy powinny zwrócić się z prośbą o informacje na temat środków zapewniających przestrzeganie limitów);
- e. instytucja posiada odpowiednie procedury dotyczące regularnych przeglądów limitów.

358. Właściwe organy powinny oceniać działanie funkcji ds. audytu wewnętrznego instytucji. W tym celu powinny ocenić, czy:

- a. instytucja przeprowadza audyty wewnętrzne ram zarządzania ryzykiem IRRBB;
- b. audyt wewnętrzny obejmuje główne elementy zarządzania ryzykiem IRRBB, jego pomiaru i kontroli w całej instytucji; oraz
- c. komórka ds. audytu wewnętrznego wykazuje się skutecznością w ustalaniu, czy przestrzegane są polityka wewnętrzna i właściwe regulacje zewnętrzne oraz czy podejmowane są działania w przypadku stwierdzenia ich naruszeń.

6.5.4 Podsumowanie ustaleń i punktacja

359. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny sformułować pogląd na temat ryzyka IRRBB instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej na podstawie czynników wymienionych w tabeli 7. Jeżeli w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w niniejszej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 7. Czynniki nadzorcze istotne przy przyznawaniu punktacji ryzyka IRRBB

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest nieistotna lub bardzo niska. • Wrażliwość wyniku na zmiany stóp procentowych jest nieistotna lub bardzo niska. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną możliwością wyboru po stronie klienta) jest nieistotna lub bardzo niska. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka stopy procentowej instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka stopy procentowej są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i rozdział zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję,	<ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest mała lub średnia. • Wrażliwość wyniku na zmiany stóp procentowych jest mała lub średnia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka stopy procentowej oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie.

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
	uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną możliwością wyboru po stronie klienta) jest mała lub średnia. 	<ul style="list-style-type: none"> Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka stopy procentowej są prawidłowe i spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko.
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest średnia lub wysoka. Wrażliwość wyniku na zmiany stóp procentowych jest średnia lub wysoka. Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną możliwością wyboru po stronie klienta) jest średnia lub wysoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka stopy procentowej instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko nie są ze sobą spójne. Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka stopy procentowej nie zapewniają wyraźnego podziału obowiązków i zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest duża. Wrażliwość zysków na zmiany stóp procentowych jest duża. Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany leżących u ich podstaw założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną możliwością wyboru po stronie klienta) jest wysoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru ryzyka stopy procentowej, monitorowania i sprawozdawczości nie są przeprowadzane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka stopy procentowej nie są spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko.

Tytuł 7. Ocena kapitału SREP

7.1 Uwagi ogólne

360. Za pomocą oceny kapitału SREP właściwe organy powinny ustalić, czy fundusze własne będące w posiadaniu instytucji zapewniają prawidłowe pokrycie ryzyk dla kapitału, na jakie jest lub może być narażona instytucja, o ile ryzyka te są oceniane jako istotne dla instytucji.
361. Właściwe organy powinny tego dokonać poprzez określenie i wyznaczenie ilości (kwoty) i jakości (składu) dodatkowych funduszy własnych, które instytucja jest zobowiązana utrzymywać w celu pokrycia ryzyk specyficznych dla danej instytucji oraz elementów ryzyka, które nie są objęte lub są niewystarczająco objęte częściami trzecią, czwartą i siódmą rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz rozdziałem 2 rozporządzenia (UE) 2017/2402 („wymogi w zakresie funduszy własnych I filaru”), a także, w razie potrzeby, wymogi w zakresie funduszy własnych mające na celu wyeliminowanie niedoskonałości modeli, kontroli, zarządzania lub innych niedoskonałości, jak również ryzyka wynikającego z modelu biznesowego instytucji („dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych”). Instytucja powinna zawsze spełniać dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych.
362. Aby zaradzić potencjalnym niedoborom kapitału, w tym w warunkach skrajnych, właściwe organy powinny podjąć odpowiednie środki nadzorcze, w tym, w stosownych przypadkach, ustanowić i podawać do wiadomości zalecenie kapitałowe w ramach filaru 2 (P2G), tj. ilość (kwotę) i jakość (strukturę) funduszy własnych, które instytucja powinna utrzymywać ponad poziom swojego całkowitego wymogu kapitałowego (OCR) lub swojego całkowitego wymogu wskaźnika dźwigni finansowej (OLRR).
363. Przy ustalaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych oraz, w stosownych przypadkach, wytycznych właściwe organy powinny:
- a) uwzględniać wszelkie środki nadzorcze, które właściwy organ zastosował lub planuje zastosować wobec instytucji zgodnie z rozdziałem 10 i z uwzględnieniem ust. 386–388;
 - b) jasno uzasadnić wszystkie elementy wymogów dotyczących dodatkowych funduszy własnych dla P2R i P2R-LR, a także dla P2G i P2G-LR;
 - c) stosować P2R i P2R-LR, jak również P2G i P2G-LR w sposób spójny, aby zapewnić szeroką spójność wyników ostrożnościowych we wszystkich instytucjach.
364. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność funduszy własnych instytucji, a także wpływ na nie warunków skrajnych, a także poziom ryzyka występujący w związku z nadmierną dźwignią finansową, jako kluczowy czynnik decydujący o rentowności

instytucji. Dokonane ustalenia powinny zostać ujęte w podsumowaniu i znaleźć odzwierciedlenie w punktacji przyznanej na podstawie tych kryteriów określone na końcu niniejszego tytułu.

Proces oceny kapitału SREP

365. Po uwzględnieniu wyników oceny ryzyk dla kapitału, o której mowa w tytule 6, właściwe organy powinny przeprowadzić proces oceny kapitału SREP obejmujący następujące etapy:

- a. określenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyk innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej;
- b. ocena ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej i określenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych w celu przeciwdziałania temu ryzyku;
- c. uzgodnienie P2R, P2R-LR, P2G i P2G-LR z buforami kapitałowymi i wszelkimi wymogami makroostrożnościowymi;
- d. określenie TSCR, TSLRR i OCR, OLRR;
- e. określenie i uzasadnienie wymogów w zakresie funduszy własnych;
- f. ocena, czy możliwe jest spełnienie TSCR, TSLRR oraz OCR, OLRR w warunkach skrajnych;
- g. określenie P2G i P2G LR;
- h. ustalenie punktacji adekwatności kapitałowej.

7.2 Określenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyk innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

366. Właściwe organy powinny określić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyk innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni, jeżeli wykryją którąkolwiek z sytuacji wymienionych w art. 104a ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do instytucji, w tym w szczególności:

- a. ryzyko nieoczekiwanych strat i oczekiwanych strat w niewystarczającym stopniu objętych rezerwami w okresie 12 miesięcy (z wyjątkiem przypadków, w których rozporządzenie (UE) nr 575/2013 określa wymogi w zakresie funduszy własnych w innym okresie) („nieoczekiwane straty”), z którymi poszczególne instytucje borykają się w związku z ich działalnością, w tym ryzyko odzwierciedlające wpływ pewnych zmian gospodarczych i rynkowych;

- b. niedociągnięcia modelu ocenione w kontekście art. 101 dyrektywy 2013/36/UE; oraz
- c. niedociągnięcia w zarządzaniu wewnętrznym, w tym w mechanizmach kontroli wewnętrznej i inne niedociągnięcia, a także ryzyko wynikające z modelu biznesowego instytucji, stwierdzone w wyniku oceny ryzyka opisanej w tytułach 4-6.

7.2.1 Ustalenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie nieoczekiwanych strat

367. Ustalając dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka nieoczekiwanych strat zgodnie z ust. 365 lit. a), właściwe organy powinny uwzględnić każdy rodzaj ryzyka, które może stanowić istotne ryzyko dla kapitału instytucji. Właściwe organy powinny określić dodatkowe fundusze własne wymagane do pokrycia ryzyka nieoczekiwanych strat poprzez określenie kapitału uznanego za odpowiedni do pokrycia danego rodzaju ryzyka oraz odliczenie odpowiedniej części wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w częściach trzeciej i czwartej rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz w rozdziale 2 rozporządzenia (UE) 2017/2402.

368. Do celów poprzedniego ustępu właściwe organy powinny określić indywidualnie dla każdego ryzyka kwoty kapitału uznane za odpowiednie, określając, oceniając i kwantyfikując rodzaje ryzyka, na które narażona jest instytucja, oraz powinny uwzględnić pełny profil ryzyka instytucji. Określenie wysokości kapitału uznawanego za adekwatny powinno obejmować:

- a. ryzyka specyficzne dla instytucji lub elementy takiego ryzyka, które są wyraźnie wyłączone z wymogów w zakresie funduszy własnych w ramach filaru 1 lub nie są wyraźnie uwzględnione w tych wymogach;
- b. specyficzne dla instytucji rodzaje ryzyka lub elementy takich ryzyk, które uznaje się za niewystarczające objęte mającymi zastosowanie wymogami w zakresie funduszy własnych w ramach pierwszego filaru.

369. Właściwe organy powinny zapewnić, aby kwota kapitału uznana za odpowiednią do pokrycia każdego ryzyka zidentyfikowanego zgodnie z art. 79–85 dyrektywy 2013/36/UE nie była niższa niż odpowiednia część mającego zastosowanie wymogu w zakresie funduszy własnych filaru 1 pokrywającego to ryzyko. W wyjątkowych przypadkach, gdy znaczące rozdzielanie kwot kapitału uznawanego za adekwatny do dwóch lub więcej rodzajów ryzyka kwantyfikowanych łącznie jest zbyt uciążliwe, zwłaszcza dla małych instytucji, właściwe organy powinny zastosować się do pierwszego zdania niniejszego ustępu na zasadzie najlepszych starań, korzystając z obliczeń ICAAP, oceny organów nadzoru i innych źródeł informacji, określając poziom dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych w sposób zachowawczy, z uwzględnieniem ust. 372–374.

370. Identyfikacja, ocena i kwantyfikacja ryzyk, na które narażona jest instytucja, powinny być poparte następującymi źródłami informacji:
- a. ICAAP i wyniki jego oceny przez właściwy organ, w tym obliczenia ICAAP, jeżeli uznaje się je za wiarygodne lub częściowo wiarygodne zgodnie z ust. 375–377;
 - b. sprawozdawczość nadzorcza;
 - c. wyniki oceny nadzorczej i wskaźników referencyjnych;
 - d. wyniki wszelkich istotnych wcześniejszych działań nadzorczych;
 - e. inne istotne dane, w tym zebrane w ramach kontaktów i komunikacji z instytucją.
371. Właściwe organy powinny uwzględnić ICAAP i wyniki jego oceny jako jeden z kluczowych danych wejściowych na potrzeby identyfikacji i oceny ryzyk istotnych dla instytucji. Przy określaniu kwoty kapitału uznawanej za odpowiednią i dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na podstawie analizy każdego ryzyka z osobna należy uwzględnić obliczenia ICAAP, jeżeli uznaje się je za wiarygodne lub częściowo wiarygodne, a także, w stosownych przypadkach, wyniki nadzorczych wskaźników referencyjnych i inne istotne dane wejściowe, w tym ocenę organów nadzoru.
372. Właściwe organy nie powinny zezwalać, by fundusze własne posiadane na podstawie art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 były wykorzystywane do spełnienia lub kompensowania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, ani na poziomie zagregowanym, ani na poziomie poszczególnych rodzajów ryzyka.
373. Do celów art. 98 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/UE i ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy powinny ocenić i rozważyć efekty dywersyfikacji wynikające z geograficznych, sektorowych lub innych istotnych czynników występujących w ramach każdej istotnej kategorii ryzyka (dywersyfikacja w ramach ryzyka – intra-risk). W przypadku żadnego z ryzyk kapitałowych określonych przepisami rozporządzenia (UE) nr 575/2013 wyżej wspomniane efekty dywersyfikacji nie powinny prowadzić do obniżenia poziomu wymogów w zakresie funduszy własnych obliczanego zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
374. Dywersyfikacja występująca między różnymi kategoriami ryzyka, w tym objętymi przepisami rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (dywersyfikacja między ryzykami – inter-risk), nie powinna być jednak uwzględniana podczas ustalania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych.

Obliczenia ICAAP

375. Właściwe organy powinny ocenić wiarygodność obliczeń ICAAP, oceniając, czy są one:

- a. Szczegółowe: obliczenia/metody powinny raczej umożliwiać rozbitcie wyników według kategorii ryzyka, a nie prezentować pojedynczą kalkulację (kapitału ekonomicznego) obejmującą wszystkie ryzyka. Rozbitcie obliczeń według kategorii ryzyka powinna umożliwiać sama metodyka ICAAP. Ryzyko nie powinno być wyłączone z ICAAP, jeśli jest trudne do określenia ilościowego lub jeśli odpowiednie dane nie są dostępne; szacunki mogą być podane na podstawie dostępnych informacji i z uwzględnieniem oceny ekspertów. Jeżeli właściwy organ uzna to za stosowne, możliwe jest użycie szacunków, poprzez obliczenie udziału krańcowego przykładowo dla ryzyk, których nie można zmierzyć w ujęciu indywidualnym (np. ryzyka koncentracji kredytowej).
- b. Wiarygodne: Użyte obliczenia/ metody powinny w sposób oczywisty obejmować ryzyka, na potrzeby których są przewidziane (np. kalkulacja ryzyka koncentracji kredytów powinna opierać się na odpowiednim podziale według sektorów odzwierciedlającym rzeczywiste korelacje i strukturę portfela) i powinny być wystarczająco solidne, stabilne, wrażliwe na ryzyko i zachowawcze, aby odpowiednio skwantyfikować straty związane z ryzykiem. Takie obliczenia/metody powinny być spójne ze strategicznymi procesami instytucji, w tym z apetytem na ryzyko instytucji.
- c. Zrozumiałe: czynniki uwzględnione w obliczeniach/metodach powinny być jasno określone. Nie powinno się dopuszczać obliczeń wykonywanych na zasadzie „czarnej skrzynki”. Właściwe organy powinny zapewnić, aby instytucja przedstawiała wyjaśnienie głównych przyjętych założeń, w tym co najmniej horyzontu czasowego, poziomów ufności, założeń korelacji, kluczowych parametrów, obszarów, w których modele te są rozliczane i korygowane, oraz sposobu, w jaki są one uwzględniane i korygowane w ostatecznych obliczeniach ICAAP.
- d. Porównywalne: obliczenia/metody powinny jasno określać główne założenia dotyczące ogólnego poziomu konserwatywności, okresów utrzymywania pozycji/ horyzontów ryzyka i poziomów ufności (lub równoważnych miar), aby umożliwić korekty, które mogą być wymagane lub uchwalone przez właściwe władze w celu ułatwienia porównywalności z innymi podmiotami i nadzorczego wskaźnika referencyjnego.

376. Właściwe organy powinny następnie ocenić wiarygodność obliczeń ICAAP, porównując je z nadzorczymi wskaźnikami referencyjnymi dla tych samych rodzajów ryzyka i innymi istotnymi danymi.

377. Obliczenia ICAAP powinny być uznawane za częściowo wiarygodne, gdy – mimo niespełnienia wszystkich powyższych kryteriów – nadal wydają się godne oparcia, przy

czym może mieć to miejsce wyłącznie w wyjątkowych przypadkach i z zastrzeżeniem podjęcia kroków mających na celu zaradzenie niedociągnięciom zidentyfikowanym w obliczeniach ICAAP.

Nadzorcze wskaźniki referencyjne (benchmarki)

378. Właściwe organy powinny opracować i stosować specyficzne dla poszczególnych ryzyk nadzorcze wskaźniki referencyjne, które będą stosowane jako narzędzie weryfikacji obliczeń ICAAP dotyczących tych istotnych ryzyk lub ich elementów, których nie obejmują lub nie obejmują wystarczająco przepisy rozporządzenia (UE) nr 575/2013, lub zapewnić dalsze wsparcie na rzecz ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych dla poszczególnych ryzyk zwłaszcza w przypadku, gdy obliczenia ICAAP dla tych istotnych ryzyk lub ich elementów są uznawane za niewiarygodne lub niedostępne.
379. Należy opracować nadzorcze wskaźniki referencyjne, aby zapewnić ostrożną, spójną (tj. w stosownych przypadkach skalibrowaną do równoważnych okresów utrzymywania/horyzontów ryzyka i poziomów ufności zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 575/2013), przejrzystą i porównywalną miarę, za pomocą której oblicza się i porównuje między instytucjami kapitał uznawany za odpowiedni dla danego rodzaju ryzyka.
380. Zważywszy na różnorodność modeli biznesowych stosowanych przez instytucje, wynik obliczeń wskaźników referencyjnych może nie być każdorazowo odpowiedni dla każdej instytucji. Właściwe organy powinny zaradzić temu problemowi wybierając najodpowiedniejszy wskaźnik referencyjny spośród dostępnych wariantów i kierując się własnym osądem wyniku użycia wskaźnika referencyjnego uwzględniającym specyfikę modelu biznesowego i instytucji.
381. Gdy w celu ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy stosują nadzorcze wskaźniki referencyjne, właściwe organy powinny, w ramach rozmów z instytucją, przedstawić jej uzasadnienie ich użycia oraz wyjaśnić ogólne zasady dotyczące stosowania wskaźników referencyjnych.

Inne istotne dane

382. Właściwe organy powinny korzystać z innych istotnych danych ułatwiających im ustalenie poziomu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka. Mogą one obejmować wyniki ocen ryzyka (przeprowadzonych zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 6), porównania z grupą rówieśniczą, w tym sprawozdanie/sprawozdania wydawane przez UENB zgodnie z art. 78 dyrektywy 2013/36/UE, wytyczne określające wskaźniki referencyjne wydawane zgodnie z art. 101 dyrektywy 2013/36/UE itp.
383. Inne istotne dane powinny skłonić właściwe organy do ponownej oceny odpowiedniości/wiarygodności danego ICAAP/nadzorczych wskaźników referencyjnych

dla konkretnego ryzyka oraz ich skorygowania w przypadku, gdy właściwe organy mają wątpliwości co do ich ścisłości (np. gdy punktacja ryzyka wskazuje na ryzyko znacznie odbiegające od obliczonego lub gdy analiza porównywalnych instytucji ujawni, że instytucja znacznie różni się od grupy rówieśniczej pod względem wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie porównywalnej ekspozycji na ryzyko).

384. Aby zapewnić spójność ustalania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych według rodzajów ryzyka, właściwe organy powinny korzystać z tej samej grupy rówieśniczej co określona w celu analizy ryzyka dla kapitału, którą omówiono w tytule 6.

385. Gdy w celu ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy korzystają z innych istotnych danych, powinny skontaktować się z instytucją i przedstawić stosowne uzasadnienie oraz ogólne zasady ich stosowania.

7.2.2 Ustalenie funduszy własnych lub innych środków na pokrycie niedociągnięć modelu

386. Jeżeli w trakcie bieżącego przeglądu metod wewnętrznych zgodnie z wymogami art. 101 dyrektywy 2013/36/UE lub w drodze analizy instytucji porównywalnych przeprowadzonej na podstawie art. 78 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy stwierdzą niedociągnięcia modelu mogące doprowadzić do niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych określonych rozporządzeniem (UE) nr 575/2013, właściwe organy powinny określić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych dla niedociągnięć modelu mogących skutkować niedoszacowaniem ryzyka, o ile stwierdzą, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze. Właściwe organy powinny ustanowić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu pokrycia tych niedociągnięć wyłącznie w przypadku, gdy nie jest możliwe wyeliminowanie ich w ramach wymogów w zakresie funduszy własnych w ramach filaru 1 za pomocą innych środków nadzorczych, takich jak zobowiązanie instytucji do dostosowania swoich modeli lub zastosowania odpowiedniego marginesu ostrożności do swoich oszacowań. Takie dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych powinny być ustanawiane jedynie jako środek tymczasowy, podczas gdy niedociągnięcia są usuwane.

7.2.3 Ustalenie funduszy własnych lub innych środków na pokrycie innych niedociągnięć

387. Właściwe organy powinny ustanowić dodatkowe fundusze własne na pokrycie niedociągnięć w zakresie zarządzania, kontroli, modelu biznesowego lub innych niedociągnięć stwierdzonych w wyniku oceny ryzyka określonej w tytułach 4–6, w przypadku gdy inne środki nadzorcze uznaje się za niewystarczające lub nieodpowiednie do zapewnienia zgodności z wymogami. Właściwe organy powinny określić takie dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych jako środek tymczasowy, obowiązujący do czasu usunięcia niedociągnięć.

388. Właściwe organy powinny jedynie określić dodatkowe fundusze własne na pokrycie ryzyka finansowania zidentyfikowanego w wyniku oceny ryzyka opisane w tytule 8, o ile

uznają, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze stosowane zgodnie z tytułem 9.

389. Jeżeli instytucja wielokrotnie nie ustanawia lub nie utrzymuje odpowiedniego poziomu funduszy własnych na pokrycie wytycznych przekazanych zgodnie z art. 104b ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE, właściwe organy powinny ustanowić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu pokrycia tego dodatkowego ryzyka nie później niż dwa lata po naruszeniu wytycznych. Właściwe organy mogą odroczyć podjęcie tej decyzji, jeżeli zezwalają instytucjom na prowadzenie działalności poniżej poziomu wytycznych ze względu na warunki ekonomiczne lub rynkowe lub szczególne okoliczności danej instytucji, zgodnie z ust. 584 i 585.

7.2.4 Ustalenie struktury wymogów w zakresie dodatkowych funduszy własnych

390. Właściwe organy powinny ustalić skład wymogów dotyczących dodatkowych funduszy własnych na poziomie co najmniej 56,25% kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) i co najmniej 75% kapitału Tier 1. Właściwe organy mogą określić strukturę dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do wszystkich rodzajów ryzyka innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej na poziomie zagregowanym.

391. W razie konieczności i uwzględniając szczególne okoliczności danej instytucji, właściwe organy mogą wymagać od instytucji pokrycia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych za pomocą kapitału wyższej jakości niż ta, o której mowa w ust. 390. Każde narzucenie wyższej jakości kapitału powinno być uzasadnione, biorąc pod uwagę indywidualną sytuację instytucji związaną z ryzykiem oraz rozważenie ryzyk, które mogą wymagać wysokiej jakości kapitału na pokrycie potencjalnych strat.

7.3 Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

392. Zgodnie z art. 104a ust. 3 i 4 dyrektywy 2013/36/UE³⁷ właściwe organy powinny oceniać ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej niezależnie od innych rodzajów ryzyka. Jeżeli w wyniku takiej oceny właściwe organy określą wymóg w zakresie dodatkowych funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, powinny dodać ten wymóg do wymogu w zakresie funduszy własnych na podstawie wskaźnika dźwigni określonego w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a nie do wymogów w zakresie funduszy własnych opartych na łącznej kwocie ekspozycji na ryzyko (TREA), jak określono w lit. a)–c) tego ustępu artykułu. Właściwe organy powinny traktować wymóg dotyczący wskaźnika dźwigni finansowej oraz wymóg dotyczący dodatkowych funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej jako oddzielne zestawy w stosunku do wymogów opartych na TREA oraz wymogów

³⁷ Wyjaśniono bardziej szczegółowo w motywie 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału, Dz.U. L 150 z 7.6.2019, s. 253.

dotyczących dodatkowych funduszy własnych w odniesieniu do wszystkich innych rodzajów ryzyka (tzn. dostępne fundusze własne mogą być jednocześnie wykorzystane do spełnienia wymogów w zestawach opartych na TREA oraz wymogów dotyczących funduszy własnych opartych na wskaźniku dźwigni).

7.3.1 Ocena ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

393. Zgodnie z koncepcją wskaźnika dźwigni finansowej (i jego zestawu wymogów) jako mechanizmu ochronnego w odniesieniu do wymogów w zakresie funduszy własnych opartych na TREA, w ocenie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej zdefiniowanej w art. 4 ust. 1 pkt 93 i 94 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 właściwe organy powinny skoncentrować się na możliwych istotnych zagrożeniach, które nie są objęte lub nie są w wystarczającym stopniu objęte wymogami w zakresie funduszy własnych określonymi w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i które mogą wymagać środków naprawczych w odniesieniu do działalności gospodarczej instytucji, które nie zostały przewidziane w jej planie operacyjnym.

394. Oceniając ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie poniższe aspekty i dostosować dogłębność oceny każdego aspektu w zależności od jego znaczenia dla instytucji:

- a. elementy ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które uznaje się za niepokryte lub niewystarczająco pokryte wymogiem w zakresie funduszy własnych dotyczącym wskaźnika dźwigni określonym w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w szczególności w wyniku:
 - i. arbitrażu regulacyjnego/optimalizacji wskaźnika dźwigni poprzez wymianę ekspozycji wliczanych do wskaźnika dźwigni na podobne pod względem ekonomicznym ekspozycje, które mogą być w mniejszym stopniu wliczane do obliczeń ekspozycji w ramach wskaźnika dźwigni;
 - ii. arbitrażu regulacyjnego/optimalizacji poprzez minimalizowanie ekspozycji na wskaźnik dźwigni finansowej w formie tymczasowego zmniejszenia wolumenu transakcji na kluczowych rynkach finansowych (zwłaszcza na rynku pieniężnym, niektórych działach, takich jak transakcje finansowane z użyciem papierów wartościowych, ale także na rynku instrumentów pochodnych) wokół dat referencyjnych, co prowadzi do zgłaszania³⁸ i podawania do wiadomości publicznej podwyższonych wskaźników dźwigni („*window-dressing*”);

³⁸ Aby zapewnić wgląd w sytuację, rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2021/451 z dnia 17 grudnia 2020 r. wprowadzono wzór C48.00 zawierający dzienne wartości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych w COREP w odniesieniu do dużych instytucji. Należy ponadto zauważyć, że obszerne dzienne dane są zgłaszane repozytorium transakcji zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2019/363 z dnia 13 grudnia 2018 r. (dotyczącym transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych) oraz zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1247/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r. (dotyczącym instrumentów pochodnych).

- iii. szczególne cechy modelu biznesowego, działalności biznesowej lub inne cechy charakterystyczne banku, które zwiększają lub zmniejszają stopień, w jakim instytucja jest narażona na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej (np. aspekty wymienione w ust. 393), ale nie są uwzględniane lub są uwzględniane w niewystarczającym stopniu przy obliczaniu wskaźnika dźwigni. Właściwe organy powinny w stosownych przypadkach uwzględnić wysokie ekspozycje na wystawione opcje na akcje lub krótkie pozycje w kredytowych instrumentach pochodnych, które mogą mieć podwyższoną ekspozycję na straty szczytowe, ponieważ pozycje te nie są w pełni uwzględniane w ekspozycji wskaźnika dźwigni (w przeciwieństwie do, na przykład, wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych), a także koncentracje w niektórych pozycjach pozabilansowych, gdzie specyfika działalności biznesowej instytucji może prowadzić do zwiększonej zmienności wypłat.
- b. elementy ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które są wyraźnie wyłączone z wymogu w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni lub nie są wyraźnie uwzględnione w tym wymogu, w tym ze względu na wyłączenia wymienione w art. 429a rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w szczególności w przypadku gdy istnieją obawy co do oceny dalszego spełniania warunków dotyczących tych wyłączeń oraz gdy poleganie na pojedynczym wykluczeniu jest bardzo istotne dla instytucji, a wyłączona kwota jest nadmiernie niestabilna;
- c. zmiany wskaźnika dźwigni instytucji i jego składników, w tym przewidywalny wpływ bieżących i przyszłych oczekiwanych strat na wskaźnik dźwigni, z uwzględnieniem modelu biznesowego instytucji.

7.3.2 Ustalenie wymogu dotyczącego dodatkowych funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

395. Na podstawie oceny przeprowadzonej zgodnie z sekcją 7.3.1 niniejszych wytycznych właściwe organy powinny ustalić wymogi w zakresie dodatkowych funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej jako różnicę między kapitałem uznany za odpowiedni do pokrycia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej a wymogami w zakresie funduszy własnych w zakresie wskaźnika dźwigni określonymi w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Kwota ta nie może być ujemna.
396. Przy ustalaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych w celu przeciwdziałania ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej właściwe organy powinny w szczególności uwzględnić:
- a. elementy ryzyka nadmiernej dźwigni, które uznaje się za niepokryte lub niewystarczająco pokryte wymogiem w zakresie funduszy własnych dotyczącym wskaźnika dźwigni określonym w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w szczególności w przypadku gdy ocena aspektów opisanych w ust.

393 lub 394 wskazuje na wysoką podatność na zagrożenia w porównaniu z ekspozycją wskaźnika dźwigni.

- b. elementy ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które są wyraźnie wyłączone z wymogu w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni lub nie są wyraźnie uwzględnione w tym wymogu, w tym ze względu na wyłączenia wymienione w art. 429a ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 ocenione zgodnie z ust. 394b. Właściwe organy powinny ustanowić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych wyłącznie w tych przypadkach, gdy szczególnie szerokie zastosowanie określonego wyłączenia skutkuje poziomem wskaźnika dźwigni, który nie odzwierciedla odpowiednio ryzyka, na jakie narażona jest instytucja.

397. Właściwe organy powinny zadbać o to, by kapitał uznany za adekwatny do pokrycia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej nie był niższy niż wymogi w zakresie funduszy własnych wynikające ze wskaźnika dźwigni (tzn. dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej nie mogą mieć wartości ujemnej).

398. Właściwe organy powinny zidentyfikować, ocenić i określić ilościowo ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej na podstawie źródeł informacji i metod określonych w ust. 370 oraz 371, korzystając z dostępnych źródeł informacji w zakresie, w jakim są one istotne dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej.

7.3.3 Struktura wymogu dotyczącego dodatkowych funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

399. Właściwe organy powinny dodać dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni do minimalnego wymogu dotyczącego wskaźnika dźwigni Tier 1. Aby spełnić ten dodatkowy wymóg, instytucje powinny mieć również możliwość wykorzystywania dowolnego kapitału Tier 1.

400. W razie konieczności i uwzględniając szczególne okoliczności danej instytucji, właściwe organy mogą wymagać od instytucji pokrycia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych za pomocą kapitału wyższej jakości niż ta, o której mowa w ust. 399. Każde narzucenie wyższej jakości kapitału powinno być uzasadnione, biorąc pod uwagę indywidualną sytuację instytucji związaną z ryzykiem oraz rozważając sytuacje, w których urzeczywistnienie się ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej może wymagać wyższej jakości kapitału na pokrycie potencjalnych strat.

7.4 Uzgodnienie z buforami kapitałowymi i wszelkimi wymogami makroostrożnościowymi

401. Ustalając dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych (lub inne środki kapitałowe), właściwe organy powinny uzgodnić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych z wszelkimi istniejącymi wymogami w zakresie bufora kapitałowego poprzez

odpowieź na te same rodzaje ryzyka lub elementy tych rodzajów ryzyka. Właściwe organy nie powinny określać dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych ani innych środków kapitałowych (w tym P2G), jeżeli dane ryzyko jest już objęte wymogami w zakresie buforów kapitałowych. Wszelkie dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych lub inne środki kapitałowe powinny być dostosowane do konkretnych instytucji i nie powinny obejmować ryzyk makroostrożnościowych lub systemowych. Zgodnie z art. 104a ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/UE mogą one jednak obejmować ryzyka odzwierciedlające wpływ niektórych warunków gospodarczych i zmian na rynku na profil ryzyka danej instytucji.

7.5 Ustalanie TSCR, TSLRR, OCR i OLRR

402. Właściwe organy powinny określić TSCR (pod względem całkowitych funduszy własnych) jako sumę:
- a. wymogu w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - b. sumy dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych (określonych zgodnie z kryteriami określonymi w sekcji 7.2) i wszelkich dodatkowych funduszy ustalonych jako niezbędne do pokrycia istotnych koncentracji między ryzykami.
403. Właściwe organy powinny określić TSCR (pod względem kapitału Tier 1) jako sumę:
- a. wymogu w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013; oraz
 - b. część wymogów w zakresie dodatkowych funduszy własnych, o których mowa w ust. 402, która musi być utrzymywana przez właściwy organ w formie kapitału Tier 1.
404. Właściwe organy powinny określić TSCR (pod względem kapitału podstawowego CET1) jako sumę:
- a. wymogu w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013; oraz
 - b. część wymogów w zakresie dodatkowych funduszy własnych, o których mowa w ust. 402, która musi być utrzymywana przez właściwy organ w formie kapitału podstawowego Tier 1.
405. Właściwe organy powinny określić TSLRR (pod względem kapitału Tier 1) jako sumę:
- a. wymogu w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013; oraz

- b. dodatkowych funduszy własnych wymaganych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (określone zgodnie z kryteriami określonymi w sekcji 7.3).
406. W przypadku gdy właściwe organy wymagają od instytucji pokrycia kapitału P2R-LR wyższą jakością zgodnie z ust.400, powinny one określić TSLRR (w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier 1) jako część dodatkowych funduszy własnych, o których mowa w ust.405, co jest wymagane przez właściwy organ w formie kapitału podstawowego Tier 1.
407. Właściwe organy powinny określić OCR jako sumę:
- a. TSCR; oraz
 - b. wymogów połączonego bufora kapitałowego.
408. Właściwe organy powinny określić OLRR jako sumę:
- a. TSLRR; oraz
 - b. wymogów bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 92 ust. 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
409. Oceniając/obliczając TSCR, TSLRR, OCR lub OLRR właściwe organy nie powinny uwzględniać innych pozycji i instrumentów niż te kwalifikujące się do ustalenia funduszy własnych (określone w części drugiej rozporządzenia (UE) nr 575/2013).

7.6 Określenie i uzasadnienie wymogów w zakresie funduszy własnych

410. Właściwe organy powinny dopilnować, by dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych były ustalane i komunikowane instytucjom i/lub innym odpowiednim organom, o ile jest to wymagane, w sposób spójny. Ocena ta powinna co najmniej obejmować przekazywanie informacji o:
- a. TSCR instytucji jako odsetek (współczynnik) TREA, w podziale na skład wymogu; oraz
 - b. TSLRR instytucji jako odsetka (wskaźnika) całkowitej kwoty ekspozycji na ryzyko (LRE), z podziałem według struktury wymogu.
411. Aby przedstawić TSCR jako wskaźnik, właściwe organy powinny wyrazić go za pomocą następującego wzoru:

$$\text{wskaźnik TSCR} = \frac{TSCR}{TREA}$$

412. Aby przedstawić TSLRR jako wskaźnik, właściwe organy powinny wyrazić go za pomocą następującego wzoru:

$$\text{wskaźnik TSLRR} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

413. Aby osiągnąć lepszą spójność, właściwe organy powinny dodatkowo informować instytucje lub, w stosownych przypadkach, inne właściwe organy, o:

- a. OCR i jego częściach składowych – wymogach w zakresie funduszy własnych w ramach Filaru 1, dodatkowych wymogach w zakresie funduszy własnych mających na celu przeciwdziałanie ryzykom innym niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej oraz wymogach w zakresie buforów – jako odsetek (wskaźnik) TREA, w podziale na strukturę wymogu;
- b. OLRR i jego częściach składowych – wymogu w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni, dodatkowych wymogach w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni oraz wymogu bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym – jako odsetek (wskaźnik) LRE, w podziale na strukturę wymogu.

414. Informując instytucje o wymogach ostrożnościowych, właściwe organy powinny uzasadnić swoją decyzję o nałożeniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104a ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE oddzielnie dla ryzyka nadmiernej dźwigni i dla innych rodzajów ryzyka. Uzasadnienie powinno być dostosowane do potrzeb instytucji i powinno zawierać jasne wskazanie głównych czynników leżących u podstaw wymogu w zakresie dodatkowych funduszy własnych, w tym ryzyk i elementów ryzyka przyczyniających się do spełnienia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych.

415. Uzasadniając dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych, właściwe organy powinny w miarę możliwości odnosić się do kategorii i podkategorii/elementów ryzyka opisanych w tytule 6 oraz sekcjach 7.2 i 7.3, uwzględniając istniejące definicje szczególnych rodzajów ryzyka w mającym zastosowanie prawodawstwie, oraz powinny dążyć do ogólnej porównywalności między instytucjami.

416. W uzasadnieniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy powinny również wskazać główne niedociągnięcia, które należy objąć tymi wymogami do czasu ich usunięcia, zgodnie z ust. 386 i 387. Biorąc pod uwagę odpowiednie środki nadzorcze zgodnie z tytułem 10, właściwe organy powinny zwrócić się do instytucji o określenie odpowiednich działań w celu usunięcia tych niedociągnięć i poinformowanie o spodziewanych terminach usunięcia niedociągnięć.

417. Właściwe organy powinny informować instytucje o odpowiedniej minimalnej strukturze wymogów w zakresie dodatkowych funduszy własnych oddzielnie dla ryzyka

nadmiernej dźwigni finansowej i dla innych rodzajów ryzyka. W przypadku gdy właściwe organy korzystają z odstępstwa przewidzianego w art. 104a ust. 4 akapit trzeci dyrektywy 2013/36/UE, wymagając wyższej jakości kapitału niż określono w akapicie pierwszym i drugim tego artykułu, powinny przedstawić jasne uzasadnienie tej decyzji, wskazując na szczególne okoliczności danej instytucji, które prowadzą do konieczności wyższej jakości kapitału. W swoich uzasadnieniach właściwe organy powinny odnieść się do takich elementów, jak:

- a. szczególny charakter instytucji, jej udziałowców oraz, w stosownych przypadkach, struktura grupy, która może mieć wpływ na możliwość pozyskania kapitału w zależności od charakterystyki niektórych instrumentów kapitałowych;
- b. szczególny charakter ryzyka, na jakie narażona jest dana instytucja, co może prowadzić do szczególnie szybkiego wyczerpania kapitału podstawowego Tier 1.

418. Właściwe organy powinny przekazać ostateczne wyniki oceny SREP odpowiednim organom ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Właściwe organy powinny przedstawić informacje na temat wymogów w zakresie dodatkowych funduszy własnych, o które zwracają się organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji do celów oszacowania, o którym mowa w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/1118³⁹.

419. Rozważając możliwość wymagania wyższej jakości kapitału, właściwe organy powinny dążyć do unikania pokrywania się z innymi istniejącymi wymogami w ramach odpowiedniego zestawu wymogów opartych na TREA lub wskaźnikach dźwigni oraz MREL.

7.7 Spełnianie wymagań w warunkach skrajnych

420. Właściwe organy powinny ustalić na podstawie testów warunków skrajnych, czy instytucja posiada dostateczne (pod względem jakości i struktury) fundusze własne w warunkach skrajnych i czy konieczne jest wprowadzenie środków nadzorczych, w tym zaleceń kapitałowych w ramach filaru 2 (P2G), zaleceń kapitałowych w ramach filaru 2 dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (P2G-LR), skorygowanego planowania kapitałowego i innych środków, o których mowa w tytule 10, w celu zaradzenia potencjalnym niedoborom.

421. Aby ocenić adekwatność kapitałową w warunkach skrajnych, właściwe organy powinny rozważyć:

³⁹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1118 z dnia 26 marca 2021 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających metodę, która ma być stosowana przez organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji do szacowania wymogu, o którym mowa w art. 104a dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE, oraz wymogu połączonego bufora dla podmiotów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji na poziomie skonsolidowanej grupy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, jeżeli grupa restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji nie podlega tym wymogom wspomnianej dyrektywy.

- a. wykorzystanie wyników jakościowych (np. braki stwierdzone w obszarze zarządzania ryzykiem i kontroli) w ramach testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje i nadzorczych testów warunków skrajnych;
 - b. wykorzystanie wyników ilościowych testów warunków skrajnych prowadzonych w ramach ICAAP, jeżeli ICAAP uznaje się za wiarygodny zgodnie z ust. 375, oraz nadzorczych testów warunków skrajnych (tj. wyników w zakresie zmian wskaźników funduszy własnych), na podstawie art. 100 dyrektywy 2013/36/UE, jak określono w tytule 12 niniejszych wytycznych, w tym na przykład:
 - i. zalecenie wdrożenia przez instytucje konkretnych scenariuszy lub założeń odniesienia; oraz
 - ii. przeprowadzenie systemowych testów warunków skrajnych przy użyciu spójnych metod i scenariuszy przez instytucje albo organy nadzoru.
422. Właściwe organy powinny w stosownych przypadkach ocenić wyniki ilościowe testów warunków skrajnych w odniesieniu do adekwatności i jakości funduszy własnych instytucji oraz określić, czy poziom i jakość funduszy własnych jest wystarczająca do pokrycia mających zastosowanie wymogów kapitałowych, a w szczególności:
- a. całkowitego wymogu kapitałowego (OCR), w tym wymogi połączonego bufora w ramach scenariusza bazowego obejmującego co najmniej dwuletni horyzont prognozy; oraz
 - b. całkowitego wymogu kapitałowego SREP (TSCR) w scenariuszach pesymistycznych obejmujących horyzont prognozy obejmujący co najmniej dwa lata;

7.7.1 Wykorzystanie zalecenia kapitałowego w ramach filaru 2 (P2G) w odniesieniu do wyników ilościowych testów warunków skrajnych

Określanie i ustalanie wartości P2G i P2G-LR

423. Właściwe organy powinny określić P2G i P2G-LR zgodnie z niniejszą sekcją, a jeżeli wynik stanowi wartość dodatnią, właściwe organy powinny ustalić wartość P2G lub P2G-LR, aby uwzględnić obawy dotyczące wrażliwości instytucji na scenariusze pesymistyczne wykorzystywane w ramach nadzorczych testów warunków skrajnych.
424. Wartość P2G to kwota kapitału, którą należy ustalić, aby osiągnąć ogólny poziom funduszy własnych uznawany za odpowiedni w ramach przeglądu i oceny nadzorczej oraz wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych. Poziom wartości P2G powinien chronić przed potencjalnym naruszeniem TSCR w scenariuszu pesymistycznym. Poziom wartości P2G-LR powinien chronić przed naruszeniem TSLRR w scenariuszu pesymistycznym. Jeżeli wyniki ilościowe nadzorczych testów warunków skrajnych wskazują, że instytucja nie powinna naruszyć swojego całkowitego wymogu kapitałowego SREP (TSCR) w ramach scenariusza pesymistycznego testu warunków skrajnych, właściwe organy mogą podjąć

decyzję o niewyznaczeniu P2G. Podobnie właściwe organy mogą podjąć decyzję o nieustalaniu P2G-LR w przypadku, gdy nie oczekuje się, że TSLRR zostanie naruszona w ramach scenariusza pesymistycznego testu warunków skrajnych.

425. Właściwe organy powinny określić i ustalić poziom P2G i P2G-LR na podstawie wyników scenariusza pesymistycznego badanego w ramach odpowiednich nadzorczych testów warunków skrajnych, w tym wyniki unijnych testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez EUNB lub wszelkich innych odpowiednich nadzorczych testów warunków skrajnych przeprowadzanych w całym systemie z wykorzystaniem wieloczynnikowej analizy scenariuszy z horyzontem prognozy wynoszącym co najmniej dwa lata (stosując podejście top-down lub bottom-up).
426. Na podstawie ustanowionego proporcjonalnego podejścia w odniesieniu do instytucji nieprzypisanych do kategorii 1 i podmiotów należących do grup transgranicznych podczas ustalania i aktualizacji zalecenia kapitałowego w ramach filaru 2 (P2G) i zalecenia filaru 2 dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (P2G-LR) właściwe organy mogą wziąć pod uwagę wyniki uproszczonych nadzorczych testów warunków skrajnych (np. poprzez zastosowanie zaleconych przez organ nadzoru scenariuszy odniesienia, analizy wrażliwości, testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez wyznaczone organy w ramach badania top-down, ocenę wpływu testów warunków skrajnych na portfel poziomie skonsolidowanym), wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych lub wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje przeprowadzonych w przeszłości zgodnie z ust. 421. Uproszczone formy nadzorczych testów warunków skrajnych mogą być przeprowadzane indywidualnie, a nie w ramach całego systemu.
427. Właściwe organy powinny określić i ustalić poziom P2G i P2G-LR zgodnie z zasadami minimalnego zaangażowania określonymi w sekcji 2.2.4. W szczególności minimalną częstotliwością określania i ustalania P2G i P2G-LR powinna być częstotliwość przeprowadzania oceny adekwatności kapitałowej zgodnie z zasadami minimalnego zaangażowania w ramach SREP. W szczególności oczekuje się, że uproszczone formy nadzorczych testów warunków skrajnych, o których mowa w ust. 426, nie będą miały większej częstotliwości niż SREP, chyba że właściwy organ uzna to za konieczne.
428. Niezależnie od przepisów poprzedniego ustępu właściwe organy:
- a. powinny ocenić, czy istniejący poziom P2G i P2G-LR jest nadal odpowiedni, gdy tylko dostępne są wyniki nowych nadzorczych testów warunków skrajnych, i w razie potrzeby zrewidować poziom P2G i P2G-LR;
 - b. mogą wyznaczać P2G i P2G-LR tylko co drugi rok zamiast co rok, w tym także dla instytucji, których adekwatność kapitałowa, zgodnie z modelem minimalnego zaangażowania SREP, powinna być oceniana corocznie (np. instytucje kategorii 1 SREP). Jednak w roku następującym po roku ustalenia P2G właściwe organy powinny ocenić – na podstawie wszystkich istotnych informacji, w tym wyników

wcześniejszych nadzorczych testów warunków skrajnych oraz dodatkowej analizy wrażliwości (tj. uproszczonych form nadzorczych testów warunków skrajnych), czy P2G i P2G-LR nadal mają zastosowanie czy też wymagają zmiany.

429. Właściwe organy zasadniczo nie powinny wykorzystywać P2G do pokrycia aspektów ryzyka, które powinny zostać objęte dodatkowymi wymogami w zakresie funduszy własnych zgodnie z sekcją 7.2 niniejszych wytycznych. Podobnie P2G-LR nie powinno obejmować tych aspektów ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które są objęte wymogami w zakresie dodatkowych funduszy własnych zgodnie z sekcją 7.3 niniejszych wytycznych.
430. Przy określaniu wielkości zalecenia kapitałowego w ramach filaru 2 (P2G) właściwe organy powinny upewnić się, że znajduje się on na poziomie wystarczającym co najmniej do pokrycia przewidywanego maksymalnego wpływu warunków skrajnych, który należy obliczyć na podstawie zmian CET1 (tj. uwzględniając zarówno zmiany CET1, jak i zmiany TREA w najgorszym roku występowania warunków skrajnych, biorąc przy tym pod uwagę poziom mających zastosowanie wymogów kapitałowych i czynniki określone w ust. 422 i 432–436. Maksymalny wpływ warunków skrajnych do celów ustalenia P2G należy rozumieć jako różnicę między najniższym współczynnikiem kapitału podstawowego Tier 1 w scenariuszu pesymistycznym w horyzoncie testu warunków skrajnych a rzeczywistym współczynnikiem kapitału podstawowego Tier 1 w punkcie początkowym. W odniesieniu do określenia wielkości P2G-LR maksymalny wpływ warunków skrajnych należy obliczać na podstawie zmian w kapitale Tier 1 w najgorszym roku występowania warunków skrajnych i z uwzględnieniem mających zastosowanie wymogów kapitałowych dotyczących wskaźnika dźwigni. Maksymalny wpływ warunków skrajnych do celów ustalenia P2G należy rozumieć jako różnicę między najniższym wskaźnikiem dźwigni finansowej w scenariuszu pesymistycznym w horyzoncie testu warunków skrajnych a rzeczywistym wskaźnikiem dźwigni finansowej w punkcie początkowym.
431. Właściwe organy powinny uzyskać punkt wyjściowy P2G właściwy dla każdej instytucji poprzez kompensowanie elementów, które już obejmują ryzyka odzwierciedlone w maksymalnym wpływie warunków skrajnych. W szczególności właściwe organy powinny kompensować odpowiednie środki, w szczególności bufor zabezpieczający, jak określono w ust. 435. Ponadto przy ustalaniu punktów wyjścia P2G i P2G-LR właściwe organy mogą w stosownych przypadkach rozważyć inne korekty maksymalnego wpływu warunków skrajnych związane z założeniem dotyczącym bilansu statycznego lub innym horyzontem czasowym między testem warunków skrajnych a czasem punktów wyjścia.
432. Ustalając P2G i P2G-LR, właściwe organy powinny zapewnić odpowiednie powiązanie pomiędzy punktami wyjścia P2G i P2G-LR a, odpowiednio, ostateczną wartością P2G i P2G-LR. W tym celu mogą one podjąć decyzję o zastosowaniu metody przedziałów do klasyfikacji instytucji zgodnie z punktami wyjścia P2G i P2G-LR, na podstawie odpowiednich nadzorczych testów warunków skrajnych określonych w ust. 425 lub na podstawie innych metod określonych w ust. 426. W związku z tym właściwe organy

mogą przypisać stały zakres poziomów odpowiednio P2G lub P2G-LR do każdego przedziału i ustalić ostateczną wersję P2G i P2G-LR w zakresie przypisanych przedziałów lub, w wyjątkowych przypadkach, poza zakresem odpowiedniego przedziału, opierając się na względach specyficznych dla danej instytucji. Właściwe organy powinny dążyć do uniknięcia efektu klifu między przedziałami, na przykład poprzez umożliwienie częściowego pokrywania się poziomów P2G lub P2G-LR w przypadku sąsiedniego przedziału, oraz powinny zapewnić, aby wynikowe końcowe P2G i P2G-LR były specyficzne dla instytucji.

433. Określając ostateczną wielkość P2G i P2G-LR, właściwe organy powinny uwzględnić, w stosownych przypadkach, następujące czynniki:

- a. rok, w którym występuje maksymalny wpływ warunków skrajnych, w odniesieniu do punktu wyjścia i horyzontu czasowego przewidzianego w scenariuszach stosowanych podczas testów warunków skrajnych;
- b. wynik wiarygodnego testu warunków skrajnych instytucji, z uwzględnieniem definicji i założeń dotyczących konkretnych scenariuszy, w szczególności tych, które uznaje się za mające większe znaczenie dla modelu biznesowego i profilu ryzyka danej instytucji lub w przypadku gdy scenariusze wewnętrzne są bardziej dotkliwe niż scenariusze nadzorcze;
- c. zmiany zachodzące po dacie granicznej testu warunków skrajnych mające istotny wpływ na profil ryzyka lub pozycję kapitałową instytucji (np. sprzedaż kredytów zagrożonych). Zmiany te mogą obejmować przejściowe zmiany profilu ryzyka, w tym zmiany strukturalne działalności lub bilansu instytucji;
- d. odpowiednie zarządcze działania ograniczające podejmowane przez instytucję, które uznaje się za wiarygodne i w dużym stopniu pewne w wyniku oceny nadzorczej;
- e. informacje dotyczące znaczenia nadzorczych testów warunków skrajnych w kontekście strategii instytucji, jej planów finansowych i modelu biznesowego oraz opinii nadzorcze w tym zakresie;
- f. ograniczona pewność co do rzeczywistej wrażliwości instytucji na scenariusze pesymistyczne;
- g. wszelkie potencjalne pokrywanie się z P2R lub P2R-LR;

- h. ogólną zdolność instytucji do naprawy, jak określono w art. 12 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/1075⁴⁰, jeżeli obliczenia instytucji uznaje się za wystarczająco wiarygodne i realistyczne;
- i. jakość (strukturę) dostępnych funduszy własnych instytucji, w tym w najgorszym roku występowania warunków skrajnych; oraz
- j. czy instytucja jest objęta restrukturyzacją lub uporządkowaną likwidacją.

434. Do celów ustalenia P2G zgodnie z ust. 433.b właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę, w jakim stopniu scenariusze warunków skrajnych obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka przyczyniające się do dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych w ramach całkowitego wymogu kapitałowego SREP. Właściwe organy powinny w szczególności wziąć pod uwagę fakt, że scenariusze przewidujące pogorszenie warunków makroekonomicznych mogą nie uwzględniać w pełni niektórych rodzajów ryzyka, na przykład ryzyka prowadzenia działalności (postępowania), ryzyka związanego z systemem emerytalnym czy też niektórych elementów ryzyka koncentracji kredytów (np. ryzyko koncentracji indywidualnej), które mogą zwiększać potencjalne straty w ramach testowanych scenariuszy pesymistycznych.

435. Ponadto właściwe organy powinny rozważyć zakres, w jakim istniejące wymogi połączonego bufora i inne mające zastosowanie środki makroostrożnościowe pokrywają już ryzyko ujawnione w wyniku testów warunków skrajnych. Właściwe organy powinny kompensować zalecenie kapitałowe w ramach filaru 2 (P2G) wymogiem w zakresie bufora zabezpieczającego (CCB) ze względu na ich podobny charakter. Ponadto chociaż zasadniczo nie zakłada się pokrywania P2G kapitałem na bufor antycykliczny (CCyB), to jednak w wyjątkowych przypadkach właściwe organy powinny równoważyć kompensację P2G buforem CCyB na podstawie analizy rodzajów ryzyka pokrywanych przez bufor i uwzględnianych w projekcie scenariuszy wykorzystywanych podczas testów warunków skrajnych, po konsultacji z organem makroostrożnościowym. Właściwe organy nie powinny kompensować P2G buforami ryzyka systemowego (bufory G-SII/O-SII oraz bufor ryzyka systemowego), ponieważ są one przeznaczone na pokrycie ryzyka, jakie dana instytucja stwarza dla systemu finansowego. Podobnie właściwe organy nie powinny kompensować P2G-LR wymogiem bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym określonym w art. 92 ust. 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

436. W przypadku gdy właściwe organy określają P2G, powinny dodać niniejsze wytyczne oprócz OCR. W przypadku gdy właściwe organy określają P2G-LR, powinny dodać niniejsze wytyczne oprócz OLRR. Właściwe organy powinny uznać OCR i OLRR za dwa oddzielne zestawy wymogów. W związku z tym dostępne środki własne można jednocześnie wykorzystać na pokrycie kosztów P2G i P2G-LR.

⁴⁰ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2016/1075 z dnia 23 marca 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających treść planów naprawy.

Struktura i przekazywanie informacji o P2G i P2G-LR

437. Przy przekazywaniu instytucjom P2G lub P2G-LR właściwe organy powinny uzasadnić swoje decyzje. Uzasadnienie powinno być specyficzne dla instytucji i powinno podkreślać główne elementy metodyki stosowanej do określenia P2G lub P2G-LR.
438. W przypadku wyznaczenia lub aktualizacji P2G lub P2G-LR właściwe organy powinny poinformować instytucję o ich poziomach oraz odpowiednich terminach na wykonanie zalecenia kapitałowego zgodnie z ust. 442. Właściwe organy powinny również wyjaśnić potencjalną reakcję nadzorczą na sytuacje niedotrzymania zalecanego poziomu P2G lub P2G-LR.
439. Właściwe organy powinny poinformować instytucje o tym, że P2G powinien zostać zaspokojony za pomocą dopuszczonych funduszy własnych w kapitale podstawowym Tier 1, a dopuszczone fundusze własne kategorii 1 powinny zostać pokryte przez P2G-LR. Zarówno P2G, jak i P2G-LR powinny zostać włączone do ich ram planowania kapitałowego i zarządzania ryzykiem, w tym ram apetytu na ryzyko i planowania naprawy.
440. Właściwe organy powinny również poinformować instytucje, że fundusze własne utrzymywane do celów P2G nie mogą być wykorzystane do spełnienia któregokolwiek z elementów OCR oraz że P2G-LR nie może być wykorzystane do spełnienia żadnego z elementów OLRR.
441. Właściwe organy powinny dodatkowo przekazywać instytucjom i – w stosownych przypadkach – innym właściwym organom informacje na temat wszystkich stosownych współczynników funduszy własnych mających wpływ na P2G (CET1, T1 i całkowite fundusze własne) oraz wymogu wskaźnika dźwigni finansowej, na który P2G-LR ma wpływ.
442. Ustalając terminy na wykonanie P2G lub P2G-LR i przekazując je instytucjom, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę co najmniej następujące czynniki:
- a. czy dana instytucja jest objęta restrukturyzacją lub przymusową restrukturyzacją (ang. resolution); oraz
 - b. potencjalne skutki, jakie P2G lub P2G-LR pochodzące z CET1 może wyrzucić na inne części wymogów kapitałowych oraz na zdolność instytucji do emisji instrumentów w ramach kapitału dodatkowego Tier 1 (AT1) lub Tier 2 (T2).

7.7.2 Planowanie kapitałowe i inne środki nadzorcze odnoszące się do adekwatności kapitałowej w warunkach skrajnych

Planowanie kapitałowe

443. W przypadku gdy wyniki ilościowe testów warunków skrajnych, o których mowa w sekcji 7.7.1, wskazują, że w danym scenariuszu warunków skrajnych instytucja nie będzie w stanie spełnić obowiązujących wymogów kapitałowych, właściwe organy powinny

zobowiązać instytucję do przedłożenia wiarygodnego planu kapitałowego, który uwzględni ryzyko niespełnienia obowiązujących wymogów kapitałowych.

444. W celu określenia wiarygodności planu kapitałowego właściwy organ powinien rozważyć, w stosownych przypadkach:

- a. czy plan kapitałowy obejmuje cały zakładany horyzont czasowy badania warunków skrajnych;
- b. czy w planie kapitałowym przedstawiono zestaw wiarygodnych działań łagodzących i zarządczych, ograniczenie płatności z tytułu dywidend itp.;
- c. czy instytucja jest gotowa oraz czy jest w stanie podjąć takie działania w celu zaradzenia naruszeniom obowiązujących wymogów kapitałowych w ramach systemowych testów warunków skrajnych;
- d. czy wspomniane działania ograniczające i zarządcze podlegają jakimkolwiek ograniczeniom prawnym lub ograniczeniom związanym z reputacją, na przykład ze względu na odmienne lub sprzeczne wcześniejsze ogłoszenia o charakterze publicznym (np. dotyczące polityki w zakresie dywidend, biznesplanów i apetytu na ryzyko);
- e. prawdopodobieństwo, że działania ograniczające i zarządcze umożliwią instytucji spełnienie w całości obowiązujących wymogów kapitałowych w odpowiednim terminie; oraz
- f. czy proponowane działania są zasadniczo zgodne ze względami makroekonomicznymi i znanymi przyszłymi zmianami regulacyjnymi mającymi wpływ na instytucję w zakresie i terminie przewidzianymi w zakładanych scenariuszach pesymistycznych;
- g. zakres opcji naprawy oraz ich analizę zgodnie z planem naprawy instytucji.

445. Oceniając plany kapitałowe, właściwy organ powinien – w stosownych przypadkach, w wyniku skutecznego dialogu z instytucją – zobowiązać instytucję do wprowadzenia zmian w tych planach, w tym zmian w odniesieniu do proponowanych działań zarządczych, lub zażądać od instytucji podjęcia dodatkowych działań ograniczających, które miałyby znaczenie z uwagi na scenariusze i aktualne warunki makroekonomiczne.

446. Właściwe organy powinny oczekiwać od instytucji wdrożenia zmienionego planu kapitałowego, wraz z dalszymi zmianami wprowadzonymi na podstawie wyników oceny nadzorczej i dialogu z instytucją.

Dodatkowe środki nadzorcze

447. Właściwe organy powinny w stosownych przypadkach rozważyć zastosowanie dodatkowych środków nadzorczych określonych w tytule 10, aby zapewnić odpowiednią kapitalizację instytucji w warunkach skrajnych.

448. W szczególności, w przypadku gdy wyniki ilościowe testów warunków skrajnych wskazują, że instytucja prawdopodobnie naruszy obowiązujące ją wymogi kapitałowe mające zastosowanie w ramach scenariusza pesymistycznego zakładającego pogorszenie warunków w ciągu kolejnych 12 miesięcy, właściwe organy powinny w stosownych przypadkach uznać takie informacje za jedną z możliwych okoliczności w rozumieniu art. 102 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE. W takich przypadkach właściwe organy powinny zastosować odpowiednie środki zgodnie z art. 104 ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE, aby zapewnić odpowiedni poziom funduszy własnych. Jeżeli środki te odnoszą się do kapitału, właściwe organy powinny w szczególności uwzględnić jeden lub obydwa poniższe elementy określone w art. 104 ust. 1 lit. a) i f):

- a. wymóg posiadania przez instytucje odpowiedniej kwoty dodatkowych funduszy własnych w formie kwoty nominalnej z uwzględnieniem wyniku oceny SREP;
- b. wymóg ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z działalnością, produktami i systemami instytucji.

7.8 Podsumowanie ustaleń i punktacja

449. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd dotyczący tego, czy istniejące zasoby funduszy własnych zapewniają prawidłowe pokrycie ryzyk, na które jest lub może być narażona instytucja. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji rentowności przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 8.

Tabela 8 – Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji adekwatności kapitałowej

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stanowią niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja może z łatwością osiągnąć P2G i P2G-LR. • Poziom funduszy własnych posiadanych przez instytucję przekracza z bezpiecznym zapasem OCR i OLRR i oczekuje się, że stan ten utrzyma się w przyszłości. • Testy warunków skrajnych nie ujawniają żadnego dostrzegalnego ryzyka wpływu dotkliwego, lecz prawdopodobnego pogorszenia

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<p>koniunktury gospodarczej na fundusze własne lub dźwignię finansową.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – nie jest utrudniony lub wszystkie podmioty są dostatecznie dokapitalizowane, na poziomie przekraczającym wymogi regulacyjne. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja przyniesie przewidywany efekt. • Nie istnieje istotne/bardzo niskie ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.
2	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stanowią średnie lub niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja ma trudności ze spełnieniem wymogów P2G lub P2G LR. Działania zarządcze i łagodzące w tym zakresie oceniono jako wiarygodne. • Instytucja jest bliska naruszenia niektórych buforów kapitałowych, lecz nadal znajduje się wyraźnie powyżej swojego TSCR i TSLRR. • Testy warunków skrajnych ujawniają niski poziom ryzyka wpływu dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne lub dźwignię finansową, przy czym działania w zakresie zarządzania mające na celu zaradzenie temu problemowi wydają się być wiarygodne. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest lub może być w nieznacznym stopniu utrudniony. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja – mimo że plan jest obciążony pewnym ryzykiem – przyniesie przewidywany efekt. • Występuje niskie ryzyko nadmiernej dźwigni.
3	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają średnie lub wysokie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja nie osiąga P2G ani P2G-LR. Istnieją obawy co do wiarygodności działań zarządczych i łagodzących w tym zakresie.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja wykorzystuje część swoich buforów kapitałowych. Istnieje prawdopodobieństwo naruszenia przez instytucję jej TSCR lub TSLRR w przypadku pogorszenia się sytuacji. • Testy warunków skrajnych ujawniają średni poziom ryzyka wpływu dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne lub dźwignię finansową. Działania w zakresie zarządzania mogą nie być wystarczające, żeby w sposób wiarygodny zaradzić temu problemowi. • - Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony. • - Instytucja posiada plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja prawdopodobnie nie przyniesie przewidywanego efektu. • Występuje średnie ryzyko nadmiernej dźwigni.
4	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja nie dotrzymuje swojego P2G (ani P2G-LR lub celowo nie ustanowiła P2G) i nie będzie w stanie go dotrzymać w dającej się przewidzieć przyszłości. Działania zarządcze i łagodzące mające na celu rozwiązanie tego problemu oceniono jako niewiarygodne. • Instytucja jest bliska naruszenia swojego TSCR lub TSLRR. • Z testów warunków skrajnych wynika, że naruszenie TSCR lub TSLRR nastąpi w początkowym okresie dotkliwego lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. Działania w zakresie zarządzania nie pozwolą zaradzić temu problemowi w sposób wiarygodny. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="874 376 1394 479">• Instytucja nie posiada planu kapitałowego lub plan jest w oczywisty sposób niewystarczający.<li data-bbox="874 483 1394 544">• Występuje wysokie ryzyko nadmiernej dźwigni.

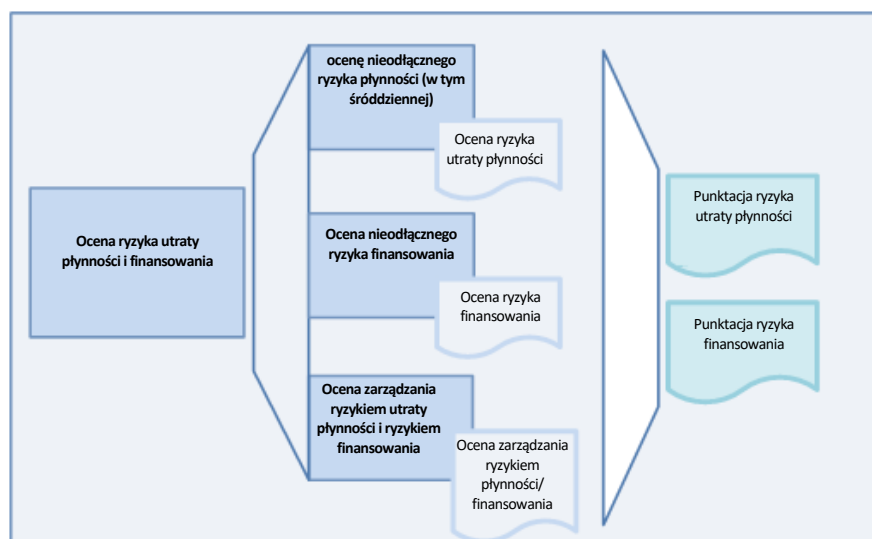
Tytuł 8. Ocena ryzyka płynności i finansowania

8.1 Uwagi ogólne

450. Właściwe organy powinny oceniać ryzyka płynności i finansowania, które zidentyfikowano jako istotne dla instytucji. W niniejszym tytule określono wspólne metody, których użycie należy rozważyć w celu oceny indywidualnych ryzyk oraz zarządzania ryzykiem i mechanizmów jego kontroli. Niniejszy tytuł nie ma wyczerpującego charakteru i pozostawia właściwym organom swobodę uwzględnienia dodatkowych kryteriów, które uznają za istotne w świetle swoich doświadczeń i specyfiki instytucji.
451. Niniejszy tytuł zapewnia właściwym organom zestaw wspólnych elementów, które powinny zostać uwzględnione w ocenie ryzyka płynności i finansowania.
452. Opisana metodyka obejmuje trzy główne elementy:
- a. ocenę nieodłącznego ryzyka płynności;
 - b. ocenę nieodłącznego ryzyka finansowania; oraz
 - c. ocenę zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
453. Dokonując oceny ryzyka dla płynności i finansowania, właściwe organy powinny zweryfikować, czy instytucja spełnia minimalne wymogi regulacyjne UE, wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR), jak określono w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61⁴¹, oraz wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR), jak określono w części szóstej tytuł IV rozporządzenia (UE) nr 575/2013. W niniejszych wytycznych przewidziano jednak rozszerzony zakres oceny w stosunku do wyżej wspomnianych wymogów minimalnych, tak by umożliwić właściwym organom uzyskanie całościowej wiedzy na temat powyższych rodzajów ryzyka.
454. Przebieg oceny przedstawiono na rysunku 5.

⁴¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.

Rysunek 2. Elementy oceny ryzyka płynności i finansowania

455. Kierując się kryteriami określonymi w niniejszym tytule właściwe organy powinny ocenić wszystkie trzy elementy, tak by uzyskać wiedzę na temat poziomu nieodłącznego ryzyka płynności i finansowania, na jakie narażona jest instytucja, oraz jakości zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz ich kontroli przez instytucję. Ponieważ ryzyko płynności i finansowania są ze sobą nierozzerwalnie powiązane i wzajemnie od siebie zależne, podobnie jak zarządzanie nimi, sekcja dotycząca oceny zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz mechanizmów jego kontroli jest taka sama dla obu rodzajów ryzyka.

456. Przeprowadzając ocenę ryzyka płynności i finansowania w ramach SREP, właściwe organy mogą uwzględnić kilka źródeł informacji, w tym:

- a. wyniki analizy modelu biznesowego instytucji, w szczególności te, które pozwalają zrozumieć najważniejsze źródła ryzyka płynności i finansowania;
- b. informacje z monitorowania kluczowych wskaźników;
- c. sprawozdawczość obowiązkowa, w szczególności informacje przekazywane przez instytucję w ramach sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności i finansowania, o której mowa w art. 415 (UE) nr 575/2013.
- d. wyniki różnych działań nadzorczych;
- e. informacje przekazane przez właściwe organy ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które mogą mieć potencjalny wpływ na płynność i poziom finansowania;
- f. informacje przekazywane przez instytucję, w tym informacje z ILAAP;

- g. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych;
 - h. zalecenia, wytyczne i wskazówki zawarte w sprawozdaniach z wdrażania wskaźnika pokrycia wpływów netto i wskaźnika stabilnego finansowania netto wydawanych przez EUNB, a także ostrzeżenia i zalecenia wydawane przez organy makroostrożnościowe lub ERRS;
 - i. ryzyka zidentyfikowane w innych instytucjach stosujących podobny model biznesowy (w grupie rówieśniczej).
457. Za pomocą metod i wspólnych elementów omówionych w niniejszym tytule właściwe organy powinny określić dodatkowe właściwe wskaźniki ilościowe i inne mierniki, z których można skorzystać do monitorowania kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3.
458. Wynik oceny każdego indywidualnego ryzyka należy odzwierciedlić w podsumowaniu ustaleń zawierającym wyjaśnienie głównych czynników ryzyka, a także w punktacji, którą wyjaśniono w kolejnych sekcjach.

8.2 Ocena ryzyka płynności

459. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko płynności instytucji w perspektywie krótko- i średnioterminowej dla odpowiednich horyzontów czasowych, w tym okresów śróddziennych, w celu upewnienia się, że instytucja posiada odpowiedni poziom buforów płynności, zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych. W zakres tej oceny wchodzi następujące elementy:
- a. ocena potrzeb w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;
 - b. ocena ryzyka płynności śróddziennej;
 - c. ocena bufora płynności i zdolności do kompensacji niedoborów; oraz
 - d. nadzorcze testy warunków skrajnych dotyczące płynności.
460. W celu dokonania oceny potrzeb w zakresie płynności, buforów płynności i zdolności do kompensacji niedoborów w normalnych warunkach właściwe organy powinny wspomagać się w analizie dowodami ze sprawozdań sporządzanych według wzorów dla dodatkowych mierników stosowanych w ramach monitorowania określonych i wprowadzonych w ITS w sprawie sprawozdawczości nadzorczej⁴². Właściwe organy mogą przeprowadzać mniej szczegółową ocenę ryzyka płynności śróddziennej i test warunków skrajnych płynności, jeżeli jest to uzasadnione mniejszą istotnością tych źródeł ryzyka, zwłaszcza w przypadku instytucji kategorii 3 i 4.

⁴² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2021/451

Ocena potrzeb w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;

461. Właściwe organy powinny ocenić potrzeby w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej zarówno w warunkach normalnych, jak i warunkach skrajnych (szoku). Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. potrzeby instytucji w zakresie płynności w warunkach skrajnych w różnych perspektywach czasowych, w szczególności do 30 dni, w okresie od 30 dni do 3 miesięcy i po 3–12 miesiącach, a ściślej wpływ na potrzeby w zakresie płynności instytucji (odpływy pieniężne netto) dotkliwych, lecz prawdopodobnych warunków skrajnych, w celu pokrycia szoków idiosynkratycznych, ogólnorynkowych i połączonych; oraz
 - b. wielkość, umiejscowienie i walutę potrzeb w zakresie płynności, a gdy dana instytucja działa z wykorzystaniem różnych istotnych walut, indywidualne skutki szoków w poszczególnych walutach, w celu oddania ryzyka związanego z wymienialnością walut.
462. Właściwe organy powinny wzbogacić ocenę ryzyka płynności w perspektywie krótkoterminowej co najmniej o analizę wskaźnika pokrycia wpływów netto (LCR) określonego w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2015/61, badając w szczególności to, czy:
- a. instytucja prowadzi prawidłową sprawozdawczość w zakresie pozycji LCR; oraz
 - b. LCR w dostatecznym stopniu identyfikuje potrzeby w zakresie płynności instytucji.
463. Oceniając wpływ szoków na potrzeby instytucji w zakresie płynności, właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie istotne źródła ryzyka płynności zagrażającego instytucji. Powinny one w szczególności brać pod uwagę, w stosownych przypadkach:
- a. ewentualność, że dowolne z mających zastosowanie wymogów regulacyjnych UE mogą nie identyfikować w dostatecznym potrzeb w zakresie płynności instytucji w razie ziszczenia się scenariusza warunków skrajnych użytego dla danego wymogu, w tym gdy terminy zapadalności są krótsze niż 30 dni.
 - b. ryzyka dotyczące kontrahentów hurtowych z tytułu pozycji bilansowych i koncentracji finansowania, z uwzględnieniem ewentualnych działań podejmowanych przez instytucję w celu ochrony jej reputacji/franczyzy;
 - c. ryzyka z tytułu warunkowych przepływów pieniężnych/pozycji pozabilansowych (np. linii kredytowych, depozytów zabezpieczających) i działań (np. wspierania płynności nieskonsolidowanych spółek celowych na poziomie wykraczającym poza zobowiązania umowne), z uwzględnieniem ewentualnych działań podejmowanych przez instytucję w celu ochrony jej reputacji/franczyzy;

- d. wpływy i wypływy w ujęciu brutto i netto: w przypadku występowania bardzo dużych wpływów i wypływów, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na ryzyko, na jakie narażona jest instytucja w przypadku nieotrzymania wpływów w przewidywanym terminie, nawet jeżeli występuje ograniczone ryzyko wypływów netto;
- e. ryzyka związane z kontrahentami detalicznymi, przy uwzględnieniu ewentualnych działań podejmowanych przez instytucję w celu ochrony jej reputacji/franczyzy; W tym celu właściwe organy powinny stosować metodykę przypisywania (klasyfikacji) depozytów detalicznych do różnych koszyków ryzyka, zgodnie z art. 24 i 25 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61;
- f. ryzyko, że nadmierne ryzyka średnio- do długoterminowego profilu finansowania niekorzystnie wpłyną na zachowanie kontrahentów istotne z perspektywy krótkoterminowej pozycji płynności; oraz
- g. ryzyko powstające w kontekście depozytów powierniczych⁴³.

Ocena ryzyka płynności śróddziennej

464. Właściwe organy powinny ocenić ekspozycję instytucji na ryzyko płynności śróddziennej dla wybranego horyzontu czasowego, w tym śróddzienną dostępność aktywów płynnych w świetle nieprzewidywalności występowania nieoczekiwanych wpływów lub braku wpływów. Właściwe organy mogą wziąć pod uwagę potencjalnie mniejszą istotność tego źródła ryzyka, w szczególności w przypadku instytucji kategorii 3 i 4. W przypadku wszystkich pozostałych instytucji, w przypadku gdy to źródło ryzyka uznaje się za istotne, ocena ta powinna obejmować co najmniej ocenę płynności śróddziennej dostępnej lub osiągalnej w normalnych warunkach, a także w warunkach skrajnych finansowych lub operacyjnych (np. awarie systemów informatycznych, ograniczenia prawne dotyczące transferu środków, zawieszenie/zakończenie dostępu do usług bankowości korespondencyjnej lub usług rozliczeniowych dla walut, towarów lub instrumentów istotnych dla instytucji).

465. W przypadku jurysdykcji, w których sprawozdawczość w zakresie ryzyka płynności śróddziennej nie jest jeszcze dostępna, właściwe organy powinny opierać się na własnych analizach ryzyka płynności śróddziennej.

Ocena bufora płynności i zdolności do kompensacji niedoborów

466. Właściwe organy powinny oceniać, czy bufor płynności i zdolność do kompensacji niedoborów instytucji są na tyle wystarczające, aby umożliwiać jej zaspokojenie potrzeb w

⁴³ Najlepsze praktyki są dostępne w sprawozdaniu EUNB: Monitorowanie wdrażania wskaźnika pokrycia wpływów netto w UE – drugie sprawozdanie (EBA/REP/2021/07).

zakresie płynności w perspektywie miesiąca oraz w innych horyzontach czasowych, potencjalnie do 1 roku, w tym w ujęciu overnight. Ocena ta powinna uwzględniać:

- a. bezpośrednio dostępne bufory płynności lub okresy przetrwania instytucji w różnych scenariuszach warunków skrajnych;
- b. ogólną zdolność do kompensacji niedoborów dostępną instytucji w całym okresie danego scenariusza warunków skrajnych;
- c. takie cechy jak dotkliwość i długość trwania różnych scenariuszy warunków skrajnych i okresów uwzględnianych w ocenie potrzeb instytucji w zakresie płynności;
- d. wartość aktywów, które będą musiały zostać upłynnione w odpowiednich horyzontach czasowych;
- e. czy rzeczywiste bufory płynności i zdolność do kompensacji niedoborów, w tym jakość aktywów płynnych, odpowiadają przyjętej przez instytucję apetytu na ryzyko płynności; oraz
- f. klasyfikacja i jakość aktywów płynnych, jak określono w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61 (rozporządzenie delegowane w sprawie wskaźnika pokrycia wpływów netto)⁴⁴.

467. Właściwe organy powinny ocenić zdolność instytucji do terminowego upłynnienia jej aktywów płynnych w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie płynności w okresie warunków skrajnych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. czy instytucja testuje swój dostęp do rynku poprzez dokonywanie okresowych transakcji sprzedaży lub repo;
- b. czy występują wysokie koncentracje, które mogą stwarzać ryzyko przeszacowania bufora płynności i zdolności do kompensacji niedoborów;
- c. czy aktywa stanowiące bufor są nieobciążone (zgodnie z definicją zawartą w wytycznych EUNB w sprawie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i aktywach wolnych od obciążeń⁴⁵), znajdują się pod kontrolą właściwych pracowników i są łatwo dostępne komórce ds. zarządzania płynnością;

⁴⁴ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (Dz.U. L 11 z 17.1.2015, s. 1).

⁴⁵ Wytyczne EUNB na temat ujawniania informacji o aktywach obciążonych i nieobciążonych ([EBA/GL/2014/03](#)).

- d. czy struktura walutowa aktywów płynnych jest zgodna ze strukturą walutową potrzeb w zakresie płynności;
- e. jeżeli instytucja zaciągnęła pożyczki aktywów płynnych, czy będzie musiała je spłacić w sytuacji krótkotrwałych warunków skrajnych pod względem płynności, co oznaczałoby, że instytucja utraci dostęp do tych aktywów i nie będzie mogła ich użyć do uzupełnienia odpływów wynikających z warunków skrajnych, uwzględniając wynik netto transakcji; oraz
- f. prawdopodobną wartość przyznaną instrumentów wsparcia płynności, jeżeli właściwe organy uznają, że instrumenty te można do pewnego stopnia zaliczyć do zdolności do kompensacji niedoborów.

Nadzorcze testy warunków skrajnych dotyczące płynności

468. Właściwe organy powinny korzystać z opracowanych i przeprowadzanych przez siebie testów warunków skrajnych dotyczących płynności jako niezależnego narzędzia oceny ryzyka płynności krótko- i średnioterminowej, w celu:

- a. identyfikacji ryzyka płynności w różnych horyzontach czasowych i przy zastosowaniu różnych scenariuszy warunków skrajnych. Scenariusze warunków skrajnych powinny mieć zaczepienie w założeniach 30-dniowych warunków skrajnych dla wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR), przy czym właściwe organy mogą rozszerzyć zakres swojej oceny badając ryzyka w okresie 30 dni i po upływie 30 dni oraz zmieniając założenia dotyczące LCR w celu uwzględnienia ryzyka niepokrytych dostatecznie przez LCR;
- b. uzyskania własnej wiedzy na temat ryzyka płynności w uzupełnieniu informacji pochodzących z wewnętrznych testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje;
- c. zidentyfikowania i ilościowego określenia obszarów ryzyka płynności; oraz
- d. uzyskania własnej wiedzy na temat ogólnego ryzyka płynności, na jakie narażona jest instytucja, która umożliwi im porównywanie relatywnego ryzyka instytucji. Zakres działań powinien co najmniej obejmować nadzorczy test warunków skrajnych obejmujący warunki skrajne dotyczące danej instytucji i jednocześnie warunki ogólnorynkowe.

469. Właściwe organy mogą rozważyć ewentualną zmianę wymogu w zakresie pokrycia wypływów netto oraz jego wrażliwość, kierując się wymogami dotyczącymi stosowania art. 412 ust. 3 i art. 414 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 podczas scenariuszy łagodnych warunków skrajnych, za pomocą nadzorczych lub specyficznych dla instytucji testów warunków skrajnych dotyczących płynności. Zasadniczo scenariusze stosowane w tej ocenie powinny być mniej dotkliwe (np. wyłącznie ogólnorynkowe warunki skrajne) niż scenariusze stosowane do

testowania przetrwania instytucji (ogólnorynkowe i systemowe warunki skrajne), a tym samym odzwierciedlać sytuacje niewymagające od instytucji wykorzystania minimalnego bufora płynności. Przeprowadzając nadzorcze testy warunków skrajnych w zakresie płynności dla instytucji kategorii 3 i 4, właściwe organy mogą stosować mniejszą liczbę scenariuszy i stosować mniejszą szczegółowość analizy niż w przypadku innych instytucji.

8.3 Ocena nieodłącznego ryzyka finansowania

470. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko finansowania instytucji i wypełnianie średnio- i długoterminowych aktywów i pozycji pozabilansowych za pomocą szeregu instrumentów stabilnego finansowania, zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych. W zakres tej oceny wchodzi następujące elementy:

- a. ocena profilu finansowania instytucji;
- b. ocena ryzyk zagrażających stabilności profilu finansowania;
- c. ocena rzeczywistego dostępu do rynku; oraz
- d. ocena oczekiwanej zmiany ryzyka finansowania na podstawie planu finansowania instytucji;

Ocena profilu finansowania instytucji

471. Właściwe organy powinny ocenić odpowiedność profilu finansowania instytucji, w tym kontraktową i urealnioną lukę płynności w przedziałach średnio- i długoterminowym j, w stosunku do jej modelu biznesowego, strategii i apetytu na ryzyko: Ściślej rzecz biorąc, powinny one uwzględnić:

- a. czy średnio- i długoterminowe aktywa i pozycje pozabilansowe instytucji mają dostateczne pokrycie w szeregu instrumentach stabilnego finansowania, zgodnie z art. 413 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, i czy jej rzeczywiste niedopasowania w określonych horyzontach czasowych mieszczą się w dopuszczalnych granicach zważywszy na specyfikę modelu biznesowego instytucji.
- b. czy – według opinii właściwego organu dotyczącej pożądanego profilu finansowania instytucji – jej rzeczywisty profil finansowania jest wystarczający w stosunku do pożądanego;
- c. (lokalne) czynniki regulacyjne i kontraktowe mające wpływ na zachowanie dostawców finansowania (np. uregulowania dotyczące rozliczeń, bail-in, systemy gwarancji depozytów itp., ponieważ czynniki te mogą wpłynąć na zachowanie dostawców finansowania), w szczególności gdy występują istotne zmiany lub różnice między jurysdykcjami, w obrębie których instytucja prowadzi działalność; oraz

- d. to, że transformacja terminów zapadalności prowadzi do niedopasowań, przy czym te muszą być utrzymywane w możliwych do opanowania i kontrolowania granicach w celu zapobiegania załamaniu się modelu biznesowego w okresach warunków skrajnych lub zmiany sytuacji na rynku.
 - e. o ile są dostępne, wszelkie dodatkowe informacje otrzymane od organu sprawującego nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na temat ekspozycji na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz potencjalnych niedociągnięć w systemie zarządzania ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu instytucji, które mogłyby zwiększyć ryzyko finansowania.
472. Właściwe organy powinny wspierać ocenę profilu finansowania instytucji, analizując co najmniej wskaźnik stabilnego finansowania netto określony w części szóstej tytuł IV rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a w szczególności:
- a. instytucja prowadzi prawidłową sprawozdawczość w zakresie pozycji NSFR; oraz
 - b. LCR w dostatecznym stopniu identyfikuje potrzeby w zakresie stabilnego finansowania instytucji.
473. Właściwe organy powinny ocenić, czy potencjalne nieprawidłowości wynikające z profilu finansowania instytucji, takie jak niedopasowanie terminów zapadalności wykraczające poza dopuszczalne granice, nadmierne koncentracje źródeł finansowania, nadmierne poziomy obciążenia aktywów lub nieodpowiednie bądź niestabilne finansowanie aktywów długoterminowych, mogłyby doprowadzić do niedopuszczalnego wzrostu kosztu finansowania instytucji. Właściwe organy powinny uwzględniać, czy:
- a. ryzyko prolongowania finansowania przy wyższych stopach procentowych w przypadku nadmiernego uzależnienia od określonych źródeł finansowania, znacznego wzrostu potrzeb instytucji w zakresie finansowania lub postrzegania instytucji przez źródła finansowania jako posiadającej profil o zwiększonym ryzyku, zwłaszcza gdy istnieje znikome prawdopodobieństwo, że zwiększone koszty z tego tytułu zostaną automatycznie przeniesione na klientów; oraz
 - b. czy rosnący poziom obciążenia aktywów powyżej dopuszczalnych poziomów zmniejsza dostęp do finansowania niewymagającego zabezpieczeń i podnosi jego koszt.

Ocena ryzyk zagrażających stabilności profilu finansowania

474. Właściwe organy powinny rozważyć czynniki ograniczające stabilność profilu finansowania w odniesieniu do cech aktywów, pozycji pozabilansowych i pasywów. Właściwe organy powinny uwzględniać, czy:

- a. możliwość, że wszelkie mające zastosowanie wymogi regulacyjne UE nie pozwoliłyby na odpowiednią identyfikację stabilności profilu finansowania instytucji w normalnych scenariuszach lub scenariuszach warunków skrajnych, w tym dłuższych niż roczne horyzonty czasowe;
- b. to, że niektóre szczególne klasy aktywów będą istotniejsze dla instytucji i/lub systemu niż inne;
- c. strukturalne niedopasowanie zapadalności aktywów i pasywów w poszczególnych istotnych walutach – o ile występują – oraz w ujęciu zagregowanym, a także to, jak niedopasowanie walutowe nakładające się na strukturalne niedopasowanie zapadalności wpływa na łączne ryzyko zagrażające stabilności profilu finansowania; oraz
- d. odpowiednie miary finansowania strukturalnego (odpowiednie dla modelu biznesowego instytucji). Przykłady wskaźników finansowania strukturalnego mogą obejmować wskaźnik kredytów/depozytów, niedopasowanie poziomu płynności klientów oraz skorygowaną behawioralnie tabelę terminów zapadalności;
- e. cechy finansowania, które mogłyby wskazywać na zwiększone ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz obawy z perspektywy ostrożnościowej (takie jak zależność od depozytów nierezydentów, zwłaszcza z jurysdykcji wysokiego ryzyka (zidentyfikowanych przez Komisję Europejską), depozyty w zagranicznych lokalizacjach rezerwacyjnych niezgodnych z modelem biznesowym lub nietypowe ustawienia stóp procentowych w porównaniu z podobnymi systemami, które nie są spójne z rodzajem produktu lub modelem biznesowym instytucji). W przypadku zidentyfikowania takich cech właściwe organy powinny współpracować z organem sprawującym nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w celu uzyskania oceny systemu zarządzania ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz określenia wpływu na ryzyko finansowania⁴⁶.

475. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko stabilności profilu finansowania wynikające z koncentracji źródeł finansowania. W stosownych przypadkach powinny one uwzględnić następujące czynniki:

- a. koncentracje pod różnymi względami, w szczególności i w stosownych przypadkach: pod względem rodzaju używanych instrumentów finansowania, rynków finansowania, pojedynczych lub powiązanych kontrahentów, a także inne rodzaje ryzyka koncentracji, które mogą negatywnie wpłynąć na dostęp do finansowania w przyszłości (ze szczególnym uwzględnieniem rynków i instrumentów istotnych dla długoterminowego profilu finansowania i pamiętając,

⁴⁶ Zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

że ich wpływ na ryzyka koncentracji w ramach profilu płynności krótkoterminowej może być również istotny); oraz

- b. ryzyko, że obciążenie aktywów może mieć negatywny wpływ na apetyt rynku na niezabezpieczony dług instytucji (w kontekście specyfiki rynku(ów), na których działa instytucja i jej modelu biznesowego). Wśród czynników uwzględnianych w tej ocenie mogą się znaleźć:
- całkowita kwota aktywów obciążonych i/lub pożyczonych w stosunku do bilansu;
 - dostępność wolnych aktywów (aktywów, które nie są, lecz mogą zostać obciążone), zwłaszcza w relacji do niezabezpieczonego finansowania hurtowego ogółem;
 - poziom nadwyżkowego zabezpieczenia w stosunku do bazy kapitałowej; nadwyżkowe zabezpieczenie oznacza kwotę, o jaką wartość aktywów użytych w celu uzyskania zabezpieczonego finansowania przewyższa nominalną kwotę uzyskanego finansowania (np. jeżeli do zabezpieczenia 100 EUR wykorzystano kwotę 120 EUR, wysokość nadwyżkowego zabezpieczenia wynosi 20 EUR); oraz
 - potencjalny wpływ wysokości nadwyżkowego zabezpieczenia na program ubezpieczeń depozytów w przypadku upadłości instytucji.

Ocena rzeczywistego dostępu do rynku

476. Właściwe organy powinny dysponować wiedzą na temat bieżącego dostępu instytucji do rynku, a także obecnych i przyszłych zagrożeń dla tego dostępu. W stosownych przypadkach powinny one uwzględniać następujące czynniki:

- a. wszelkie informacje posiadane przez właściwe organy, w tym uzyskane z instytucji, wskazujące, że instytucja ma wysokie oczekiwania wobec niektórych rynków lub kontrahentów (w tym banków centralnych), którzy są dla niej ważni, w stosunku do potencjału tych rynków/kontrahentów;
- b. wszelkie znaczące lub nieoczekiwane zmiany w zakresie emisji długu, o których właściwe organy powezmą wiedzę na każdym istotnym rynku (w tym w istotnych walutach); należy odnotować, że właściwe organy powinny oczekiwać od instytucji powiadomienia o wszelkich tego rodzaju zmianach. Właściwe organy powinny również ocenić, czy takie zmiany wynikają ze strategicznych wyborów instytucji, czy są raczej oznaką ograniczonego dostępu do rynku;

- c. ryzyko, że wiadomości dotyczące instytucji mogą odbić się negatywnym echem na rynku (postrzeganie/ufność), a tym samym wpłynąć na dostęp do rynku. Dotyczy to wiadomości znanych lub jeszcze nieznanymi rynkowi; oraz
- d. oznaki, że ryzyko płynności krótkoterminowej (np. gdy ryzyko płynności krótkoterminowej jest oceniane jako wysokie) może ograniczyć dostęp instytucji do jej głównych rynków finansowania.

Ocena oczekiwanej zmiany ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji

477. Właściwe organy powinny ocenić oczekiwaną zmianę ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji; Ocena ta powinna uwzględniać następujące aspekty:
- a. sposób, w jaki plan finansowania instytucji, o ile zostanie zrealizowany w całości, wpłynie na ryzyko finansowania instytucji, zważywszy że realizacja planu finansowania może doprowadzić do zwiększenia lub zmniejszenia ryzyk związanych z profilem finansowania; oraz
 - b. pogląd nadzorczy dotyczący wykonalności planu.

8.4 Ocena zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

478. Aby uzyskać kompleksowy ogólny profilu ryzyka płynności i finansowania instytucji, właściwe organy powinny również analizować ramy zarządzania i zarządzania ryzykiem funkcjonujące w zakresie jej ryzyka płynności i finansowania. W tym celu właściwe organy powinny ocenić:
- a. strategię w zakresie ryzyka płynności i apetyt na ryzyko płynności;
 - b. ramy organizacyjne, polityki i procedury;
 - c. identyfikację, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka;
 - d. wykonywane przez instytucję testy warunków skrajnych dotyczące płynności;
 - e. ramy kontroli wewnętrznej stosowane na potrzeby zarządzania ryzykiem płynności;
 - f. plany awaryjne płynności instytucji; oraz
 - g. plany finansowania instytucji.

Strategia w zakresie ryzyka płynności i apetyt na ryzyko płynności

479. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja odpowiednio określa i komunikuje swoją strategię w zakresie ryzyka płynności i apetyt na ryzyko płynności. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. czy strategia w zakresie ryzyka płynności i apetyt na ryzyko płynności są określane, zatwierdzane i aktualizowane przez organ zarządzający;
 - b. czy instytucja posiada odpowiednie ramy zapewniające skuteczne przekazywanie strategii w zakresie ryzyka płynności właściwym pracownikom;
 - c. czy strategia w zakresie ryzyka płynności i apetyt na ryzyko płynności są wyraźnie określane, odpowiednio dokumentowane, skutecznie wdrażane i przekazywane wszystkim właściwym pracownikom.
 - d. czy apetyt na ryzyko płynności jest odpowiednia dla instytucji zważywszy na jej model biznesowy, ogólną tolerancję na ryzyko, rolę w systemie finansowym, kondycję finansową i potencjał finansowania; oraz
 - e. czy strategia w zakresie ryzyka płynności instytucji i ramy apetytu na ryzyko płynności są właściwie zintegrowane z jej ogólnymi apetytem na ryzyko.

Ramy organizacyjne, polityki i procedury

480. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie rozwiązania w zakresie zarządzania oraz zarządzania ryzykiem płynności i finansowania. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. czy organ zarządzający zatwierdza polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania i czy regularnie omawia je oraz poddaje cyklicznym przeglądom;
 - b. czy kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiada za opracowywanie i wdrażanie polityk i procedur zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
 - c. czy kadra kierownicza wyższego szczebla zapewnia monitorowanie wykonania decyzji organu zarządzającego;
 - d. czy ramy zarządzania ryzykiem płynności i finansowania są wewnętrznie spójne i zapewniają możliwość przeprowadzenia kompleksowego ILAAP, i są dobrze zintegrowane z ogólnym procesem zarządzania ryzykiem stosowanym przez instytucję.
 - e. czy polityki i procedury są odpowiednie dla instytucji, uwzględniając jej apetyt na ryzyko płynności; oraz

- f. czy polityki i procedury są właściwie określone, sformalizowane i skutecznie komunikowane w całej instytucji.

481. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne na potrzeby funkcjonowania komórek ds. zarządzania, pomiaru i kontroli ryzyka płynności i finansowania, wraz z dostatecznymi zasobami ludzkimi i technicznymi umożliwiającymi realizację zadań i rozwój tych komórek, a także wykonywanie niezbędnych zadań w zakresie monitorowania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. czy systemy i procesy kontroli i monitorowania ryzyka płynności są kontrolowane przez niezależne komórki ds. kontroli;
- b. czy zakres działania komórek ds. zarządzania ryzykiem, pomiaru i kontroli ryzyka obejmuje ryzyko płynności w całej instytucji (w tym w oddziałach), a w szczególności wszystkie obszary, w których ryzyko płynności może być podejmowane, ograniczane lub monitorowane;
- c. czy instytucja posiada zbiór dokumentów określających politykę w zakresie płynności i finansowania, które w wystarczającym stopniu promują ostrożne postępowanie pracowników instytucji (w tym w zakresie przyjmowania depozytów i zapewniają skuteczne działanie funkcji kontroli; oraz
- d. czy instytucja posiada odpowiednie pisemne wewnętrzne polityki oraz procedury zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, a także adekwatność ram zarządzania ryzykiem płynności i finansowania instytucji.

482. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje odpowiednie podejście zapewnienia sobie stałego dostępu do swoich istotnych rynków finansowania. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. metody stosowane przez instytucję w celu utrzymania stałej obecności na rynkach (testowanie dostępu do rynku); w przypadku określonych małych instytucji lub wyspecjalizowanych modeli biznesowych testowanie dostępu do rynków może nie być istotne;
- b. metody używane przez instytucję do budowania mocnych powiązań z dostawcami finansowania w celu zmniejszenia ryzyka ograniczenia dostępu do finansowania; oraz
- c. wszelkie przesłanki wskazujące, że instytucja będzie nadal posiadała bieżący dostęp do rynku w czasie warunków skrajnych (nawet jeżeli dostęp do rynku w warunkach skrajnych będzie ją kosztował więcej).

Identyfikacja, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie ryzyka

483. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy i systemy IT służące identyfikacji i pomiarowi ryzyka płynności i finansowania, odpowiadające wielkości, złożoności, apetytowi na ryzyko i zdolności do podejmowania ryzyka. Właściwe organy powinny uwzględnić następujące czynniki:

- a. czy instytucja wdrożyła odpowiednie metody prognozowania swoich przepływów pieniężnych w odpowiednich horyzontach czasowych, przy założeniu warunków normalnych i skrajnych i wszystkich istotnych czynników ryzyka;
- b. czy instytucja stosuje odpowiednie oraz poddawane regularnemu przeglądowi kluczowe założenia i metodyki umożliwiające identyfikację interakcji między różnymi ryzykami (kredytowym, rynkowym itp.) zarówno z tytułu pozycji bilansowych, jak i pozabilansowych;
- c. w istotnych przypadkach, czy uwzględniane są wszystkie istotne podmioty prawne, oddziały i jednostki zależne w jurysdykcji, w której działa instytucja; oraz
- d. czy instytucja jest świadoma swojej zdolności do dostępu do instrumentów finansowych niezależnie od tego, gdzie instrumenty te się znajdują, mając na uwadze wszelkie prawne, regulacyjne i operacyjne ograniczenia korzystania z nich, w tym przykładowo niedostępność aktywów w związku z ich obciążeniem w różnych horyzontach czasowych.

484. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucje posiadają odpowiednie ramy sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności i finansowania. Właściwe organy powinny uwzględniać, czy:

- a. czy istnieje zestaw uzgodnionych przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla kryteriów dotyczących raportowania określających zakres, sposób i częstotliwość raportowania w zakresie ryzyka płynności i finansowania, i kto jest odpowiedzialny za sporządzanie raportów;
- b. jakość i odpowiedniość systemów informacyjnych, informacji zarządczych i wewnętrznych przepływów informacji wspomagających zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania, i czy dane oraz informacje używane przez instytucję są zrozumiałe dla docelowych odbiorców, ścisłe i przydatne (np. terminowe, niezbyt skomplikowane, o właściwym zakresie itp.); oraz
- c. czy konkretne raporty i dokumentacja zawierające kompleksowe i łatwo dostępne informacje dotyczące ryzyka płynności są przekazywane regularnie odpowiednim odbiorcom (jak organ zarządzający, kadra kierownicza wyższego szczebla lub komitet ds. aktywów-pasywów).

485. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność procesu pomiaru ryzyka płynności śróddziennej, w szczególności dla tych instytucji, które są uczestnikami systemów płatności, rozliczeń i rozrachunków. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. czy instytucja wystarczająco monitoruje i kontroluje przepływy pieniężne i zasoby płynne dostępne dla zaspokojenia ewentualnego śróddziennego i prognozowanego zapotrzebowania na przepływy pieniężne w ciągu dnia; oraz
- b. czy instytucja przeprowadza odpowiednie szczególne testy warunków skrajnych dla operacji śróddziennych (w przypadku gdy instytucja powinna rozważyć scenariusze podobne do powyższych).

486. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiedni zestaw wskaźników dotyczących pozycji płynności i finansowania, które są odpowiednio dostosowane do modelu biznesowego i charakteru, skali i złożoności instytucji. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:

- a. wskaźniki odpowiednio odzwierciedlają profil ryzyka płynności instytucji, takie jak:
 - stopień dywersyfikacji aktywów płynnych w zabezpieczeniu przed utratą płynności między różnymi kategoriami aktywów płynnych i w ramach tej samej kategorii aktywów płynnych oraz wszelkie inne istotne czynniki dywersyfikacji, takie jak rodzaje emitentów, kontrahentów lub lokalizacja geograficzna tych emitentów i kontrahentów;
 - stopień spójności między denominacją waluty ich aktywów płynnych a rozkładem wypływów płynności netto według waluty;
- b. wskaźniki odpowiednio uwzględniają kluczowe aspekty ryzyka płynności związane z potencjalnymi ryzykami klifu związanymi m.in. z:
 - koncentracją odpływowych terminów zapadalności, biorąc również pod uwagę wszelkie potencjalne przedterminowe wycofanie zobowiązań, w szczególności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;
 - programami wsparcia banku centralnego;
- c. czy wskaźniki w wystarczającym stopniu obejmują najważniejsze strukturalne zagrożenia finansowania, na jakie narażona jest instytucja, takie jak:
 - stopień uzależnienia od pojedynczego rynku lub zbyt małej ilości rynków/kontrahentów;
 - brak elastyczności źródeł finansowania i czynniki wpływające na ich zachowanie;

- koncentracja działalności w różnych walutach, a mianowicie stopień spójności między walutą dostępnego stabilnego finansowania a podziałem na waluty wymaganego stabilnego finansowania;
 - koncentracja finansowania ze strony określonych kredytodawców, w tym banków centralnych, w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej;
 - najistotniejsze koncentracje terminów zapadalności i niedopasowania terminów zapadalności w perspektywie długoterminowej; oraz
- d. czy wskaźniki są odpowiednio udokumentowane, okresowo weryfikowane, używane jako dane stanowiące podstawę określania apetytu na ryzyko instytucji, są częścią sprawozdawczości zarządczej i są używane do wyznaczania limitów operacyjnych.

Specyficzne dla instytucji testy warunków skrajnych dotyczące płynności

487. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła adekwatne testy warunków skrajnych dotyczące płynności w ramach swojego ogólnego programu testów warunków skrajnych, zgodnie z *Wytycznymi EUNB dotyczącymi testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje*, w celu uzyskiwania wiedzy o wpływie negatywnych zdarzeń na jej ekspozycję na ryzyko i na ilościową oraz jakościową adekwatność jej aktywów płynnych oraz określenia czy zasoby płynności posiadane przez instytucję są wystarczające do pokrycia ryzyk, które mogą się pojawić podczas różnego rodzaju scenariuszy warunków skrajnych, i/lub do przeciwdziałania ryzykom wynikającym z wad kontroli, zarządzania i innych niedociągnięć. W tym celu właściwe organy powinny uwzględnić to, czy ramy testów warunków skrajnych umożliwiają:
- a. określanie horyzontu przetrwania instytucji, mając na uwadze jej istniejący bufor płynności i stabilne źródła finansowania oraz apetyt na ryzyko instytucji w okresie dotkliwych, lecz prawdopodobnych warunków skrajnych;
 - b. analizowanie wpływu scenariuszy warunków skrajnych na jej skonsolidowaną, obejmującą całą grupę, pozycję płynności i na pozycję płynności indywidualnych podmiotów oraz linii biznesowych; oraz
 - c. zrozumienie, gdzie mogą pojawić się ryzyka, niezależnie od struktury organizacyjnej i stopnia scentralizowanego zarządzania ryzykiem płynności instytucji.
488. Właściwe organy powinny również ocenić, czy niezbędne są dodatkowe testy dla indywidualnych podmiotów lub podgrup płynności narażonych na znaczące ryzyko płynności. Testy te powinny uwzględniać konsekwencje scenariuszy w różnych horyzontach czasowych, w tym w ujęciu śróddziennym.

489. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja przekazała informacje o modelowanym wpływie różnych rodzajów scenariuszy warunków skrajnych, a także wyniki szeregu testów wrażliwości (z uwzględnieniem zasady proporcjonalności). Należy poświęcić szczególną uwagę ocenie projektu scenariuszy warunków skrajnych i poszczególnych symulacjom szoków w nich zawartych, mając na uwadze to, czy w projekcie instytucja nie tylko uwzględnia przeszłość, ale również korzysta z hipotez opartych na jej osądzie eksperckim. Właściwe organy powinny zbadać, czy uwzględniane są co najmniej następujące scenariusze:

- a. warunków skrajnych krótkoterminowych i utrzymujących się w czasie;
- b. warunków skrajnych specyficznych dla instytucji i ogólnorynkowych (występujących jednocześnie na wielu rynkach); oraz
- c. (i) w połączeniu z (ii).

490. Ważnym aspektem, który powinny uwzględniać właściwe organy w ocenie ram testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję, jest modelowanie przez instytucję wpływu hipotetycznych scenariuszy warunków skrajnych na przepływy pieniężne instytucji i jej zdolność do kompensacji niedoborów oraz horyzont przetrwania i to, czy modelowanie odzwierciedla poszczególne skutki, jakie warunki skrajne w gospodarce mogą mieć zarówno dla aktywów instytucji, jak i jej wpływów i wy wpływów.

491. Właściwe organy powinny również ocenić, czy określając założenia warunków skrajnych instytucja stosuje podejście ostrożnościowe. W zależności od rodzaju i dotkliwości scenariusza właściwe organy powinny rozważyć, odpowiednio do przypadku, odpowiedniość szeregu założeń, zwłaszcza dotyczących:

- a. odpływu finansowania detalicznego;
- b. ograniczenia poziomu finansowania hurtowego zabezpieczonego i niezabezpieczonego;
- c. korelacji między rynkami finansowania a dywersyfikacją pomiędzy różnymi rynkami;
- d. dodatkowych zagrożonych ekspozycji pozabilansowych;
- e. terminów wykonania (w przypadku gdy podmiot dostarczający finansowanie posiada opcje kupna);
- f. skutków pogorszenia się ratingu kredytowego instytucji;
- g. wymienialności walutowej i dostępu do rynków walutowych i rachunków bankowych korespondencyjnych;

- h. możliwości transferu płynności między podmiotami, sektorami i krajami;
 - i. szacunkowego przyszłego wzrostu sumy bilansowej; oraz
 - j. w związku z ryzykiem utraty reputacji, domniemanego wymogu rolowania aktywów i odnowienia lub utrzymania innych form wsparcia płynności.
492. Właściwe organy powinny ocenić, czy ramy zarządzania testami warunków skrajnych dotyczącymi płynności są odpowiednie i czy są odpowiednio zintegrowane z ogólną strategią zarządzania ryzykiem. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. czy zakres i częstotliwość testów warunków skrajnych są odpowiednie w świetle charakteru i złożoności instytucji, jej ekspozycji na ryzyko płynności i jej relatywnego znaczenia dla systemu finansowego;
 - b. czy wyniki testów warunków skrajnych są zintegrowane z procesem planowania strategicznego w zakresie płynności oraz finansowania instytucji i czy są używane do zwiększenia efektywności zarządzania płynnością w przypadku wystąpienia kryzysu, w tym na podstawie awaryjnego planu płynności i planu naprawy płynności instytucji;
 - c. czy instytucja posiada wystarczający proces identyfikacji odpowiednich czynników ryzyka na potrzeby testów warunków skrajnych, uwzględniający wszystkie istotne zagrożenia mogące pogorszyć pozycję płynności tej instytucji;
 - d. czy założenia i scenariusze są weryfikowane i aktualizowane z wystarczającą częstotliwością; oraz
 - e. gdy ocena zarządzania płynnością dotyczy grupy, czy instytucja przywiązuje dostateczną wagę do wszelkich potencjalnych przeszkód dla przenoszenia płynności w ramach grupy.

Ramy kontroli wewnętrznej ryzyka płynności

493. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje solidne i kompleksowe ramy limitów wewnętrznych i kontroli wewnętrznej oraz prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające lub łagodzące ryzyko płynności stosownie do jej apetytu na ryzyko. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. ramy limitów i kontroli odpowiadają złożoności, rozmiarowi i modelowi biznesowemu instytucji i odzwierciedlają poszczególne istotne czynniki ryzyka płynności, takie jak niedopasowanie terminów zapadalności, niedopasowanie walutowe, transakcje na instrumentach pochodnych, zarządzanie zabezpieczeniem, pozycje pozabilansowe i ryzyko płynności śróddziennej;

- b. instytucja wprowadziła limity mające na celu zapewnienie spójności między denominacją waluty jej aktywów płynnych a rozkładem wypływów płynności netto według waluty zgodnie z art. 8 ust. 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61;
 - c. instytucja wdrożyła odpowiednie limity i systemy monitorowania, które odpowiadają jej apetytowi na ryzyko płynności i bazują na wynikach testów warunków skrajnych dotyczących płynności.
 - d. limity ryzyka są regularnie weryfikowane przez odpowiednie organy instytucji, a informacja o nich jest przekazywana w sposób jasny pracownikom wszystkich istotnych linii biznesowych;
 - e. istnieją jasne i przejrzyste procedury zatwierdzania i przeglądu poszczególnych limitów ryzyka płynności;
 - f. istnieją jasne i przejrzyste procedury monitorowania przestrzegania indywidualnych limitów ryzyka płynności i stosowania limitów dla oddziałów (w tym jasne procedury raportowania i przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji); oraz
 - g. ramy limitów i kontroli pomagają instytucji zapewnić dostępność zdywersyfikowanej struktury finansowania oraz wystarczających i dostępnych aktywów płynnych.
494. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła odpowiedni system cen transferowych jako część ram kontroli ryzyka płynności. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. czy system cen transferowych instytucji obejmuje wszystkie istotne obszary działalności;
 - b. czy system cen transferowych instytucji obejmuje wszystkie istotne koszty, korzyści i ryzyka płynności;
 - c. czy powstały mechanizm umożliwia kierownictwu stosowanie odpowiednich zachęt dla zarządzania ryzykiem płynności;
 - d. czy metodyka ustalania cen transferowych i jej kalibracja są odpowiednio weryfikowane i aktualizowane stosowanie do wielkości i złożoności instytucji.
 - e. czy system cen transferowych i metody ustalania cen transferowych są komunikowane właściwym pracownikom; oraz
 - f. jako czynnik dodatkowy – czy polityka instytucji w zakresie zintegrowania metod ustalania cen transferowych z ramami wyceny wewnętrznej jest używana w

procesie oceny i podejmowania decyzji dotyczących transakcji z klientami (dotyczy to obu stron bilansu, np. udzielania kredytów i przyjmowania depozytów).

495. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie mechanizmy kontroli bufora aktywów płynnych. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. ramy kontroli obejmują terminowe monitorowanie bufora aktywów płynnych, w tym jakości aktywów, bezpośredniej dostępności dla podmiotu z grupy korzystającego z aktywów w celu pokrycia ryzyka płynności, a także wszelkich przeszkód utrudniających terminowe upłynnienie aktywów;
 - b. instytucja posiada limity koncentracji między różnymi kategoriami aktywów płynnych i w ramach tej samej kategorii aktywów płynnych w zabezpieczeniu przed utratą płynności (według kontrahentów, rodzaju emitenta lub lokalizacji geograficznej tych emitentów i kontrahentów) zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61;
 - c. instytucja posiada odpowiednią politykę monitorowania warunków rynkowych, które mogą mieć wpływ na jej zdolność do szybkiej sprzedaży lub sprzedaży w ramach transakcji repo aktywów na rynku.

Plany awaryjne płynności

496. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan awaryjny płynności instytucji w dostatecznym stopniu określa polityki, procedury i plany działania dotyczące przeciwdziałania dotkliwym potencjalnym zakłóceniom zdolności instytucji do samofinansowania. Powinny one uwzględniać przedmiot i zakres awaryjnych środków finansowania określonych w planie awaryjnym płynności, a zwłaszcza takie czynniki jak:
- a. to, czy plan w sposób dostateczny określa mechanizmy zarządzania jego wprowadzeniem w życie i realizacją.
 - b. to, czy plan odpowiednio oddaje profil ryzyka płynności i ogólny profil ryzyka instytucji.
 - c. to, czy instytucja posiada ramy wskaźników wczesnego ostrzegania w zakresie płynności, które umożliwiają zasadniczo instytucji stwierdzanie na czas pogorszenia się sytuacji na rynku i ustalanie niezbędnych działań.
 - d. czy w LCP wyraźnie opisano, że bufor płynności wskaźnika pokrycia wypływów netto ma być stosowany w przypadku warunków skrajnych, nawet jeżeli prowadzi to do wartości wskaźnika pokrycia wypływów netto poniżej 100%, w tym czy jest to część oczekiwanego zarządzania ryzykiem utraty płynności w warunkach skrajnych, że późniejsze przekazywanie informacji kadrze kierowniczej wyższego szczebla odbywa się w przypadku osiągnięcia ustalonych niższych wartości

wskaźnika pokrycia wpływów netto. LCP powinien jasno odzwierciedlać i opisywać sposób zarządzania ryzykiem utraty płynności w warunkach skrajnych, aby jak najdokładniej ukierunkować się na ukierunkowane poziomy pokrycia wpływów netto.

- e. czy w planie wyszczególniono wszystkie istotne (potencjalne) źródła finansowania, w tym szacunkowe kwoty dostępne w ramach poszczególnych źródeł płynności i szacowany czas niezbędny instytucji do pozyskania środków z tych źródeł.
- f. czy środki odpowiadają ogólnej strategii w zakresie ryzyka i apetytowi na ryzyko płynności instytucji.
- g. odpowiedniość założeń dotyczących roli finansowania pochodzącego od banku centralnego w planie awaryjnym płynności. Właściwe organy mogą między innymi uwzględnić własne poglądy dotyczące:
 - bieżącej i przyszłej dostępności potencjalnych alternatywnych źródeł finansowania w ramach programów kredytowych banku centralnego;
 - rodzajów instrumentów kredytowych, dopuszczalnego zabezpieczenia i procedur operacyjnych służących ocenie finansowania ze środków banku centralnego; oraz
 - okoliczności, w jakich finansowanie banku centralnego byłoby potrzebne, wymaganej kwoty oraz okresu, w jakim korzystanie ze środków banku centralnego byłoby najprawdopodobniej niezbędne.

497. Właściwe organy powinny ocenić, czy działania opisane w planie awaryjnym płynności są wykonalne w świetle scenariuszy warunków skrajnych, w których mają zostać realizowane. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. stopień spójności i interakcji między testami warunków skrajnych instytucji dotyczącymi płynności, jej planem awaryjnym dotyczącym płynności i jej wskaźnikami wczesnego ostrzegania w zakresie płynności;
- b. czy działania określone w planie awaryjnym dotyczącym płynności umożliwiają instytucji odpowiednie reagowanie na szereg możliwych scenariuszy poważnych warunków skrajnych dotyczących płynności, w tym warunków skrajnych specyficznych dla instytucji i warunków skrajnych obejmujących cały rynek, a także na potencjalne interakcje między nimi; oraz
- c. czy określone w planie awaryjnym płynności działania są kwantyfikowane ostrożnościowo w zakresie zdolności do wygenerowania płynności w warunkach skrajnych i czasu niezbędnego do ich realizacji, biorąc pod uwagę wymogi operacyjne, takie jak zdeponowanie zabezpieczenia w banku centralnym.

498. Właściwe organy powinny ocenić odpowiedniość ram zarządzania instytucji w kontekście jej planu awaryjnego dotyczącego płynności. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. odpowiedniość procedur przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji i hierarchizacji działań regulujących to, w jakich okolicznościach i w jakim trybie każde z działań może i powinno być uruchamiane;
- b. czy instytucja posiada odpowiednie polityki i procedury dotyczące komunikacji wewnątrz instytucji i ze stronami zewnętrznymi; oraz
- c. stopień spójności między planem awaryjnym płynności a planami ciągłości działania instytucji.

Plany finansowania

499. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan finansowania jest wykonalny i odpowiedni w świetle charakteru, skali i złożoności działalności instytucji, jej bieżącej i prognozowanej działalności oraz płynności i profilu finansowania. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. to, czy plan finansowania jest wiarygodny, jeżeli chodzi o jego zdolność do wspierania przewidywanej działalności biznesowej w scenariuszach pesymistycznych;
- b. oczekiwana zmiana profilu finansowania instytucji wynikająca z realizacji planu finansowania i to, czy jest to właściwe zważywszy na działalność i model biznesowy instytucji;
- c. czy plan finansowania przyczynia się do zapewnienia wymaganej lub pożądanej poprawy profilu finansowania instytucji;
- d. własny pogląd dotyczący (zmian w zakresie) działalności rynkowej (planowanych) planowanej przez instytucje w obrębie ich jurysdykcji w ujęciu łącznym, a także wpływu tych zmian na wykonalność indywidualnych planów finansowania;
- e. czy plan finansowania jest:
 - zintegrowany z ogólnym planem strategicznym instytucji;
 - spójny z jej modelem biznesowym; oraz
 - spójny z jej apetytem na ryzyko płynności;

500. Dodatkowo właściwe organy mogą rozważyć:

- a. czy instytucja właściwie analizuje odpowiedniość i adekwatność planu finansowania i jest ich świadoma, zważywszy na bieżące pozycje płynności i finansowania instytucji oraz ich prognozowane kształtowanie się; W ramach tej analizy właściwe organy powinny uwzględnić to, czy kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji jest w stanie wyjaśnić, dlaczego plan finansowania jest wykonalny i jakie są jego słabe punkty;
 - b. politykę stosowaną przez instytucję w celu określania, które wymiary finansowania i które rynki są dla niej istotne (i czy polityka ta jest dostateczna);
 - c. horyzont czasowy przewidywany przez instytucję na migrację do innego profilu finansowania, o ile będzie ona wymagana lub pożądana, mając na uwadze możliwość wystąpienia ryzyka w przypadku, gdy migracja do stanu docelowego będzie zbyt prędką, albo zbyt powolną; oraz
 - d. czy plan finansowania przewiduje różne strategie i jasne procedury zarządzania na potrzeby terminowego wprowadzenia zmian strategii.
501. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan finansowania instytucji jest odpowiednio realizowany. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:
- a. czy plan finansowania jest właściwie udokumentowany, a jego treść przekazywana wszystkim właściwym pracownikom; oraz
 - b. czy plan finansowania jest stosowany w bieżącej działalności instytucji, w szczególności w ramach procesu podejmowania decyzji.
502. Dodatkowo właściwe organy mogą uwzględnić to, czy instytucja jest w stanie wykazać spójność planu finansowania z danymi przekazywanymi właściwym organom we wzorze planu finansowania.
503. Właściwe organy powinny uwzględnić jakość procesów monitorowania realizacji planu finansowania stosowanych przez instytucję i zdolność planu do terminowego reagowania na odchylenia. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić takie czynniki jak:
- a. jakość informacji przekazywanych kadrze kierowniczej (wyższego szczebla) dotyczących bieżącego stanu realizacji planu finansowania;
 - b. to, czy plan finansowania przewiduje wdrożenie alternatywnych działań rezerwowych w przypadku zmiany warunków na rynku; oraz
 - c. polityka i praktyka instytucji w zakresie regularnej weryfikacji i aktualizacji planu finansowania, gdy wysokość rzeczywiście pozyskanego finansowania znacząco odbiega od planu.

8.5 Podsumowanie ustaleń i punktacja

504. Po przeprowadzeniu powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka finansowania i płynności instytucji: Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i ocenie punktowej ryzyka przyznanej, opierając się na względach wymienionych w tabelach 9 i 10.

Tabela 9. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej ryzyka płynności

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Istnieje nieistotne lub bardzo niskie ryzyko wynikające z niedopasowania (terminów zapadalności, walut itp.). Wielkość i struktura bufora płynności są wystarczające i odpowiednie. Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak: ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przekazywania płynności wewnątrz grupy itp.) jest nieistotny lub bardzo niski. 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka płynności instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka płynności są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Niedopasowanie (terminów zapadalności, walut itp.) wiąże się z niskim lub średnim ryzykiem. Ryzyko wynikające z wielkości i struktury bufora płynności jest niskie lub średnie. Poziom innych czynników ryzyka płynności (takie jak ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy itp.) jest niski lub średni. 	<ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka płynności oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka płynności są prawidłowe i spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko.
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka	<ul style="list-style-type: none"> Niedopasowanie (np. terminów zapadalności, walut itp.) wiąże się ze średnim lub wysokim ryzykiem. Ryzyko wynikające z wielkości i struktury bufora płynności jest średnie lub wysokie. Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak: ryzyko utraty reputacji, brak możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka płynności instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko nie są ze sobą spójne. Ramy organizacyjne ryzyka utraty płynności nie zapewniają wystarczającego rozdziału

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
	nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	przenoszenia płynności wewnątrz grupy itp.) jest średni lub wysoki.	obowiązków i zadań między podmiotami podejmującymi ryzyko a funkcjami zarządzania i kontroli.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Niedopasowanie (np. terminów zapadalności, walut itp.) wiąże się z wysokim ryzykiem. Ryzyko wynikające z wielkości i struktury bufora płynności jest wysokie. Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak: ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy itp.) jest wysoki. 	<ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru ryzyka płynności, monitorowania i sprawozdawczości nie są przeprowadzane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka płynności nie są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.

Tabela 10. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej ryzyka finansowania

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Czynniki związane z ryzykiem nieodłącznym	Czynniki związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest nieistotne lub bardzo niskie. Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest nieistotne. Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) są nieistotne/bardzo mało znaczące. 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka finansowania instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. Ramy instytucjonalne w zakresie ryzyka finansowania są solidne i przewidują wyraźny podział obowiązków i zadań między podejmujących ryzyko a komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka. Systemy pomiaru i monitorowania ryzyka finansowania oraz sprawozdawczości w jego zakresie są odpowiednie.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest niskie lub średnie. Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest niskie lub średnie. Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko 	

	nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	utrata reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) mają małe lub średnie znaczenie.	<ul style="list-style-type: none"> • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka finansowania są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest średnie lub wysokie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest średnie lub wysokie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) mają średnie lub duże znaczenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka finansowania instytucji i jej ogólna strategia oraz apetyt na ryzyko nie są ze sobą w pełni spójne. • Ramy organizacyjne ryzyka finansowania nie są wystarczająco oddzielone od obowiązków i zadań między podmiotami podejmującymi ryzyko a funkcjami zarządzania i kontroli. • Systemy pomiaru ryzyka finansowania, monitorowania i sprawozdawczości nie są przeprowadzane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka finansowania nie są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest wysokie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest wysokie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania itp.) mają duże znaczenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru ryzyka finansowania, monitorowania i sprawozdawczości nie są przeprowadzane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka finansowania nie są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.

Tytuł 9. Ocena płynności SREP

9.1 Uwagi ogólne

505. Właściwe organy powinny ustalić za pomocą oceny płynności SREP, czy płynność i stabilne finansowanie, jakie posiada instytucja, zapewniają odpowiednie pokrycie ryzyk płynności i finansowania ocenionych zgodnie z tytułem 8. Właściwe organy powinny również określić za pomocą oceny płynności SREP, czy w celu pokrycia ryzyk płynności i finansowania, na jakie jest lub może być narażona instytucja, nie jest niezbędne określenie szczególnych wymogów w zakresie płynności.
506. Właściwe organy powinny rozważyć bufory płynności, zdolność do kompensacji niedoborów i profil finansowania instytucji, jak również jej ILAAP oraz uregulowania, polityki, procesy i mechanizmy pomiaru ryzyka płynności i finansowania oraz zarządzania nim, jako jeden z kluczowych czynników decydujących o rentowności instytucji. Dokonane ustalenia powinny zostać ujęte w podsumowaniu i znaleźć odzwierciedlenie w punktacji przyznanej w oparciu o kryteria określone na końcu niniejszego tytułu.
507. Właściwy organ powinien przyjąć konkluzję dotyczącą adekwatności płynności, między innymi, na podstawie wyników ILAAP, o ile są one dostępne i istotne.
508. Proces oceny płynności SREP przeprowadzany przez właściwe organy powinien przebiegać według następujących etapów:
- a. ogólna ocena płynności;
 - b. ustalenie potrzeby wprowadzenia szczególnych środków w zakresie płynności;
 - c. ilościowe określenie potencjalnych szczególnych wymogów w zakresie płynności – obliczenie wskaźników referencyjnych;
 - d. wyrażenie szczególnych wymogów w zakresie płynności; oraz
 - e. określenie oceny punktowej płynności.

9.2 Ogólna ocena płynności

509. Aby ocenić, czy płynność, jaką posiada instytucja, zapewnia odpowiednie pokrycie ryzyk płynności i finansowania, właściwe organy powinny wykorzystać następujące źródła informacji:
- a. ILAAP instytucji;
 - b. wyniki oceny ryzyka płynności;

- c. wyniki oceny ryzyka finansowania;
 - d. wyniki obliczeń nadzorczych wskaźników referencyjnych; oraz
 - e. inne istotne dane (uzyskane w wyniku kontroli na miejscu, analizy grupy rówieśniczej, testów warunków skrajnych itp.).
510. Właściwe organy powinny rozważyć wiarygodność ILAAP instytucji, w tym miar ryzyka płynności i finansowania stosowanych przez instytucję.
511. Oceniając ramy procesu oceny adekwatności płynności wewnętrznej (ILAAP) instytucji, w tym wewnętrzne metody obliczania wymogów w zakresie płynności, o ile są stosowane, właściwe organy powinny ocenić, czy obliczenia ILAAP są:
- a. wiarygodne: czy użyte obliczenia/metody w sposób odpowiedni obejmują ryzyka, których dotyczą; oraz
 - b. zrozumiałe: czy obliczenia ILAAP są przedstawiane według czytelnego podziału na poszczególne elementy i w sposób zapewniający ich podsumowanie.
512. Na potrzeby oceny adekwatności płynności instytucji właściwe organy powinny również połączyć ocenę ryzyka płynności z oceną ryzyka finansowania, uwzględniając w szczególności ustalenia dotyczące:
- a. ryzyka nieobjęte wymogami dotyczącymi płynności określonymi w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61 w odniesieniu do wskaźnika pokrycia wypływów netto lub w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika stabilnego finansowania netto, w tym ryzyko płynności śróddziennej i ryzyko płynności po upływie 30-dniowego okresu, a także ryzyko finansowania przekraczające jeden rok;
 - b. innych ryzyk nieuwzględnionych i niezmiierzonych odpowiednio przez instytucję w wyniku niedoszacowania wypływów, przeszacowania wpływów, przeszacowania wartości bufora aktywów płynnych bądź zdolności do kompensacji niedoborów, bądź też niedostępności z operacyjnego punktu widzenia aktywów płynnych (aktywa niedostępne do sprzedaży, aktywa obciążone itp.);
 - c. szczególnych koncentracji zdolności do kompensacji niedoborów i/lub finansowania według kontrahentów lub produktu/rodzaju finansowania;
 - d. luki w finansowaniu w poszczególnych terminach zapadalności i wymagalności w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej;
 - e. odpowiedniego pokrycia luk w finansowaniu w różnych walutach;
 - f. efektu klifu (*cliff effects*); oraz

- g. innych istotnych wyników nadzorczych testów warunków skrajnych.

513. Właściwe organy powinny przełożyć tę ogólną ocenę na ocenę punktową płynności, która powinna odzwierciedlać pogląd właściwych organów dotyczący zagrożeń rentowności instytucji, które mogą wynikać z ryzyk płynności i finansowania.

9.3 Stwierdzenie potrzeby wprowadzenia szczególnych wymogów w zakresie płynności

514. Właściwe organy powinny zdecydować o konieczności wprowadzenia szczególnych nadzorczych wymogów w zakresie płynności wobec instytucji na podstawie własnego osądu nadzorczego i po dialogu z instytucją, uwzględniając:

- a. model biznesowy i strategię instytucji, a także ich ocenę nadzorczą;
- b. informacje z ILAAP instytucji; oraz
- c. ocenę nadzorczą ryzyk płynności i finansowania, w tym ocenę nieodłącznego ryzyka płynności, nieodłącznego ryzyka finansowania i płynności oraz zarządzania i kontroli ryzyka płynności i finansowania, mając na uwadze możliwość, że zidentyfikowane ryzyka i zagrożenia mogą wzajemnie się intensyfikować.

515. Jeżeli właściwe organy uznają, że niezbędne są szczególne wymogi w zakresie płynności w celu usunięcia nieprawidłowości dotyczących płynności i finansowania, powinny zdecydować o zastosowaniu wymogów ilościowych, o których mowa w niniejszym tytule, i/lub o zastosowaniu wymogów jakościowych, określonych w tytule 10.

516. Określając długoterminowe nadzorcze wymogi strukturalne, właściwe organy powinny rozważyć potrzebę tymczasowego wprowadzenia dodatkowych wymogów krótko-/średnioterminowych w celu ograniczenia ryzyk, które będą się utrzymywały, w czasie gdy wymogi strukturalne zaczną przynosić pożądane efekty.

517. W przypadku stwierdzenia wysokiego ryzyka, że koszty finansowania ponoszone przez instytucję wzrosną w sposób niedopuszczalny, właściwe organy powinny rozważyć środki, w tym wyznaczyć dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych (jak opisano w tytule 7), mające na celu zrekompensowanie zwiększonego potencjalnego oddziaływania na rachunek zysków i strat, na wypadek gdyby instytucja nie była w stanie przenieść kosztów finansowania na klientów, bądź też zażądać zmian struktury finansowania w celu ograniczenia ryzyka kosztów finansowania.

9.4 Ustalenie szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności

518. Właściwe organy powinny opracować i stosować nadzorcze wskaźniki referencyjne jako ilościowe narzędzia ułatwiające im dokonywanie oceny, czy płynność posiadana przez

instytucję zapewnia prawidłowe pokrycie ryzyk płynności i finansowania. Powinny być one używane jako ostrożnościowe, jednolite, przejrzyste i porównywalne wartości odniesienia służące obliczaniu i porównywaniu szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności stosowanych w odniesieniu do instytucji.

519. Opracowując nadzorcze wskaźniki referencyjne płynności, właściwe organy powinny brać pod uwagę następujące kryteria:
- a. wskaźniki referencyjne powinny być jednolite i przejrzyste i mieć charakter ostrożnościowy.
 - b. wskaźniki referencyjne powinny być opracowywane na podstawie nadzorczej oceny ryzyk płynności i finansowania oraz nadzorczych testów warunków skrajnych; nadzorcze testy warunków skrajnych powinny stanowić rdzeń wskaźników referencyjnych;
 - c. wskaźniki referencyjne powinny zapewniać porównywalne wyniki i wyliczenia, tak by możliwe było porównywanie wyliczeń wymogów w zakresie płynności w odniesieniu do instytucji stosujących podobne modele biznesowe i profile ryzyka;
 - d. wskaźniki referencyjne powinny pomóc organom nadzoru określić poziom płynności dla danej instytucji.
520. Zważywszy na różnorodność modeli biznesowych stosowanych przez instytucje, wynik obliczeń wskaźników referencyjnych może nie być każdorazowo odpowiedni dla każdej instytucji. Właściwe organy powinny zaradzić temu problemowi wybierając najodpowiedniejszy wskaźnik referencyjny spośród dostępnych wariantów i/lub kierując się własnym osądem wyniku użycia wskaźnika referencyjnego uwzględniającym specyfikę modelu biznesowego.
521. Właściwe organy powinny oceniać odpowiedniość wszystkich wskaźników referencyjnych stosowanych w odniesieniu do instytucji i na bieżąco ją weryfikować oraz uaktualniać w świetle doświadczeń uzyskiwanych w toku ich stosowania.
522. Gdy w celu ustalenia szczególnych wymogów w zakresie płynności właściwe organy stosują nadzorcze wskaźniki referencyjne, powinny one, w ramach kontaktów z instytucją, przedstawić instytucji uzasadnienie ich użycia oraz wyjaśnić ogólne zasady dotyczące ich stosowania.
523. Jeżeli właściwe organy nie opracowały własnego wskaźnika referencyjnego na potrzeby ilościowego określenia szczególnych wymogów w zakresie płynności, mogą skorzystać ze wskaźnika referencyjnego ustalonego w trybie obejmującym następujące etapy w szczególności w przypadku ryzyka płynności:

- a. analiza porównawcza, w warunkach skrajnych, wpływów pieniężnych netto i kwalifikujących się aktywów płynnych w różnych horyzontach czasowych: do 1 miesiąca (w tym w ujęciu overnight), od 1 miesiąca do 3 miesięcy i od 3 miesięcy do 1 roku. W tym celu właściwe organy powinny prognozować wypływy netto (wypływy brutto i wpływy) i zdolność do kompensacji niedoborów w pełnym przekroju terminów zapadalności, uwzględniając warunki skrajne (np. ostrożnościowa wycena aktywów płynnych przy założeniu warunków skrajnych a bieżąca wycena w warunkach normalnych po odpowiedniej redukcji wartości), lukę płynności w warunkach skrajnych na najbliższy rok;
- b. w oparciu o ocenę lukę płynności w warunkach skrajnych, oszacowanie okresu przetrwania instytucji;
- c. ustalenie pożądanego/nadzorczego minimalnego okresu przetrwania, mając na uwadze profil ryzyka instytucji oraz warunki rynkowe i makroekonomiczne; oraz
- d. jeżeli pożądaný/nadzorczy minimalny okres przetrwania jest dłuższy niż aktualny okres przetrwania instytucji, właściwe organy mogą oszacować dodatkowe kwoty aktywów płynnych (dodatkowe bufory płynności), których będą wymagać od instytucji w celu przedłużenia jej okresu przetrwania do niezbędnego minimum.

524. Podstawowym źródłem danych używanych przez właściwe organy na potrzeby wskaźników referencyjnych służących określeniu szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności będą dane gromadzone za pomocą określonej w art. 415 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 sprawozdawczości nadzorczej w zakresie płynności i stabilnego finansowania, w ujęciu indywidualnym i skonsolidowanym, a także w zakresie dodatkowych mierników monitorowania płynności. Charakter projektowanych wskaźników referencyjnych będzie zależał od treści tych sprawozdań, a termin wdrożenia wskaźników od czasu przekazania sprawozdań.

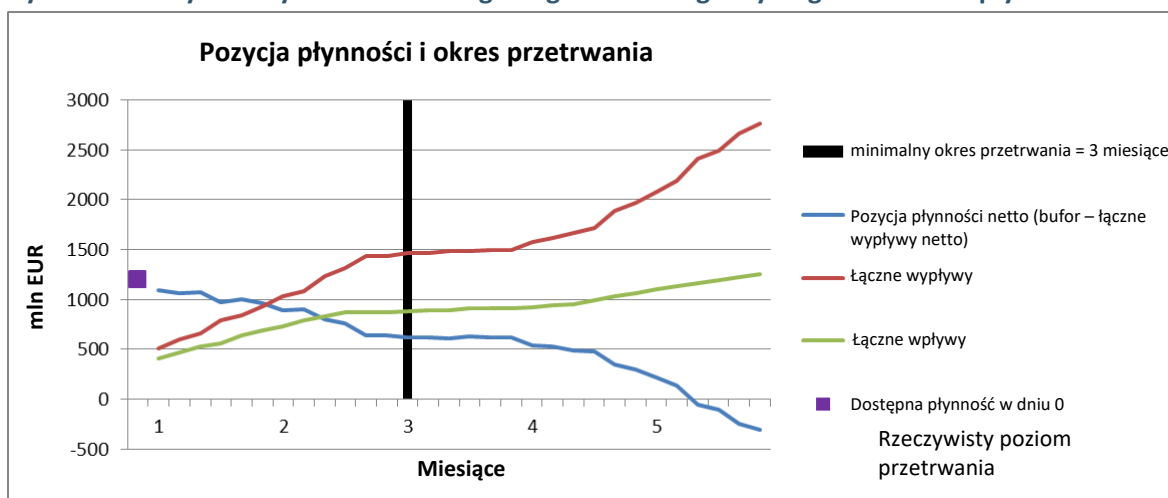
525. Poniżej przedstawiono przykłady możliwych do użycia metod:

- a. Przykład 1: instytucja z początkowym buforem płynności w wysokości 1 200 mln EUR. Skumulowane wpływy i skumulowane wypływy oszacowane w warunkach skrajnych są prognozowane w horyzoncie czasowym 5 miesięcy. W okresie tym instytucja korzysta z bufora płynności za każdym razem, gdy poziom wpływów spada poniżej poziomu wypływów. W związku z tym, w zdefiniowanych warunkach skrajnych, instytucja byłaby w stanie przetrwać 4,5 miesiąca, czyli dłużej niż wynosi minimalny okres przetrwania określony przez organy nadzoru (w tym przykładzie 3 miesiące):

Tabela 11. Przykład wskaźnika referencyjnego używanego do kwantyfikacji płynności

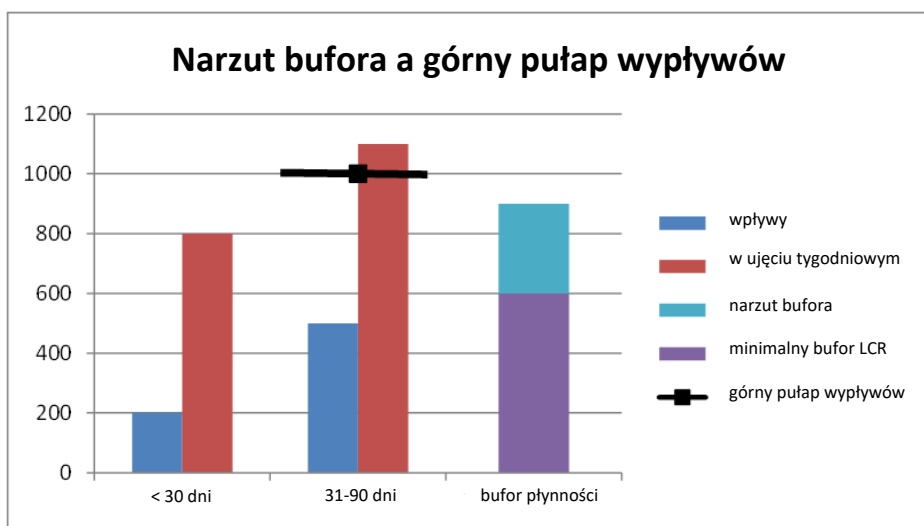
Horyzont czasowy w miesiącach	Łączne wypływy	Łączne wpływy	Łączne wypływy netto	Pozycja płynności netto (bufor – łączne wypływy netto)	Dostępna płynność w dniu 0
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
2	933	693	240	960	
	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
3	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
4	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
5	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
	2 078	1 099	980	220	
5	2 192	1 131	1 061	139	Okres przetrwania
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

Rysunek 3. Przykład wyznaczenia szczególnego ilościowego wymogu w zakresie płynności

- b. Przykład 2: wyznaczono 3-miesięczny nadzorczy minimalny okres przetrwania. Alternatywnym sposobem określenia minimalnego poziomu przetrwania, który może jednocześnie rozwiązać obawę nadzoru dotyczącą zbyt dużej różnicy między wpływami a wypływami, jest wyznaczenie pułapu wypływów. Na poniższym rysunku górny pułap wypływów obrazuje czarna pozioma linia. Wymaga się od instytucji obniżenia wypływów do poziomu poniżej górnego pułapu. Wysokość górnego pułapu można określić dla jednego lub kilku przedziałów czasowych i dla wypływów netto (po odjęciu wpływów) lub wypływów brutto. Alternatywny wariant polegający na dodaniu wymogu w zakresie bufora ukazuje trzecia kolumna:

Rysunek 4. Przykład wyznaczenia szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności

9.5 Wyrażenie szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności

526. Aby odpowiednio określić szczególne ilościowe wymogi dotyczące płynności, właściwe organy powinny stosować jedną z następujących metod, chyba że w szczególnych okolicznościach za bardziej odpowiednią uznaje się inną metodę:

- a. Metoda 1 – wymaganie wskaźnika pokrycia wypływów netto wyższego niż regulacyjne minimum, o takiej wielkości, aby stwierdzone niedociągnięcia zostały w wystarczającym stopniu złagodzone;
- b. Metoda 2 – wymaganie minimalnego okresu przetrwania, którego długość umożliwia dostateczne ograniczenie zidentyfikowanych braków; okres przetrwania można wyznaczyć albo bezpośrednio – w postaci wymogu, albo pośrednio – poprzez określenie górnego pułapu odpływów dla poszczególnych przedziałów czasowych; na pokrycie ryzyk nieobjętych (dostatecznie) LCR właściwe organy mogą wymagać różnych rodzajów aktywów płynnych (np. aktywów akceptowanych przez banki centralne);

- c. Metoda 3 – wymaganie minimalnej całkowitej ilości aktywów płynnych lub zdolności do kompensacji niedoborów – albo w postaci całkowitej kwoty minimalnej albo kwoty minimalnej wykraczającej poza obowiązujące minimum regulacyjne – na poziomie umożliwiającym dostateczne uzupełnienie zidentyfikowanych niedoborów; właściwe organy mogą wyznaczyć wymogi dla poszczególnych składników aktywów płynnych, określając przy tym wymogi operacyjne (np. bezpośrednia wymienialność na gotówkę lub depozyt środków płynnych w banku centralnym).

527. Aby odpowiednio określić szczególne ilościowe wymogi dotyczące stabilnego finansowania, właściwe organy powinny stosować jedną z następujących metod, chyba że w szczególnych okolicznościach za bardziej odpowiednią uznaje się inną metodę:

- a. Metoda 4 – wymaganie wskaźnika stabilnego finansowania netto wyższego niż regulacyjne minimum, o takiej wielkości, aby stwierdzone niedociągnięcia zostały w wystarczającym stopniu złagodzone;
- b. Metoda 5 – wymaganie minimalnej łącznej kwoty dostępnego stabilnego finansowania, jako minimalnej kwoty całkowitej lub jako minimalnej kwoty przekraczającej mające zastosowanie minimum regulacyjne, o takiej wielkości, że stwierdzone niedociągnięcia są wystarczająco ograniczone.

528. Aby zapewnić spójność, właściwe organy powinny konstruować szczególne wymogi jakościowe w zakresie płynności w sposób zapewniający możliwość uzyskania zasadniczo spójnych ostrożnościowych wyników we wszystkich instytucjach, pamiętając, że rodzaje ustalonych wymogów mogą różnić się w zależności indywidualnej sytuacji instytucji. Oprócz ilości struktura szczególnych wymogów powinna określać oczekiwany skład i charakter wymogu. We wszystkich przypadkach powinna ona obejmować wymóg nadzorczy i wszelkie mające zastosowanie wymogi określone w dyrektywie 2013/36/UE. Bufory płynności i zdolność do kompensacji niedoborów posiadane przez instytucję w celu spełnienia wymogów regulacyjnych powinny być dostępne do wykorzystania przez instytucję w okresie występowania warunków skrajnych.

529. Wyznaczając szczególne ilościowe wymogi w zakresie płynności i przekazując je instytucji, właściwe organy powinny wymóc na instytucji, by ta niezwłocznie informowała je w przypadku niespełnienia wyznaczonych wymogów lub ich spodziewanego niespełnienia w najbliższym czasie. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja przekazywała tę informację bez nieuzasadnionej zwłoki, wraz ze sporządzonym przez nią planem naprawy. Właściwe organy powinny ocenić wykonalność planu odbudowy (*restoration plan*) i podjąć odpowiednie działania nadzorcze w przypadku uznania planu za niewykonalny. Jeżeli plan zostanie uznany za wykonalny, właściwe organy powinny: określić niezbędne tymczasowe środki nadzorcze adekwatne do sytuacji instytucji; monitorować wdrażanie planu naprawy; a także ściśle monitorować pozycję płynności

instytucji, żądając od instytucji, w razie konieczności, zwiększenia częstotliwości sprawozdawczości.

530. Niezależnie od powyższego właściwe organy mogą również określić jakościowe wymogi w formie ograniczeń/górnych pułapów/limitów niedopasowania, koncentracji, apetytu na ryzyko, ograniczenia ilościowe dotyczące udzielania zabezpieczonych kredytów itp. zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 10 niniejszych wytycznych.

531. Poniżej przedstawiono przykłady różnych metod określania struktury szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności:

Przykłady sformułowania szczególnych wymogów

Począwszy od 1 stycznia 2021 r. i do czasu określenia nowego wymogu, wymaga się od Banku X:

- a. **Metoda 1 – zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów kształtowała się niezmiennie na poziomie równym lub przekraczającym np. 125% jego wypływów płynności netto mierzonych LCR.**
- b. **Metoda 2 – zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów zapewniała niezmiennie okres przetrwania równy lub dłuższy niż 3 miesiące, według pomiaru dokonanego za pomocą wewnętrznych testów warunków skrajnych/ luki płynności/ szczególnych mierników opracowanych przez organ nadzoru.**
- c. **Metoda 3 –**
 - **zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów była zawsze równa kwocie/przekraczała kwotę X mld EUR; lub**
 - **zapewnienia, by jego zdolność do kompensacji niedoborów była zawsze równa kwocie/przekraczała kwotę X mld EUR powyżej minimalnego wymogu w zakresie LCR.**
- d. **Metoda 4 – zapewnienia, by jego dostępne stabilne finansowanie jego kształtowało się niezmiennie na poziomie równym lub przekraczającym np. 125% jego wymaganego stabilnego finansowania mierzonego LCR.**
- e. **Metoda 5 –**
 - **zapewnienia, by jego dostępne stabilne finansowanie było zawsze równe kwocie/przekraczało kwotę X mld EUR; lub**
 - **zapewnienia, by jego dostępne stabilne finansowanie było zawsze równe kwocie/przekraczało kwotę X mld EUR powyżej minimalnego wymogu w zakresie LCR.**

9.6 Podsumowanie ustaleń i punktacja

532. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd dotyczący tego, czy istniejąca płynność zapewnia prawidłowe pokrycie ryzyk, na które jest lub może być narażona instytucja. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji rentowności przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 12.

533. Na potrzeby wspólnej decyzji (w stosownych przypadkach) właściwe organy powinny wykorzystać ocenę i ocenę punktową płynności w celu ustalenia, czy zasoby płynności są odpowiednie.

Tabela 12. Względy nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej adekwatności płynności

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Pozycja płynności oraz jej profil finansowania stwarzają niski poziom ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Zdolność do kompensacji niedoborów i bufory płynności instytucji przekraczają z bezpiecznym zapasem szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności i oczekuje się, że stan ten utrzyma się w przyszłości. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają nieistotne lub bardzo niskie ryzyko, które zagrażałoby działalności i modelowi biznesowemu instytucji. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – nie jest utrudniony lub wszystkie podmioty posiadają zdolność do kompensacji niedoborów i bufory płynności powyżej wymogów regulacyjnych. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan awaryjny płynności, którego realizacja powinna przynieść przewidywany efekt.
2	Pozycja płynności lub profil finansowania stwarzają średni lub niski poziom ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Zdolność do kompensacji niedoborów i bufory płynności instytucji kształtują się powyżej szczególnych wymogów ilościowych w zakresie płynności, przy czym zachodzi ryzyko, że stan ten nie utrzyma się w przyszłości. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają niski poziom ryzyka w

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<p>świate działalności i modelu biznesowego instytucji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest lub może być w nieznacznym stopniu utrudniony. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan awaryjny płynności, którego ewentualna realizacja – mimo że plan jest obciążony pewnym ryzykiem – powinna przynieść przewidywany efekt.
3	<p>Pozycja płynności lub profil finansowania stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zdolność do kompensacji niedoborów i buforów płynności instytucji ulegają pogorszeniu lub utrzymują się poniżej szczególnych nadzorczych wymogów ilościowych, a ponadto zachodzą obawy co do zdolności instytucji do przywrócenia zgodności z tymi wymogami w odpowiednim terminie. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają średni poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – jest utrudniony. • Instytucja posiada plan awaryjny płynności, który najprawdopodobniej nie będzie skuteczny.
4	<p>Pozycja płynności lub profil finansowania stwarzają wysoki poziom ryzyka zagrażającego rentowności instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zdolność do kompensacji niedoborów i buforów płynności instytucji ulegają szybkiemu pogorszeniu lub utrzymują się poniżej szczególnych nadzorczych wymogów ilościowych, a ponadto zachodzą poważne obawy co do zdolności instytucji do przywrócenia zgodności z tymi wymogami w odpowiednim terminie. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają wysoki poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<p>przypadkach – jest poważnie utrudniony.</p> <ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="874 450 1402 548">• Instytucja nie posiada planu awaryjnego płynności lub plan jest w oczywisty sposób niewystarczający.

Tytuł 10. Ogólna ocena SREP i zastosowanie środków nadzorczych

10.1 Uwagi ogólne

534. Niniejszy tytuł dotyczy włączenia ustaleń dokonanych w wyniku ocen poszczególnych elementów SREP do ogólnej oceny SREP. Omówiono w nim również stosowanie przez właściwe organy środków nadzorczych mających na celu zaradzenie niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny elementów SREP. Właściwe organy mogą stosować środki nadzorcze określone w dyrektywie 2013/36/UE (art. 102, 104 i 105) i prawie krajowym, a w stosownych przypadkach, środki wczesnej interwencji określone w art. 27 dyrektywie 2014/59/UE, lub ich dowolną kombinację.

535. Właściwe organy powinny korzystać ze swoich uprawnień nadzorczych kierując się niedociągnięciami zidentyfikowanymi podczas oceny indywidualnych elementów SREP i uwzględniając ogólną ocenę SREP, w tym punktację. Powinny mieć przy tym na uwadze:

- a. istotność niedociągnięć/zagrożeń i potencjalne skutki ostrożnościowe niezajęcia się daną kwestią (tj. powinny ustalić, czy niezbędne jest rozwiązanie problemu za pomocą szczególnego środka);
- b. czy środki są współmierne/proporcjonalne w stosunku do ich ogólnej oceny danego elementu SREP (oraz ogólnej oceny SREP).
- c. czy konieczne są środki nadzorcze lub inne środki administracyjne w celu wyeliminowania ostrożnościowych niedociągnięć/zagrożeń związanych z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w ramach ich kompetencji nadzorczych po nawiązaniu współpracy z odpowiednimi organami nadzoru w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z sekcją 8 wytycznych dotyczących współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁴⁷;
- d. czy niedociągnięcia/ zagrożenia zostały już objęte innymi środkami;

⁴⁷ Wytyczne w sprawie współpracy i wymiany

informacji pomiędzy organami nadzoru

ostrożnościowego, organami nadzoru

AML/CFT oraz jednostkami analityki

finansowej na podstawie dyrektywy

2013/36/UE (EBA/GL/2021/15).

- e. czy inne środki umożliwiłyby osiągnięcie tego samego celu przy mniejszym obciążeniu administracyjnym i finansowanym dla instytucji;
 - f. optymalny poziom ryzyka i czas trwania środka stosowne do realizowanego celu nadzorczego;
 - g. możliwość, że zidentyfikowane ryzyka i zagrożenia mogą być ze sobą skorelowane lub wzajemnie się potęgować, lub oba przypadki, co może uzasadniać zwiększenie rygorystyczności środków nadzorczych; oraz
 - h. wyniki oceny możliwości przeprowadzenia restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji przez organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w tym powiązany program prac, w celu zapewnienia spójności działań nadzorczych.
536. Stosując środki nadzorcze w celu zaradzenia szczególnym niedociągnięciom stwierdzonym w toku oceny elementów SREP, właściwe organy powinny uwzględnić łączne wymogi ilościowe w zakresie wymogów własnych i płynności, które mają być zastosowane na podstawie kryteriów określonych w tytułach 7 i 9.
537. Stosując środki nadzorcze w celu wyeliminowania niedociągnięć ostrożnościowych związanych z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, właściwe organy powinny współpracować z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, tak aby właściwe środki w ramach odpowiednich kompetencji organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz właściwych organów z ich punktu widzenia odpowiednio rozwiązywały występujące niedociągnięcia/zagrożenia⁴⁸.
538. Właściwe organy mogą podejmować środki nadzorcze w związku z dowolnymi działaniami nadzorczymi (np. badaniami na miejscu, ocenami kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje kierownicze itp.), jeżeli wyniki takich działań wymagają niezwłocznego zastosowania środków nadzorczych w celu zaradzenia istotnym niedociągnięciom.

10.2 Ogólna ocena sprawozdania z przeglądu i oceny nadzorczej

539. Ustalając ogólną ocenę SREP, właściwe organy powinny przeanalizować ustalenia ocen poszczególnych elementów SREP, a ściślej:
- a. ryzyka, na które instytucja jest lub może być narażona;
 - b. prawdopodobieństwo, że sposób zarządzania instytucją, niedociągnięcia kontroli lub model biznesowy bądź strategia mogą doprowadzić do pogorszenia lub

⁴⁸ Zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

polepszenia się sytuacji w zakresie tych ryzyk lub narażić instytucję na nowe źródła ryzyka;

- c. czy fundusze własne i zasoby płynności instytucji zapewniają prawidłowe pokrycie tych ryzyk; oraz
- d. możliwość pozytywnej i negatywnej interakcji między poszczególnymi elementami (np. właściwe organy mogą uznać, że mocna pozycja kapitałowa jest potencjalnym czynnikiem łagodzącym obawy stwierdzone w zakresie płynności i finansowania, lub przeciwnie, że słaba pozycja kapitałowa potęguje te obawy).

540. Kierując się powyższymi względami, właściwe organy powinny ustalić rentowność instytucji, rozumianą jako bliskość instytucji do punktu utraty rentowności, uwzględniając stopień, w jakim jej fundusze własne i zasoby płynności, zarządzanie, mechanizmy kontroli i model biznesowy lub strategia wystarczają, by pokryć ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja.

541. Na podstawie tego ustalenia, właściwe organy powinny:

- a. podejmować wszelkie środki nadzorcze niezbędne do rozwiązania problemów;
- b. określać przyszłe zasoby i planowanie nadzorcze instytucji, w tym to, czy należy zaplanować jakiegokolwiek konkretne działania nadzorcze dla instytucji w ramach programu badania nadzorczego;
- c. ustalić potrzebę wprowadzenia środków wczesnej interwencji, o których mowa w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE; oraz
- d. ustalić, czy można uznać instytucję za „znajdującą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

542. Ogólna ocena SREP powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w punktacji rentowności przyznanej w oparciu o kryteria określone w tabeli 13 i zostać jasno udokumentowana w rocznym podsumowaniu ogólnej oceny SREP. Powyższe roczne podsumowanie powinno również zawierać ogólną punktację SREP i punktacje poszczególnych elementów SREP, a także wszelkie ustalenia nadzorcze poczynione w okresie ostatnich 12 miesięcy.

Tabela 13. Względy nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ogólnej oceny SREP

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
1	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Model biznesowy i strategia instytucji nie budzą obaw. • Zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji nie budzą obaw.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko dla kapitału oraz ryzyko płynności stwarzają nieistotne lub bardzo niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej. • Struktura oraz ilość posiadanych funduszy własnych nie budzą obaw. • Pozycja płynności i profil finansowania instytucji nie budzą obaw. • Brak istotnych obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji, w tym jej ogólnej zdolności naprawy.
2	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają średnie lub niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest niski lub średni. • Poziom obaw dotyczących zarządzania instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest niski lub średni. • Poziom ryzyka wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej wynikającego z ryzyka dla kapitału i płynności jest niski lub średni. • Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością posiadanych funduszy własnych jest niski lub średni. • Poziom obaw związanych z pozycją płynności lub profilem finansowania instytucji jest niski lub średni. • Występuje niski lub średni poziom obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji, w tym jej ogólnej zdolności do naprawy.
3	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest średni lub wysoki. • Poziom obaw dotyczących zarządzania instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest średni lub wysoki. • Poziom ryzyka wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej ze strony ryzyka dla kapitału i ryzyka płynności jest średni lub wysoki.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Czynniki
		<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością funduszy własnych posiadanych przez instytucję jest średni lub wysoki. • Poziom obaw związanych z pozycją płynności lub profilem finansowania instytucji jest średni lub wysoki. • Występuje średni lub wysoki poziom obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji, w tym jej ogólnej zdolności do naprawy.
4	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest wysoki. • Poziom obaw dotyczących zarządzania instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest wysoki. • Poziom ryzyka wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej ze strony ryzyka dla kapitału i ryzyka płynności jest wysoki. • Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością funduszy własnych posiadanych przez instytucję jest wysoki. • Poziom obaw związanych z pozycją płynności lub profilem finansowania instytucji jest wysoki. • Występuje wysoki poziom obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji, w tym jej ogólnej zdolności do naprawy.
F	Instytucję uznaje się za „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością”.	<ul style="list-style-type: none"> • Występuje bezpośrednie ryzyko zagrażające rentowności instytucji. • Instytucja spełnia warunki uznania jej za „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 ust. 4 dyrektywy 2014/59/UE⁴⁹.

⁴⁹ W szczególności właściwy organ przyjmuje pogląd, że (1) instytucja naruszyła, lub istnieją obiektywne przesłanki pozwalające stwierdzić, że instytucja ta w najbliższej przyszłości naruszy wymogi dotyczące kontynuacji zezwolenia w sposób uzasadniający wycofanie zezwolenia przez właściwy organ, w tym — choć nie tylko — z powodu poniesienia lub prawdopodobieństwa poniesienia przez instytucję strat, które wyczerpią jej wszystkie fundusze własne lub znaczną ich część; (2) wartość aktywów instytucji jest niższa od wartości jej zobowiązań lub istnieją obiektywne przesłanki pozwalające stwierdzić, że w najbliższej przyszłości wartość aktywów instytucji będzie niższa od wartości jej zobowiązań;

543. Ustalając, czy instytucja „znajduje się na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością”, co oddaje punktacja ogólnej oceny SREP „F”, właściwe organy powinny skontaktować się z organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w celu skonsultowania z nimi ustaleń w trybie określonym w art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

10.3 Stosowanie środków w zakresie kapitału

544. Właściwe organy powinny nakładać dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych i określić oczekiwania dotyczące funduszy własnych poprzez wyznaczenie TSCR i określenie P2G zgodnie z procesem i kryteriami określonymi w tytule 7.

545. Niezależnie od wymogów, o których mowa w poprzednim punkcie, właściwe organy mogą – kierując się zagrożeniami i niedociągnięciami określonymi podczas oceny elementów SREP – zastosować dodatkowe środki w zakresie kapitału, obejmujące:

- a. wymaganie od instytucji przeznaczenia zysków netto na zwiększenie funduszy własnych, zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. h) dyrektywy 2013/36/UE.
- b. ograniczenie lub zakazanie dokonywania przez instytucję wypłat zysków lub odsetek między akcjonariuszy, udziałowców lub posiadaczy instrumentów dodatkowych w Tier I, o ile zakaz taki nie stanowi zdarzenia niewykonania zobowiązania ze strony instytucji, zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt lit. i) dyrektywy 2013/36/UE;
- c. wymaganie od instytucji szczególnej polityki w zakresie tworzenia rezerw lub traktowania aktywów w kontekście wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2013/36/UE.

10.4 Stosowanie środków w zakresie płynności

546. Właściwe organy powinny nakładać szczególne wymogi w zakresie płynności zgodnie z procesem i kryteriami określonymi w tytule 9.

547. Niezależnie od szczególnych wymogów ilościowych, o których mowa w poprzednim ust., właściwe organy mogą – kierując się zagrożeniami i niedociągnięciami określonymi podczas oceny ryzyk płynności i finansowania – nakładać dodatkowe środki w zakresie płynności, obejmujące:

lub (3) instytucja jest niezdolna, lub istnieją obiektywne przesłanki pozwalające stwierdzić, że instytucja w najbliższej przyszłości będzie niezdolna do spłaty swoich długów lub innych zobowiązań w terminie ich wymagalności.

Art. 32 ust. 4 lit. d) dyrektywy [2014/59/UE](#) określa również kryteria dotyczące nadzwyczajnego publicznego wsparcia finansowego służące ustalaniu, czy instytucja znajduje się na progu upadłości lub jest zagrożoną upadłością, przy czym kryteria te nie są uwzględniane w ramach SREP i na potrzeby ustalenia dokonywanego przez właściwe organy.

- a. nałożenie szczególnych wymogów w zakresie płynności, w tym ograniczeń niedopasowania terminów zapadalności aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. k) dyrektywy 2013/36/UE; i/lub
- b. nałożenie kar administracyjnych lub innych środków administracyjnych, w tym dodatkowych wymogów ostrożnościowych, zgodnie z art. 105 dyrektywy 2013/36/UE;

10.5 Stosowanie innych środków nadzorczych

548. Aby usunąć określone niedociągnięcia zidentyfikowane podczas oceny elementów SREP, właściwe organy mogą rozważyć zastosowanie środków niezwiązanych bezpośrednio z ilościowymi wymogami w zakresie kapitału lub płynności. W niniejszej sekcji przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, które mogą być stosowane na podstawie art. 104 i 105 dyrektywy 2013/36/UE. Właściwe organy mogą zastosować inne środki nadzorcze określone w tych artykułach, jeżeli są one bardziej odpowiednie do celu usunięcia stwierdzonych braków opisanych w niniejszej sekcji. Przy wyborze środków należy uwzględnić wyniki oceny przeprowadzonej zgodnie z tytułami 4, 5, 6 i 8 niniejszych wytycznych.

549. Jeżeli po skontaktowaniu się z właściwym organem w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu właściwe organy muszą wyeliminować ostrożnościowe niedociągnięcia/zagrożenia związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w wyniku oceny elementów SREP, właściwe organy powinny ustanowić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych tylko wtedy, gdy zostanie to uznane za bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze. Jeśli nałożone zostaną dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych, powinny być one stosowane jako środek tymczasowy do czasu usunięcia niedociągnięć.

Analiza modelu biznesu

550. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom stwierdzonym w ramach analizy modelu biznesowego mogą wiązać się z koniecznością wymagania od instytucji dostosowania mechanizmów zarządzania i kontroli w celu ułatwienia wdrożenia modelu biznesowego i strategii lub ograniczenia niektórych obszarów działalności.

551. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji wzmocnienia jej mechanizmów zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka lub mechanizmów zarządzania, tak by dostosować je do pożądanego modelu biznesowego lub strategii, za pomocą takich działań jak:

- a. skorygowanie planu finansowego przyjętego w strategii, jeżeli nie uprawdopodobniają go wewnętrzne planowanie kapitałowe lub wiarygodne założenia.

- b. wymaganie zmian struktur organizacyjnych, wzmocnienia komórek ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka oraz rozwiązań wspierających wdrażanie modelu biznesowego lub strategii; i/lub
 - c. wymaganie zmian i wzmocnienia systemów IT w celu wsparcia wdrażania modelu biznesowego lub strategii.
552. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit e) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji zmiany jej modelu biznesowego lub strategii, w przypadku gdy:
- a. nie mają one wsparcia w postaci odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, mechanizmów zarządzania lub zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka;
 - b. nie mają wsparcia w postaci planów kapitałowych i operacyjnych, w tym dotyczących alokacji odpowiednich zasobów finansowych, ludzkich i technicznych (IT); lub
 - c. istnieją poważne obawy co do zrównoważonego charakteru modelu biznesowego.
553. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:
- a. wymagać od instytucji ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z produktami pochodzącymi od nich/dystrybuowanymi przez nie, za pomocą środków obejmujących:
 - wymaganie zmian w związku z ryzykami nieodłącznie związanymi z wybranymi produktami; lub
 - wymaganie zmian mechanizmów zarządzania i kontroli rozwoju i utrzymywania produktów.
 - b. wymagać od instytucji ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z jej systemami, za pomocą różnych środków, w tym:
 - wymaganie zmian systemów lub zwiększenia poziomu inwestycji lub przyspieszenia wdrożenia nowych systemów; i/lub
 - wymaganie zmian mechanizmów zarządzania i kontroli rozwijania i utrzymywania systemów;
 - c. wymagać od instytucji ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z ich działalnością, w tym z działalnością podlegającą outsourcingowi, za pomocą różnych środków obejmujących:
 - wymagać zmiany lub ograniczenia niektórych rodzajów działalności w celu zmniejszenia związanego z nimi ryzyka;

- wymagać poprawy rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli oraz nadzoru nad działaniami zlecanymi na zewnątrz.

Zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji;

554. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji mogą skupiać się na wymaganiu od instytucji wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli lub ograniczania ryzyk nieodłącznie związanych z jej produktami, systemami i operacjami.

555. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- wymagać od instytucji zmiany jej ogólnych zasad i organizacji zarządzania, między innymi poprzez wymaganie:
 - zmiany struktury organizacyjnej lub funkcjonalnej, w tym zasad podległości służbowej;
 - zmian polityki w zakresie ryzyka lub sposobu jej opracowywania i wdrażania w całej organizacji; i/lub
 - zwiększenia przejrzystości zasad zarządzania;
- wymagać od instytucji zmiany organizacji, struktury lub regulaminu pracy organu zarządzającego:
- wymagać od instytucji wzmocnienia jej ogólnych mechanizmów zarządzania ryzykiem, między innymi poprzez wymaganie:
 - zmian (ograniczenia) apetytu na ryzyko lub mechanizmów zarządzania w zakresie apetytu na ryzyko, a także opracowania ogólnej strategii w zakresie ryzyka;
 - usprawnień procedur i modeli ICAAP lub ILAAP, jeżeli są one uznawane za nieadekwatne do potrzeb;
 - wzmocnienia zdolności w zakresie testów warunków skrajnych i ogólnego programu testów warunków skrajnych; oraz
 - wzmocnienia planów awaryjnych;
- wymagać od instytucji wzmocnienia jej ogólnych mechanizmów zarządzania ryzykiem, między innymi poprzez wymaganie:
 - niezależności komórki ds. audytu wewnętrznego i zapewnienia jej odpowiednich kadr; oraz

- udoskonalenia procesu sprawozdawczości wewnętrznej w celu zapewnienia odpowiedniości sprawozdawczości wobec organu zarządzającego;
 - e. wymagać od instytucji wzmocnienia systemów informatycznych lub mechanizmów utrzymania ciągłości działania, na przykład wymagając:
 - poprawy niezawodności systemów; oraz
 - opracowania i testowania planów ciągłości działania.

556. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. g) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

 - a. zmiany polityki wynagrodzeń; lub
 - b. ograniczenia wynagrodzenia zmiennego w formie odsetka dochodów netto.

557. 514. Na podstawie wyników jakościowego przeglądu programów testów warunków skrajnych i w przypadku stwierdzenia braków właściwe organy zobowiązać instytucję do:

 - a. opracowania planu działań naprawczych mających na celu poprawę programów i praktyk w zakresie testów warunków skrajnych; w przypadku stwierdzenia istotnych braków w sposobie, w jaki instytucja odnosi się do wyników testów warunków skrajnych lub jeżeli działania zarządcze nie zostaną uznane za wiarygodne, właściwe organy powinny zobowiązać instytucję do podjęcia dalszych działań naprawczych, w tym wprowadzenia zmian w planie kapitałowym instytucji;
 - b. wykonania zaleconych scenariuszy (lub ich elementów) lub zastosowania konkretnych założeń, jeżeli jest to stosowne.

Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta

558. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny ryzyka kredytowego i kontrahenta oraz powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli będą najprawdopodobniej koncentrowały się na wymaganiu od instytucji ograniczenia poziomu ryzyka nieodłącznego lub wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli.
559. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:
- a. bardziej aktywnego angażowania się organu zarządzającego instytucji lub jego komitetów w podejmowanie istotnych decyzji kredytowych;
 - b. poprawy systemów pomiaru ryzyka kredytowego;

- c. poprawy kontroli procesów kredytowych, w tym udzielania kredytów, ich monitorowania i odzyskiwania;
- d. wzmocnienia zarządzania zabezpieczeniami, ich oceny i monitorowania; lub
- e. poprawy jakości i częstotliwości składania sprawozdań dotyczących ryzyka kredytowego organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla.

560. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

- a. stosowania określonej polityki w zakresie rezerw i – o ile dopuszczają to zasady i przepisy dotyczące rachunkowości – wymagać od instytucji zwiększenia stanu rezerw;
- b. dostosowania wewnętrznych parametrów ryzyka lub wag ryzyka używanych do obliczania kwot ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do określonych produktów, sektorów lub rodzajów zobowiązanych; lub
- c. stosowania wyższych korekt wartości zabezpieczenia.

561. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. e) i f) dyrektywy 2013/36/WE właściwe organy mogą wymagać od instytucji:

- a. ograniczenia znaczących ekspozycji lub innych źródeł ryzyka koncentracji kredytowej;
- b. zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów w odniesieniu do wszystkich lub niektórych kategorii produktów lub zobowiązanych;
- c. zmniejszenia ekspozycji z tytułu niektórych rodzajów instrumentów/zapewnienia ochrony w odniesieniu do tych instrumentów (np. kredytów hipotecznych, finansowania wywozu, nieruchomości komercyjnych, sekurytyzacji itp.), kategorii zobowiązanych, sektorów, krajów itp.; lub
- d. wdrożenia odpowiedniej strategii w celu zmniejszenia kwoty lub udziału ekspozycji nieobsługiwanych.

Ryzyko rynkowe

562. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny ryzyka rynkowego i powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli będą najprawdopodobniej koncentrowały się na wymaganium od instytucji ograniczenia poziomu ryzyka nieodłącznego lub wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli.

563. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji usunięcia niedociągnięć zidentyfikowanych w zakresie zdolności

instytucji do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka rynkowego, między innymi poprzez:

- a. poprawę efektywności metod wewnętrznych instytucji lub jej zdolności w zakresie przeprowadzania testów z użyciem danych historycznych lub testów warunków skrajnych.
- b. poprawę jakości i częstotliwości sprawozdawczości w zakresie ryzyka rynkowego dla organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji; oraz
- c. wymaganie częstszych i bardziej wnikliwych audytów wewnętrznych działalności rynkowej.

564. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. ograniczyć inwestycje w niektóre produkty, jeżeli polityki i procedury instytucji nie gwarantują dostatecznego pokrycia i kontroli ryzyka z ich tytułu.
- b. wymagać od instytucji przedstawienia planu stopniowego ograniczenia jej ekspozycji na ryzyko z tytułu aktywów zagrożonych lub pozycji nie płynnych; oraz
- c. wymagać zbycia produktów finansowych, jeżeli procesy wyceny instytucji nie pozwalają na uzyskanie ostrożnych wycen, które byłyby zgodne ze standardami rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

565. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji obniżenia poziomu nieodłącznego ryzyka rynkowego (poprzez hedging lub sprzedaż aktywów) w przypadku stwierdzenia istotnych niedociągnięć systemów pomiaru stosowanych przez instytucję; oraz
- b. wymagać od instytucji zwiększenia ilości instrumentów pochodnych rozliczanych za pośrednictwem kontrahentów centralnych.

Ryzyko operacyjne

566. Środki nadzorcze mające zaradzić niedociągnięciom zidentyfikowanym w ramach oceny ryzyka operacyjnego i powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli będą najprawdopodobniej koncentrowały się na wymaganii od instytucji ograniczenia poziomu ryzyka nieodłącznego lub wzmocnienia mechanizmów zarządzania i kontroli.

567. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji bardziej aktywnego angażowania się jej organu zarządzającego lub jego komitetów w podejmowanie istotnych decyzji dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym;

- b. wymagać od instytucji uwzględniania nieodłącznego ryzyka operacyjnego przy zatwierdzaniu nowych produktów; oraz
 - c. wymagać od instytucji udoskonalenia systemów identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego.
568. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. e) i f) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:
- a. wymagać od instytucji ograniczenia zakresu lub zasięgu działań outsourcingowych, w tym restrukturyzacji lub wycofania się z umów outsourcingowych i przejścia do innego dostawcy usług;
 - b. wymagać od instytucji ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne (np. za pomocą ubezpieczenia, rozszerzenia zakresu kontroli itp.);
 - c. wymagać od instytucji podjęcia określonych działań naprawczych w celu poprawy ogólnych zasad zarządzania wewnętrznego, w tym ram zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej;
 - d. wymagać od instytucji określenia i monitorowania konkretnych wskaźników KRI lub KPI;
 - e. ograniczania działalności, operacji lub sieci instytucji lub żądania zbycia rodzajów działalności, które stwarzają nadmierne ryzyko dla stabilności instytucji; lub
 - f. wymagać zmniejszenia ryzyka związanego z działalnością, produktami i systemami instytucji, w tym ryzyka związanego z praniem pieniędzy/finansowaniem terroryzmu, które ma skutki ostrożnościowe.

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego

569. Niezależnie od wymogu posiadania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny rozważyć zastosowanie środków nadzorczych w następujących przypadkach:
- a. gdy ma zastosowanie którykolwiek z przypadków, o których mowa w art. 98 ust. 5 lit. a) lub b) dyrektywy 2013/36/UE;
 - b. gdy wyniki SREP ujawniają jakąkolwiek wadę stosowanej przez instytucję oceny nieodłącznego poziomu IRRBB i powiązanych mechanizmów zarządzania i kontroli.
570. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji podjęcia działań mających zaradzić niedociągnięciom w zakresie jej zdolności do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela niehandlowego, na przykład:
- a. zwiększenia jej zdolności w zakresie testów warunków skrajnych; oraz

- b. rozszerzenia zakresu sprawozdawczości dotyczącej zarządzania IRRBB wobec organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji.
571. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji zmiany limitów wewnętrznych w celu ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z działalnością, produktami i systemami.
572. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. j) dyrektywy 2013/36/UE i z zastrzeżeniem ust. 2 tego artykułu właściwe organy mogą wymagać od instytucji dodatkowej lub częstszej sprawozdawczości w zakresie pozycji IRRBB instytucji.
573. W razie konieczności właściwe organy mogą również stosować środki zgodnie z art. 84 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE.

Ryzyko płynności

574. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. k) dyrektywy 2013/36/UE i jak określono w art. 8 ust. 1 i 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 w celu określenia wskaźnika pokrycia wypływów netto w odniesieniu do dywersyfikacji zabezpieczenia przed utratą płynności i spójności waluty między aktywami płynnymi a wypływami netto właściwe organy mogą:
- a. nałożyć wymogi dotyczące koncentracji posiadanych aktywów płynnych, w tym:
 - wymogi dotyczące struktury profilu aktywów płynnych instytucji pod względem kontrahentów, walut itp.; oraz
 - pułapy, limity lub ograniczenia koncentracji finansowania;
 - b. nałożyć ograniczenia dotyczące umownego lub behawioralnego niedopasowania zapadalności między aktywami a zobowiązaniami;
 - limitów niedopasowania zapadalności (w ramach poszczególnych przedziałów czasowych) między aktywami a zobowiązaniami;
 - limitów minimalnych okresów przetrwania; oraz
 - limitów uzależnienia od niektórych źródeł finansowania krótkoterminowego, np. finansowania pozyskiwanego na rynkach pieniężnych.
575. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. j) dyrektywy 2013/36/UE i z zastrzeżeniem ust. 2 tego artykułu właściwe organy mogą nałożyć na instytucję wymóg dotyczący częstszej sprawozdawczości w zakresie pozycji płynności, w tym:
- a. częstotliwości sprawozdawczości regulacyjnej w zakresie wskaźnika pokrycia wypływów netto; lub

- b. częstotliwości i szczegółowości innych sprawozdań w zakresie płynności, np. „dodatkowych mierników w ramach monitorowania”.
576. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od instytucji podjęcia działań w celu zaradzenia niedociągnięciom zidentyfikowanym w zakresie zdolności instytucji do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka rynkowego, między innymi poprzez:
- a. wzmocnienie skuteczności jej testów warunków skrajnych w zakresie identyfikowania i kwantyfikacji istotnych źródeł ryzyka płynności, na jakie narażona jest instytucja;
 - b. wzmocnienie jej zdolności do spieniężenia jej aktywów płynnych;
 - c. wzmocnienie jej planu awaryjnego płynności i wskaźników wczesnego ostrzegania dotyczących płynności; oraz
 - d. wzmocnienie sprawozdawczości w zakresie zarządzania płynnością wobec organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji.

Ryzyko finansowania

577. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. k) dyrektywy 2013/36/UE i z uwzględnieniem art. 428b ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do spójności walutowej między dostępnym a wymaganym stabilnym finansowaniem w ramach wskaźnika stabilnego finansowania netto właściwe organy mogą zażądać podjęcia działań w celu zmiany profilu finansowania instytucji, w tym:
- a. ograniczenia jej uzależnienia od niektórych (potencjalnie niestabilnych) rynków finansowania, np. finansowania hurtowego;
 - b. ograniczenia koncentracji w ramach jej profilu finansowania pod względem kontrahentów, nawarstwienia terminów zapadalności instrumentów długoterminowych, (niedopasowania) walut itp.; oraz
 - c. zmniejszenia poziomu jej aktywów obciążonych, dokonując przy tym rozróżnienia na całkowitą kwotę obciążenia i zabezpieczenie nadwyżkowe (np. dla hipotecznych listów zastawnych, depozytów zabezpieczających itp.).
578. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. j) dyrektywy 2013/36/UE i z zastrzeżeniem ust. 2 tego artykułu właściwe organy mogą wymagać od instytucji dodatkowej lub częstszej sprawozdawczości w zakresie pozycji finansowania instytucji, w tym:
- a. zwiększonej częstotliwości sprawozdawczości regulacyjnej istotnej z perspektywy monitorowania profilu finansowania (np. sprawozdawczości w zakresie wskaźnika

stabilnego finansowania netto i „dodatkowych mierników w ramach monitorowania”.

- b. wzmocnienia sprawozdawczości wobec organu nadzoru w zakresie planu finansowania instytucji.

579. Zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/WE, właściwe organy mogą:

- a. wymagać od instytucji podjęcia działań w celu zaradzenia niedociągnięciom zidentyfikowanym w zakresie kontroli ryzyka finansowania prowadzonej przez instytucję, w tym:
 - usprawnienie sprawozdawczości w zakresie ryzyka finansowania dla organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji;
 - ponownego sporządzenia lub wzmocnienia planu finansowania; oraz
 - wprowadzenia limitów apetytu na ryzyko;
- b. wzmocnić zdolność instytucji w zakresie testów warunków skrajnych, między innymi poprzez wymaganie od instytucji zastosowania w testach dłuższych okresów.

10.6 Reakcja nadzorcza w przypadku niedotrzymania TSCR lub OCR

580. TSCR jest prawnie wiążącym wymogiem, który instytucje muszą spełniać przez cały czas, również w warunkach skrajnych. Jeżeli TSCR ustalony zgodnie z niniejszymi wytycznymi nie jest spełniany, wówczas właściwe organy powinny rozważyć dodatkowe uprawnienia interwencyjne zgodnie z dyrektywami 2013/36/UE i 2014/59/UE, w tym cofnięcie zezwolenia zgodnie z art. 18 lit. d) dyrektywy 2013/36/UE, zastosowanie środków wczesnej interwencji zgodnie z art. 27 dyrektywy 2014/59/UE oraz podjęcie działań w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zgodnie ze wspomnianą dyrektywą. Wykonując te uprawnienia, właściwe organy powinny rozważyć, czy środki są proporcjonalne do okoliczności oraz do ich opinii w sprawie prawdopodobnego rozwoju sytuacji.

581. Naruszenie TSCR należy również uwzględnić przy ustalaniu, czy instytucja jest na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością, zgodnie z art. 32 ust. 4 lit. a) dyrektywy 2014/59/UE i zgodnie z *Wytycznymi EUNB dotyczącymi interpretacji różnych okoliczności, w których instytucja jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością*, ponieważ jest to jeden z warunków, na podstawie których właściwe organy mogą wycofać zezwolenie zgodnie z art. 18 lit. d) dyrektywy 2013/36/UE.

582. Właściwe organy powinny również monitorować, czy instytucje spełniają wymogi OCR. W razie potrzeby właściwe organy powinny podjąć środki w celu zapewnienia, aby instytucje spełniały wymogi określone w art. 141-142 dyrektywy 2013/36/UE.

10.7 Reakcja nadzorcza w przypadku niespełnienia zalecenia kapitałowego w ramach filaru 2 (P2G)

583. Właściwe organy powinny monitorować, czy instytucja ustala i utrzymuje kwotę funduszy własnych zgodnie z P2G w miarę upływu czasu.
584. Jeżeli środki własne instytucji ulegną zmniejszeniu lub zaistnieje prawdopodobieństwo ich zmniejszenia poniżej poziomu określonego przez P2G, właściwy organ powinien oczekiwać od instytucji powiadomienia i sporządzenia skorygowanego planu kapitałowego. W swoim powiadomieniu instytucja powinna wyjaśnić negatywne skutki, które ją do tego zmusiły i działania, jakie przewiduje podjąć w celu ostatecznego przywrócenia zgodności z wymogami P2G w ramach wzmocnionego dialogu z organem nadzoru.
585. Co do zasady istnieją trzy sytuacje, w których instytucja mogłaby nie dotrzymać swojego P2G i które właściwy organ powinien wziąć pod uwagę.
- a. W przypadku gdy poziom funduszy własnych spadnie poniżej poziomu P2G (a jednocześnie pozostaje powyżej OCR) w odniesieniu do konkretnej instytucji lub w warunkach zewnętrznych, w których doszło do materializacji ryzyka, jakie miało pokryć P2G, właściwy organ może zezwolić instytucji na tymczasowe funkcjonowanie na poziomie niższym od przewidzianego w ramach P2G, pod warunkiem że zmieniony plan kapitałowy instytucji zostanie uznany za wiarygodny zgodnie z kryteriami określonymi w sekcji 7.7.2. W stosownych przypadkach właściwy organ może również rozważyć dostosowanie poziomu P2G.
 - b. W przypadku gdy poziom funduszy własnych spadnie poniżej poziomu P2G (a jednocześnie pozostaje powyżej OCR) w odniesieniu do konkretnej instytucji lub w warunkach zewnętrznych, w których doszło do materializacji ryzyka, jakiego P2G nie miało pokryć, właściwe organy powinny oczekiwać, że instytucja zwiększy poziom funduszy własnych do poziomu przewidzianego w ramach P2G w odpowiednim terminie.
 - c. W przypadku gdy instytucja będzie ignorować P2G, nie uwzględni go w ramach systemu zarządzania ryzykiem ani nie ustanowi funduszy własnych w celu spełnienia P2G w terminach ustalonych zgodnie z ust. 438, to takie postępowanie może doprowadzić do zastosowania przez właściwe organy dodatkowych środków nadzorczych określonych w sekcjach 10.3 i 10.5.

W przypadku gdy zezwolenie na prowadzenie działalności poniżej poziomu P2G, o którym mowa w lit. a), nie zostało udzielone, a fundusze własne instytucji są wielokrotnie niższe od poziomu P2G, właściwy organ powinien nałożyć dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z tytułem 7.

586. Niezależnie od reakcji nadzorczych określonych w poprzednim ustępie właściwe organy mogą również rozważyć zastosowanie środków w zakresie kapitału i dodatkowych środków nadzorczych określonych w sekcjach 10.3 i 10.5, jeżeli zostaną one uznane za bardziej odpowiednie do celu ustosunkowania się do przyczyn, dla których doszło do zmniejszenia poziomu funduszy własnych poniżej poziomu określonego przez P2G.

10.8 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami wczesnej interwencji

587. Oprócz środków nadzorczych, o których mowa w niniejszym tytule, właściwe organy mogą stosować środki wczesnej interwencji określone w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE, które są przewidziane jako uzupełnienie zestawu środków nadzorczych, o których mowa w art. 104 i art. 105 dyrektywy 2013/36/UE.

588. Właściwe organy powinny stosować środki wczesnej interwencji bez uszczerbku dla środków nadzorczych, a ponadto stosując je, powinny wybierać najodpowiedniejszy środek/najodpowiedniejsze środki zapewniający/zapewniające możliwość reagowania w sposób proporcjonalny do zaistniałych okoliczności.

10.9 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami makroostrożnościowymi

589. Gdy instytucja jest poddana środkom makroostrożnościowym, a wynikiem oceny SREP będzie stwierdzenie, że dane środki makroostrożnościowe w niedostatecznym stopniu rozwiązują problem profilu ryzyka specyficznego dla instytucji lub niedociągnięć występujących w instytucji (tj. instytucja jest narażona na/stwarza większe ryzyko niż to, jakiemu środek ma przeciwdziałać, bądź też zidentyfikowane niedociągnięcia są istotniejsze niż te, którym ma zaradzić środek), właściwe organy powinny rozważyć uzupełnienie środków makroostrożnościowych dodatkowymi środkami dostosowanymi do konkretnej instytucji.

10.10 Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

590. Jeżeli w trakcie wykonywania czynności nadzorczych właściwe organy mają uzasadnione przesłanki wskazujące na niedociągnięcia w systemach i mechanizmach kontroli instytucji lub w systemie zarządzania wewnętrznego, które mają związek z

przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu lub uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że instytucja jest narażona na zwiększone ryzyko prania pieniędzy/finansowania terroryzmu, powinny one:

- a. powiadomić organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu o tych niedociągnięciach i ryzyku niezwłocznie po ich wykryciu oraz współpracuje z nimi zgodnie z wytycznymi dotyczącymi współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁵⁰;
- b. ocenić wpływ, jaki takie niedociągnięcia i ryzyka mogą mieć na sytuację ostrożnościową instytucji;
- c. współpracować z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i zgodnie z mandatami i funkcjami poszczególnych organów rozważyć najbardziej odpowiednie środki nadzoru ostrożnościowego w celu wyeliminowania tych niedociągnięć i ryzyk, jako uzupełnienie środków podjętych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

591. W przypadku gdy właściwe organy są powiadamiane o środkach nadzorczych lub sankcjach planowanych lub nałożonych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu lub dowiadują się o takich środkach lub sankcjach, powinny one rozważyć, czy i w jaki sposób należy złagodzić potencjalne skutki ostrożnościowe niedociągnięć i uchybień stwierdzonych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

⁵⁰ Wytyczne EUNB dotyczące współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

Tytuł 11. Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych

592. Niniejszy tytuł dotyczy stosowania wspólnych procedur i metod SREP określonych w niniejszych wytycznych w odniesieniu do grup i ich podmiotów. Określono w nim również związki z procesem wspólnej oceny i podejmowania decyzji, który ma przebiegać zgodnie z art. 113 dyrektywy 2013/36/UE i przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 710/2014 dotyczącego warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji.

593. W SREP właściwe organy powinny również uwzględnić potencjalne ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, biorąc pod uwagę informacje otrzymane od właściwego organu sprawującego nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w państwie członkowskim, w którym jednostka dominująca ma siedzibę, a także organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu odpowiedzialne za nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu nad zakładami grupy w różnych jurysdykcjach, w szczególności oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, istotne niedociągnięcia i naruszenia przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które są powiązane ze strukturą transgranicznej grupy bankowej.

594. Oceniając skutki ostrożnościowe ryzyk prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w SREP dla grupy transgranicznej, właściwe organy powinny wykorzystywać informacje uzyskane w drodze dwustronnych kontaktów z odpowiednimi właściwymi organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z wytycznymi w sprawie współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz poprzez ich udział w kolegiach ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁵¹ oraz kolegiach ostrożnościowych.

11.1 Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych

595. Stosując SREP i niniejsze wytyczne do grup transgranicznych, właściwe organy powinny ocenić rentowność całej grupy, a także jej poszczególnych podmiotów. Można to uczynić, dzieląc proces na dwa etapy: (1) właściwe organy dokonują wstępnej oceny podmiotów podlegających ich bezpośredniemu nadzorowi oraz (2) właściwe organy

⁵¹ kolegia ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z definicją zawartą we wspólnych wytycznych w sprawie współpracy właściwych organów nadzorujących instytucje kredytowe i finansowe na potrzeby dyrektywy (UE) 2015/849 oraz wymiany informacji między nimi („Wytyczne w sprawie kolegiów AML/CFT”).

wspólnie omawiają i finalizują ocenę w ramach kolegiów organów nadzoru zgodnie z wymogami art. 113 i art. 116 dyrektywy 2013/36/UE.

596. Z zastrzeżeniem zakresu stosowania niniejszych wytycznych omówionego w tytule 1:

- a. organy sprawujące nadzór skonsolidowany powinny przeprowadzić wstępną ocenę jednostki dominującej i grupy instytucji na poziomie skonsolidowanym; oraz
- b. właściwe organy powinny przeprowadzić wstępną ocenę podmiotów podlegających ich nadzorowi (indywidualną lub na poziomie subskonsolidowanym – w stosownych przypadkach).

597. Jeśli niniejsze wytyczne są stosowane w odniesieniu do jednostek zależnych grupy transgranicznej, jak omówiono w powyższym ustępie, właściwe organy odpowiadające za jednostki zależne – dokonując swojej oceny wstępnej – powinny w pierwszej kolejności rozważyć instytucje indywidualnie, tj. ocenić dla danego podmiotu jego model biznesowy, strategię, zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, ryzyka dla kapitału i płynności, a także adekwatność kapitałową i płynności tak, jakby podmiot ten był niezależną instytucją. Ustalenia wynikające z takich wstępnych ocen, w stosownych przypadkach, powinny również obejmować identyfikację najważniejszych zagrożeń w kontekście transgranicznym lub grupowym, które mogą być związane z poleganiem instytucji na jej jednostce dominującej/grupie w zakresie finansowania, kapitału, wsparcia technologicznego itp. W swoich wstępnych ocenach dokonywanych indywidualnie właściwe organy powinny również odzwierciedlać mocne strony i czynniki łagodzące związane z podmiotem wchodzącym w skład grupy, które mogą być związane ze wsparciem technologicznym grupy, uzgodnieniami dotyczącymi wsparcia finansowego itp.

598. Wyniki takiej wstępnej oceny elementów SREP, w tym pogląd dotyczący kluczowych czynników uzależniania od jednostki dominującej/grupy, powinny posłużyć jako dane źródłowe w procesie wspólnej oceny i decyzji określonym w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE, a zatem powinny być omawiane w ramach kolegiów organów nadzoru ustanowionych na podstawie art. 116 dyrektywy 2013/36/UE.

599. Po zakończeniu rozmów w ramach kolegiów organów nadzoru i uzyskaniu wyników procesu wspólnej oceny, właściwe organy powinny sfinalizować własne oceny SREP, dokonując stosownych korekt na podstawie wyników prac w kolegiach.

600. Jeżeli wstępna ocena właściwego organu ujawni konkretne niedociągnięcia związane z pozycjami wewnątrz grupy (np. koncentracje ekspozycji wobec jednostki dominującej, poleganie na finansowaniu wewnątrz grupy, obawy dotyczące realności strategii danego podmiotu itp.), wpływające negatywnie na ogólną rentowność podmiotu w ujęciu indywidualnym, właściwe organy powinny, w ramach kolegiów organów nadzoru, zastanowić się nad ewentualną zmianą końcowej oceny podmiotu w świetle całokształtu

uwarunkowań grupy, w tym modelu biznesowego grupy na poziomie skonsolidowanym, jej strategii i istnienia oraz specyfiki mechanizmów wsparcia finansowego wewnątrz grupy.

601. Zakres dyskusji i koordynacji właściwych organów w ramach kolegiów organów nadzoru powinien obejmować:

- a. planowanie, między innymi częstotliwości, i harmonogram oceny różnych elementów SREP dla skonsolidowanej grupy i jej podmiotów w celu ułatwienia sporządzenia sprawozdań dotyczących ryzyka grupy i ryzyka płynności wymaganych na potrzeby wspólnych decyzji określonych w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.
- b. szczegółowe informacje dotyczące wskaźników referencyjnych stosowanych do oceny elementów SREP;
- c. metody indywidualnej oceny i punktacji podkategorii ryzyka w przypadku uznania tych podkategorii za istotne;
- d. dane wymagane od instytucji na poziomie skonsolidowanym i podmiotu do celów przeprowadzenia oceny elementów SREP, w tym pochodzących z ICAAP i ILAAP;
- e. wyniki oceny, w tym punktacje SREP przyznane poszczególnym elementom, a także ogólną ocenę SREP i ogólną punktację SREP na poziomie skonsolidowanym i podmiotu. Omawiając i oceniając poszczególne ryzyka dla kapitału i płynności, właściwe organy powinny skupić się na ryzykach zidentyfikowanych jako istotne dla poszczególnych podmiotów;
- f. transgraniczne skutki ostrożnościowe ryzyk i problemów związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu;
- g. planowanie środki nadzorcze i wczesnej interwencji, o ile są przewidywane.

602. Przygotowując podsumowanie ogólnej oceny SREP dla grupy transgranicznej i jej podmiotów, właściwe organy powinny określić jego strukturę w sposób ułatwiający wypełnienie formularzy sprawozdania SREP, sprawozdania w zakresie ryzyka grupy, oceny ryzyka płynności i ryzyka płynności grupy wymaganych na potrzeby wspólnej decyzji określonej art. 113 dyrektywy 2013/36/UE i przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 710/2014 dotyczącego warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji.

11.2 Ocena kapitału SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji

603. Ustalenie adekwatności kapitału i powiązanych wymogów kapitałowych i zaleceń za pomocą procesu opisanego w tytule 7 dla grup transgranicznych wchodzi w zakres wspólnej decyzji właściwych organów, o której mowa w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.
604. Wykonywanie uprawnień nadzorczych i podejmowanie środków nadzorczych, w tym nakładanie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na podstawie art. 104 ust. 1 lit. a) na poziomie skonsolidowanym lub indywidualnym, zgodnie z tytułem 7, powinny być przedmiotem wspólnej decyzji właściwych organów, o której mowa art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.
605. W odniesieniu do instytucji będących jednostkami dominującymi lub zależnymi grupy transgranicznej, stosowanie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE powinno przebiegać w trybie wspólnej decyzji określonej w art. 113 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy.
606. W kontekście dyskusji dotyczących adekwatności poziomu funduszy własnych i ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, właściwe organy powinny rozważyć:
- a. ocenę istotności ryzyk i niedociągnięć zidentyfikowanych zarówno na poziomie skonsolidowanym, jak danego podmiotu (tj. które ryzyka są istotne dla całej grupy, a które są istotne wyłącznie dla tego podmiotu) oraz poziomu funduszy własnych niezbędnych na pokrycie tych ryzyk;
 - b. w przypadku gdy zidentyfikowane niedociągnięcia są wspólne dla wszystkich podmiotów (np. te same niedociągnięcia w zakresie zarządzania występują we wszystkich podmiotach lub niedociągnięcia modeli występują w kilku podmiotach), koordynację oceny i reakcji nadzorczej, a w szczególności decyzji, czy środki powinny zostać nałożone na poziomie skonsolidowanym, bądź też proporcjonalnie na poziomie podmiotu w odniesieniu do podmiotów, w których występują wspólne niedociągnięcia;
 - c. wyniki ocen ICAAP i ocenę wiarygodności obliczeń ICAAP i ich wykorzystania jako danych źródłowych w ustalaniu dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych;
 - d. wyniki obliczeń nadzorczych wskaźników referencyjnych używanych do ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych dla wszystkich podmiotów w grupie i na poziomie skonsolidowanym; oraz
 - e. dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych, które mają zostać nałożone na podmioty na poziomie skonsolidowanym w celu zapewnienia spójności

ostatecznych wymogów w zakresie funduszy własnych i to, czy zachodzi potrzeba transferu funduszy własnych z poziomu skonsolidowanego do poziomu podmiotu.

607. W celu ustalenia TSCR zgodnie z tytułem 7 właściwe organy powinny rozważyć ten sam poziom stosowania co w przypadku wymogów używanych w ramach wspólnej decyzji, o której mowa w art. 113 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE. TSCR i ewentualnie inne środki kapitałowe powinny być określane na poziomie skonsolidowanym i indywidualnym w szczególności w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność w innych państwach członkowskich. Na poziomie subskonsolidowanym TSCR i inne środki kapitałowe powinny obejmować wyłącznie przedsiębiorstwo dominujące grupy subskonsolidowanej, tak by uniknąć podwójnego obliczania dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych rozważanych przez właściwe organy dla jednostek zależnych w innych państwach członkowskich.
608. Jeżeli w wyniku oceny nadzorczej ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej dla instytucji dominujących lub zależnych grupy transgranicznej należy określić dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu przeciwdziałania ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej, powinno to być przeprowadzane zgodnie z procedurą wspólnej decyzji przewidzianą w art. 113 ust. 1 lit. a) CRD i odzwierciedlać oddzielny zestaw wymogów w zakresie funduszy własnych opartych na wskaźniku dźwigni.
609. W kontekście dyskusji dotyczących adekwatności poziomu funduszy własnych do pokrycia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej i ustalenia dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych, właściwe organy powinny rozważyć:
- a. aspekty zawarte w ust. 394;
 - b. dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej nałożone na podmioty na poziomie skonsolidowanym w celu zapewnienia spójności ostatecznych wymogów w zakresie funduszy własnych i to, czy zachodzi potrzeba transferu funduszy własnych z poziomu skonsolidowanego do poziomu podmiotu.
610. Wszystkie istotne informacje dotyczące określenia P2G (w tym jego wielkości, struktury funduszy własnych na potrzeby jego pokrycia oraz reakcji nadzorczej) dla instytucji dominujących lub zależnych grupy transgranicznej powinny zostać przekazane właściwym organom, a ustalenie P2G i P2G-LR powinno zostać przeprowadzone zgodnie z procesem wydawania wspólnej decyzji na podstawie art. 113 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE. W szczególności właściwe organy powinny omówić podejście do ustalania P2G na poziomie jednostkowym, jeżeli na tym poziomie brak jest dostępnych danych z nadzorczych testów warunków skrajnych, lub – w stosownych przypadkach – uzgodnić, że P2G będzie stosowane wyłącznie na poziomie skonsolidowanym.
611. P2G i P2G-LR powinny podlegać wspólnej decyzji właściwych organów zgodnie z art. 113 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2013/36/UE i powinny zostać należycie odzwierciedlone w

dokumencie dotyczącym wspólnej decyzji przygotowanym zgodnie z art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.

11.3 Ocena płynności SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji

612. W związku z art. 113 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny uznać „problemy” za znaczące lub „ustalenia” za istotne co najmniej wówczas, gdy:
- a. właściwe organy zaproponują szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności; lub
 - b. właściwe organy zaproponują inne środki niż szczególne wymogi ilościowe w zakresie płynności, a punktacja ryzyka płynności lub ryzyka finansowania wynosi „3” lub „4”.

11.4 Stosowanie innych środków nadzorczych

613. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór nad grupami transgranicznymi i ich podmiotami powinny w miarę możliwości przedyskutować i koordynować stosowanie wszystkich środków nadzorczych i wczesnej interwencji w odniesieniu do grupy lub jej istotnych podmiotów, w celu zapewnienia konsekwentnego stosowania w zakresie zidentyfikowanych niedociągnięć najbardziej odpowiednich środków, uwzględniając wymiar ogólnogrupowy, w tym opisane powyżej współzależności i mechanizmy wewnątrzgrupowe.
614. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór ostrożnościowy nad podmiotami wchodzącymi w skład grupy transgranicznej powinny, nakładając środki nadzorcze lub administracyjne, w tym sankcje na instytucje, które nie wyeliminowały w odpowiedni sposób niedociągnięć związanych z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, współpracować z odpowiednimi organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z sekcją 8 wytycznych dotyczących współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁵² oraz zgodnie z uprawnieniami i funkcjami odpowiednich organów, rozważyć najodpowiedniejsze ostrożnościowe środki nadzorcze w celu wyeliminowania tych niedociągnięć i ryzyk w uzupełnieniu wszelkich środków podejmowanych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

⁵² Wytyczne EUNB dotyczące współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

Tytuł 12. Nadzorczy test warunków skrajnych

12.1 Stosowanie nadzorczych testów warunków skrajnych przez właściwe organy

615. Właściwe organy powinny korzystać z nadzorczych testów warunków skrajnych, również na podstawie art. 100 dyrektywy 2013/36/UE, w celu ułatwienia procesu SREP, a w szczególności oceny nadzorczej jego kluczowych elementów opisanych w tytułach 4–9. W szczególności nadzorcze testy warunków skrajnych powinny w stosownych przypadkach umożliwić właściwym organom:

- a. ocenę poszczególnych rodzajów ryzyka obciążających kapitał instytucji, o których mowa w tytule 6, lub ryzyka w zakresie płynności i finansowania, o których mowa w tytule 8.
- b. ocenę wiarygodności programów testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje, a także adekwatności, dotkliwości i wykonalności scenariuszy dla własnych testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje, wykorzystywanych na potrzeby ICAAP i ILAAP. Taka ocena może obejmować weryfikację głównych założeń i czynników ryzyka instytucji.
- c. ocenę zdolności instytucji do spełniania wymogów kapitałowych TSCR i OCR w kontekście oceny adekwatności kapitałowej, jak określono w sekcji 7.7. w zależności od zakresu i rodzaju nadzorczego testu warunków skrajnych ocena ta może ograniczać się jedynie do niektórych elementów TSCR objętych cechami projektu nadzorczych testów warunków skrajnych (np. dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do poszczególnych kategorii ryzyka, jeżeli test warunków skrajnych obejmuje jedynie takie kategorie ryzyka);
- d. Określenie P2G dla instytucji.
- e. Określenie możliwych zagrożeń lub słabych punktów w zarządzaniu ryzykiem instytucji i w mechanizmach kontroli odnoszących się do poszczególnych obszarów ryzyka.
- f. Określenie możliwych niedociągnięć w ogólnych mechanizmach zarządzania lub mechanizmach kontroli dla całej instytucji: właściwe organy powinny rozważyć nadzorcze testy warunków skrajnych jako dodatkowe źródło informacji do celów oceny SREP w zakresie zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, o czym mowa w tytule 5. W szczególności jeżeli

właściwy organ stwierdzi – w drodze nadzorczych testów warunków skrajnych – braki w programach testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje lub w ramach infrastruktury wspierającej pozyskiwanie danych na temat ryzyka, to fakt należy uwzględnić w ocenie ogólnych ram zarządzania i systemu zarządzania ryzykiem danej instytucji.

- g. Określenie konkretnych wymogów ilościowych w zakresie płynności w kontekście oceny adekwatności płynności, zwłaszcza w przypadku gdy właściwy organ nie opracował szczegółowych nadzorczych wskaźników referencyjnych dotyczących wymogów w zakresie płynności. Niektóre elementy nadzorczych testów warunków skrajnych w zakresie płynności powinny, w stosownych przypadkach, być wykorzystywane jako dane wejściowe przy ustalaniu konkretnych wymogów w zakresie płynności dla instytucji (np. analiza porównawcza – w scenariuszach pesymistycznych – wpływów środków pieniężnych netto i kwalifikowanych aktywów płynnych przez szereg horyzontów czasowych, ocena niedopasowania terminów zapadalności w warunkach skrajnych), zgodnie z sekcją 9.4.

616. Ponadto nadzorcze testy warunków skrajnych powinny pomóc właściwym organom w ocenie nadzorczych procedur organizacyjnych oraz w planowaniu zasobów nadzorczych, z uwzględnieniem również innych istotnych informacji, w szczególności dotyczących częstszej i bardziej dogłębnej oceny niektórych elementów SREP w przypadku instytucji kategorii 1, oraz w celu określenia zakresu programu oceny nadzorczej wymaganego na mocy art. 99 dyrektywy 2013/36/UE.

617. Właściwe organy powinny również w stosownych przypadkach wykorzystać scenariusze i wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych jako dodatkowe źródła informacji przy ocenie planów naprawy poszczególnych instytucji, a w szczególności przy ocenie wyboru i dotkliwości scenariuszy i założeń wykorzystywanych przez instytucję.

618. Właściwe organy powinny również – w stosownych przypadkach – korzystać z wyników nadzorczych testów warunków skrajnych w celu wsparcia analizy potrzebnej do celów udzielania różnych zgód i zezwoleń wymaganych na mocy rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub dyrektywy 2013/36/UE, na przykład w odniesieniu do znacznych pakietów akcji, połączeń i przejęć oraz wykupów akcji.

619. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny również korzystać z wyników nadzorczych testów warunków skrajnych w celu wsparcia analizy tematycznej potencjalnych podatności na zagrożenia grupy instytucji o podobnych profilach ryzyka.

620. Właściwe organy powinny również, w stosownych przypadkach, wykorzystywać nadzorcze testy warunków skrajnych jako sposób motywowania instytucji do wzmocnienia ich wewnętrznych testów warunków skrajnych i zdolności w zakresie zarządzania ryzykiem: w szczególności nadzorczy test warunków skrajnych z komponentem oddolnym mógłby zmotywować instytucje do dalszego rozwijania i ulepszania agregacji danych,

modelowania ryzyka i narzędzi informatycznych do celów testów warunków skrajnych i zarządzania ryzykiem.

12.2 Kluczowe elementy nadzorczego testu warunków skrajnych

621. Podejmując decyzję w sprawie kluczowych elementów nadzorczych testów warunków skrajnych, właściwe organy powinny rozważyć m.in. następujące kwestie:

- a. *Pokrycie* – pod kątem określonych czynników ryzyka lub wielu czynników ryzyka – określonych portfeli indywidualnych, albo rodzajów działalności albo sektorów lub lokalizacji, wszystkich albo kilku portfeli;
- b. *Projekt testów* pod względem: (1) analizy wrażliwości (jednoczynnikowej lub prostej wieloczynnikowej), (2) analizy scenariuszy lub (3) odwrotnych testów warunków skrajnych; Właściwe organy powinny wybrać projekt, który jest najbardziej odpowiedni do celu testu warunków skrajnych: przy ocenie indywidualnego ryzyka lub ryzyka dla płynności lub finansowania należy zwykle preferować analizę wrażliwości na pojedynczy czynnik ryzyka lub wiele czynników ryzyka; podejście oparte na analizie scenariuszowej powinno być zwykle preferowane, gdy wymagana jest ocena ogólnej adekwatności kapitałowej; podczas gdy odwrotne testy warunków skrajnych można między innymi uznać za odpowiednie do oceny dotkliwości scenariuszy stosowanych przez instytucję.
- c. *Zakres* – pod względem pokrycia zakresu grup transgranicznych: na potrzeby oceny ogólnej adekwatności kapitałowej grupy właściwe organy powinny dopilnować, aby w testach warunków skrajnych uwzględniono wszystkie odpowiednie podmioty powiązane.
- d. *Próbka* instytucji objętych testami warunków skrajnych: przy planowaniu nadzorczych testów warunków skrajnych dla co najmniej jednej instytucji właściwe organy powinny uwzględnić odpowiednią próbę na potrzeby tego badania, zwłaszcza jeżeli wykorzystują nadzorcze testy warunków skrajnych do celów ocen tematycznych określonych linii lub modeli biznesowych lub do celów analiz lub ocen skutków;
- e. *Podejście* (test warunków skrajnych typu *top-down*, test warunków skrajnych typu *bottom-up*, połączenie tych dwóch podejść, zalecenie konkretnych scenariuszy odniesienia dla instytucji.).

622. Podczas projektowania i przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych do celów SREP właściwe organy powinny rozważyć wyniki oceny jakości aktywów (ang. *asset quality review* – AQR), jeśli są one dostępne, odpowiednie i jeśli nie zostały jeszcze uwzględnione w sprawozdaniu finansowym instytucji. Połączenie nadzorczych testów warunków skrajnych z oceną jakości aktywów może być przydatne przy gwarantowaniu, by pozycje bilansowe instytucji objęte nadzorczymi testami

warunków skrajnych były właściwie przekazywane wraz z ulepszonymi i porównywalnymi punktami wyjścia we wszystkich instytucjach uczestniczących.

623. Właściwe organy mogą również rozważyć ustanowienie z góry określonych docelowych współczynników kapitałowych, zwłaszcza w kontekście systemowych testów warunków skrajnych (w tym testów warunków skrajnych na poziomie krajowym) bądź też ustanowienie ogólnych lub indywidualnych progów. W takich przypadkach muszą one być odpowiednie i muszą uwzględniać cele nadzoru. Tego rodzaju wartości docelowe lub progi powinny być stosowane konsekwentnie wobec instytucji objętych zakresem nadzorczych testów warunków skrajnych.

12.3 Mechanizmy organizacyjne i związane z zarządzaniem stosowane w ramach właściwych organów

624. Właściwe organy powinny ustanowić skuteczny program nadzorczych testów warunków skrajnych. Program ten powinien być poparty odpowiednimi mechanizmami w zakresie organizacji, zarządzania i technologii informacyjnych, zapewniającymi możliwość przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych z odpowiednią częstotliwością. Program nadzorczych testów warunków skrajnych powinien wspierać skuteczne wdrożenie programu oceny nadzorczej dla poszczególnych instytucji. Program powinien również odzwierciedlać, w jaki sposób właściwy organ podejmuje decyzje dotyczące wyboru form nadzorczych testów warunków skrajnych w ścisłym powiązaniu z celami każdego testu.

625. Mechanizmy w zakresie zarządzania, organizacji i technologii informacyjnych wspierające program nadzorczych testów warunków skrajnych powinny obejmować co najmniej następujące elementy:

- a. Wystarczające zasoby ludzkie i materialne, infrastrukturę danych i infrastrukturę informatyczną do opracowania i przeprowadzenia nadzorczych testów warunków skrajnych. W szczególności program nadzorczych testów warunków skrajnych powinien być poparty odpowiednimi danymi oraz odpowiednim podejściem metodologicznym obejmującym wszystkie aspekty, w tym scenariusze i założenia (np. szablony, wytyczne, dokumentację) i zapewniającym zarówno elastyczność, jak i odpowiedni poziom jakości i kontroli.
- b. Proces zapewniania jakości obejmujący projektowanie, opracowywanie i realizację testów warunków skrajnych oraz porównywalność wyników pomiędzy instytucjami.
- c. Integrację nadzorczych testów warunków skrajnych z innymi istotnymi procesami nadzorczymi. W związku z tym, w razie potrzeby i z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń prawnych, organizacja powinna wspierać wewnętrzną wymianę

informacji oraz wykorzystywanie wszystkich aspektów programu testów warunków skrajnych (np. wyników ilościowych i jakościowych).

626. W ramach ustaleń dotyczących zarządzania właściwe organy powinny dopilnować, aby program nadzorczych testów warunków skrajnych podlegał regularnym przeglądom, zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym, mającym zagwarantować jego odpowiedniość.
627. Właściwe organy powinny posiadać procesy i mechanizmy umożliwiające skuteczny dialog z instytucjami na temat nadzorczych testów warunków skrajnych i ich wyników. Dialog ten powinien odzwierciedlać zamierzone cele, powinien mieć miejsce zwłaszcza wtedy (ale nie tylko), gdy nadzorcze testy warunków skrajnych prowadzone są na potrzeby oceny ogólnej adekwatności kapitałowej instytucji, i powinien zostać zorganizowany w ramach bardziej ogólnego kontekstu ocen SREP, jak określono w niniejszych wytycznych. Do celów takiego dialogu zarówno na szczeblu technicznym, jak i kierowniczym właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, dopilnować, aby:
- a. instytucjom zapewniono odpowiednie, wystarczająco szczegółowe i dokładne wyjaśnienia i wytyczne w zakresie stosowania metod i założeń wykorzystywanych w ramach badania warunków skrajnych przy zastosowaniu podejścia bottom-up;
 - b. instytucjom przekazano odpowiednie, wystarczająco szczegółowe i dokładne polecenia dotyczące wymaganych informacji uzupełniających, które mają zostać przekazane właściwym organom wraz z wynikami testów warunków skrajnych;
 - c. instytucjom przekazano wyjaśnienia w wyniku dyskusji, w stosownych przypadkach, na temat wyników nadzorczych testów warunków skrajnych, które prowadzą do zastosowania środków nadzorczych. Właściwe organy powinny wziąć powyższe pod uwagę zwłaszcza w kontekście systemowych testów warunków skrajnych, które powodują uruchomienie środków nadzorczych.
628. Podczas stosowania nadzorczych testów warunków skrajnych wobec grup transgranicznych i ich podmiotów właściwe organy powinny wymieniać się informacjami oraz, jeżeli jest to możliwe w praktyce, odpowiednio omawiać cały proces w ramach kolegiów organów nadzoru. W szczególności właściwe organy powinny dopilnować, aby udostępniano i omawiano odpowiednie szczegółowe informacje dotyczące metod, scenariuszy i głównych założeń, a także wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych, zwłaszcza te mające na celu ocenę adekwatności kapitałowej lub adekwatności płynności.
629. Właściwe organy powinny również wskazać, jakie informacje dotyczące nadzorczych testów warunków skrajnych i ich wyników mogą być podawane do wiadomości publicznej, biorąc pod uwagę zamierzone cele nadzorczych testów warunków skrajnych. Podejmując decyzję w sprawie upublicznienia wyników lub metod nadzorczych testów warunków skrajnych, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę swoją rolę w tym procesie i zastosowane podejście (podejście typu top-down lub bottom-up), a także

rozważyć zakres swojej własnej analizy, która miałaby zostać dołączona do opublikowanych wyników.

12.4 Uwagi dotyczące procesu i uwarunkowania metodyczne

630. W ramach programu nadzorczych testów warunków skrajnych określonego przez właściwe organy należy zapewnić co najmniej następujące elementy:

- a. Przy projektowaniu metod i założeń na potrzeby nadzorczych testów warunków skrajnych właściwe organy powinny podjąć decyzję co do wyboru sposobu i elementów badania, które najlepiej odpowiadałyby jego zamierzonym celom, tj. które są powiązane z celami nadzorczymi (lub innymi) określonymi przez właściwy organ.
- b. Przy przeprowadzaniu nadzorczych testów warunków skrajnych na większej próbie instytucji właściwe organy mogą rozważyć przyjęcie zróżnicowanego wzorca nadzorczych testów warunków skrajnych dla poszczególnych kategorii instytucji określonych w sekcji 2.4, zwłaszcza jeżeli badanie jest przeprowadzane metodą top-down.
- c. Właściwe organy powinny uwzględnić odpowiednie harmonogramy przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych, w tym horyzont czasowy scenariuszy i okres, w którym analizowane są działania zarządu proponowane przez instytucje w ramach testu warunków skrajnych. Terminy realizacji powinny również uwzględniać dialog z instytucją, jeżeli jest on istotny dla osiągnięcia zamierzonego celu badania, a także w zakresie, w jakim dane dostarczone przez instytucję uczestniczącą w programie pozostaną aktualne.
- d. Jeżeli jest to istotne dla osiągnięcia zamierzonego celu badania, właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie przewidywane przyszłe zmiany regulacyjne, które mają wpływ na instytucje, w ramach zakresu i horyzontu czasowego objętego badaniem.

631. W przypadku testu warunków skrajnych w ramach analizy scenariuszy właściwe organy powinny zdecydować, czy należy zastosować jeden scenariusz wobec wszystkich instytucji objętych zakresem badania, czy też opracować indywidualne scenariusze dla poszczególnych instytucji (przy czym ten drugi wariant nie powinien być postrzegany jako zwolnienie instytucji z odpowiedzialności za projektowanie własnych scenariuszy na potrzeby testów warunków skrajnych w ramach ICAAP i ILAAP) lub czy zastosować połączenie tych dwóch wariantów. Właściwe organy powinny rozważyć możliwość przenoszenia zasobów kapitałowych i płynności w warunkach skrajnych oraz wszelkie ewentualne przeszkody, w tym przeszkody o charakterze prawnym i operacyjnym.

632. Ponadto przy opracowywaniu metod nadzorczych testów warunków skrajnych należy wziąć pod uwagę następujące aspekty:

- a. Na potrzeby oceny adekwatności kapitałowej właściwe organy powinny uwzględnić wpływ testu warunków skrajnych na rachunek zysków i strat instytucji, jej bilans, kwotę ekspozycji na ryzyko i wskaźnik dźwigni, oraz przeanalizować wpływ testu warunków skrajnych na współczynniki kapitałowe instytucji objętych badaniem.
 - b. Na potrzeby testów warunków skrajnych przeprowadzanych metodą bottom-up właściwe organy powinny wziąć pod uwagę zakres, w jakim przewidują metody modelowania bilansu oraz rachunku zysków i strat instytucji. Bilanse instytucji mogą być traktowane jako informacje statyczne, co pozwala właściwym organom na ocenę bieżącego ryzyka w czasie. Ewentualnie można zezwolić na to, by były one dynamiczne i umożliwiały np. bardziej perspektywiczne badanie, w jaki sposób plany biznesowe instytucji mogą ewoluować w ramach scenariusza warunków skrajnych lub w jaki sposób wolumen kredytów może zmieniać się z upływem czasu. Aby zapewnić większą porównywalność, właściwe organy mogą rozważyć zastosowanie metody obliczania bilansu statycznego. Z drugiej strony, podejście dynamiczne do bilansu może być preferowane w celu uzyskania większej ilości informacji zwrotnych na temat zamierzonych lub planowanych reakcji instytucji w odniesieniu do warunków skrajnych i szoków.
 - c. Właściwe organy powinny rozważyć, w jaki sposób uwzględnić systemowe informacje zwrotne lub wtórne skutki w ramach testów warunków skrajnych, jeżeli jest to stosowne, uznając przy tym ograniczenia związane z przekazaniem założeń *ex ante* w przypadku testów warunków skrajnych prowadzonych metodą bottom-up.
 - d. Na potrzeby nadzorczych testów warunków skrajnych prowadzonych metodą bottom-up właściwe organy powinny dążyć do oceny skutków takich badań w sposób konsekwentny i sprawiedliwy w odniesieniu do wszystkich instytucji objętych nadzorczymi testami warunków skrajnych, przy poszanowaniu równych warunków działania. Właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę, w jakim stopniu wyniki testów warunków skrajnych odzwierciedlają różnice w decyzjach o wyborze sposobu modelowania oraz opiniach poszczególnych instytucji, a nie rzeczywiste różnice w ryzyku, na które instytucje są narażone.
633. Właściwe organy powinny dążyć do oceny ryzyka związanego z modelem w ramach testów warunków skrajnych i mieć dostęp do różnych rodzajów informacji porównawczych. W stosownych przypadkach zaleca się przedstawienie kilku punktów widzenia lub poziomów odniesienia. Ważne jest, aby uznać, że wszystkie modele są niedoskonałe oraz aby wyraźnie wskazać faktyczne i potencjalne niedociągnięcia. Zrozumienie tych ograniczeń i słabych punktów modeli testów warunków skrajnych poszczególnych instytucji może stanowić podstawę dla procesu nadzorczych testów warunków skrajnych oraz ograniczyć potencjalne problemy wynikające z ryzyka modeli.

Załączniki

Załącznik 1. Ryzyko operacyjne, przykłady związku pomiędzy stratami a czynnikami ryzyka

Aby zobrazować możliwe przejawy ryzyka operacyjnego, niezbędne jest zrozumienie czynników prowadzących do danego zdarzenia ryzyka i powstania określonych skutków (oddziaływanie). W poniższej tabeli przedstawiono kilka przykładów takich zdarzeń⁵³.

	Czynnik	Zdarzenie ryzyka	Rodzaje skutków (oddziaływań)
Ludzie	Podpalenie – działanie umyślne danej osoby	Pożar – zdarzenie	<ul style="list-style-type: none"> • Śmierć/uraz • Strata/koszt finansowy • Uszkodzenie mienia • Utrudnienia dla klientów
Proces	Błąd wprowadzony ręcznie	Nieścistość rachunków	<ul style="list-style-type: none"> • Strata finansowa • Konieczność skorygowania rachunków
Systemy	Awaria oprogramowania komputerowego	Awaria/niedostępność bankomatów	<ul style="list-style-type: none"> • Skargi klientów • Wyrównania • Utrata reputacji • Interwencja regulatora
Zewnętrzne	Bardzo intensywne opady śniegu	Brak dostępu do budynków/konieczność wprowadzenia środków nadzwyczajnych	<ul style="list-style-type: none"> • Utrudnienia dla klientów • Strata finansowa • Koszty naprawy

⁵³ Pierwotna przyczyna prowadzi do zdarzenia ryzyka, w wyniku którego powstaje skutek / powstają skutki. Niektóre z nich można określić ilościowo.

Załącznik 2. Główne cechy oraz różnice pomiędzy wymogiem kapitałowym w ramach filaru 2 (P2R) a zaleceniem kapitałowym w ramach filaru 2 (P2G)

	<u>P2R</u>	<u>P2G</u>
Charakter	Wymóg powyżej filaru 1 i poniżej wymogu połączonego bufora ustalonego zgodnie z art. 104 dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych	Oczekiwanie, że zostanie spełniony niezależnie od wymogu połączonego bufora
Zakres	(1) ryzyko nieoczekiwanych strat w okresie 12 miesięcy nieobjętych minimalnymi wymogami; (2) ryzyko oczekiwanych strat w okresie 12 miesięcy niewystarczająco pokrytych rezerwami; (3) ryzyko niedoszacowania ryzyka z powodu niedociągnięć modelu; (4) ryzyko wynikające z niedociągnięć w zarządzaniu	Wyniki ilościowe odpowiednich testów warunków skrajnych (inne potencjalne obszary, które powinny zostać poddane dalszej analizie)
Sposób ustalenia	Wyliczenie uwzględnia liczby ICAAP, które stanowią punkt wyjścia pod warunkiem, że zostały ocenione jako wiarygodne, z wykorzystaniem np. nadzorczych wskaźników referencyjnych (benchmarków) stosowanych w odniesieniu do obliczeń ICAAP, oceny nadzorczej itp.	Wyliczenie na podstawie oceny maksymalnego wpływu scenariusza pesymistycznego na współczynnik CET1, skorygowane, na przykład, o wiarygodne działania ograniczające ryzyko i inne czynniki, oraz skompensowane względem funduszy własnych utrzymywanych w celu spełnienia bufora zabezpieczającego (CCB), a w wyjątkowych przypadkach — bufora antycyklicznego (CCyB), jeżeli obejmuje on te same rodzaje ryzyka, które zostały przyjęte w ramach testu warunków skrajnych
Jakość kapitału	Dopuszczone regulacyjne fundusze własne, przynajmniej o takiej samej strukturze jak w przypadku filaru 1	[Wyłącznie CET1]

Znaczenie w kontekście ograniczeń w zakresie wypłat zysków na mocy art. 141 dyrektywy 2013/36/UE	Tak	Nie
Powiadomienie instytucji	Część współczynnika TSCR w odniesieniu do wszystkich współczynników filaru 1 (całkowite fundusze własne, T1, CET1)	Jako oddzielny wskaźnik, niebędący częścią TSCR lub OCR, wyjaśniający, w jaki sposób wpływa na wszystkie współczynniki kapitałowe (T1 i całkowite fundusze własne)
Zgodność z prawem	Wymogi, które muszą być spełniane przez cały czas, również w warunkach skrajnych	Oczekuje się, że instytucje włączą P2G do swojego planowania kapitałowego, zarządzania ryzykiem i planowania naprawy, oraz że będą prowadziły działalność, utrzymując fundusze na poziomie powyżej P2G
Reakcja nadzorcza na naruszenia	Można zastosować wszystkie środki nadzorcze; naruszenie stanowi potencjalny warunek cofnięcia zezwolenia; instytucja, która narusza przepisy, jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością dla celów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji	Brak automatycznego związku między zmniejszeniem się poziomu funduszy własnych poniżej P2G a szczególnymi środkami nadzorczymi, jednakże taki przypadek wymaga wzmocnionego dialogu i zaangażowania ze strony organów nadzoru w instytucji, ponieważ istnieje potrzeba przedstawienia wiarygodnego planu kapitałowego